

ਪੰਜਾਬ ਰਾਫਿਊਮੜੀ

ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਅਮ ਏ (ਮੁਖ ਸੰਪਾਦਕ)

www.pardestimes.com

ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ

VOL- 18 No. 442

February 21, 2024

E-mail : info@pardestimes.com

Ph 510-938-7771

ਕਿਸਾਨਾਂ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਸਹਿਮਤੀ, ਦਿੱਲੀ ਪਹੁੰਚਣ ਦਾ ਐਲਾਨ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ - ਕਿਸਾਨ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਦੇ 21 ਫਰਵਰੀ ਦੇ ਦਿੱਲੀ ਚੱਲੋ ਸੱਦੇ ਤਹਿਤ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ 'ਚ ਕਿਸਾਨ ਪੰਜਾਬ ਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਦੀਆਂ ਸਰਹੋਂਦਾਂ 'ਤੇ ਚੁਡ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਕਿਸਾਨ ਆਗੂ ਸਰਵਾਂ ਸਿੰਘ ਪੰਧੇਰ ਨੇ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਫਸਲਾਂ ਦੇ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਸਮਰਥਨ ਮੁੱਲ (ਐਮਐਸਪੀ) 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਗਾਰੰਟੀ ਅਤੇ ਕਿਸਾਨ ਕਰਜ਼ਾ ਮੁਆਫੀ ਸਮੇਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਮੰਗਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਨਾ ਹੋਣ 'ਤੇ ਉਹ 21 ਫਰਵਰੀ ਨੂੰ ਦਿੱਲੀ ਜਾਣਗੇ। ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਬਾਰਡਰ ਸੰਭੂਤ 'ਤੇ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਸਾਨ ਮਜ਼ਦੂਰ ਮੌਰਚਾ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸ੍ਰੀ ਪੰਧੇਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਤਿੰਨ ਵੱਡੀਆਂ ਮੰਗਾਂ ਹਨ ਕਿ ਸਾਰੀਆਂ ਫਸਲਾਂ ਲਈ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਸਮਰਥਨ ਮੁੱਲ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਗਾਰੰਟੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ, ਸਵਾਮੀਨਾਥਨ ਕਮੀਸ਼ਨ ਵੱਲੋਂ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ ਨੂੰ ਮੰਨਾ ਤੇ ਕਰਜ਼ਾ ਮੁਆਫੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੇਂਦਰੀ ਮੰਤਰੀਆਂ ਨਾਲ ਮੀਟਿੰਗ ਦੌਰਾਨ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੇ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਸੰਸਦ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸੈਸ਼ਨ ਬੁਲਾ ਕੇ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਸਮਰਥਨ ਮੁੱਲ ਬਾਰੇ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇ। ਕਰਜ਼ਾ ਮੁਆਫੀ ਦੇ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਰਕਾਰੀ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਮੁਤਾਬਕ ਕਿਸਾਨਾਂ ਸਿਰ 1815 ਲੱਖ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦਾ ਕਰਜ਼ਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਾਣ ਮੰਤਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੌਦੀ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਹ ਇਹ ਅਲੋਨ ਕਰਨ ਕਿ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਕਰਜ਼ੇ ਮੁਆਫ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਇਸ ਲਈ ਇੱਕ ਵਿਧੀ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਕਿਸਾਨ ਆਗੂ ਨੇ ਕਿਹਾ, 'ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਅਨਾਨ ਦਿੱਲੀ ਚੱਲ 'ਤੇ ਕਾਇਮ ਹਾਂ।'

ਪੰਜਾਬ ਨਾਲ ਲੱਗਦੀਆਂ ਸਰਹੋਂਦਾਂ 'ਤੇ ਚੌਕਸੀ

ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਇੱਲੀ ਜਾਣ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਲਈ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨੇ ਜਿਥੇ ਘੱਗਰ ਪੁਲ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬੰਦ ਕੀਤਾ

ਹੋਰ ਵਧਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 144 ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ ਹੋਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਸੇਵਾਵਾਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬੰਦ ਹਨ। ਸੰਯੁਕਤ ਕਿਸਾਨ ਮੌਰਚਾ (ਗੈਰ ਰਾਜਨੀਤਕ) ਨਾਲ ਜੂਝੀਆਂ ਕਿਸਾਨ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਵੱਲੋਂ 21 ਫਰਵਰੀ ਨੂੰ ਦਿੱਲੀ ਜਾਣ ਦਾ ਅਲੋਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਮਹੱਤਵਪੂਰਿ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਨਾਕਿਆਂ 'ਤੇ ਚੌਕਸੀ ਵਧਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਦਿੱਲੀ ਜਾਣ ਲਈ ਪਿਛਲੇ ਇਕ ਹਫ਼ਤੇ ਤੋਂ ਪਿਛ ਪੰਜਾਬ ਨੇਤੇ ਨੈਸ਼ਨਲ ਹਾਈ ਵੇਅ 'ਤੇ ਡੇਰਾ ਲਾਈ ਬੈਠੇ ਕਿਸਾਨ ਆਗੂ ਜਸਬੀਰ ਸਿੰਘ ਭਾਟੀ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਮੰਗਾਂ ਨੂੰ ਲਟਕਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਨਾਲ ਚਾਰ ਗੇਤ ਦੀ ਹੋਈ

ਗੱਲਬਾਤ 'ਚ ਕੋਈ ਸਿੱਟਾ ਨਹੀਂ ਨਿਕਲਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਕਿਸਾਨ ਹੁਣ ਦਿੱਲੀ ਜ਼ਰੂਰ ਜਾਣਗੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ

ਅਮਰੀਕਾ ਦੀਆਂ ਸਿੱਖ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਸਿੱਖ ਸੱਦੇ ਤਹਿਤ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ 'ਚ ਕਿਸਾਨੀ ਸੰਘਰਸ਼ ਦੀ ਹਮਾਇਤ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਕਨਵੈਨਸ਼ਨ ਨਿਊਯਾਰਕੀ ਦੇ ਗਰਦਾਰਾ ਦਸ਼ੇਸ਼ ਦਰਬਾਰ ਕਾਰਟਰੋਟ ਵਿਖੇ ਹੋਈ। ਸਮਾਗਮ ਵਿੱਚ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਸਿੱਖ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਅਤੇ ਕਿਸਾਨ ਸਮਰਥਕਾਂ ਨੇ ਸਾਂਝੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਮੰਗਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਢੱਟ ਕੇ ਖੜ੍ਹੇ ਹੋਣ ਦਾ ਭਰੋਸਾ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਕੁਝ ਮਤੇ ਵੀ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਸਮਾਗਮ ਨੂੰ ਏਜੀਪੀਐਸੀ ਦੇ ਡਾਕਟਰ ਪ੍ਰਿਤਪਾਲ ਸਿੰਘ, ਸਿੱਖ ਕੈਅਰਡੀਨੇਸ਼ਨ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਹਿੰਮਤ ਸਿੰਘ, ਹਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਬੁਟਾ ਸਿੰਘ, ਰਾਜਾਂਡਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਦੇਸ਼ਾ, ਦਾਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦਿਓ, ਨਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਰਸਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਚੰਠਾ, ਧਰਮ ਸਿੰਘ, ਬਲਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਪ੍ਰਿਤਪਾਲ ਸਿੰਘ ਖਾਲਸਾ, ਜਸਬੀਰ ਸਿੰਘ, ਡਾ ਬਖਸ਼ੀਸ਼ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ ਪਤਵੰਤਿਆਂ ਵੱਲੋਂ ਸੰਬੋਧਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਡਾ. ਪ੍ਰਿਤਪਾਲ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹਿੰਮਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸਿੱਖ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਨੇ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਆਖਿਆ ਕਿ 23 ਫਸਲਾਂ ਦਾ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਸਮਰਥਨ ਮੁੱਲ ਅਤੇ 50 ਫੀਸਦੀ ਖਰਚਾ ਸਹਿਤ ਐਮਐਸਪੀ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਕਿ ਲਖੀਮਪੁਰ ਪੀਰੀ ਘਟਨਾ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕੇਂਦਰੀ ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ ਬਰਖਾਸਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ, ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਕਿਸਾਨਾਂ 'ਤੇ ਦਰਜ ਕੇਸ ਖਰਚ ਕੀਤੇ ਜਾਣਾ। ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਨਾਲ ਲੱਗਦੀ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਰਾਜਸਥਾਨ ਦੀ ਸਰਹੱਦ ਨੂੰ ਵਪਾਰ ਲਈ ਖੋਲ੍ਹਾ ਜਾਵੇ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬ, ਹਰਿਆਣਾ ਅਤੇ ਰਾਜਸਥਾਨ ਦੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਤੇ ਕਾਰੋਬਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਲਾਭ ਹੋਵੇਗਾ।

ਸਿੱਖ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਵੱਲੋਂ
ਕਿਸਾਨ ਸੰਘਰਸ਼ ਦੀ ਹਮਾਇਤ

Gurbinder Singh Mavi
Insurance Lic# 0F22244
650-237-0400
20395 Pacifica Dr, Ste 108 Cupertino, CA 94014-3016
Like a Good Neighbor, State Farm is There www.gmavi.com
State farm mutual Automobile Insurance Company. State Farm Indemnity Company Bloomington, IL

Certified Insurance Agent
Global Green
INSURANCE AGENCY
Gurdawar Singh Mann
510-487-1000
Agent License# 0C70672
mann@ggiaba.com www.ggiaba.com Gurcharan Singh Mann
Mann Insurance Brokers Inc.
32146 Alvarado Blvd, Union City, CA 94587

Padam Builders Inc.
ਸਾਡੇ ਕੰਮ ਦੀ 100 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਗਰੰਟੀ
ਆਸੀਂ ਨਵੇਂ ਮਕਾਨ, ਗੈਰ ਸਟੇਸ਼ਨ, ਮੋਲ, ਸ਼ੋਅਰਮ
ਅਤੇ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੰਸਟਰਕਸ਼ਨ ਦਾ ਕੰਮ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਤੋਂ
ਲੈ ਕੇ ਮੁਕੰਮਲ ਹੋਣ ਤੱਕ ਕਰਦੇ ਹਾਂ।
Bhupinder Singh Padam
email: padambuilders@gmail.com
Licensed # 1019803
CELL 510-565-6667
3143 ARDEN ROAD, HAYWARD CA- 94545

Joshi Law Firm
Attorneys at Law ਅਟਾਰਨੀ ਐਟ ਲਾਅ
www.joshilawfirm.com info@joshilawfirm.com
ਇਨੀਗੋਸ਼ਨ ਆਧਾਰ ਤੇ
ਅਸਾਈਲਮ ਗਰੀਨ ਕਾਰਡ
ਸਿਟੀਜਨਸ਼ਿਪ ਆਫ ਸਟੇਟਮੈਂਟ
ਗਰੀਨ ਕਾਰਡ
ਫੈਮਲੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਫੈਮਲੀ ਲਾਅ
ਵਿਆਹ ਦੇ
(559) 312-0083 (O) (888) 630-1230 (F)
516 W. SHAW AVE STE 200 FRESNO, CA 93704

ਜਸਪਰੀਤ ਸਿੰਘ
ਅਟਾਰਨੀ ਐਟ ਲਾਅ, ਨਿਊਯਾਰਕ ਤੇ ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ
ਗਵਿੰਦੀ ਸਟੇਟ, ਬੱਚਾ ਗੋਦ ਲੈਣਾ, ਡਿਪੋਰਟੇਸ਼ਨ,
ਵਿਆਹ, ਐਚ ਵਨ, ਐਲ ਵਨ, ਲੇਬਰ
ਸਰਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੀ ਮੁਹਤ ਸਲਾਹ ਲਈ ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ
ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਦਫ਼ਤਰ **ਜਸਪਰੀਤ ਸਟੇਟ** **ਸੈਕਰਮੈਂਟੋ ਦਫ਼ਤਰ** **ਫਰਜ਼ਨੇ ਦਫ਼ਤਰ**
3155 Kearney Street, Suite 248 Fremont, CA 94538 510-657-6444
37-18-73rd St., Suite 401 Jackson Height, NY 11372 718-533-8444
2945 W. Capitol Ave. West Sacramento CA 95691 916-372-448
4491 w. Shaw Ave # 300B Near Costco Fresno, CA 93722 phone 559-271-5511

Raj Budwal
(Investment and Financial Advisor)
408-972-8000,
408-835-0202 (Cell)
Budwal and Associates
329 Piercy Road, San Jose, CA 95138
8350202@gmail.com

ਉਹ ਸੜਕ ਜਿੱਥੇ ਚਲਦੀ ਗੱਡੀ ਦੀ ਬੈਟਰੀ ਘਟਦੀ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਚਾਰਜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ

ਡਿੰਡ੍ਰੋਇਟ ਦੇ ਮਿਸ਼ੀਗਨ ਸਹਿਰ ਦੀ 14 ਸਫ੍ਰੀਟ ਹੀ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਅਜਿਹੀ ਜਨਤਕ ਥਾਂ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਤੁਸੀਂ ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਇਲੈਕਟ੍ਰਿਕ ਵਾਹਨ ਚਲਾਉਂਦੇ ਹੋ ਤਾਂ ਇਸ ਨਾਲ ਬੈਟਰੀ ਘਟਦੀ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਹੋਰ ਚਾਰਜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇੱਥੋਂ ਦੀ 400 ਮੀਟਰ ਸੜਕ ਅਜਿਹੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਵਾਇਰਲੈਸ ਚਾਰਜਿੰਗ ਤਕਨੀਕ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਹੀ ਕੋਈ ਇਲੈਕਟ੍ਰਿਕ ਵਾਹਨ ਇਸ ਸੜਕ ਦੇ ਉੱਤੇ ਲੰਘਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਚਾਰਜ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਕੀ ਹੈ ਤਕਨੀਕ?

ਇਸ ਸੜਕ ਦੇ ਹੇਠਾਂ ਇੰਡੀਅਲੈਕਟ੍ਰਿਕ ਕੋਇਲਜ਼ ਵਿਡਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ ਜਿਹੜੀਆਂ ਕਿ ਸਹਿਰ ਦੇ ਪਾਵਰ ਗਾਰਿੰਡ ਨਾਲ ਜੁੜੀਆਂ ਹੋਇਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਨਾਲ ਸੜਕ ਦੇ ਬਿਲਕੁਲ ਉੱਤੇ ਇੱਕ ਇਲੈਕਟ੍ਰੋਮੈਗਨੈਟਿਕ ਫੀਲਡ ਤਿਆਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਵਾਹਨ ਦੀ ਬੈਟਰੀ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਰਿਸੀਵਰ ਨੂੰ ਉਤਸਾ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ‘ਇੰਡੋਇਵਰ’ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਉਹੀ ਤਕਨੀਕ ਹੈ ਜਿਹੜੀ ਮੋਬਾਇਲ ਫੋਨ ਨੂੰ ਚਾਰਜ ਕਰਨ ਲਈ ਵਰਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਨਾਲ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਇਲੈਕਟ੍ਰਿਕ ਵਾਹਨ ਵਰਤਣ ਸਮੇਂ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਂਦਾ ਇੱਕ ਮੁੱਖ ਅੰਤਿੰਕਾ ਦੂਰ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਲੋਕ ਇਸ ਢਰੋਂ ਇਲੈਕਟ੍ਰਿਕ ਵਾਹਨ ਨਹੀਂ ਵਰਤਦੇ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਉੱਤੇ ਜਿਆਦਾ ਦੂਰ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦੇ। ਹਾਲੇ ਵੀ ਵਾਹਨਾਂ ਨੂੰ ਚਾਰਜ ਕਰਨ ਲਈ ਸ਼ੁਵਿਧਾਵਾਂ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਲੰਬੇ ਸਫਰ ਉੱਤੇ ਜਾਣ ਲਈ ਵਾਹਨਾਂ ਨੂੰ ਚਾਰਜ ਕਰਨ ਲਈ ਸਮਾਂ ਲੱਗਣ ਕਾਰਨ ਲੋਕ ਪੈਟੋਲ-ਡੀਜ਼ਲ ਵਾਲੇ ਵਾਹਨਾਂ ਦੀ ਬਾਂ ਇਲੈਕਟ੍ਰਿਕ ਵਾਹਨ ਵਰਤਣ ਤੋਂ ਫਰਦੇ ਹਨ। ਪਰ ਅਜਿਹੀ ਸੜਕ ਦਾ ਹੋਣਾ ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਚਲਾ ਕੇ ਵਾਹਨ ਚਾਰਜ ਹੋ ਜਾਵੇ ਵਾਹਨ ਮਾਲਕਾ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਭਰੇਗਾ।

ਮੋਬਾਇਲਾਂ ਵਾਂਗ ਵਾਇਰਲੈਸ ਚਾਰਜਿੰਗ

ਇਲੈਕਟਰਿਓਨ ਕੰਪਨੀ ਵਿੱਚ ਬਿਜਨਸ ਡਵੈਲਪਮੈਂਟ ਦੇ ਵਾਇਸ ਪ੍ਰੈਜ਼ੀਡੈਂਟ ਸੀਫ਼ਨ ਟੋਂਗੁਰ ਦੌਸਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜਿਵੇਂ ਕਦੇ ਮੋਬਾਇਲਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਚਾਰਜਿੰਗ ਕੇਬਲ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਹੁਣ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਇਲੈਕਟ੍ਰਿਕ ਵਾਹਨਾਂ ਲਈ ਵੀ ਸੱਚ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਮਹੀਨੇ ਲਾਸ ਵੇਗਸ ਵਿੱਚ ਹੋਏ ਕੰਪਿਊਟਰ ਇਲੈਕਟ੍ਰੋਨਿਕਸ ਸੋਏ ਵਿੱਚ ਬੀਬੀਸੀ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ, “ਅਸੀਂ ਤਾਰ ਤੋਂ ਵਾਇਰਲੈਸ ਤੱਕ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਾਂ।”

ਇਲੈਕਟ੍ਰੋਨ ਵਾਇਰਲੈਸ ਚਾਰਜਿੰਗ ਤਕਨੀਕ ਦੇ ਪਾਇਲਟ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਸ਼ੁਰੂ, ਐਸੀਆ, ਅਮਰੀਕਾ ਦੀਆਂ ਚਣਵੀਆਂ ਬਾਂਦਾਂ ਉੱਤੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਵੱਲੋਂ ਡਿੰਡ੍ਰੋਇਟ ਵਿੱਚ ਇਹ ਤਕਨੀਕ ਨਵੰਬਰ ਮਹੀਨੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਾਹਨਾਂ ਉੱਤੇ ਠੀਕ ਰਿਸੀਵਰ ਲੱਗਿਆਂ ਹੋਵੇਗਾ ਇਸ ਉੱਤੇ ਚਲਦਿਆਂ ਚਾਰਜ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਮਿਸ਼ੀਗਨ ਦੇ ਡਿਪਾਰਟਮੈਂਟ ਆਫ ਟ੍ਰਾਂਸਿਟ ਨੇ ਇਸ ਲਈ 1.9

ਮਿਲੀਅਨ ਡਾਲਰ ਦੀ ਫੰਡਿੰਗ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਪੈਸੇ ਇਲੈਕਟ੍ਰਿਓਨ ਵੱਲੋਂ ਪਾਏ ਗਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਟੀਚਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ‘ਸਮਾਰਟ ਰੋਡ’ ਨੂੰ ਵਧਾ ਕੇ ਇੱਕ ਮੀਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਮਹੀਨੋਂ ਅਗਲੇ ਕੁਝ ਸਾਲਾਂ ਅੰਦਰ ਇਸ ਤਕਨੀਕ ਦਾ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਅਸਲ ਹਾਲਾਤ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰੀਖਣ ਕੀਤਾ

ਜਾਵੇ। ਮਿਸ਼ੀਗਨ ਦੇ ਚੀਫ ਮੋਬਿਲਿਟੀ ਅਫਸਰ ਜਸਟੀਨ ਜੋਹਨਸਨ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਹ ਮਿਸ਼ੀਗਨ ਦੇ ਗਵਰਨਰ ਗ੍ਰੇਚਨ ਵਿਟਮਰ ਦੇ ਸੁਥੇ ਦੇ ਆਵਾਜਾਈ ਢਾਂਚੇ ਨੂੰ 2030 ਤੱਕ ‘ਕਾਰਬਨ ਨਿਊਟਰਲ’ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਟੀਚੇ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਇੱਥੇ 2030 ਤੱਕ ਇਲੈਕਟ੍ਰਿਕ ਵਾਹਨ ਚਾਰਜ ਕਰਨ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦਾ ਢਾਂਚਾ, ਵਾਇਰਲੈਸ ਚਾਰਜਿੰਗ ਰੋਡਜ਼ ਉੱਤੇ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਅਤੇ ਇੱਕ ਮਿਲੀਅਨ ਇਲੈਕਟ੍ਰਿਕ ਵਾਹਨਾਂ ਦੇ ਲਈ 100,000 ਚਾਰਜਰ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਉਣਾ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਉਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਡਿੰਡ੍ਰੋਇਟ ਨੂੰ ‘ਮੇਟਰ ਸਿਟੀ’ ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਅਜਿਹੀ ਤਕਨੀਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੇ ਲਈ ਢੁੱਕਵੀ ਬਾਂ ਹੈ।

ਕਿੰਨਾ ਖਰਚਾ?

ਇਸ ਤਕਨੀਕ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀ ਮੀਲ ਖਰਚਾ 2 ਮਿਲੀਅਨ ਡਾਲਰ ਦੇ ਕਰੀਬਾਂ ਹੈ। ਕਈ ਮਾਹਰ ਇਸ ਬਾਰੇ ਸਵਾਲ ਚੁੱਕ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਅਜਿਹੀਆਂ ਸੜਕਾਂ ਪੂਰੇ ਸ਼ਹਿਰ ਉੱਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਜੂਦਾ ਕੀਮਤਾਂ ਉੱਤੇ ਕੀ ਮੁੱਲ ਬਣੇਗਾ ਇਹ ਸੱਚਿਆ ਵੀ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਟੋਂਗੁਰ ਇਹ ਮੰਨਦੇ ਹਨ ਕਿ ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਇਸ ਤਕਨੀਕ ਦੀ ਕੀਮਤ ਘਰਣੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ ਅਤੇ ਉਹ ਇਹ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਸ ਦਾ ਮੁੱਲ 1.2 ਮਿਲੀਅਨ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਰਿਸੀਵਰ ਦਾ ਮੁੱਲ 1000 ਡਾਲਰ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਜਾਵੇਗਾ।

ਹਾਰਵਰਡ ਲਾਅ ਸਕੂਲ ਵਿੱਚ ਬਿਹੇਵੀਅਰਲ ਇਕੋਨੋਮਿਕਸ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਐਸ਼ਲੇ ਨੁਹਨ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ, “ਵਾਇਰਲੈਸ ਚਾਰਜਿੰਗ ਕਾਗਜ਼ਾਂ ਉੱਤੇ ਚੰਗੀ ਲੱਗਦੀ ਹੈ, ਇਸ ਦੀ ਕੀਮਤ ਇਸ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ ਉੱਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਮੁਸਕਲ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਪਰ ਟੋਂਗੁਰ ਮੁਹੱਈਆ ਇਹ ਤਕਨੀਕ ਹਰ ਸੜਕ ਦੇ ਬੱਲੇ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ। ਉਹ ਦੱਸਦੇ ਹਨ, “ਇਸ ਨੂੰ ਹੋਰੇ ਸੜਕ ਬੱਲੇ ਲਗਾਉਣਾ ਸੰਭਵ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਇਸ ਬਾਰੇ ਫੈਸਲਾ ਰਣਨੀਤਕ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਲਿਆ

ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।” ਕੰਪਨੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਵਿੱਚ ਟ੍ਰਾਂਸਿਟ ਕੋਰੀ-ਡੋਰ ਉੱਤੇ ਧਿਆਨ ਦੇ ਰਹੀ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਵਾਰਕ ਵਾਹਨ ਮਿਥੇ ਟਾਈਮ ਉੱਤੇ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਬੱਸਾਂ, ਟਰੱਕ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਾਹਨਾਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਦੀ ਬਾਂ ਸੜਕ ਉੱਤੇ ਚਲਿਆਂ ਹੀ ਚਾਰਜ ਕਰਨ ਦੇ ਫਾਇਦੇ ਹਨ। ਨੁਨਸ ਇਹ

ਕਰਕੇ ਇਹ ਅਜਿਹੀਆਂ ਬਾਵਾਂ ਉੱਤੇ ਬਹੁਤ ਵਾਇਦੇਮੰਦ ਹੋਵੇਗੀ ਜਿੱਥੇ ਘੱਟ ਚਾਰਜਿੰਗ ਸਟੇਸ਼ਨ ਹਨ।

ਰੇਵ ਕਿਹੜੇ ਦੇਸ਼ ਇਸ
ਤਕਨੀਕ ਵਿੱਚ ਪੈਸੇ ਲਗ ਰਹੇ

ਯੂਰਪ ਵਿੱਚ ਫਰਾਂਸ ਦੀ ਸਾਲ 2035 ਤੱਕ 8,850 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਅਜਿਹੇ ਇਲੈਕਟ੍ਰੀਫਾਈਡ ਰੋਡਜ਼ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਉਵਰਹੈਂਡ ਕੇਬਲਜ਼, ਰੇਲਜ਼ ਅਤੇ ਇੰਡਕਸ਼ਨ ਚਾਰਜਿੰਗ ਦੀ ਤਕਨੀਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਉਥੇ ਹੀ ਜਰਮਨੀ 4000 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਸੜਕ ਉੱਤੇ ਅਜਿਹੀ ਤਕਨੀਕ ਨੂੰ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਲਿਆਉਣ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸਵੀਡਨ ਦੇ ਅੰਦਾਜ਼ਿਆਂ ਮੁਤਾਬਕ 2000 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਉੱਤੇ ਇਸ ਤਕਨੀਕ ਲਈ 219-318 ਮਿਲੀਅਨ ਡਾਲਰ

ਮੰਨਦੇ ਹਨ ਕਿ ਵਾਇਰਲੈਸ ਚਾਰਜਿੰਗ ਮੱਧਮ ਅਤੇ ਭਾਰੀ ਟਰੱਕਾਂ ਦੇ ਲਈ ਇੱਕ ਸੰਭਾਵੀ ਹੱਲ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਪ੍ਰਤੀ ਮੀਲ ਵੱਡੇ ਕਾਰਬਨ ਵਾਤਾਵਰਣ ਵਿੱਚ ਛੱਡਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਦੱਸਦੇ ਹਨ, “ਜੇਕਰ ਇਹ ਵਾਹਨ ਇੱਕ ਮਿਥੇ ਰੂਟ ਉੱਤੇ ਚੱਲ ਰਹੇ ਹਨ ਤਾਂ ਸੜਕ ਵਿੱਚ ਇਹ ਤਕਨੀਕ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਬਦਲਾਅ ਕਰਨਾ ਠੀਕ ਫੈਸਲਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।”

ਟੋਂਗੁਰ ਦੱਸਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਫਾਸਟ ਚਾਰਜਰ ਦੀ ਨਕਲ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਹੇ। ਉਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਲੈਕਟ੍ਰਿਓਨ ਪ੍ਰਤੀ 35 ਕਿਲੋਵਾਟ ਚਾਰਜਿੰਗ ਹਾਸਲ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਬੱਸਾਂ ਅਤੇ ਟਰੱਕਾਂ ਵਿੱਚ ਤਿੰਨ ਰਿਸੀਵਰ ਹਨ ਉਹ ਸੜਕ ਉੱਤੇ ਚਲਦੇ ਸਮੇਂ ਹੀ 100 ਕਿਲੋਵਾਟ ਉੱਤੇ ਹੋਰੇ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਕਈ ਮੀਲਾਂ ਦੇ ਸਫਰ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਤਕਨੀਕ ਰੋਜ਼ ਵਿੱਚ ਵਿਕਸਿਤ ਕਰਨਾ ਵੀ ਇਸ ਦਾ ਇੱਕ ਹਿੱਸਾ ਹੈ, ਖਾਸ

ਦਾ ਖਰਚਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਟੋਂਗੁਰ, ਬੀਐਮਡਬਲਯੂ, ਫੋਰਡ ਅਤੇ

ਟੈਸਲਾ ਜਿਹੀਆਂ ਕੰਪਨੀਆਂ ਵੀ ਅਜਿਹੀ ਤਕਨੀਕ ਉੱਤੇ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਬਦਲਾਅ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਫੈਡਰਲ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਨੈਸ

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰਵਿਦਾਸ ਸਭਾ ਬੇ-ਏਰੀਆ (ਕੈਲੋਫ਼ਰਨੀਆ) ਦੀ ਨਵੀਂ ਚੁਣੀ ਕਮੇਟੀ

PROPOSED DEVELOPMENT, GURDWARA SHRI GURU RAVIDASS SABHA BAY AREA

ਯੂਨੀਅਨ ਸਿਟੀ (ਵਿਨੋਦ ਕੁਮਾਰ)

ਸਾਰੀ ਸਿੱਖ ਸੰਗਤ ਨੂੰ ਇਹ ਜਾਣ ਕੇ ਖੁਸ਼ੀ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿ ਯੂਨੀਅਨ ਸਿਟੀ ਵਿਚ ਗੁਰੂ ਘਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰਵਿਦਾਸ ਸਭਾ ਦੀ ਨਵੀਂ ਬਿਲਡਿੰਗ ਦਾ ਕੰਮ ਮੁੱਕੰਮਲ ਹੁੰਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤੇ ਇਸ ਗੁਰੂ ਘਰ ਦੀ ਨਵੀਂ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਚੋਣ ਵੀ ਜਨਵਰੀ 28, 2024 ਨੂੰ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ।

ਹਰ ਐਤਵਾਰ ਸਵੇਰੇ 10 ਵਜੇ ਤੋਂ 2 ਵਜੇ ਬਾਅਦ ਦੁਪਹਿਰ ਤੱਕ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦਾ ਪ੍ਰਵਾਹ ਤੇ ਲੰਗਰ ਦਾ ਪ੍ਰਵਾਹ ਚਲਦਾ ਹੈ। ਹਰ ਸਿੱਖ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ

ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਗੁਰੂ ਘਰ ਵਿਚ ਹਾਜ਼ਰੀ ਲਵਾ ਕੇ ਆਪਣਾ ਜੀਵਨ ਸਫਲ ਕਰੋ।

ਨਵੀਂ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਚੋਣ ਜੋ ਹੋਈ ਹੈ, ਉਸ ਵਿਚ ਇਹ ਸੱਜਣ ਸੇਵਾਦਾਰ ਚੁਣੇ ਗਏ ਹਨ:

1. ਵਿਨੋਦ ਕੁਮਾਰ (ਚੇਅਰਮੈਨ) 510-953-9800
2. ਤਰਲੋਚਨ ਸਿੰਘ (ਪ੍ਰੈਜ਼ੀਡੈਂਟ) 510-712-1743
3. ਨਰੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ (ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ) 510-857-4551
4. ਮਨਦੀਪ ਰਾਏ (ਖਜਾਨਚੀ) 415-342-9159

5. ਰਾਮ ਲੁਭਾਇਆ (ਵਾਈਸ ਚੇਅਰਮੈਨ)

6. ਰਕੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ (ਵਾਈਸ ਚੇਅਰਮੈਨ)

7. ਸ. ਮਨਜ਼ੀਤ ਸਿੰਘ (ਸਹਾਇਕ ਖਜਾਨਚੀ)

8. ਸ. ਸੋਹਨ ਸਿੰਘ ਵੰਡਾ (ਸਹਾਇਕ ਖਜਾਨਚੀ)

ਸਾਰੀ ਸੰਗਤ ਨੂੰ ਅਰਜ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਗੁਰੂ ਘਰ ਪਹੁੰਚ ਕੇ ਗੁਰੂ ਦੀਆਂ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰੋ- ਹੋਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ ਕਾਲ ਕਰੋ- ਵਿਨੋਦ ਕੁਮਾਰ 510-953-9800

ਬਹੁਤ ਜਨਮ ਬਿਛੂਰੇ ਬੇ ਮਾਧਉ ਇਹੁ ਜਨਮ ਤੁਮਾਰੇ ਲੇਖੇ। ਕਹਿ ਰਵਿਦਾਸ ਆਸ ਲਗਿ ਜੀਵਉ ਚਿਰ ਭਇਓ ਦਰਸਨ ਦੇਖੋ॥

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰਵਿਦਾਸ ਸਭਾ ਬੇ-ਏਰੀਆ (ਕੈਲੋਫ਼ਰਨੀਆ) 31252 Veasy Street, Union City, CA 94587

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰਵਿਦਾਸ ਜੀ ਦਾ 647ਵਾਂ
ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਦਿਹਾੜਾ 24 ਫਰਵਰੀ 2024 ਦਿਨ
ਐਤਵਾਰ ਨੂੰ ਮਨਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰਵਿਦਾਸ ਸਭਾ ਬੇ-ਏਰੀਆ ਦੀ ਗੁਰੂ ਪਿਆਰੀ ਸਾਧ ਸੰਗਤ ਨੂੰ ਇਹ ਜਾਣ ਕੇ ਖੁਸ਼ੀ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿ ਗੁਰੂ ਘਰ ਦੀ ਬਿਲਡਿੰਗ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਦਾ ਕੰਮ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਰੀਬ ਦੋ ਸਾਲਾਂ 'ਚ ਸੰਪੂਰਨ ਹੋਵੇਗੀ।

**ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰਵਿਦਾਸ ਸਭਾ ਬੇ-ਏਰੀਆ ਵੱਲੋਂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰਵਿਦਾਸ ਜੀ ਦਾ 647ਵਾਂ
ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਦਿਹਾੜਾ 24 ਫਰਵਰੀ 2024 ਦਿਨ ਐਤਵਾਰ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਘਰ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ ਵਿਖੇ
ਸਵੇਰੇ 10 ਵਜੇ ਤੋਂ 3 ਵਜੇ ਤੱਕ ਮਨਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।**

ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਆਖਰੀ ਐਤਵਾਰ ਨੂੰ ਹੀ ਸਮਾਗਮ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
ਸਮੂਹ ਗੁਰੂ ਪਿਆਰੀ ਸਾਧ ਸੰਗਤ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਦਿਹਾੜੇ
ਤੇ ਹਾਜ਼ਰੀਆਂ ਭਰ ਕੇ ਗੁਰੂ ਘਰ ਦੀਆਂ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰੋ ਜੀ

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰਵਿਦਾਸ ਸਭਾ ਬੇ-ਏਰੀਆ (ਕੈਲੋਫ਼ਰਨੀਆ) ਦੀ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ
ਸਤਿਗੁਰੂ ਰਵਿਦਾਸ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਦੇ ਗੁਰਪੁਰਬ ਦੀਆਂ ਸਮੂਹ ਸੰਗਤ ਨੂੰ ਲੱਖ-ਲੱਖ ਵਧਾਈਆਂ

ਸੇਵਾਦਾਰ

ਵਿਨੋਦ ਕੁਮਾਰ (ਚੇਅਰਮੈਨ)
510-953-9800

ਤਰਲੋਚਨ ਸਿੰਘ (ਪ੍ਰੈਜ਼ੀਡੈਂਟ)
510-712-1743

ਨਰੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ (ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ)
510-857-4551

ਮਨਦੀਪ ਰਾਏ (ਖਜਾਨਚੀ)
415-342-9159

ਸੰਪਾਦਕੀ

ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਅਸਲੀ ਸਮੱਸਿਆ ਕੀ ਹੈ?

ਹਾਲ ਹੀ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੇ ਫਿਰ ਦਿੱਲੀ ਜਾ ਕੇ ਧਰਨਾ ਲਗਾਉਣਾ ਜਿਉਂ ਹੀ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ, ਦਿੱਲੀ, ਹਰਿਆਣਾ ਸਮੇਤ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਚੌਂਕਨੀ ਹੋ ਗਈ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ-ਹਰਿਆਣਾ ਸੀਮਾ 'ਤੇ ਹੀ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਘੇਰ ਲਿਆ। ਸੱਤਾਧਾਰੀ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਨੂੰ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਕਾਂਗਰਸ ਦਾ ਏਜੰਡਾ ਦੱਸ ਰਹੀ ਹੈ, ਜਦਕਿ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਕਾਂਗਰਸ ਖੁਦ ਹੀ ਬਿਖੁਰੀ ਪਈ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਕੋਈ ਜ਼ਿਆਦਾ ਕਾਰਗਰ ਆਵਾਜ਼ ਉਠਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਪਾਰਹੀ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਲੀ ਭੇਜ ਕੇ ਆਪਣਾ ਖਿੜਾ ਛੁਡਾਉਣ ਲਈ ਕਾਹਲੇ ਹਨ।

ਪਰ ਅਸਲ ਸਮੱਸਿਆ ਕਿਤੇ ਹੋਰ ਹੈ। ਉਹ ਸਮੱਸਿਆ ਹੈ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਮੰਡੀ ਦੀ ਸਮਝ ਨਾ ਹੋਣਾ। ਇਹ ਸਮਝ ਦੀ ਘਾਟ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਦਾ ਯਤਨ ਹੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ, ਬਲਕਿ ਸਰਕਾਰਾਂ ਉਤਪਾਦਨ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਹੀ ਸਕੀਮਾਂ ਲਗਾਉਂਦੀਆਂ ਰਹੀਆਂ। ਹੁਣ ਉਤਪਾਦਨ ਵਧਾਉਣ ਦੀ ਵੱਡੀ ਕੀਮਤ ਤਾਂ ਜ਼ਾਮੀਨ ਹੇਠਾਂ ਪਾਣੀ, ਵਾਤਾਵਰਣ, ਕੀਟ-ਨਾਸ਼ਕਾਂ ਦੇ ਮਾੜੇ ਅਸਰ ਕਾਰਨ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਕਿਸਾਨ ਹੀ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਉਹ ਲੋਕੀ ਵੀ ਹੰਦਾ ਰਹੇ ਹਨ, ਜਿਹੜੇ ਪੰਜਾਬ-ਹਰਿਆਣੇ ਦਾ ਅਨਾਜ ਖਾਂਦੇ ਹਨ। ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਵਧਾਰੀ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਜਦੋਂ ਇਹ ਅਨਾਜ ਕਿਸੇ ਬਾਹਰਲੇ ਮੁੱਲ ਨੂੰ ਵੇਚਣ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਸੈਪਲ ਫੇਲ੍ਹੁ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਸਰਕਾਰ ਇੰਨੇ ਅਨਾਜ ਨੂੰ ਕਿਥੇ ਰੱਖੇ। ਉਹ ਵੀ ਮੁੱਢਲ ਵਿਚ ਅਨਾਜ ਵੰਡ ਕੇ ਵੇਟ ਬਟੋਰੂ ਰਾਜਨੀਤੀ ਦੇ ਰਾਹ ਤੁਰ ਪੈਂਦੀ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਕਿਸਾਨ ਨੇ ਕਣਕ-ਝੋਨੇ ਨੂੰ ਹੀ ਮੁੱਖ ਫਸਲ ਵਜੋਂ ਅਪਣਾ ਲਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸਾਨ ਦੇ ਦਿਮਾਗ ਵਿਚ ਉਪਜ ਵਧਾਉਣ ਦਾ ਕੀਤਾ ਘਰ ਕਰ ਗਿਆ ਹੈ। ਕਿਸਾਨ ਹੋਰ ਫਸਲਾਂ ਬੀਜਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਬਜ਼ਾਰ ਦੀ ਸਮਝ ਦੀ ਘਾਟ ਅਤੇ ਪਹੁੰਚ ਦੀ ਮਾਰ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਸਰਕਾਰਾਂ ਹੋਰ ਕੀਜ਼ ਖਰੀਦ ਨਹੀਂ ਸਕਦੀਆਂ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹਨਾਂ ਕੋਲ ਵੀ ਕਣਕ-ਝੋਨੇ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਣ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੋਈ ਵਿਵਸਥਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਸਮੱਸਿਆ ਦਾ ਹੱਦ ਕੱਢਣ ਲਈ ਸੂਬਾ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਸਰਕਾਰਾਂ ਕੁਝ ਕਰ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ਪਰ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਕਿਸਾਨਾਂ ਤੋਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਆਪਣਾ ਜਾਨ ਛੁਡਾ ਕੇ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਗਲ ਪਾਉਣ ਬਾਰੇ ਹੀ ਵਿਉਂਤਾਂ ਲਗਾਉਂਦੀਆਂ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਕੁਲ ਮਿਲਾ ਕੇ ਨਾ ਤਾਂ ਮਸਲੇ ਦਾ ਹੱਦ ਨਿਕਲਣਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕੋਈ ਭਵਿੱਖੀ ਸੇਧ ਮਿਲਣੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਵੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਕਰਨੀ ਪੈਣੀ ਹੈ।

ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਪਿੰਡ ਸੁਸਾਇਟੀਆਂ ਬਣਾ ਕੇ ਜੇਕਰ ਕਣਕ ਅਤੇ ਝੋਨੇ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਫਸਲਾਂ ਲਈ ਮੰਡੀਆਂ ਲੱਭਣ ਦਾ ਕੋਈ ਉਪਰਾਲਾ ਕਰਨ ਤਾਂ ਹੀ ਕਿਸਾਨ ਨੂੰ ਫਾਇਦਾ ਹੋਣਾ ਹੈ ਪਰ ਇੰਨੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਵਾਲੀ ਸਥਿਤੀ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਮੌਜੂਦ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। -**ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਐਮ ਏ**

Balbir Singh M.A.
Editor in Chief & Publisher
e-mail: bsma54@gmail.com
Tel : 510-938-7771

36415 RUSCHIN DR. NEWARK, CA 94560

Sub Office - Bakersfield (CA)
209 Weedpatch HWY, Bakersfield (CA)
Manmit Saggu 661-900-7357
Tanjit Saggu 661-761-8795

Buta Ram Joshi Staff Reporter, Fresno 559-803-0055

Sanjeev Garg Kali, Reporter Malwa Area, 96713-53789

RAJ BUDWAL
MEDIA PARTNER / REPRESENTATIVE
8350202@gmail.com 408-835-0202

Web designed www.pardestimes.com
by Aman Bansil 510-589-2245

The Pardes Times and people associated with it are Not responsible for any claims made by the advertisers and don't endorse any product or services advertised in the Pardes Times. Please consult your attorney before, buying/hiring contracting through the ads published in the news paper. The Pardes Times is in business of selling spaces and claims made by advertisers are not tested/confirmed by an independent source.

ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਖਾਨਾਜ਼ਗੀ ਦੇ ਆਸਾਰ

ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਕੌਮੀ ਅਸੰਬਲੀ ਲਈ ਹੋਈਆਂ ਆਮ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਪੂਰਨ ਬਹੁਮਤ ਨਾ ਮਿਲਣ ਕਾਰਨ ਮੁੱਲਕ ਬੋਹੜਦ ਨਾਜ਼ੂਕ ਦੌਰ 'ਚੋਂ ਗੁਜ਼ਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਜੇਲ੍ਹ ਦੀਆਂ ਸਲਾਖਾਂ ਪਿੱਛੇ ਸਾਬਕਾ ਵਜ਼ੀਰ-ਏ-ਆਜ਼ਮ ਇਮਰਾਨ ਖਾਨ ਨਿਆਜ਼ੀ ਦੇ ਸਮਰਥਕ ਆਜ਼ਾਦ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੇ ਭਾਵੇਂ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸੀਟਾਂ 'ਤੇ ਜਿੱਤ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ ਹੈ ਪਰ 'ਜਿੱਤ ਦਾ ਜਸ਼ਨ' ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਮੁਸਲਿਮ ਲੀਗ (ਨਵਾਜ਼) ਮਨਾ ਰਹੀ ਹੈ।

ਦੁਨੀਆ ਦੀ ਜਮਹੂਰੀਅਤ ਵਿਚ ਇਹ ਪਹਿਲੀ ਮਿਸਾਲ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਮੁੱਲਕ ਵਿਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਆਜ਼ਾਦ ਉਮੀਦਵਾਰ ਜਿੱਤੇ ਹਨ। ਇਮਰਾਨ ਖਾਨ ਦੀ ਪਾਰਟੀ ਕੋਲੋਂ ਚੋਣ ਨਿਸਾਨ 'ਬੈਟ' ਖੋਹਣ ਕਾਰਨ ਤਹਿਰੀਕ-ਏ-ਇਨਸਾਫ਼ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਆਜ਼ਾਦ ਲੜਨਾ ਪਿਆ ਸੀ। ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਲਈ ਇਕਲੌਤਾ ਕ੍ਰਿਕਟ ਵਰਲਡ ਕੱਪ ਜਿੱਤਣ ਵਾਲੇ ਇਮਰਾਨ ਖਾਨ ਕੋਲੋਂ 'ਬੈਟ' ਖੋਹ ਕੇ ਆਰਮੀ ਸਾਬਕਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਵਾਜ਼ ਸਰੀਫ਼ ਨੂੰ ਸੱਤਾ ਸੌਂਪਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਸੀ।

ਸੈਨਾ ਨੂੰ ਭਰਮ ਸੀ ਕਿ 'ਬੈਟ' ਚੋਣ ਨਿਸਾਨ ਨਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਮੁੱਲਕ ਦੀ ਅਧੀਨ ਅਪੱਤ੍ਰੂ ਜਨਤਾ ਇਮਰਾਨ ਖਾਨ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੀ ਸਨਾਖਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕੇਗੀ। ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀ ਇਸਾਰਿਆਂ 'ਤੇ ਇਲੈਕਸ਼ਨ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਉਹ ਹਰ ਹਰਬਾ ਵਰਤਿਆ ਜਿਸ ਨਾਲ ਇਮਰਾਨ ਨੂੰ ਸੱਤਾ ਤੋਂ ਦੂਰ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਸੈਨਾ ਨੇ ਅਜਿਹਾ ਮਜ਼ਬੂਤ ਜਾਲ ਬੁਣਿਆ ਜਿਸ ਅੰਦਰ 2018 ਤੋਂ 2022 ਤੱਕ ਮੁੱਲਕ ਦੇ ਸਰਬਰਾਹ ਰਹੇ ਇਮਰਾਨ ਨੂੰ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਰਤਿਆ ਹੈ।

ਸੱਤਾ ਤੋਂ ਲਾਂਭੇ ਕਰ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜੇਲ੍ਹ ਅੰਦਰ ਸੈਟਿਆ ਗਿਆ। ਸੈਨਾ ਨੂੰ ਆਸ ਸੀ ਕਿ ਇਮਰਾਨ ਦੇ ਖੈਡ ਕੁਤਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹ ਤਾਉਮਰ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਚ ਕੈਦ ਰਹੇਗਾ। ਇਸੇ ਆਸ ਨਾਲ ਚੋਣਾਂ ਦਾ ਐਲਾਨ ਹੋਇਆ। ਇਮਰਾਨ ਖਾਨ ਦੇ ਸਮਰਥਕਾਂ ਦਾ ਸੈਲਾਬ ਇੰਨਾਂ ਜ਼ਬਰਦਸਤ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਸੈਨਾ ਦੇ ਤਮਾਮ ਮਨਸੂਬਿਆਂ ਨੂੰ ਤਹਿਸ-ਨਹਿਸ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਸੁਨਾਮੀ ਵੇਲੇ ਪਾਣੀ ਦੀਆਂ ਗੁਸੈਲੀਆਂ ਕੰਧਾਂ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਿਲ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਰੋਤ੍ਤੇ ਕੇ ਲੈ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਜੇ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਛੋਟੇ-ਛੋਟੇ ਬੰਨ੍ਹ ਮਾਰ ਲਏ ਜਾਂਦੇ ਤਾਂ ਸੈਲਾਬ ਦੀ ਗੜੀ ਨੂੰ ਮੱਠਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ।

ਆਰਮੀ ਦੀ ਕਠਪੁਤਲੀ ਸ਼ਾਹਬਾਜ਼ ਸਰੀਫ਼ ਨੂੰ 30ਵਾਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਬਾਪੜਾਂ ਨਾਲ ਅਵਾਮ ਦੇ ਦਿਲਾਂ ਅੰਦਰ ਰਿੱਤ ਰਿਹਾ ਲਾਵਾ ਭੜਕ ਪਿਆ ਸੀ। ਸੈਨਾ ਤੋਂ ਬੇਖੋਫ਼ ਇਮਰਾਨ ਸਮਰਥਕ ਹਰ ਹੀਲੇ ਆਪਣੇ ਮਹਿਓਬਾਨ ਨੇਤਾ ਦਾ ਇਹਤਰਾਮ ਬਹਾਲ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਸੱਤਕਾਂ 'ਤੇ ਉਤਰ ਆਏ ਸਨ। ਉਹ ਸੁਰੱਖਿਆ ਬਲਾਂ ਦੇ ਗਲ ਪੈਂਦੇ। ਹਿੱਸਕ ਵਾਰਦਾਤਾਂ ਨੇ ਮੁੱਲਕ ਵਿਚ ਜਮਹੂਰੀਅਤ ਬਹਾਲ ਕਰਨ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਸੈਨਾ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਰ ਕੀਤਾ।

ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀ ਆਰਮੀ ਬਾਰੇ ਇਕ ਗੱਲ ਮਸਹੂਰ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਨੇ ਹਾਲੇ ਤੱਕ ਕੋਈ ਜੰਗ ਜਿੱਤੀ ਨਹੀਂ ਤੇ ਕੋਈ ਚੋਣ ਹਾਰੀ ਨਹੀਂ। ਮੁੱਲਕ ਆਜ਼ਾਦ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੈਨਾ ਦੀ ਮਨਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਚੋਣਾਂ ਜਿੱਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਹੈ ਕਿ ਸੈਨਾ ਆਪਣੇ ਅਵਾਮ ਅੱਗੇ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹਾਰ ਗਈ। ਇਹ ਵੀ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਹੈ ਕਿ ਚੋਣ ਨਤੀਜਿਆਂ ਵਿਚ ਦੂਜੇ ਨੰਬਰ 'ਤੇ ਆਉਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਨਵਾਜ਼ ਸਰੀਫ਼ ਅਧਿਕ ਭਰਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਨਵਾਜ਼ ਸਰੀਫ਼ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਾਰਦਾਤਾਂ ਦੇ ਸਾਡੇ ਨਾਜ਼ੂਕ ਵਾਰਦਾਤਾਂ ਦੇ ਵੀ ਅਧਿਕ ਹਨ।

ਲਾਹੌਰ ਦੀ ਸੀਟ ਤੋਂ ਨਵਾਜ਼ ਸਰੀਫ਼ ਨੂੰ ਜੇਤੂ ਐਲਾਨ ਲਈ ਬਾਰੇ ਹੋਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਇਲੈਕਸ਼ਨ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵੱਲੋਂ ਨਤੀਜਿਆਂ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰਨ ਵੱਲੋਂ ਪਤਾ ਲਗਾ ਕਿ ਜਾਅਲੀ ਬੈਲਟ ਪੇਪਰ ਮੰਗਵਾਏ ਗਏ। ਇਲੈਕਸ਼ਨ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵੱਲੋਂ ਨਤੀਜਿਆਂ ਦਾ ਵੀ ਵਧ ਗਈ। ਤਿੰਨ ਵਾਰ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨਾਲ ਸੱਤਾ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸੀਟਾਂ ਤੋਂ ਚੋਣ ਲੱਗੇ ਸਨ। ਦੋਨੋਂ ਸੀਟਾਂ ਤੋਂ ਉਹ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹਾਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਸੈਨਾ ਦੇ ਵਿਸ਼ਾਏ 'ਤੇ ਇਲੈਕਸ਼ਨ ਕਮਿਸ਼ਨ ਹਰਕਤ ਵਿਚ ਆਇਆ।

ਲਾਹੌਰ ਦੀ ਸੀਟ ਤੋਂ ਨਵਾਜ਼ ਸਰੀਫ਼ ਨੂੰ ਜੇਤੂ ਐਲਾਨ ਲਈ ਬਾਰੇ ਹੋਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਇਲੈਕਸ਼ਨ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵੱਲੋਂ ਨਤੀਜਿਆਂ ਦਾ ਵੀ ਵਧ ਗਈ। ਤਿੰਨ ਵਾਰ

Pardes Times TV A Youtube Show

ਪਰਦੇਸ ਟਾਇਮਜ਼ ਤੁਹਾਡੇ ਲਈ ਪੰਜਾਬੀ ਮਾਂ-ਬੋਲੀ 'ਚ ਇਕ ਯੂ-ਟਿਊਬ ਸੋਅ ਲੈ ਕੇ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਬੋਲੀ ਨਾਲ ਜੋੜਦਾ ਹੈ। ਸੋਅ ਵੇਖਣ ਲਈ **Pardestimes tv** ਨੂੰ ਸਬਸਕ੍ਰਾਈਬ ਕਰੋ।

www.pardestimes.com 510-938-7771

NAME CHANGE

I Gurpreet Singh Dhami s/o S. Gurnam Singh Dhami resident of Village 4 R B, Post Office Jalloki, Tehsil Padampur, District: Sri. Ganganagar. Rajasthan. India, presently residing at 3901 E Huntington Blvd Fresno, CA USA has changed my name from **Gurpreet Singh Dhami to Gurpreet Singh**. All concerned please note.

NAME CHANGE

I Buta Singh s/o S. Sucha Singh resident of Village & Post Office Pharwala, Tehsil Phillaur, District: Jalandhar Punjab India, presently residing at 1309, E Via, Corsica Pl, Fresno, CA USA has changed my name from **Buta Singh to Buta Singh Sanghera**. All concerned please note.

PREET FABRICS FREMONT

STORE CLOSING
EVERYTHING MUST GO

**Going Out of Business.
Every things must go.
Closing Sale
Going on Now
Thursday to Sunday
11 AM to 7 PM**

5156 Mowry AVE. Fremont. CA 94538

510-797-7111

'ਪਰਦੇਸ ਟਾਇਮਜ਼' ਇਕ ਯੋਗ ਵਰ ਲੱਭਣ ਵਿਚ ਤੁਹਾਡੀ ਬਹੁਤ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਆਪਣਾ ਇਸ਼ਾਡਿਹਾਰ ਬੁੱਕ ਕਰਨ ਲਈ ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ: 510-938-7771 shaadi@pardestimes.com

2024/ 1
ਵਰ ਦੀ ਲੋੜ

ਪੰਜਾਬੀ ਸਿੱਖ 29 ਸਾਲਾ, ਕੱਦ 5 ਫੁੱਟ 4 ਇੰਚ ਲੜਕੀ, ਜਿਸਨੇ ਬੀ.ਐਸ. ਨਿਊਰੋਸਾਈਂਸ ਯੂ.ਸੀ. ਡੇਵਿਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੋਈ ਹੈ ਤੇ Touro University ਤੋਂ Master-in-Health Sciences, Master in Physician, Assistant Studies ਡਿਗਰੀਆਂ ਕਰਕੇ DERMATOLOGY PA ਦੀ ਨੌਕਰੀ ਬੇ-ਏਰੀਆ 'ਚ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਬਹੁਤ ਹੀ ਚੰਗੇ ਪਰਿਵਾਰ ਤੋਂ ਹੈ। ਇਕ ਭਰਾ ਵੀ ਐਮ. ਡੀ. ਡਾਕਟਰ ਹੈ, ਪਿਤਾ ਵੀ ਕਾਰ ਕੰਪਨੀ 'ਟੈਸਲਾ' 'ਚ ਬਹੁਤ ਹੀ ਚੰਗੀ ਨੌਕਰੀ 'ਤੇ ਹੈ, ਮਾਤਾ ਮੈਡੀਕਲ ਡਿਵਾਈਸ ਕੰਪਨੀ 'ਚ ਚੰਗੀ ਨੌਕਰੀ 'ਤੇ ਹਨ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਲੜਕੇ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

ਕਾਲ ਕਰੋ 510-409-7006 [gmail: parampal88@gmail.com](mailto:parampal88@gmail.com)

2024/ 2
ਲੜਕੀ ਦੀ ਲੋੜ

ਖੱਡਰੀ ਗੁਰਸਿੱਖ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ 31 ਸਾਲਾ, 5 ਫੁੱਟ 7 ਇੰਚ, ਪੱਗੜੀਧਾਰੀ ਲੜਕੇ ਲਈ ਜੋ ਨਾਨ-ਵੈਜੀਟੇਰੀਅਨ ਹੈ ਪਰ ਸ਼ਰਾਬ ਨਹੀਂ ਪੀਂਦਾ। ਜਿਸਨੇ Masters in Computer Science ਅਮਰੀਕਾ 'ਚ ਕੀਤੀ ਹੈ ਤੇ ਬੇ-ਏਰੀਆ 'ਚ ਇਕ ਬਹੁਤ ਨਾਮੀ ਕੰਪਨੀ 'ਚ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਜਿਸ 'ਚ ਲਾਡ ਟੈਕਨੀਸ਼ੀਅਨ ਤੇ Software Engineer ਹੈ, ਲਈ ਪੜ੍ਹੀ-ਲਿਖੀ ਤੇ ਸਿਟੀਜ਼ਨ ਜਾਂ ਗਰੀਨ ਕਾਰਡ ਹੋਲਡਰ ਲੜਕੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਲੜਕੀ ਪਰਿਵਾਰ 'ਚ ਰਹਿਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੋਵੇ, ਜਾਤ-ਪਾਤ ਦਾ ਕੋਈ ਬੰਧਨ ਨਹੀਂ। ਕਾਲ ਕਰੋ 425-305-0114 [email- issuri@gmail.com](mailto:issuri@gmail.com)

**ਸੈਨਹੋਜੇ ਵਿਚ ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਬੈਨੀਵਾਲ ਨੂੰ
5 ਮਾਰਚ 2024 ਨੂੰ ਕੌਂਸਲ ਡਿਸਟ੍ਰਿਕਟ-8
ਲਈ ਵੋਟ ਪਾ ਕੇ ਜਿਤਾਓ**

**ਇਲਾਕੇ ਲਈ
ਸਾਡੀਆਂ ਯੋਜਨਾਵਾਂ**

- ਅਸੀਂ ਸਾਰੇ ਮਿਲ ਕੇ ਆਪਣੀ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਵਿਚ ਵੱਧ ਰਹੇ ਜੁਰਮਾਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰਾਂਗੇ।
- ਅਸੀਂ ਮਿਲ ਕੇ ਉਹਨਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਮੁੜ ਵਸੇਬੇ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰਾਂਗੇ ਜੋ ਲੋਕ ਬੇਘਰੇ ਹੋ ਗਏ ਹਨ ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਵਾਸਤੇ ਰਹਿਣ ਦੇ ਵਸੀਲੇ ਵਧਾਵਾਂਗੇ।
- ਅਸੀਂ ਛੋਟੇ ਕਾਰੋਬਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਇਲਾਕੇ ਦੇ ਸਟੋਰਾਂ ਦੇ ਬਿਜਨਸ ਨੂੰ ਹੋਰ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਉਪਰਾਲੇ ਕਰਾਂਗੇ।
- ਇਲਾਕੇ ਦੇ ਪਾਰਕਾਂ-ਗਲੀਆਂ ਨੂੰ ਸਾਫ਼-ਸੁਥਰਾ ਤੇ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਬਣਾਵਾਂਗੇ।

**ਤੁਹਾਡੀ ਰਾਏ ਲਈ ਫੋਨ: 408-421-9463
ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਬੈਨੀਵਾਲ
email: VoteBainiwal@gmail.com
Visit:- www.VoteBainiwal.com**

MARCH 19 ELECTION

Special

VOTE
Dr. Harmesh Kumar

FINALLY A Democrat for Congress

Vote

As a psychologist, he knows mental illness is the "Big Elephant" in the room! No one else is even willing to talk about it as an issue, let alone willing to discuss it.

He has a plan!

Vote

While you may not know him. He cares for our country and for the people. It was our country that gave him an opportunity to work, thrive, and become who he is today! He wants everyone to have the same chance he did.

Vote

Mental illness disorders are wreaking havoc in all areas of society and throughout our Country!

Vote

The many forms of mental illness include: mass shootings, domestic violence, anxiety disorders, depression, homelessness, crime and many more!

PAID FOR BY: DR. KUMAR 4 CONGRESS
FEC # COO865535

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰਵਿਦਾਸ ਜੀ ਦੇ ਗੁਰਪੁਰਬ 'ਤੇ ਸੈਲਮਾਂ ਵਿਖੇ 25 ਫਰਵਰੀ ਨੂੰ ਹੋਣਗੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਮਾਗਮ

ਡਰਿਜ਼ਨੇ, ਕੈਲੇਫੋਰਨੀਆਂ (ਕੁਲਵੰਡ ਧਾਲੀਆਂ / ਨੀਟਾ ਮਾਛੀਕੇ): ਦੁਨੀਆਂ ਭਰ ਵਿੱਚ ਸੌਂ ਚੌਥੇ ਪੈਰੋਕਾਰ, ਕ੍ਰਾਂਤੀਕਾਰੀ ਅਤੇ ਕਿਰਤ ਦੇ ਹਾਮੀ ਸ੍ਰੋਮਣੀ ਭਗਤ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰਵਿਦਾਸ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਦੇ ਗੁਰਪੁਰਬ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਸਮਾਗਮ ਸਮਾਗਮ ਪੂਰੀ ਲੁਕਾਈ ਵਿੱਚ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸੇ ਲੜੀ ਤਹਿਤ ਕੈਲੇਫੋਰਨੀਆਂ ਦੇ ਸਹਿਰ ਸੈਲਮਾਂ ਵਿਖੇ 25 ਫਰਵਰੀ 2024 ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਮਾਗਮ ਕਰਵਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਜਿਸ ਸੰਬੰਧੀ 'ਸਿੰਖ ਕੈਲੇਫੋਰਨੀਆਂ' ਦੇ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਸਾ ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਖ ਚੀਮਾਂ ਨੇ ਪ੍ਰੈਸ ਰਿਲੀਜ਼ ਸਾਂਝੀ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰਵਿਦਾਸ ਸੈਲਮਾਂ ਵਿਖੇ 23 ਫਰਵਰੀ 2024 ਨੂੰ ਸ੍ਰੀ ਅਖੰਡ ਪਾਠ ਸਾਹਿਬ ਆਰੰਭ ਹੋਣਗੇ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਭੋਗ 25 ਫਰਵਰੀ ਨੂੰ ਪੈਂਣਗੇ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਮਾਗਮਾਂ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਕੀਰਤਨੀ ਜੱਖਿਆਂ ਵਿੱਚ ਭਾਈ

ਸੋਚੀ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਸਾਥੀ, ਭਾਈ ਜੱਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਸਾਥੀ, ਭਾਈ ਰਾਮ ਆਸਰਾ ਜੀ ਹੋਣਗੇ।

ਜਦ ਕਿ ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਗੁਰਮਤਿ ਬੁਲਾਰੇ ਅਤੇ ਬੁਧੀਜੀਵੀ ਸੰਗਤਾਂ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੀ ਸਾਂਝ ਪਾਉਣਗੇ। ਗੁਰੂਘਰ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਅਤੇ ਸਿੰਖ ਕੌਸਲ ਆਫ ਕੈਲੇਫੋਰਨੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਸਮੂਹ ਸੰਗਤ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਮਾਗਮਾ ਵਿੱਚ ਸਮਾਲ ਹੋਣ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਗੁਰੂਘਰ ਦਾ ਪਤਾ: 2650 Bliane Ave, Selma, CA-93662 ਹੈ।

ਸਮੂਹ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਦੌਰਾਨ ਗੁਰੂ ਦਾ ਲੰਗਰ ਤਿੰਨੇ ਦਿਨ ਅੱਤੋਂ ਵਰਤੇਗਾ। ਵਧੇਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ ਮੁੱਖ ਸੇਵਾਦਾਰ ਦੇਵਰਾਜ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਫੇਨ ਨੰਬਰ (559) 916-6202, ਮਨੋਰ ਲਾਲ (559) 546-3437 ਜਾਂ ਬੁਟਾ ਸਿੰਘ (559) 819-7888 ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਸਮਾਜਵਾਦੀ ਪਾਰਟੀ ਵੱਲੋਂ ਕਾਂਗਰਸ ਨੂੰ ਯੂਪੀ 'ਚ 17 ਸੀਟਾਂ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼

ਲਖਨਊ - ਸਮਾਜਵਾਦੀ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਕਾਂਗਰਸ ਲਈ ਉਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ 'ਚ ਲੋਕ ਸਭਾ ਦੀਆਂ 17 ਸੀਟਾਂ ਛੱਡਣ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਸੋਮਵਾਰ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕਾਂਗਰਸ ਤਜਵੀਜ਼ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਅਖਿਲੇਸ਼ ਯਾਦਵ ਰਾਏਬਰੇਲੀ 'ਚ ਰਾਹੁਲ ਗਾਂਧੀ ਦੀ ਭਾਰਤ ਜੋਤੇ ਨਿਆਏ ਯਾਤਰਾ 'ਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣਗੇ। ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਮੁੱਖ ਤਰਜਮਾਨ ਰਾਜੇਂਦਰ ਚੌਧਰੀ ਨੇ ਖਬਰ ਏਜੰਸੀ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ, “ਅਸੀਂ ਕਾਂਗਰਸ ਨੂੰ 17 ਲੋਕ ਸਭਾ ਸੀਟਾਂ ਦੀ ਆਖਰੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਅਖਿਲੇਸ਼ ਯਾਦਵ ਦੀ ਰਾਏਬਰੇਲੀ 'ਚ ਮੰਗਲਵਾਰ ਨੂੰ ਨਿਆਏ ਯਾਤਰਾ 'ਚ ਸਮੂਲੀਅਤ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਮੰਨੇ ਜਾਣ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰੇਗੀ।” ਉਜ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਾਂਗਰਸ ਨੂੰ ਛੱਡੀਆਂ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸੀਟਾਂ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਮਾਜਵਾਦੀ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਕਾਂਗਰਸ ਲਈ 11 ਸੀਟਾਂ ਛੱਡਣ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਸੀ ਜਦਕਿ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਇਕਾਈ ਨੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸੀਟਾਂ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਪ੍ਰਧਾਨ ਅਜੈਂ ਰਾਏ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸਾਂ ਕਿ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਦੋ ਦਰਜਨ ਦੇ ਕਰੀਬ ਸੀਟਾਂ ਮਿਲਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ ਜੋ ਉਸ ਨੇ 2009 ਦੀਆਂ ਆਮ ਚੋਣਾਂ ਸਮੇਂ ਜਿਤੀਆਂ ਸਨ।

ਕੌਮੀ ਮਹਿਲਾ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵੱਲੋਂ ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ 'ਚ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਰਾਜ ਲਾਉਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ

ਕੋਲਕਾਤਾ - ਕੌਮੀ ਮਹਿਲਾ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਚੇਅਰਪਰਸ਼ਨ ਰੇਖਾ ਸ਼ਰਮਾ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿੱਚ ਵਢਦ ਅੱਜ ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਸੰਦੇਸ਼ਖਲੀ ਦਾ ਦੌਰਾ

ਕੀਤਾ। ਸ੍ਰੀਮਤੀ ਸ਼ਰਮਾ ਨੇ ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਸਰਕਾਰ 'ਤੇ ਸੰਦੇਸ਼ਖਲੀ 'ਚ ਅੰਰਤਾਂ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਨੂੰ ਦਬਾਉਣ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਅਤੇ ਸੂਬੇ 'ਚ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਸਾਸਨ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਸੱਤਾਗਹੀ ਦ੍ਰਿਣਸੂਲ ਕਾਂਗਰਸ (ਟੀਐਸਸੀ) ਨੇ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਕਿ ਕਮਿਸ਼ਨ 'ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ' ਹੇਠ ਕੰਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ ਹਫ਼ਤੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਦੋ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਖੇਤਰ ਦਾ ਦੌਰਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਬੰਗਾਲ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ

ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ਸਰਕਾਰ - ਮੋਦੀ

ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਾਨਿਚਰਦ ਮੋਦੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਖੇਤੀ ਨੂੰ ਨਵੇਂ ਰਾਹਤ 'ਤੇ ਲਿਜਾਣ ਲਈ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕੁਦਰਤੀ ਖੇਤੀ ਅਤੇ ਸੇਂਟੋ ਅਨਾਜ 'ਤੇ ਧਿਆਨ ਕੇਂਦਰਤ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਥੇ ਇਕ ਸਮਾਗਮ ਨੂੰ ਸੰਬੰਧਨ ਕਰਦਿਆਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਦੁਨੀਆਂ ਭਰ 'ਚ ਖਾਣੇ ਦੀਆਂ ਮੇਜ਼ਾਂ 'ਤੇ ਭਾਰਤੀ ਖੁਰਾਕੀ ਉਤਪਾਦ ਹੋਣ ਦੇ ਸਾਂਝੇ ਟੀਚੇ ਪ੍ਰਤੀ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਇਹ ਬਿਆਨ ਉਸ ਸਮੇਂ ਆਇਆ ਹੈ ਜਦੋਂ ਪੰਜਾਬ 'ਚ ਕਿਸਾਨ ਫਸਲਾਂ ਦੀ ਐਮ-ਐਸਪੀ 'ਤੇ ਖਰੀਦ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਗਾਰੰਟੀ ਸਣੇ ਹੋਰ ਮੰਗਾ ਮਨਵਾਉਣ ਲਈ ਅੰਦੋਨ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਯੂਪੀ 'ਚ ਡਬਲ ਇੰਜਣ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸੱਤ ਸਾਲਾਂ 'ਚ 'ਲਾਲ ਫੀਡਾਸ਼ਾਹੀ' ਨੂੰ ਨਿਵੇਸ਼ਕਾਂ ਲਈ 'ਲਾਲ ਕਾਲੀਨ' 'ਚ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੂਬੇ 'ਚ ਵਪਾਰ, ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦਾ ਮਾਹੌਲ ਬਣਿਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਉਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ 'ਚ 10 ਲੱਖ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਮੁੱਲ ਦੇ 14 ਹਜ਼ਾਰ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟਾਂ ਦਾ ਆਗਾਜ਼ ਕੀਤਾ। ਮੋਦੀ ਨੇ ਕਿਹਾ, “ਅਸੀਂ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਖੇਤੀ ਨੂੰ ਨਵੇਂ ਰਾਹਾਂ 'ਤੇ ਲਿਜਾਣ ਲਈ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਹੱਲਸੇਰੀ ਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਮੇਟੋ ਅਨਾਜ ਵਰਗੇ ਸੁਪਰਫੁਲ 'ਚ ਨਿਵੇਸ਼ ਦਾ ਇਹ ਸਹੀ ਸਮਾਂ ਹੈ।” ਉਨ੍ਹਾਂ ਉਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ 'ਚ ਗੰਗਾ ਦੇ ਕੰਢਿਆਂ ਉਧਰ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਕੁਦਰਤੀ ਖੇਤੀ ਦੇ ਉਭਾਰ ਦੀ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਨਾਲ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਲਾਭ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਾਉਣ ਦੀ ਅਧੀਨ ਸਹਾਇਤਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਕਿਸਾਨ ਮੋਰਚਾ

ਮੇਰਚਿਆਂ ਵਾਲੀ ਫਿਰ ਮੁੜ ਰੁਤ ਆਈ, ਮੁਗਲਾਂ ਵਾਂਗ ਕੀਤੀ ਮੋਦੀ ਬੇਵਡਾਈ, ਕਿਉਂ ਕਰਕੇ ਵਾਦੇ ਸਰਕਾਰ ਮੁਕਰ ਗਈ, ਕਿਉਂ MSP ਨਾ ਲਾਗੂ ਕਰਾਈ, ਨਹੀਂ ਚਲਾਈ ਸਰਕਾਰ ਤੇਰੀ ਇਹ ਚਤੁਰਾਈ, ਮੇਰਚਿਆਂ ਵਾਲੀ ਫਿਰ ਮੁੜ ਰੁਤ ਆਈ.....

ਅਨੰਦਾਤੇ ਨੇ ਹੱਕਾ ਲਈ ਅੜ ਜਾਣਾ, ਚਾਰੇ ਲਾਵੇ ਬੈਰੀਅਰ ਚਾਰੇ ਲਾਵੇ ਵਿੱਲਾਂ, ਨਹਿਰਾਂ ਦੇ ਪਾਣੀਆਂ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਰ ਕਰ ਜਾਣਾ, ਕੌਮ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਦੀ ਇਹ ਮਾਣ ਹੈ ਮੈਨੂੰ, ਸਿਰ ਦੇ ਲਈ ਸਰਦਾਰੀ ਐਵੇਂ ਨਾ ਜਾਣੀ, ਦਿੱਲੀ ਦੂਰ ਨਹੀਂ ਹੁਣ ਸਿੰਘਾਂ ਤਾਈ, ਮੇਰਚਿਆਂ ਵਾਲੀ ਫਿਰ ਮੁੜ ਰੁੱਤ ਆਈ.....

ਇਨ੍ਹਾਂ ਯੋਧਿਆਂ ਨਾ ਹੁਣ ਪੰਡੇ ਹੱਟਣਾ, ਹਾਕਮਾ ਪਾ ਦਿਓ ਜੋ ਮਰਜ਼ੀ ਅੱਕੜਾ, ਹੱਕਾਂ ਲਈ ਖੜੇ ਲੈਕੇ ਜਾਣੇ, ਨੂੰ ਸਿੰਘਾਂ ਨੂੰ ਅਜੇ ਨਾ ਜਾਣੇ, ਸਿਰ ਧੜ ਦੀ ਬਾਜੀ ਲਾ ਦਿੰਦੇ, ਜੋ ਆ ਗਏ ਆਪਣੀ ਅੜੀ ਤੇ ਜਾਣੀ, ਅਨੰਦਾਤੇ ਗੁਰਾਗ ਲਗਾਈ, ਥੱਸ ਹੱਕਾ ਲਈ ਹੈ ਇਹ ਲੜਾਈ, ਤਾਂ ਹੀ ਮੇਰਚਿਆਂ ਵਾਲੀ ਫਿਰ ਚੁੱਕ ਆਈ

ਗੁਰਦੀਪ ਜੱਡੂ

ਸੋਚ-ਸਮਝ ਕੇ ਵਿਦੇਸ਼ ਪੜ੍ਹਨ ਲਈ ਭੇਜੋ ਬੱਚੇ

ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਆਰੀਆ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਆਮਦ ਆਪਣੇ ਡੰਗਰਾਂ ਲਈ ਨਵੀਆਂ ਚਰਾਂਦਾਂ ਦੀ ਭਾਲ ਕਾਰਨ ਹੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਹੁਣ ਵੀ ਜਦੋਂ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਥਾਂ ਨਵੀਆਂ ਚਰਾਂਦਾਂ ਭਾਵ ਵਧੇਰੇ ਸਥੀ ਜੀਵਨ ਜ਼ਿਉਣ ਲਈ ਪੈਸੇ ਕਮਾਉਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਖਤਰਿਆਂ ਦੀ ਪਰਵਾਹ ਨਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਨਵੀਆਂ ਥਾਵਾਂ ਉਡੇ ਪੁੱਜ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਥੇ ਹੀ ਪੱਕਾ ਟਿਕਾਣਾ ਬਣਾ ਲੈਂਦੇ ਹਨ।

ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਰ ਕੇ ਸਰਦਾਰਾਂ ਬਾਰੇ ਇਹ ਚੁਟਕਲਾ ਜ਼ਰੂਰ ਸੁਣਿਆ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਜਦੋਂ ਹਿੱਲੀ ਅਤੇ ਤੇਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਚੰਦਰਮਾ ਦੀ ਧਰਤੀ ਉਤੇ ਪੈਰ ਰੱਖੇ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਵਾਗਤ ਉਥੇ ਵਸਦੇ ਇਕ ਸਰਦਾਰ ਜੀ ਨੇ ਗਰਮਾ-ਗਰਮ ਚਾਹ ਦੇ ਪਿਆਲੇ ਦੇ ਕੇ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਹ ਵੀ ਆਮ ਆਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਆਲੂ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਹਰ ਥਾਂ ਮਿਲ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਰਕੇ ਸਿੱਖ ਮਿਹਨਤੀ ਅਤੇ ਖਤਰਿਆਂ ਨਾਲ ਖੇਡਣ ਵਾਲਿਆਂ ਵਿਚ ਗਿਣੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਵਧੀਆ ਕਿਸਾਨ ਤੋਂ ਬਹਾਰ ਜਵਾਨ ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਦੇਸ਼ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਸੁਧਾ ਅਤੇ ਸੰਸਾਰ ਦਾ ਕੋਈ ਦੇਸ਼ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿੱਥੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਧੀਆ ਖੇਤੀ ਫਾਰਮ ਨਾ ਹੋਣ। ਇਹ ਜੋ ਠਾਣ ਲੈਂਦੇ ਹਨ, ਉਸ ਨੂੰ ਕਰ ਕੇ ਵਿਖਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਪਿਛਲੀ ਸਦੀ ਦੇ ਸੁਭ ਵਿਚ ਜਦੋਂ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚੋਂ ਭੁਖਮਰੀ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਪੱਛਮੀ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਨਹਿਰਾਂ ਦਾ ਜਾਲ ਵਿਡਾਇਆ ਤਾਂ ਜੰਗਲਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਮਿਹਨਤ ਨਾਲ ਸਾਫ਼ ਕਰ ਕੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੇ ਲਹਿਲਹਾਉਂਦੇ ਖੇਤਾਂ ਵਿਚ ਤਬਦੀਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਆਜ਼ਾਦੀ ਸਮੇਂ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਵੰਡ ਹੋਈ। ਇਸ ਪਾਸਿਓਂ ਜਿਹੜੇ ਪੰਜਾਬੀ ਗੱਡੇ ਜੋਤ ਕੇ ਬਾਰਾਂ ਆਬਾਦ ਕਰਨ ਗਏ ਸਨ, ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਹੀ ਗੱਡਿਆਂ ਉਤੇ ਸਭੋਂ ਕੁਝ ਲੁਟਾ ਕੇ ਖਾਲੀ ਵਾਪਸ ਆਪਣੇ ਪਿਛਲੇ ਪਿੰਡਾਂ ਨੂੰ ਆਏ।

ਪਰ ਇਸ ਪਾਸੇ ਪੈਰ ਲੱਗਦਿਆਂ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਿਹਨਤ ਕੀਤੀ ਤੇ ਪੁਰਬੀ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਹਰੇ ਇਨਕਲਾਬ ਦੀ ਕਰਮ ਭੂਮੀ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ। ਉਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਤਰਾਈ ਇਲਾਕੇ ਦੇ ਜੰਗਲਾਂ ਨੂੰ ਸੱਪਾਂ ਦੀਆਂ ਸਿਰੀਆਂ ਮਿਧ ਕੇ ਆਬਾਦ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵੀ ਪੰਜਾਬੀ ਹੀ ਸਨ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰਾਜਸਥਾਨ ਦੇ ਰੇਤਲੇ ਟਿੰਬਿਆਂ ਨੂੰ ਲਹਿਲਹਾਉਂਦੇ ਖੇਤਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੇ ਹੀ ਤਬਦੀਲ ਕੀਤਾ। ਜਦੋਂ ਵੀ ਮੌਕਾ ਮਿਲਿਆ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵਿਚੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਜਾ ਆਪਣੀ ਮਿਹਨਤ ਨਾਲ ਬੁਲੰਦੀਆਂ ਨੂੰ ਛੋਹਿਆ।

ਇੱਧਰ ਆ ਕੇ ਵਿਆਹ ਕਰਵਾਉਣ ਨੂੰ ਵਪਾਰ ਹੀ ਬਣਾ ਲਿਆ ਸੀ। ਹੁਣ ਕੁਝ ਦੇਸ਼ਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੈਨੇਡਾ, ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ, ਨਿਊਜ਼ੀਲੈਂਡ, ਇੰਗਲੈਂਡ ਨੇ ਪੜ੍ਹਾਈ ਲਈ ਆਪਣੇ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਖੋਲ੍ਹੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਕੈਨੇਡਾ ਵੱਲ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਰੁਖ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਦਾਖਲੇ ਲਈ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਦਾ ਇਕ ਇਮਤਿਹਾਨ ਆਈਲੈਟਸ ਪਾਸ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਮੁਡਿਆਂ ਨਾਲੋਂ ਕੁਝੀਆਂ ਇਸ ਨੂੰ ਪਾਸ ਕਰਨ ਵਿਚ ਵਧੇਰੇ ਸਫਲ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਪਹਿਲਾਂ ਜਿੱਥੇ ਮੁੰਡੇ ਵਿਆਹ ਕੇ ਇੱਥੋਂ ਕੁਝੀਆਂ ਲੈ ਜਾਂਦੇ ਸਨ, ਹੁਣ ਕੁਝੀਆਂ ਮੁੰਡਿਆਂ ਨਾਲ ਇਸ ਸਰਤ ਉਤੇ ਵਿਆਹ ਕਰਵਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਸਾਰਾ ਖਰਚਾ ਮੁੰਡੇ ਵਾਲੇ ਕਰਨਗੇ। ਪਹਿਲਾਂ ਸਾਲਾਂ ਬੱਧੀ ਵਿਆਹੀਆਂ ਕੁਝੀਆਂ ਆਪਣੇ ਕਾਗਜ਼ਾਂ ਦੀ ਉਡੀਕ ਕਰਦੀਆਂ ਸਨ, ਹੁਣ ਮੁੰਡਿਆਂ ਦੇ ਵੀ ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਹਾਲ ਦੀਆਂ ਖ਼ਬਰਾਂ ਮਿਲ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਬੱਚੇ ਪੜ੍ਹਾਈ ਰਾਹੀਂ ਵਿਦੇਸ਼ ਭੇਜਣਾ ਕੋਈ ਬੁਰਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਦੀ ਪੂਰੀ ਤਿਆਰੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਹੁਣ +2 ਤੋਂ ਪਿੱਛੋਂ ਮੁੰਡੇ-ਕੁਝੀਆਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਭੇਜਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਉਥੇ ਪੁੰਜ ਕੇ ਪੈਸੇ ਭੇਜਣੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਤਾਂ ਜੋ ਕਰਜੇ ਨੂੰ ਮੌਤਿਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਇਹ ਸਮਝ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੈਨੇਡਾ 'ਚ ਹਾਲਾਂ ਵੀ ਪੁੰਜਿਆਂ ਹੀ ਬੱਚਿਆਂ ਲਈ ਨੌਕਰੀਆਂ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀਆਂ।

ਪੜ੍ਹਾਈ ਦੋਰਾਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਕ ਸੀਮਤ ਸਮੇਂ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਮਿਲਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਮਸਾਂ

ਗਜ਼ਾਰਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਬੱਚੇ ਨੇ ਕਮਰੇ ਦਾ ਕਿਰਾਇਆ ਦੇਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਕਾਲਜ ਦੀ ਫੀਸ ਵੀ ਭਰਨੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਲਈ ਪੈਸਿਆਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਛੋਟੀ ਉਮਰ ਵਿਚ ਜਿਸ ਬੱਚੇ ਨੇ ਇੱਥੇ ਕੋਈ ਕੰਮ ਨਾ ਕੀਤਾ ਹੋਵੇ, ਉਸ ਲਈ ਮਜ਼ਦੂਰੀ ਕਰਨੀ ਅੱਖੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਖਰਚਾ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿੰਨ-ਚਾਰ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਰਲ ਕੇ ਇਕ ਕਮਰਾ ਕਿਰਾਏ ਉਤੇ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਜੇਕਰ ਚਾਰ ਕੁਝੀਆਂ ਇਕੱਠੀਆਂ ਨਾ ਹੋ ਸਕਣ ਤਾਂ ਕੁਝੀਆਂ ਨੂੰ ਮੁੰਡਿਆਂ ਨਾਲ ਰਹਿਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ।

ਜਦੋਂ ਲੋੜ ਅਨੁਸਾਰ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ ਤਾਂ ਖਰਚੇ ਪੂਰੇ ਕਰਨ ਲਈ ਬੱਚੇ ਗਲਤ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਮੇਰੀ ਮਾਪਿਆਂ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਹੈ ਕਿ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਗੈਜ਼ੂਏਸ਼ਨ ਪਿੱਛੋਂ ਹੀ ਭੇਜਿਆ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਹੁਨਰ ਦੀ ਸਿਖਲਾਈ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ। ਇਹ ਮੰਨ ਕੇ ਚੱਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਢੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦਾ ਸਾਰਾ ਖਰਚਾ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਇੱਥੋਂ ਭੇਜਿਆ ਜਾਵੇ ਕਿਉਂਕਿ ਵਿਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਡਾਲਰ ਰੁਖਾਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦੇ।

ਜਦੋਂ ਲੋੜ ਅਨੁਸਾਰ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ ਤਾਂ ਖਰਚੇ ਪੂਰੇ ਕਰਨ ਲਈ ਬੱਚੇ ਗਲਤ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਮੇਰੀ ਮਾਪਿਆਂ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਹੈ ਕਿ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਗੈਜ਼ੂਏਸ਼ਨ ਪਿੱਛੋਂ ਹੀ ਭੇਜਿਆ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਹੁਨਰ ਦੀ ਸਿਖਲਾਈ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ। ਇਹ ਮੰਨ ਕੇ ਚੱਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਢੇ ਕਿਉਂਕਿ ਵਿਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਡਾਲਰ ਰੁਖਾਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦੇ।

ਹੈ। ਇਹ ਰਿਣ ਚਕਾਉਣ ਲਈ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਛੋਟੇ-ਮੋਟੇ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਦਾ ਵੀ ਹਰਜ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਮੁਸੀਬਤ ਉਦੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਬੱਚਾ ਤਣਾ ਦਾ ਸਿਕਾਰ ਹੋ ਕੇ ਘੋਰ ਨਿਰਾਸਾ (ਡੀਪ੍ਰੈਸ਼ਨ) ਦਾ ਸਿਕਾਰ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹੋ ਤਣਾ ਅੱਗੇ ਜਾ ਕੇ ਕੱਠੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਦਾ ਹੈ। ਉਥੇ ਉਸ ਦਾ ਆਪਣਾ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਸਿਰਫ ਰਸਮੀ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਲੋਕ ਹੀ ਮੌਜੂਦ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਪੱਤ ਸਮੰਦਰ ਪਾਰ ਆਪਣੀਆਂ ਪਰੋਸ਼ਾਨੀਆਂ ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਕਰ ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ।

ਅਜਿਹੀ ਹਾਲਤ ਸਰੀਰਕ ਤੇ ਮਾਨਸਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਡਾਚੀ ਖਤਰਨਕ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ 'ਚ ਉਹ ਪੜ੍ਹਾਈ ਤੇ ਕੰਮ ਵੱਲ ਪੂਰਾ ਧਿਆਨ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦੇ। ਕੁਝੀਆਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਧਿਆਨ ਰੱਖਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਬਣਾ ਕੇ ਰੱਖੋ ਤੇ ਪੈਸੇ ਭੇਜਣ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਨਾ ਕਰੋ। ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਚਾਰਾ ਨਹੀਂ ਚੱਲਦਾ ਤਾਂ ਪੈਸੇ ਕਮਾਉਣ ਲਈ ਕੁਝੀ ਹੈਣ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਹੋਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ।

ਹਮੇਸ਼ਾ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਹੋਸਲਾ ਦਿੰਦੇ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਉਹ ਆਪਣੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਪੂਰੀ ਕਰ ਕੇ ਕੋਈ ਚੰਗੀ ਨੌਕਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਸਕੇ। ਵਿਦੇਸ਼ 'ਚ ਪੈਸਾ ਕਮਾਉਣ ਬਹੁਤ ਹੀ ਮੁਸਕਲ ਹੈ। ਇਹ ਸਮਝ ਕੇ ਹੀ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਾਈ ਬਾਹਨੇ ਵਿਦੇਸ਼ ਭੇਜਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

TANVIR
Tour & Travels
FRESNO

Where journey don't cost the world
Cheap Fares For Airline Tickets all around the world
Best Deals to India England, Pakistan, Canada and Europe

- * Cheap Fares For Airline Tickets all around the world
- * Best Deals to India, England, Pakistan, Canada and Europe
- * Apply for USA Citizenship
- * Indian Passport renewal and Visa
- * OCI Card and Renunciation
- * Family Petition, Work Permit
- * Power of Attorney
- * Green card renewal

**B.R. Joshi,
Prop.**

5627 N. Figarden Dr. STE 114 Fresno, CA 93722
email: tanvirtravels@gmail.com, www.tanvirtravels.com

(559) 803-0055

R.PAL SINGH TAX PROFESSIONAL
ENROLLED AGENT

BOOKKEEPING ACCOUNTS PAYROLLS

TAX-INDIVIDUAL FAMILY, BUSINESS,
TRUCKING, BOOKKEEPING ACCOUNTS, PAY-
ROLLS & INCORPORATION, INSURANCE LIFE
Only-Agent. NOTARY, REAL ESTATE (SVA), EX-
PECTING REFUND : GET MONEY BACK FAST!

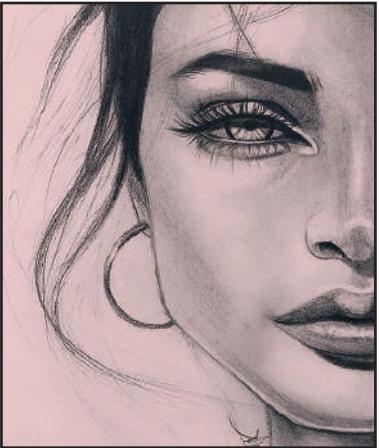
E.A.
Open 7 Days
Weekends/Evenings
(Year Round Service)
Resonable Rates
Call for Appointment

ਸਵਾਰਬੀ ਅਤੇ ਨਿਸ਼ਕਾਮੀ ਮਨੁਖਾਂ ਦਾ ਫਰਕ

ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ ਦੋ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲੋਕ ਹੁੰਦੇ ਹਨ— ਆਪਣੇ ਸਵਾਰਬਾਂ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਤੇ ਨਿਸ਼ਕਾਮ ਕਰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ। ਆਪਣੇ ਸਵਾਰਬ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਰੱਖਣ ਵਾਲਾ ਵਿਅਕਤੀ ਪਹਿਲਾਂ ਕਾਮਨਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਫਿਰ ਕਰਮ।

ਨੀਤਾ ਦੇਵੀ

ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਕਾਮਨਾ ਦੇ ਉਹ ਕਰਮ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਪਹਿਲਾਂ ਉਹ ਲਭ ਦੇਖਦਾ ਹੈ, ਫਿਰ ਕਰਮ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਕਰਮ ਵਿਚ ਲਾਭ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਅਜਿਹਾ ਵਿਅਕਤੀ ਮਨ ਵਿਚ ਲੋਭ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਨਿਸ਼ਕਾਮੀ ਵਿਅਕਤੀ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਕਾਮਨਾ, ਖਾਹਿਸ਼ ਜਾਂ ਲੋਭ ਦੇ ਪੂਰੇ ਮਨ ਨਾਲ ਕਰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਇਸੇ ਕਰਮ ਦੀ ਮਹਿਮਾ ਦਾ ਵਰਣਨ ਗੀਤਾ ਵਿਚ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਅਜਿਹਾ ਕਰਮ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਬੰਧਨ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਵਿਅਕਤੀ ਆਪਣੇ ਸਵਾਰਬ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਰੱਖ ਕੇ ਕਰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ੀ ਹਰ ਪਲ ਟੀਚੇ 'ਤੇ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਕਰਮ ਦੇ ਮਾਧਿਅਮ ਨਾਲ ਉਹ ਉਸ ਟੀਚੇ ਨੂੰ ਹਾਸਲ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਸੀਂ ਕਿਸੇ ਪਸੂ ਦੇ ਗਲੇ ਵਿਚ ਰੱਸੀ ਬੰਨ੍ਹ ਕੇ ਬਿੱਚਦੇ ਹਾਂ, ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਵਾਰਬੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਗਲੇ ਵਿਚ ਵੀ ਕਾਮਨਾਵਾਂ ਦੀ ਰੱਸੀ ਆਪਣੇ-ਅਪ ਬੱਡ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸੇ ਕਾਰਨ ਉਹ ਮਨੁਖ ਦੀ ਸ੍ਰੋਣੀ ਤੋਂ ਡਿੱਗ ਕੇ ਪਸੂ ਦੀ ਸ੍ਰੋਣੀ ਵਿਚ ਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਿਸੇ ਪਸੂ ਨੂੰ ਭੋਜਨ ਦਿਖਾਏ ਜਾਣ 'ਤੇ ਉਹ ਖੁਦ-ਬ-ਖੁਦ ਉਸ ਵੱਲ ਚਲਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਉਹੀ ਹਾਲ ਸਵਾਰਬੀ ਮਨੁਖ ਦੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਉਸ ਦੀ ਗਤੀ ਖਾਹਿਸ਼ਾਂ ਦੇ ਮਿਠੇ ਫਲ ਚੱਖਣ ਲਈ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਉਹ ਬੇਵਜੂਨੀ ਕਿਸੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਾ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦਾ। ਉਥੇ ਹੀ ਨਿਸ਼ਕਾਮੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਟੀਚੇ ਦੀ ਕਾਮਨਾ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਭਗਵਾਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਹਰ ਕਰਮ ਭਗਵਾਨ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਉਸ ਦੇ ਮਨ ਵਿਚ ਇਹ ਲੋਭ ਕੱਢੇ ਨਹੀਂ ਜਾਗਦਾ ਕਿ ਕਰਮਾਂ ਦਾ ਉਸ ਨੂੰ ਫਲ ਮਿਲੇ। ਉਹ ਭਗਵਾਨ ਲਈ ਸਮਰਪਣ ਭਾਵ ਨਾਲ ਕਰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਉਹ ਉਚ੍ਚ ਸ੍ਰੋਣੀ ਵਿਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਨੂੰ ਕੱਢੇ ਕਾਮਨਾ ਦੀ ਰੱਸੀ ਨਹੀਂ ਬਿੱਚਦੀ, ਕੋਈ ਸੰਸਾਰਕ ਫਲ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਉਸ ਦੇ ਕਰਮਾਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋ ਕੇ ਭਗਵਾਨ ਉਸ ਨੂੰ ਪੁਸ਼ਕਰਾਨ ਦਿਓਂ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਨੂੰ ਇੱਨਾਂ ਦਿਓਂ ਇੱਨਾਂ ਹੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਸਾਡੀਆਂ ਨੂੰ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹੈਂ। ਜਦੋਂ ਨਿਸ਼ਕਾਮੀ ਵਿਅਕਤੀ ਹਰ ਪਲ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਨੂੰ ਜੋ ਮਿਲਦਾ ਹੈ, ਭਗਵਾਨ ਦਾ ਅਸੀਂਰਵਾਦ ਸਮਝ ਕੇ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਕਿਸਾਨ ਬਾਜ਼ਾਰੂ ਤਾਕਤਾਂ ਤੇ ਧੰਨਾ ਸੇਠਾਂ ਹੱਥਾਂ ਲੁੱਟਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ

ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਧੁਰਾ ਹੈ। ਜਿੱਥੇ ਸਾਡੀ ਜਨਸੰਖਿਆ 142 ਕਰੋੜ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੋ ਗਈ ਹੈ, ਉਥੇ ਹੀ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਸਾਡੀ ਜੀਵਨ-ਜਾਚ ਹੈ, ਨਾ ਕਿ ਕੋਈ ਕਿਤਾ। 68 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਸਾਡੀ ਆਬਾਦੀ ਪੇਂਡੂ ਹੈ। ਇਸ ਵੇਲੇ ਪਬਲਿਕ ਡਿਸਟ੍ਰੀਬਿਊਸ਼ਨ ਸਿਸਟਮ (ਲੋਕ ਵੰਡ ਪ੍ਰਣਾਲੀ) ਵਿਚ 5 ਲੱਖ 38 ਹਜ਼ਾਰ ਤੋਂ ਵੱਧ ਰਾਸ਼ਨ ਦੇ ਭੀਪੁ ਹਨ ਅਤੇ ਨੈਸ਼ਨਲ ਫੁੱਡ ਸਕਿਊਰਿਟੀ ਐਕਟ ਸਤੰਬਰ 2013 ਮੁਤਾਬਕ ਪਬਲਿਕ ਡਿਸਟ੍ਰੀਬਿਊਸ਼ਨ ਸਿਸਟਮ ਨੂੰ ਵੈਲਫੇਰ ਸਕੀਮ ਤੋਂ ਲੀਗਲ ਸਟੇਟਸ ਦੇ ਕੇ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਚੱਲਦਿਆਂ ਹੁਣ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਲਗਪਗ 67% ਜਨਸੰਖਿਆ ਇਸ ਅਧੀਨ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਇਕ ਅਨੁਸਾਰ ਮੁਤਾਬਕ 75 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਪੇਂਡੂ ਖੇਤਰ ਤੇ 50

ਹੁਲਾਗ ਦੇਣਾ ਸਮੇਂ ਦੀ ਮੁੱਖ ਲੋੜ ਬਣ ਚੁੱਕਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਜੇ ਹੁਣ ਹੁਲਾਗ ਨਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਤਾਂ ਕਦੋਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਜਦੋਕਿ

ਅਮਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਚੀਮਾ

ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਹ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਹਨ ਕਿ ਕੈਬਨਿਟ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਆਉਂਦੇ 5 ਸਾਲਾਂ ਲਈ 80 ਕਰੋੜ ਲੋੜਾਂ ਨੂੰ ਮੁਫਤ ਰਾਸ਼ਨ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਪਰ ਹੁਣ ਦੇਖਣਾ ਇਹ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਅੰਨ ਕਿੱਥਾਂ ਆਵੇਗਾ? ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਜੇਕਰ ਏਨਾ ਵੱਡਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਉਲੀਕਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਯੋਗ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਵੀ ਕਰ ਲਿਆ ਹੋਵੇਗਾ ਖਾਸ ਕਰ ਕੇ ਪੰਜਾਬ ਵਰਗੇ

ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਕਿਉਂਕਿ 30% ਤੋਂ ਵੱਧ ਕਣਕ ਕੇਂਦਰੀ ਅੰਨ ਭੰਡਾਰਨ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤੇ 20 ਤੋਂ 22 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਦੇ ਲਗਪਗ ਚੌਲ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਚੌਲੇ, ਪਹਿਲਾਂ ਤਾਂ ਇਹ ਇਕ ਜਨਤਕ ਐਲਾਨ ਸੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਿਆਸਤ ਤੋਂ ਪ੍ਰੋਤੀਤ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ ਪਰ ਹੁਣ ਤਾਂ ਕੈਬਨਿਟ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਕੀ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਜਾ ਕੇ ਮੰਗਿਆ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਨਵੇਂ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵਿਚ ਕੋਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ? ਕਿਉਂਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਹਰੇ ਇਨਕਲਾਬ ਵਿਚ ਵੱਡਾ ਯੋਗਦਾਨ ਸੀ ਤੇ 70-72 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਕਣਕ ਦਾ ਯੋਗਦਾਨ ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਇਹ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਮੱਦ ਰੱਖਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਦੀ 50% ਅਨੁਸਾਰ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਅੰਕਤੇ ਦੱਸਦੇ ਨੇ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਦੀ 40% ਅਨੁਸਾਰ ਨਾਲ ਦੇਖਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ। ਇਹ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਅਨੁਸਾਰ ਸਾਡੇ ਲਈ ਨਵੇਂ ਸੋਧੇ ਬੀਜ ਉਪਲਬਧ ਕਰਵਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ, ਕੋਈ ਨਵੀਂ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਵਿਕਸਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਪਰਾਲੀ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਖੇਤੀ ਬੀਜਾਂ ਤੇ ਨਦੀਨ ਤੇ ਕੀਤੇਮਾਰ ਦਵਾਈਆਂ ਲਈ ਕੋਈ ਨਵੀਂ ਟੈਕਨਾਲੋਜੀ ਵਿਕਸਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਕੀ ਕੋਈ ਨਵੀਂ ਖੇਤੀ ਤਕਨੀਕਾਂ ਈਜਾਦ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ।

ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਵਾ ਜਿਹੜਾ ਜਾਮੀਨ ਹੇਠਾਲ ਪਾਣੀ ਬੱਲੇ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਉਸ ਲਈ ਵਾਟਰ ਰੀਚਾਰਸ਼ਨ ਲਈ ਕੋਈ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਘੱਟ ਪਾਣੀ ਪੀਣ ਵਾਲੀਆਂ ਫਸਲਾਂ ਜਾਂ ਕੋਈ ਨਵੀਂ ਟੈਕਨਾਲੋਜੀ ਜਿਸ ਨਾਲ ਪਾਣੀ ਦੀ ਘੱਟ ਖਪਤ ਹੋਵੇ ਤੇ ਪ੍ਰਤੀ ਏਕਤ ਪੈਦਾਵਾਰ ਵੱਧ ਹੋਵੇ, ਉਸ ਸਬੰਧੀ ਵੀ ਚਾਰਜ਼ੋਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੋਵੇਗੀ ਜਾਂ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਖੇਤੀ ਮਹਿਸੂਸ ਰਾਹੀਂ ਪੰਜਾਬ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਤੋਂ ਜਾਂ ਇੰਡੀਅਨ ਕੌਂਸਲ ਆਫ ਐਗਰੀਕਲਚਰ ਰਿਸਰਚ ਨਾਲ ਸਲਾਹ-ਮਸਵਰਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਜਨਤਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਲੱਗ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਚੀਜ਼ਾਂ ਆਮ ਜਨਤਾ ਨੂੰ ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਆ ਰਹੀਆਂ ਤੇ ਆਦਤਨ ਇਹ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਜਿਹੜਾ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਸਮਰਥਨ ਮੁੱਲ ਹੈ, ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬੀਤੇ ਸਮੇਂ ਸਾਰੇ, ਸੁਰਜਮੁਖੀ, ਮੰਗੀ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਫਸਲਾਂ ਜਿਵੇਂ ਮੱਕੀ, ਬਾਜ਼ਾਰ ਤੋਂ ਕਪਾਹ ਤੱਕ ਧੰਨ ਸੇਠਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੋਣ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਸਮਰਥਨ ਮੁੱਲ (ਐਮਐਸਪੀ) ਤੋਂ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਸਮਰਥਨ ਮੁੱਲ ਸੈਂਟੋਂ ਅਤੇ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਸਮਰਥਨ ਮੁੱਲ (ਐਮਐਸਪੀ) ਤੋਂ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਸਮਰਥਨ ਮੁੱਲ ਹੈ।

ਪਰ ਹੈਰਾਨੀ ਉਦੋਂ ਹੋਈ ਜਦੋਂ ਇਕ ਪਾਸੇ ਖੜੀਦ ਦਾ ਸੀਜ਼ਨ ਖਤਮ ਹੋਇਆ ਤੇ ਅਗਲੇ ਹਫ਼ਤੇ ਤੋਂ ਸੁਰਜਮੁਖੀ ਤੋਂ ਡਿਊਟੀ 32 ਤੋਂ ਘਟਾ ਕੇ 17% ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਸੋਇਆਬੀਨ 'ਤੇ 1715 ਤੋਂ 1215% ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਐਗਰੀਕਲਚਰ ਸੈਂਸ 20% ਤੋਂ ਘਟਾ ਕੇ 5 ਫਿਸਦੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਇਹ ਇਸਤਰਾ ਕੋਈ ਠੀਕ ਕੇਂਦਰ ਬਿੰਦੂ ਸਥਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਿਹਾ। ਜੇਕਰ ਕਿਸਾਨ ਨੂੰ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਸਮਰਥਨ ਮੁੱਲ ਜੋ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਐਲਾਨਿਆ ਹੈ, ਨਹੀਂ ਮਿਲ ਰਿਹਾ ਤਾਂ ਸੀਜ਼ਨ ਦੀ ਖੜੀਦ ਖਤਮ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬਫਰ ਸਟਾਕਾਂ ਦੀ ਘਾਟ ਹੋਣਾ ਦੱਸ ਕੇ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ 'ਚੋਂ ਅੰਨ ਦਰਾਮਦ ਕਰਨਾ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰ ਦਿਓਗੇ? ਇਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰੇ ਸੋਚਣਾ-ਵਿਚਾਰਨਾ ਸਮੇਂ ਦੀ ਨਜ਼ਾਰਤ ਵੀ ਹੈ ਤੇ ਜ਼ਰੂਰਤ ਵੀ ਹੈ। ਜਾਹਰਾ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਗੱਲ ਸਪਸ਼ਟ ਹੁੰਦੀ ਲੱਗ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਜਿਹੜੇ ਨੀਤੀਭਾਵਾਂ ਹੋਣ ਵਿਚ ਜਾਣਦੇ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਜਾਣਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਵਿਉਤਬੰਦੀ ਕਰਨ ਵੇਲੇ ਉਸ ਨੂੰ ਅੱਖੋ-ਪਰੋਥੇ ਕਰ ਦਿੱਦੇ ਹਨ। ਜਿਹੜਾ

ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਆਬਾਦੀ ਹੋਣ ਦੇ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਫਾਇਦੇ

ਸਾਲ 2023 ਭਾਰਤ ਲਈ ਆਲਮੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਬਹੁਤ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਸਥਾਨ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਬਹੁਤੇ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਇਸ ਦਾ ਜਾਹਰਾ ਕਾਰਨ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਜੀ-20 ਦੀ ਮਿਲੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਤਾਕਤਵਰ ਮੁਲਕਾਂ ਨੂੰ ਵਿਵਾਦ ਵਾਲੇ ਆਲਮੀ ਮੁੱਦਿਆਂ ਉਤੇ ਸਾਂਝੇ ਐਲਾਨਨਾਮੇ ਲਈ ਸਹਿਮਤ ਕਰ ਲੈਣਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਅਹਿਮ ਸਫ਼ਾਰਤੀ ਤਖਤ ਪਲਟੇ ਨੇ ਭਾਰਤ ਦੀ 'ਖਾਸ' ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਜਾਹਿਰ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਿੰਚਿਤ ਮੌਦੀ ਦੀ ਤਾਰੀਫ਼ ਹੋਈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਤਾਰੀਫ਼ਾਂ ਵਿਚ ਚੰਦਰਯਾਨ-3 ਦੀ ਕਾਮਯਾਬੀ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ।

ਇਹ ਯਕੀਨਨ ਬਹੁਤ ਅਹਿਮ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਸਨ, ਤਾਂ ਵੀ 2023 ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਅਹਿਮ ਮੀਲ ਪੱਥਰ ਭਾਰਤ ਦਾ ਆਬਾਦੀ ਪੱਖੋਂ ਸੰਸਾਰ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਮੁਲਕ (ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਆਬਾਦੀ ਵਾਲਾ ਮੁਲਕ) ਬਣ ਜਾਣਾ ਸੀ ਜਿਸ ਨੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਚੀਜ਼ ਨੂੰ ਦੂਜੇ ਨੰਬਰ ਉਤੇ ਪਛਾੜ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਅਪਣੇ ਆਪ ਵਿਚ ਉਪਰਲੀ ਬੱਲੇ ਕਰ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਘਟਨਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਭਾਰਤ ਲਈ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸਾਲਾਂ ਅਤੇ ਦਰਾਕਿਆਂ ਦੌਰਾਨ ਆਲਮੀ ਪੱਧਰ ਉਤੇ ਹਾਂਦਰੂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਦੀ ਉਮੀਦ ਛੁਪੀ ਹੋਈ ਹੈ।

ਵੱਡੀ ਆਬਾਦੀ ਅਮ ਕਰ ਕੇ ਭਾਰਤ 'ਤੇ ਬਹੁਤ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸਮਝ ਵਿਚ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਦਾ ਵਧਦਾ ਜਵਾਬ ਭਾਟਾ ਹੈ। ਘਰੇਲੂ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਸੱਚ ਵੀ ਹੈ; ਇਹ ਜਾਹਨਾ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਧਾਰਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਸੱਚ ਇਸ ਹਕੀਕਤ ਨੂੰ ਝੁਠਲਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਦੋਂ ਮਾਮਲਾ ਸੰਸਾਰ ਦਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਉਹ ਵੱਡੀ ਆਬਾਦੀ ਹੀ ਹੈ ਜਿਹੜੀ ਬਾਜ਼ਾਰ ਦੇ ਆਕਾਰ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਦਿਲਚਸਪੀ ਪੈਦਾ ਕਰਦੀ ਹੈ; ਉਦੋਂ ਹੋਰ ਵੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਜਦੋਂ ਇਹ ਉਸੇ ਸਮੇਂ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਖਰੀਦ ਸਕਤੀ ਨਾਲ ਵੀ ਜੁੜੀ ਹੋਈ ਹੋਵੇ।

ਜਿਉਂ ਹੀ 2023 ਖਤਮ ਹੋਇਆ ਤਾਂ ਕਰੀਬ ਹਰੇਕ ਅਹਿਮ ਆਰਥਿਕ ਇਕਾਈ ਨੇ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਆਲਮੀ ਅਰਥਚਾਰੇ ਵਿਚ ਵੱਡੇ ਪੱਦੰਸ਼ਦਾ ਸਥਾਨ ਢੰਗ ਦੇਖਿਆ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਆਗਾਮੀ ਸਾਲਾਂ ਦੌਰਾਨ ਇਸ ਦੀ ਅਹਿਮੀਅਤ ਕਾਫ਼ੀ ਵਧ ਗਈ ਹੈ। ਯਕੀਨਨ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਕੁਝ ਹੋਰ ਅਹਿਮ ਕਾਰਨ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਕੋਵਿਡ-19 ਮਹਾਮਾਰੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਚੀਜ਼ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਆ ਰਹੀ ਲਗਾਤਾਰ ਮਾਲੀ ਗਿਰਵਟ ਵਾਲੀ ਸਥਿਤੀ ਅਤੇ ਯੂਰੋਪ ਨੂੰ ਰੂਸ-ਯੂਕਰੇਨ ਜੰਗ ਦੇ ਸਿੱਟੇ

ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਮੁਸ਼ਕਿਲਾਂ। ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਤੱਥ ਵਿਚ ਹੁਣ ਕੋਈ ਵੀ ਸੱਕ-ਸੁਧਹਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ 2030 ਤੱਕ ਅਮਰੀਕਾ ਅਤੇ ਚੀਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੰਸਾਰ ਦਾ ਤੀਜਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਅਰਥਚਾਰਾ ਬਣ ਜਾਵੇਗਾ; ਸਗੋਂ ਇਸ ਤੋਂ ਕਿਤੇ

ਦਿਲਚਸਪ ਇਹ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਹਨ ਕਿ ਭਾਰਤ 2070 ਤੱਕ ਅਮਰੀਕਾ ਨੂੰ ਪਛਾੜ ਕੇ ਦੁਨੀਆਂ ਦਾ ਦੂਜਾ ਵੱਡਾ ਅਰਥਚਾਰਾ ਬਣ ਜਾਵੇਗਾ। ਬੁਨਿਆਦੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਸਾਰਾ ਵਰਤਾਰਾ ਭਾਰਤ ਦੀ ਆਬਾਦੀ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਸਿੱਟਾ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ

ਅੱਜ ਵੀ ਮੁਲਕਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀ ਵਿਅਕਤੀ ਆਮਦਨ ਵਿਚ 193 ਮੁਲਕਾਂ ਵਿਚੋਂ ਭਾਰਤ 145 ਵੇਂ ਸਥਾਨ ਉਤੇ ਹੈ।

ਆਲਮੀ ਮਾਨਤਾ ਦੇ ਮਾਮਲੇ

ਵਿਚ ਆਕਾਰ ਦੀ ਅਹਿਮੀਅਤ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਵਿਚ ਮੁੱਖ ਵਾਧਾ ਮਹਿਜ਼ ਸਮੁੱਚਤਾ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਪ ਲੇ ਸ ਮੈਂ ਟ

(ਸਥਾਨ) ਹੈ। ਭਾਰਤ ਦੇ ਆਕਾਰ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਬਾਜ਼ਾਰ ਵਿਚ ਅਪਰੈਲ 2023 ਦੌਰਾਨ ਉਸੇ ਸਮੇਂ ਅਚਾਨਕ ਤੇਜ਼ ਵਾਧਾ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਜਦੋਂ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਆਬਾਦੀ ਵਾਲੇ ਮੁਲਕ ਵਜੋਂ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤਾ। ਭਾਰਤ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਵਿਸ਼ਾਲ ਬਾਜ਼ਾਰ ਸੀ ਅਤੇ ਅਗਹਾਂ ਵੀ ਹੋਰੇਗਾ ਪਰ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਆਬਾਦੀ ਵਾਲਾ ਮੁਲਕ ਹੋਣਾ ਮਾਨਤਾ ਦੇ ਪੱਖ ਤੋਂ ਭਾਰੀ ਫਰਕ ਪੈਦਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਆਰਥਿਕ ਪੱਖੋਂ ਸਿਆਣੇ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਦਿੱਗਜਾਂ ਲਈ ਅਜਿਹਾ ਨਾ ਹੋਵੇ ਪਰ ਸੰਸਾਰ ਭਰ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਅਜਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਇਹ, ਇਸ ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਹੋਈ ਸਿਆਸੀ ਮਾਨਤਾ ਵੀ ਦਿਵਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਸਭ ਕੁਝ ਇਉਂ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕੋਈ ਬੱਚਾ ਜੋ ਜਮਾਤ ਵਿਚ ਅੱਵਲ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਉਸੇ ਨੂੰ

ਸਾਰੀਆਂ ਤਾਰੀਫ਼ਾਂ ਮਿਲਦੀਆਂ ਹਨ ਜਾਂ ਦਿਰ ਕੋਈ ਉਲੰਪੀਅਨ ਜੋ ਸੋਨ ਤਗਮਾ ਜਿੱਤਦਾ ਹੈ; ਭਾਵੇਂ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਾਲਾ ਬਿਹਤਰੀਨ ਖਿਡਾਰੀ ਕਿੰਨਾ ਵੀ ਵਧੀਆ ਕਿਉਂ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਉਸ ਨੂੰ ਚਾਂਦੀ ਉਤੇ ਹੀ ਸਬਰ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ।

ਭਾਰਤ ਵਾਸੀਆਂ ਲਈ ਇਹ ਮੰਨਣ ਦੀ ਵਜ਼ਾ ਹੈ ਕਿ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਸਕੂਲੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੇ ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਨਾਂ ਜ਼ਰੂਰ ਸੁਣਿਆ ਹੈ। ਲਾਤੀਨੀ ਅਮਰੀਕਾ ਜਾਂ ਅਫਰੀਕਾ ਵਿਚਲੇ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਸ਼ਖਸ ਬਾਰੇ ਸੋਚੋ ਜਿਸ ਨੇ ਸੰਸਾਰ ਭੂਗੋਲ ਦਾ ਸਿਰਫ਼ ਇਕ ਹੀ ਅਧਿਆਇ ਪਿਛਿਆ ਹੋਵੇ। ਇਸ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨੂੰ ਜ਼ਜਰਾਂਦਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਹਾਲ ਦੀ ਘੜੀ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਇਸ ਵਿਚ ਕਵਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇਗਾ ਪਰ ਸੰਸਾਰ ਭੂਗੋਲ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਅਧਿਆਇ ਵਿਚ ਚੀਨ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਜ਼ਰੂਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਹੁਣ ਇਹ ਕੁਝ ਬਦਲ ਜਾਵੇਗਾ।

ਇਹੀ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਸੰਸਾਰ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਆਬਾਦੀ ਵਾਲਾ ਮੁਲਕ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਸਲਾਮਤੀ ਕੇਂਸਲ ਵਿਚ ਚੀਨ ਦੀ ਪੱਕੀ ਸੀਟ ਸਬੰਧੀ ਵਾਜਬੀਅਤ ਨੂੰ ਵੀ ਵੰਗਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਾਲ 1945 ਵਿਚ ਜਦੋਂ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੇ ਚਾਰਟਰ ਉਤੇ ਸਹੀ ਪਾਈ ਗਈ ਸੀ ਤਾਂ ਭਾਰਤ (ਅਣਵੰਡਿਆ) ਹੀ ਆਬਾਦੀ ਪੱਖੋਂ ਸੰਸਾਰ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਮੁਲਕ ਸੀ ਪਰ ਉਦੋਂ ਇਹ ਬਰਤਾਨੀਆ ਦੀ ਬਸਤੀ ਸੀ। ਚੀਨ ਵੀ ਭਾਵੇਂ ਕਾਫ਼ੀ ਹੋਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਹੜੀ ਤਾਕਤਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸੀ ਪਰ ਇਹ ਕਿਹੜੀ ਲੋਕ ਸਿਰ ਫੜੀ ਬੈਠੇ ਹਨ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਵਧਦੀ ਆਬਾਦੀ ਕਾਰਨ ਦੁਖੀ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ (ਵੱਧ ਆਬਾਦੀ) ਦੇ ਸੰਭਾਵੀ ਆਲਮੀ ਫਾਇਦਿਆਂ ਨੂੰ ਚੇਤੇ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜੋ ਵੀ ਹੋਵੇ, ਅੱਵਲ ਦਰਜਾ ਬਣਨ ਨਾਲ ਅਸਲੀ ਅੰਕੜਾ ਨਹੀਂ ਬਦਲਦਾ, ਤਾਂ ਵੀ ਇਹ ਆਲਮੀ ਧਾਰਨਾਵਾਂ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ ਅਤੇ ਹਾਂਦਰੂ ਤਬਦੀਲੀ ਲਿਆਉਂਦਾ ਹੈ।

ਸਮੂਲੀਅਤ ਵਾਲੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਦਾ ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੇ ਅਰਥਚਾਰਿਆਂ ਵਿਚ ਸ਼ੁਮਾਰ ਹੋਣਾ ਤਾਂ ਮਹਿਜ਼ ਹਾਲੀਆ ਹਕੀਕਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਆਲਮੀ ਦੱਖਣ (ਘਲਬਾਲ ਟੈਂਟ) ਵਿਚ ਨਮਾਈਦਗੀ ਜੇ ਕਿਸੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਹੋਵੇ, ਇਸ ਦੀ ਆਪਣੀ ਹੀ ਮਾਲੀ ਤੱਤੀ ਕਾਰਨ ਚੁਣੌਤੀ ਹੋਣ ਹੈ।

ਜੇ ਹੋ ਚੁੱਕਾ, ਉਹ ਨਹੀਂ ਬਦਲੇਗ ਪਰ ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਆਬਾਦੀ ਵਾਲੇ ਮੁਲਕ ਵਜੋਂ ਮਿਲੀ ਮਾਨਤਾ ਨਾਲ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਆਗਾਮੀ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਯਕੀਨਨ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਵਾਲਾ ਰੁਤਬਾ ਹਾਸਲ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਹ ਪਹਿਲਾ ਰੁਤਬਾ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਅਪਣੇ ਪੁਸ਼ਂਗ ਤੈਆਰ ਕਰਨ ਦਾ ਖਾਸ ਮੌਕਾ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਐਨ ਸ਼ੁਰੂ 'ਚ ਹੀ ਆਲਮੀ ਦੱਖਣ ਦਾ ਨਜ਼ਾਰੀਆ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਆਲਮੀ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਆਕਾਰ ਦੇਣਾ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਇਹ ਕੁਝ ਧਾਰਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਬਦਲਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਧਾਰਨਾਵਾਂ ਦੀ ਖਾਸਕਰ ਆਲਮੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਅਹਿਮੀਅਤ ਰੱਖਦੀਆਂ ਹਨ। ਬੁਧੁਧਿਰਵਾਦ ਦੇ ਸਮੁੱਚੇ ਇਤਿਹਾਸ ਦੌਰਾਨ ਭਾਰਤੀ ਸਫ਼ੀਰ ਕਦੇ ਵੀ ਦੂਜੇ ਨੰਬਰ ਉਤੇ ਖੱਡੇ ਲੋਕ ਵੀਂ ਜਾਣ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਬਹਿਸ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕੇ ਪਰ ਹੁਣ ਤੋਂ ਭਾਰਤ ਕੋਲ 'ਪਹਿਲੇ ਨੰਬਰ ਉਤੇ ਖੱਡੇ ਹੋਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਹੋਵੇਗਾ।

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਹਾਲੀਆ ਕਾਨਫਰੰਸ ਦੌਰਾਨ ਚੀਨੀ ਸਫ਼ੀਰਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਬਾਰੇ ਸੁਣਨ ਨੂੰ ਮਿਲਿਆ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਜਣਾ ਇਸ ਤਬਦੀਲੀ ਕਾਰਨ ਬੋਡਾ ਨਾਖੂਸ ਦਿਖਾਈ ਦਿੱਤਾ। ਉਤੇ, ਛੇਤੀ ਹੀ ਉਸ ਦੇ ਚਿਹ੍ਨੇ ਉਤੇ ਮੁਸਕਰਾਹਟ ਆ ਗਈ, ਸੰਭਵ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਇਹ ਅਹਿਸਾਸ ਹੋ ਗਿਆ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਆਗਾਮੀ ਦਾਹਕਿਆਂ ਦੌਰਾਨ ਉਸ ਦਾ ਮੁਲਕ ਵੱਖ ਵੱਖ ਮੁਲਕਾਂ ਦੀ ਜੀਡੀਪੀ ਸਬੰਧੀ ਵੱਖਰੀ ਕ

ਮਸ਼ੀਨੀਕਰਨ ਦੇ ਸਾਡੇ ਲਈ ਨੁਕਸਾਨ ਵੀ ਬਹੁਤ ਨੇ

ਇਹ ਮਸ਼ੀਨੀ ਥੁੱਗ ਹੈ। ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਕੰਮ ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਮਨੁੱਖਾਂ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਸਨ, ਹੁਣ ਮਸ਼ੀਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਮਸ਼ੀਨਾਂ ਸਦਕਾ ਮਨੁੱਖੀ ਜੀਵਨ ਆਰਾਮਦਾਇਕ ਬਣਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਤਪਾਦਨ ਬਹੁਤ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਹੋਣ ਲੱਗ ਪਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਅੱਜ-ਕੁੱਲ ਲੋਕ ਹੱਥੀ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਭੁੱਲਦੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਤਿੰਚਾਰ ਦਹਾਕੇ ਪਹਿਲਾਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਅਨੇਕਾਂ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੰਮ ਹੱਥੀ ਬੱਚੇ ਵਧੀਆ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਸਨ। ਇਹ ਕੰਮ-ਧੰਦੇ

ਜਿਥੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਮਹੱਤੀਆ ਕਰਾਉਂਦੇ ਸਨ ਉਥੇ ਹੀ ਸਾਂਝਾਂ ਦੀਆਂ ਤੰਦਾਂ ਵੀ ਪੀਡੀਆਂ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਬਦਲਦੇ ਹਾਲਾਤ ਵਿਚ ਇਹ ਕੰਮ ਧੰਦੇ-ਖਤਮ ਹੋ ਗਏ ਹਨ ਜਾਂ ਖਤਮ ਹੋਣ ਦੇ ਕਿਨਾਰੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਥਾਂ ਵੱਡੇ-ਵੱਡੇ ਉਦਯੋਗਾਂ ਨੇ ਲੈ ਲਈ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਸਿਟੇ ਵਜੋਂ ਜਿਥੇ ਭਾਈਚਾਰਕ ਸਾਂਝਾਂ ਟੁੱਟੀਆਂ ਹਨ ਉਥੇ ਹੀ ਅਮੀਰੀ-ਗਰੀਬੀ ਦਾ ਪਾੜਾ ਵੀ ਵਿਧਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਹੱਥੀਂ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੇ ਹੁਨਰ ਜੋ ਪੀਤ੍ਰੀ-ਦਰ-ਪੀਤ੍ਰੀ ਅੰਗੇ ਚੱਲਦੇ ਸਨ, ਉਹ ਵੀ ਖਤਮ ਹੁੰਦੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਨੌਬਤ ਤਾਂ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਆ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਔਰਤਾਂ ਖਾਣਾ ਬਣਾਉਣਾ ਤੱਕ ਭੁੱਲਣ ਲੱਗੀਆਂ ਹਨ। ਇਕ ਸਰਵੇ ਅਨੁਸਾਰ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਦੋ-ਤਿਨ ਪੀਤ੍ਰੀਆਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਘਰ ਵਿਚ ਔਰਤਾਂ ਦਾ ਖਾਣਾ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਹੁਨਰ ਵੀ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਉਸ ਦੀ ਥਾਂ ਡੱਬਾ ਬੰਦ ਖਾਣਾ ਲੈ ਲਵੇਗਾ। ਅਜਿਹਾ ਹੋਣਾ ਸੁਭਾਵਕ ਵੀ ਹੈ। ਪਹਿਲਾਂ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਸਿਰਫ ਘਰੇਲੂ ਕੰਮਾਂਕਾਰਾਂ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੁੰਦੀ ਸੀ ਪਰ ਅੱਜ ਜਿਆਦਾਤਰ ਔਰਤਾਂ ਨੌਕਰੀ ਕਰਨ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦੇ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਘਰ ਵਿਚ ਭੋਜਨ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਰੁਝਾਨ ਘਟਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਨਾਸ਼ਤੇ ਦੀ ਥਾਂ ਫਾਸਟਫੂਡ ਲੈਂਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਦੁਪਹਿਰ ਅਤੇ ਰਾਤ ਦਾ ਖਾਣਾ ਵੀ ਇਹੀ ਰੂਪ ਧਾਰਨ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਰੈਸਟੋਰੈਟਾਂ, ਹੋਟਲਾਂ, ਸਾਧਿਗ ਮਾਲਾਂ ਵਿਚ ਖਾਣਾ ਖਾਣ ਦਾ ਰੁਝਾਨ ਬਹੁਤ ਜਿਆਦਾ ਵਧ ਗਿਆ ਹੈ। ਆਟਾ ਗੁੰਨਣ ਅਤੇ ਰੋਟੀਆਂ ਬਣਾਉਣ ਦੀਆਂ ਮਸ਼ੀਨਾਂ ਬਜ਼ਾਰ 'ਚ ਆ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ। ਭਾਵੇਂ ਸਾਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਸ਼ੀਨੀ ਚਮਤਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਣ ਵਿਚ ਕੋਈ ਸਮੱਸਿਆ ਜਾਂ ਦਿੱਕਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਜੇਕਰ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਹੁਨਰਾਂ ਨੂੰ ਭੁੱਲ ਗਏ ਤਾਂ ਇਹ ਸਾਡੇ ਲਈ ਸੂਭ ਸੰਕੇਤ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਸਾਨੂੰ ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ ਨਿਰਬਾਹ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਕੰਮਾਂ ਅਤੇ ਹੁਨਰਾਂ ਨੂੰ ਕਦੇ ਵੀ ਨਹੀਂ ਭੁੱਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਭੋਜਨ ਬਣਾਉਣ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਹੁਨਰਾਂ ਨੂੰ। ਚਾਹੀਦਾ ਤਾਂ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਹੁਨਰ ਨੌਜਵਾਨ ਪੀਤ੍ਰੀ ਨੂੰ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਿਖਾਏ ਜਾਣ ਤਾਂ ਜੋ ਸਾਡੀ ਅਸੀਂ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਵਿਰਸਤ ਦਮ ਨਾ ਤੋਡੇ। ਜੇਕਰ ਅਸੀਂ ਅਜਿਹੇ ਹੁਨਰ ਭੁੱਲ ਗਏ ਜਾਂ ਆਪਣੀਆਂ ਅਗਲੀਆਂ ਪੀਤ੍ਰੀਆਂ ਵਿਚ ਇਹ ਹੁਨਰ ਵਿਕਸਤ ਨਾ ਕਰ ਸਕੇ ਤਾਂ ਮਨੁੱਖੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਸੰਵੇਦਨਾਹੀਣ, ਨੀਰਸ ਅਤੇ ਮਸ਼ੀਨੀ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀ ਵਾਲੀ ਬਣ ਜਾਵੇਗੀ।

ਸੜਕ ਹਾਦਸੇ ਅਤੇ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨਹੀਣਤਾ ਦੀ ਸਿਖਰ

ਇਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਦੋ ਰਾਵਾਂ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਕਿ ਸਿੱਖਿਆ, ਵਿਗਿਆਨ ਤੇ ਤਕਨਾਲੋਜੀ, ਆਵਾਜ਼ਾਈ ਅਤੇ ਸੰਚਾਰ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਹੋਏ ਅੰਚੜੇ ਭਰੇ ਵਿਕਾਸ ਨੇ ਮਨੁੱਖੀ ਜੀਵਨ ਦੀ ਤੌਰ ਨੂੰ ਮੁਢੋਂ ਬਦਲ ਕੇ ਰੱਖ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਪੁਰਾਣੇ ਵੇਲਿਆਂ ਵਿਚ ਆਵਾਜ਼ਾਈ ਦੇ ਬਹੁਤੇ ਸਾਧਨ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਸਮਾਜਿਕ ਆਰਬਿਕ ਵਿਕਾਸ ਨੇ ਮਨੁੱਖੀ ਜੀਵਨ ਦੀ ਰਫ਼ਤਾਰ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਤੇਜ਼ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਤੇਜ਼ੀ ਰਫ਼ਤਾਰ ਸਾਧਨਾਂ ਦੀ ਬਦਲੋਤ ਇਕ ਸਥਾਨ ਤੋਂ ਦੂਜੇ ਸਥਾਨ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ ਸਮਾਂ ਬਹੁਤ ਬੇਤ੍ਰਾ ਲੱਗਣ ਲੱਗਾ ਹੈ। ਜਿੱਦਗੀ ਦੀ ਦੱਤ ਵਿਚ ਉਲੜੇ ਅਜਕੇ ਮਨੁੱਖ ਕੋਲ ਸਭ ਸੁੱਖ ਆਰਾਮ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਸਹਿਜਤਾ ਉਸ ਦੀ ਜੀਵਨ ਜਾਚ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਕਾਰਨ ਹੀ ਸਤਕ ਹਾਦਸੇ ਮਨੁੱਖੀ ਜਾਨਾਂ ਦਾ ਬੌਬ ਬਣੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਜਿਹੜੀ ਗੱਲ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਚੁਬਦੀ ਹੈ, ਉਹ ਹੈ ਜਿੱਦਗੀ ਦੇ ਹਰ ਖੇਤਰ 'ਚ ਪਸਰ ਰਹੀ ਅਨੁਸਾਸਨਹੀਣਤਾ। ਕਿਸੇ ਨਿਯਮ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਸਾਡੇ ਜੀਵਨ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਗੱਲ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਦੋ ਰਾਵਾਂ ਨਹੀਂ ਕਿ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਨਿੱਤ ਵਾਪਰ ਰਹੇ ਸਤਕ ਹਾਦਸੇ ਇਸੇ ਅਨੁਸਾਸਨਹੀਣਤਾ ਦੀ ਸਿੱਖਰ ਹਨ।

ਨੈਸ਼ਨਲ ਕਰਾਈਮ ਰਿਕਾਰਡ ਬਿਊਰੋ ਦੇ ਅੰਕਤਿਆਂ ਵਲ ਝਾਤ ਮਾਰੀਏ ਤਾਂ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਸੜਕ ਹਾਦਸਿਆਂ ਵਿਚ ਮਰਨ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਵਧਾ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਆਪਣੇ ਅੰਕੜੇ ਹੀ ਸੜਕ ਹਾਦਸਿਆਂ ਦੀ ਗੰਬੀਰਤਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਨ ਲਈ ਬਹੁਤ ਹਨ। ਕਈ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਕੇਂਦਰੀ ਮੰਤਰੀ ਨਿਤਿਨ ਗਡਕਰੀ ਨੇ ਸੜਕ ਦੁਰਘਟਨਾਵਾਂ ਸਬੰਧੀ 2015 ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਜਾਰੀ ਕਰਦਿਆਂ ਦੱਸਿਆ ਸੀ ਕਿ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਹਰ ਰੋਜ਼ 1374 ਸੜਕ ਹਾਦਸੇ ਵਾਪਰਦੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ 400 ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਇਕ ਸਾਲ ਵਿਚ ਹੀ ਭਾਰਤ ਵਿਚ 5 ਲੱਖ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸੜਕ ਹਾਦਸੇ ਹੋਏ ਤੇ ਲੱਗਭੱਗ 1.50 ਲੱਖ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਜਾਨ ਤੋਂ ਹੱਥ ਧੋਣੇ ਪਏ। ਹਾਦਸਿਆਂ ਵਿਚ ਜਖਮੀ ਹੋਏ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 5 ਲੱਖ ਤੋਂ ਵੀ ਵੱਧ ਦੱਸੀ ਗਈ ਸੀ। ਹੁਣ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ 2021 ਦੇ ਸੜਕ ਹਾਦਸਿਆਂ ਦੇ ਅੰਕਤਿਆਂ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸੜਕ ਹਾਦਸਿਆਂ ਦਾ ਇਹ ਸਿਲਸਿਲਾ ਵਧ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਕੁੱਲ 4,12,432 ਸੜਕ ਹਾਦਸੇ ਵਾਪਰੇ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ 1,42,163 ਹਾਦਸੇ ਬਹੁਤ ਦਰਦਨਾਕ ਸਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਾਦਸਿਆਂ ਵਿਚ 1,52,972 ਕੀਮਤੀ ਮਨੁੱਖੀ ਜਾਨਾਂ ਖਤਮ ਹੋ ਗਈਆਂ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ 3,84,448 ਲੋਕ ਜਖਮੀ ਹੋਏ। ਮਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਵਿਚ 67% ਲੋਕ 18 ਤੋਂ 45 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਵਾਲੇ ਸਨ। ਹਰ ਸਾਲ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਅੰਦਰਾਜ਼ਨ 1.50 ਲੱਖ ਲੋਕ ਮਾਰੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਦਾ ਭਾਵ ਹੈ ਕਿ ਹਰ ਰੋਜ਼ 1.30 ਹਾਦਸੇ ਵਾਪਰਦੇ ਹਨ ਤੇ 422 ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸੜਕਾਂ ਨਿਗਲ ਲੈਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਹਾਦਸੇ ਦਰਜ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ।

ਪਿਛਲੇ ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਸਤਕ ਹਾਦਸਿਆਂ ਦੇ ਪੱਖ ਤੋਂ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਬਦ ਤੋਂ ਬਦਤਰ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਕੌਮੀ ਅਪਰਾਧ ਬਿਊਰੋ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਅਨੁਸਾਰ ਸਤਕ ਹਾਦਸਿਆਂ ਵਿਚ ਮਾਰੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਪੰਧੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਪੰਜ ਰਾਜਾਂ ਵਿਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਕ ਅਨੁਮਾਨ ਅਨੁਸਾਰ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ 2009 ਵਿਚ 6425 ਸਤਕ ਹਾਦਸੇ ਵਾਪਰੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ 3622 ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਜਾਨਾਂ ਗਈਆਂ। 2010 ਵਿਚ ਸਤਕ ਹਾਦਸਿਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਧ ਕੇ 6641 ਹੋ ਗਈ ਤੇ 3424 ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਜਾਨ ਗਾਇਆਂ ਪਈ। 2018 ਵਿਚ 4,740 ਮੌਜੂਦਾ

2019 ਵਿਚ 4,525 ਮੌਤਾਂ, 2020 ਵਿਚ 3,898 ਮੌਤਾਂ ਸਥਕ ਹਾਦਸਿਆਂ ਕਾਰਨ ਹੋਈਆਂ। ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਹੁੰਦੇ ਹਾਦਸਿਆਂ ਵਿਚ ਮੌਤ ਦਰ 76% ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਰੋਡ ਅੰਕਸ਼ਟੀਡੈਂਟ ਐਂਡ ਟਰੈਫਿਕ-2021 ਦੇ ਅੰਕਤਿਆਂ

ਗੁਰਬਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮਾਣਕ

ਦਾ ਕਾਰਨ ਵਾਹਨਾਂ ਦੀ ਤੇਜ਼ ਰਫ਼ਤਾਰ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ

ਟਰੈਫਿਕ ਚਲਾਨਾਂ ਸਬੰਧੀ ਗਜ਼ ਸਤਾ ਵਿਚ
ਦਿੱਤੇ ਅੰਕਤਿਆਂ ਅਨਸਾਰ ਸੰਬੰਧ 2019 ਤੋਂ ਫਰਵਰੀ
2023 ਦੌਰਾਨ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਥੋੜ੍ਹੇ ਚਲਾਨ ਹੋਏ
ਪੰਜਾਬ ਨੇ ਕੇਵਲ 20.36 ਕਰੋੜ ਜੁਗਾਨਾ ਵਸੂਲਿਆ।
ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਨੇ 61 ਕਰੋੜ, ਹਰਿਆਣਾ ਨੇ 997.16 ਕਰੋੜ
ਤੇ ਹਿਮਾਚਲ ਨੇ 319.75 ਕਰੋੜ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਵਸੂਲੀ
ਕੀਤੀ। ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਦਸੰਬਰ 2021 ਤੱਕ ਕੁੱਲ 1.21
ਕਰੋੜ ਵਾਹਨ ਰਜਿਸਟਰਡ ਹਨ। ਤੇਜ਼ ਰਫ਼ਤਾਰ ਤੋਂ ਗਲਤ
ਸਾਈਡ ਕਾਰਨ ਹਾਦਸੇ ਆਮ ਵਰਤਾਰਾ ਹੈ। ਇਹ ਠੀਕ
ਹੈ ਕਿ ਵਾਹਨ ਚਲਕਾਂ ਦੀ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ ਸ਼ਿਮੇਵਾਰੀ ਹੈ ਪਰ
ਨਿਯਮ ਲਾਗੂ ਕਰਾਉਣ ਵਾਲੀ ਟਰੈਫਿਕ ਪ੍ਰਲੀਸ ਅਪਣੀ
ਸ਼ਿਮੇਵਾਰੀ ਤੋਂ ਬਚ ਨਹੀਂ ਸਕਦੀ। ਜੇ ਨਿਯਮ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ
ਵਿਤਕਰੇ ਜਾਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਦੇ ਸਖ਼ਤੀ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਜਾਣ
ਤਾਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਬੇਨਿਯੋਮੀਆਂ ਤੋਂ ਬਚਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ
ਹੈ। ਹਾਦਸਿਆਂ ਦੀ ਦਰ ਹਰ ਸਾਲ ਵਧ ਰਹੀ ਹੈ ਤੇ ਮੌਤਾਂ
ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵੀ। 2015 ਵਿਚ ਸਤਕ ਹਾਦਸਿਆਂ ਵਿਚ
ਮਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਨਾਲੋਂ
20% ਦਾ ਵਧਾ ਹੋਇਆ। ਹਾਦਸਿਆਂ ਦੇ ਬਹੁਤੇ ਸਿਕਾਰ
15 ਤੋਂ 34 ਸਾਲ ਉਮਰ ਵਰਗ ਵਾਲੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਸਬੰਧਤ
ਇਨ੍ਹੀਂ ਬਦਤਰ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ ਕਿ ਨਿੱਤ ਦਿਨ ਸੜਕਾਂ ਖੂਲ੍ਹਾ
ਨਾਲ ਲੱਭ-ਪੱਥ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਤੇ ਘਰਾਂ ਵਿਚ ਸੱਬਰ
ਵਿਛ ਰਹੇ ਹਨ। ਕਈ ਵਾਰ ਤਾਂ ਸਾਰੇ ਦਾ ਸਾਰਾ ਪਰਿਵਾਰ
ਹੀ ਹਾਦਸੇ ਦੀ ਭੇਂਟ ਚੜ੍ਹ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਹਾਦਸਿਆਂ ਦੇ ਭਾਵੇਂ ਕਈ ਕਾਰਨ ਹਨ ਪਰ

ਮਾਹਿਰਾਂ ਦੀ ਰਾਏ ਹੈ ਕਿ ਬਹੁਤੇ ਸੜਕ ਹਾਦਸਿਆਂ ਦਾ ਕਾਰਨ ਮਨੁੱਖੀ ਗਲਤੀ ਹੈ। ਸੜਕੀ ਆਵਾਜ਼ਾਈ ਮੰਦਰਾਲੇ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਅਨੁਸਾਰ 77.1% ਹਾਦਸੇ ਡਰਾਇਵਰ ਦੀ ਗਲਤੀ ਕਾਰਨ ਵਾਪਰਦੇ ਹਨ। ਵਾਹਨ ਦੀ ਮਿਥੀ ਗਤੀ ਸੀਮਾ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਪੀਡ ਹਾਦਸੇ ਨੂੰ ਸੰਦਾ ਦੇਣ ਬਰਾਬਰ ਹੈ। ਵਾਹਨ ਚਾਲਕ ਦਾ ਵਾਹਨ 'ਤੇ ਕਿੱਟਰੋਲ ਨਾ ਰਹਿਣ ਕਾਰਨ ਹਾਦਸਾ ਵਾਪਰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸੜਕੀ ਨੇਮਾਂ ਤੋਂ ਅਣਭਿੰਜ ਡਰਾਇਵਰ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਦੀ ਥਾਂ ਧੱਕੇ ਨਾਲ ਹੀ ਸੜਕ 'ਤੇ ਵਾਹਨ ਭਜਾਈ ਫਿਰਦੇ ਹਨ ਤੇ ਆਪਣੇ ਸਮੇਤ ਦੂਜਿਆਂ ਲਈ ਹਰ ਸਮੇਂ ਖਤਰਾ ਬਣੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਜਿਵੇਂ ਹੋਰ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿਚ ਬ੍ਰਿਸਟਾਚਾਰ ਭਾਰੂ ਹੈ, ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲਾਇਸੈਂਸ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵੀ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਸ ਦੀ ਲਪੇਟ ਵਿਚ ਹੈ। ਨਿਯਮ ਲਾਗੂ ਕਰਾਉਣ ਵਾਲੀ ਟਰੈਫਿਕ ਪੁਲੀਸ ਵੀ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੋ ਦਬਾਵਾਂ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਚ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਕੁਝ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਰਮਸੀਅਲ ਵਾਹਨਾਂ ਵਿਚ ਸਪੀਡ ਨੂੰ ਕੰਟਰੋਲ ਕਰਨ ਲਈ ਸਪੀਡ ਗਵਰਨਰ ਲਾਉਣ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਮਕਸਦ ਸੀ ਕਿ 80 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਪ੍ਰਤੀ ਘੰਟਾ ਸਪੀਡ ਬੰਨ੍ਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ। ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਵੀ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਵਿਚ 2012 ਵਿਚ ਨੇਟੀਫਿਲੋਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕਰ ਕੇ ਸਪੀਡ ਗਵਰਨਰ ਲਗਾਉਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਪਰ ਅੱਜ ਤੱਕ ਵੀ ਇਹ ਸਕੀਮ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕੀ। ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਤੇਜ਼ ਰਡਤਾਗੀ 'ਤੇ ਕੋਈ ਕੰਟਰੋਲ ਨਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਸੜਕ 'ਤੇ ਚਲਦੇ ਵਾਹਨ ਸਭ ਹੱਦਾਂ ਬੰਨੇ ਤੇਜ਼ਦੇ ਹੋਏ ਖੌਦ ਤੇ ਆੰਦੂਕ ਦਾ ਮਾਹੌਲ ਸਿਰਜ ਰਹੇ ਹਨ।

ਨਸੇ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰ ਕੇ ਡਰਾਇਵਿੰਗ ਕਰਨਾ
ਵੀ ਗੰਭੀਰ ਮੁੱਦਾ ਹੈ। ਨਸੇ ਕਾਰਨ ਡਰਾਇਵਰ ਦੀਆਂ
ਗਿਆਨ ਇੰਦ੍ਰੀਆਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਉਸ
ਦਾ ਧਿਆਨ ਭਟਕ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤੇ ਵਾਹਨ ਦੀ ਗੜੀ 'ਤੇ
ਉਸ ਦਾ ਕਾਬੂ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦਾ। ਸੱਤਕ 'ਤੇ ਪੈਦਲ ਜਾਣ
ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਲਪੇਟ ਵਿਚ ਲੈਣ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਵਿਚ
ਵਾਧਾ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਵਾਹਨ ਚਾਲਕ ਵਲੋਂ ਮੌਬਾਲਿ ਦੀ
ਵਰਤੋਂ ਨਾਲ ਵੀ ਹਾਦਸੇ ਵਾਪਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਹੈਲਮਟ ਅਤੇ
ਸੀਟ ਬੈਲਟ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਾ ਕਰਨੀ ਵੀ ਅਸੀਂ ਸ਼ਾਨ
ਸਮਝਦੇ ਹਾਂ; ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਾਲ ਬਹੁਤ ਹੱਦ ਤੱਕ
ਬਚਾਅ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਹੁਣ ਸੱਤਕਾਂ 'ਤੇ
ਹੁੰਦੀਆਂ ਟਰੈਫਿਕ ਬੇਨਿਯਮੀਆਂ ਨੂੰ ਠੱਲ੍ਹੇ ਪਾਉਣ ਲਈ
ਸੱਤਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਬਲ ਤਾਇਨਾਤ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ
ਵਿਚ 1300 ਦੇ ਲੱਗਭੱਗ ਮੁਲਾਕਾਮ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤੇ ਜਾ
ਰਹੇ ਹਨ।

ਇਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਆਧੁਨਿਕ
ਸਾਜ਼ੇ—ਸਮਾਨ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਵਾਹਨਾਂ ਦੀ ਸਪੀਡ
ਅਤੇ ਸਾਹ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇਗੀ। ਅਵਾਰਾ ਜਾਨਵਰ
ਵੀ ਸੜਕ ਹਾਦਸਿਆਂ ਵਿਚ ਵਾਧਾ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ
ਪ੍ਰਤੀ ਵੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਗੰਭੀਰ ਹੋਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਲਗਾਤਾਰ
ਸਫਰ ਵਿਚ ਰਹਿਣ ਕਾਰਨ ਡਰਾਇਵਰ ਉਨ੍ਹਿਂਦਰੇ ਦਾ
ਸਿਕਾਰ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਹਾਦਸੇ ਵਾਪਰ ਜਾਂਦੇ
ਹਨ। ਮਨੁੱਖੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਬਹੁਤ ਕੀਮਤੀ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਛੋਟੀ
ਜ਼ਿਹੀ ਗਲਤੀ ਨਾਲ ਇਸ ਨੂੰ ਭੰਗ ਦੇ ਭਾਤੇ ਗੁਆ ਦੇਣਾ
ਸਿਰੇ ਦੀ ਨਾਲਾਇਕੀ ਹੈ। ਸਤਕਾਂ 'ਤੇ ਨਿੱਤ ਛੁੱਲ੍ਹ ਰਿਹਾ
ਖੂਨ ਸਾਡੇ ਮਨਾਂ ਵਿਚ ਘਰ ਕਰ ਚੁੱਕੀ ਅਨੁਸਾਸਨਹੀਣਤਾ
ਦਾ ਸਿੱਟਾ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ ਦੇਣ ਦੀ ਬਾਂ ਆਪਣੇ
ਆਪਣੇ ਗਿਰੇਵਾਨ ਵਿਚ ਝਾਡੀ ਮਾਰੀਏ ਕਿ ਸਤਕ 'ਤੇ
ਜਾਂਦੇ ਸਮੇਂ ਅਸੀਂ ਕਿਸੇ ਨਿਯਮ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਤਾਂ ਨਹੀਂ
ਕਰ ਰਹੇ।

ਰੱਖਿਆ ਬਜਟ ਦੇ ਮਘੋਰੇ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਮਸਲੇ

(ਸਫ਼ਾ 9 ਦੀ ਬਾਕੀ)
 ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਅੰਕਤੇ ਨੂੰ ਦੋ ਢੰਗਾਂ ਨਾਲ ਵੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪਹਿਲਾ ਪੂਜੀ ਖਰਚ ਵਿਚ ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ਕਮੀ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਪੀਆਰਐਸ ਰਿਪੋਰਟ (ਫਰਵਰੀ 2023) ਵਿਚ ਇਹ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਾਲ 2013-14 ਵਿਚ ਇਹ ਰੱਖਿਆ ਬਜਟ ਦਾ 32 ਫ਼ੀਸਦ ਬਣਦਾ ਸੀ ਜੋ ਸਾਲ 2023-24 ਵਿਚ ਘਟ ਕੇ 29 ਫ਼ੀਸਦ ਰਹਿ ਗਿਆ ਹੈ।

ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਕਿ
ਭਾਰਤ ਹਥਿਆਰਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਜ਼ੋ-ਸਮਾਨ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੇ
ਖਰੀਦਾਰਾਂ 'ਚ ਸਮਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਡਾਲਰ ਦੇ ਮਕਾਬਲੇ ਰੂਪਏ

ਦੀ ਘਟਦੀ ਕੀਮਤ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਹੈ ਕਿ ਦਰਅਸਲ ਆਲਮੀ ਮੰਡੀ ਵਿਚ ਭਾਰਤ ਕਿੰਨੀ ਕੁ ਖਰੀਦ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮੱਖ ਹੈ। ਸਾਲ 2014 ਵਿਚ ਡਾਲਰ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਰੁਪਏ ਦੀ ਕੀਮਤ 60.95 ਰੁਪਏ ਸੀ ਜੋ 10 ਜਨਵਰੀ 2024 ਨੂੰ 83.10 ਰੁਪਏ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਤੁਰ੍ਹਾਂ ਜਦੋਂ ਪਿਛਲੀਆਂ ਅਤੇ ਨਵੀਆਂ ਖਰੀਦਾਰੀਆਂ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਤਾਂ ਰੁਪਏ ਦੀ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਮੁਦਰਾ ਵਟਾਂਦਰਾ ਕੀਮਤ ਆਪਣੇ ਆਪ ਬੱਲੇ ਚਲੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਸਿਹਤ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਸ ਗੱਲ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਧਿੱਚਿਆ ਸੀ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਫੌਜ ਦੇ ਰੱਖਿਆ ਭੰਡਾਰ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪੁਰਾਣੇ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਸਾਲ 2018

ਵਿਚ ਰੱਖਿਆ ਬਾਰੇ ਸਬਾਈ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਖ਼ਬਰਦਾਰ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਕਿਸੇ ਆਧੁਨਿਕ ਫੌਜ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਸਜ਼ੋ-ਸਾਮਾਨ ਦੇ ਤਿੰਨਾਂ ਵਰਗਾਂ (ਪ੍ਰਾਤਨ, ਚਲੰਤ ਤੇ ਨਵੀਨਤਮ) ਦਾ ਇਕੋ ਜਿਹਾ ਅਨੁਪਾਤ (ਹਰੇਕ ਦਾ 33.3 ਫੀਸਦ) ਰੱਖਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਤਾਂ ਭਾਰਤੀ ਫੌਜ ਦੇ ਰੱਖਿਆ ਭੰਡਾਰ ਦਾ 68 ਫੀਸਦ ਸਜ਼ੋ-ਸਾਮਾਨ ਪੁਰਾਤਨ ਹੈ, 24 ਫੀਸਦ ਚਲੰਤ ਅਤੇ ਸਿਰਫ 8 ਫੀਸਦ ਸਜ਼ੋ-ਸਾਮਾਨ ਹੀ ਨਵੀਨਤਮ ਵਰਗ ਵਿਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿਚ ਇਹ ਵੀ ਧਿਆਨ ਦਿਵਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਫੌਜ ਕੋਲ ਹਥਿਆਰਾਂ ਅਤੇ ਅਸਲੇਂ ਦੀ ਕਾਫੀ ਕਮੀ ਹੈ।

ਰਿਪੋਰਟ ਨੇ ਧਿਆਨ ਦਿਵਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਕਮੇਟੀ

ਨੇ ਆਖਿਆ ਸੀ ਕਿ ਪੁਰਾਣੇ ਭੰਡਾਰਾਂ ਦੇ ਆਧੁਨਿਕੀਕਰਨ ਲਈ ਨੀਤੀ ਅਤੇ ਬਜਟ ਦੋਵਾਂ ਦੀ ਘਾਟ ਪਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜੋ ਦੀਰਘਕਾਲੀ ਰਣਨੀਤੀ ਘੜਨ ਵਿਚਲੀ ਖੜੋਤ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ।

ਜੇ ਭਾਰਤ ਨੇ ਨੇਤ ਭਵਿੱਖ ਵਿਚ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਬਹੁਤ ਸਾਂਝੀਆਂ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਨਾਲ ਸਿੱਫਣਾ ਹੈ ਤਾਂ ਅਗਲੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਉਚੇਰੀ ਰੱਖਿਆ ਨੀਤੀ ਅਤੇ ਸਰੋਤਾਂ ਦੀ ਵੰਡ ਵਿਚਲੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵੱਡੇ ਖਪਿਆਂ ਨੂੰ ਭਰਨਾ ਪਵੇਗਾ। ਕੌਮੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿਚ ਖੁਸ਼ਫ਼ਹਿਰੀਆਂ ਬਹੁਤ ਘਾਤਕ ਸਿੱਧ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਅਕਤੂਬਰ 1962 ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਨੇ ਦਰਸਾਇਆ ਸੀ।

ਭਾਜਪਾ ਲਈ 'ਬਰਾਂਡ ਮੋਦੀ' ਕਿਵੇਂ ਬਣ ਗਏ ਨੇ ਨਰਿਦਰ ਮੋਦੀ

ਮੌਦੀ 'ਤੇ ਮਸ਼ਹੂਰ ਕਿਤਾਬ 'ਮੌਦੀਜ਼ ਇੰਡੀਆ' ਦੇ ਲੇਖਕ ਫਰਾਂਸ ਦੇ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਕਿਸਟੋਂਡ ਸੈਫਰਲੋਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਪੱਛਮੀ ਦੇਸ਼ਾਂ 'ਚ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਾਵਿਦਰ ਮੌਦੀ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਰਲਵੀਂ-ਪਿਲਵੀਂ ਰਾਇ ਹੈ। ਉਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ: 'ਜਦੋਂ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਜੁਲਾਈ 'ਚ ਉਹ ਫਰਾਂਸ ਦੇ ਦੌਰੇ 'ਤੇ ਸਨ, ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰੇ ਮਿਲੀ-ਜੁਲੀ ਰਾਇ ਸੀ। ਉਸੇ ਦੌਰਾਨ ਯੂਰਪੀ ਸੰਸਦ ਨੇ ਮਣੀਪੁਰ 'ਚ ਵਾਪਰੀ ਰਿਸ਼ਾ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਮਤਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਬਹੁਤ ਸਖ਼ਤ ਸੀ। ਦੂਜੀ ਗੱਲ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੱਛਮੀ ਦੇਸ਼ਾਂ 'ਚ ਜੋ ਸਮਰਥਨ ਮਿਲ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਨਿਜੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪੱਛਮੀ ਦੇਸ਼, ਚੀਨ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਖੜ੍ਹਾ ਵੇਖਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ।'

ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਾਲਿਦਰ ਮੌਦੀ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਲੋਕਾਂ
ਦੇ ਲਈ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਮਾਇਨ ਰੱਖਦੇ ਹਨ। ਕੁਝ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਲਈ
ਉਹ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਹਨ।
ਉਥੋਂ ਹੀ ਕੁਝ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਨਜ਼ਰਾਂ 'ਚ ਉਹ ਇੱਕ 'ਤਾਨਾਸ਼ਾਹ
ਨੇਤਾ' ਹਨ। ਅਜਿਹਾ ਮੰਨਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਕਾਫ਼ੀ
ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ 'ਚ ਦੁਨੀਆ 'ਚ ਭਾਰਤ
ਦਾ ਤੜਸ਼ਾ ਸ਼ਹਤ ਵਿਧਿਆ ਹੈ।

ਪਰ ਮੌਦੀ ਦੇ ਆਲੋਚਕ ਦਾ ਵਾਹਾ ਹਾਂ
 ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ 'ਵਿਰੋਧ ਦੀਆਂ ਆਵਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਦਬਾ ਕੇ' ਅਤੇ ਮੀਡੀਆ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ 'ਤੇ ਲਗਾਮ ਲਗਾ ਕੇ' ਭਾਰਤ 'ਚ ਲੋਕਤੰਤਰ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਕਮਜ਼ੋਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਮੌਦੀ ਦੇ ਆਲੋਚਕਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਹਿੰਦੁਤਵ ਅਤੇ ਕੱਟਤ ਰਾਸ਼ਟਰਵਾਦ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਜ਼ੋਰ ਦੇਣਾ ਭਾਰਤ ਦੀ ਬਹੁ-ਸੱਭਿਅਕ ਖਾਸੇ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਮੌਦੀ ਖੁਦ ਨੂੰ ਇੱਕ ਟੈਕਨੋਕਰੇਟ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੰਮ-ਕਾਜ ਦਾ ਤਰੀਕਾ ਕਾਰੋਬਾਰ, ਪ੍ਰੰਜੀ ਨਿਵੇਸ਼ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਹਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਹੈ। ਵੈਸੇ ਪੱਥਰੀ ਦੇਸ਼ਾਂ 'ਚ ਭਾਰਤ ਦੇ ਲਗਾਤਾਰ ਵਧਦੇ ਦਬਦਬੇ ਦਾ ਵੱਡਾ ਕਾਰਨ ਭਾਰਤ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾਲ ਬਾਜ਼ਾਰ ਵੀ ਹੈ।

ਵਿਰੋਧੀ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਫਿਰ ਸਮਰਥਕ, ਮੌਦੀ ਦੋਵਾਂ 'ਚ ਹੀ ਗਰਮਸੁਰ ਵਾਲੀਆਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਜਗਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰੇ ਸੰਜਮੀ ਅਤੇ ਨਾਪਿਆ-ਤੋਲਿਆ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਸ਼ਾਇਦ ਹੀ ਕਦੇ ਵੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਮਸ਼ੂਰ ਰਿਸਰਚ ਸੰਸਥਾ ਪਿਊ ਰਿਸਰਚ ਸੈਂਟਰ ਵੱਲੋਂ 2023 'ਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਰਵੇਖਣ ਅਨੁਸਾਰ ਭਾਰਤ ਦੇ ਹਰ 10 'ਚੋਂ 8 ਲੋਕ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਮੌਦੀ ਦੇ ਬਾਰੇ 'ਚ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਸੌਚ ਰੱਖਦੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ 'ਚ ਉਹ 55% ਲੋਕ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ 'ਸਭ ਤੋਂ ਚੰਗਾ ਜਾਂ ਫਿਰ 'ਬਹੁਤ ਵਧੀਆ' ਮੰਨਦੇ ਹਨ।

ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਜੋਆ ਬਾਈਡਨ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਵਾਗਤ ਇੱਕ ਨਾਫਿਕ ਵਾਂਗ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਡੋਨਲਡ ਟਰੰਪ ਦੀ ਗਰਮਜ਼ੋਸੀ ਵੀ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਵੇਖੀ ਸੀ। ਪਰ ਪਿਛੀ ਰਿਸਰਚ ਵਲੋਂ ਮੰਦੀ 'ਤੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਰਵੇਖਣ 'ਚ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ 37% ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਰਾਇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਚੰਗੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ 21% ਲੋਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬਾਰੇ 'ਚ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਰਾਇ ਰੱਖਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਇਸ ਸਰਵੇਖਣ 'ਚ ਸਾਮਲ 42% ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰੇ 'ਚ ਕੋਈ ਰਾਇ ਹੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ।

ਇਸ ਸਮੇਂ ਕੋਈ ਵੀ ਆਗੂ ਇਨਾ ਮਜ਼ਬੂਤ ਨਹੀਂ
ਦਿਖ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜੋ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਡਰੀ ਮੌਦੀ ਦੀ
ਹਰਮਨਪਿਆਰਤਾ ਲਈ ਖਤਰਾ ਬਣ ਸਕੇ। ਚੋਣ
ਰਣਨੀਤੀਕਾਰ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸ਼ਤ ਕਿਸੇਰ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਮੌਦੀ ਦੇ
'ਅਜਿੱਤ' ਅਕਸ ਦਾ ਕਾਰਨ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਦਾ ਕਮਜ਼ੋਰ ਹੋਣਾ
ਹੈ। ਰਾਹੁਲ ਗਾਂਧੀ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਵੱਡੇ ਆਗੂ ਹਨ ਅਤੇ
ਉਹ ਸ਼ਾਇਦ ਮੌਦੀ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਦੇ
ਵੱਡੇ ਚਿਹਰੇ ਵੀ ਹਨ। ਪਰ ਉਹ ਦੋ ਆਮ ਚੋਣਾਂ ਅਤੇ ਕਈ
ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਦੌਰਾਨ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੱਥੋਂ ਹਾਰ
ਦਾ ਸੁਆਦ ਚੱਖ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਪਰ ਉਹ ਅਜੂਂ ਤੱਕ ਸਿਆਸੀ
ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪੰਚਾਉਣ 'ਚ ਨਾਕਾਮ ਰਹੇ
ਹਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਕਰਨਾਟਕ, ਰਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼, ਤੇਲੰਗਾਨਾ
ਵਰਗੇ ਕੁਝ ਸੂਬਿਆਂ 'ਚ ਰਾਹੁਲ ਗਾਂਧੀ ਦੀ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ
ਨੂੰ ਚੋਣ ਸਿੱਚ ਗ਼ਾਸਲ ਹੋਈ ਹੈ।

ਸੰਤੋਸ ਦੇਸਾਈ ਬਰਾਂਡ ਬਿਲਡਿੰਗ ਦਾ ਇੱਕ
ਜਾਣਿਆ-ਪਛਾਣਿਆ ਨਾਮ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ:
"ਪੀਐਮ ਮੌਦੀ ਨੂੰ ਚੁੱਣੇਂਤੀ ਦੇਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਰਾਹੁਲ ਗਾਂਧੀ
ਇਮਾਨਦਾਰ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਵੱਲੋਂ ਪੂਰਾ ਯਤਨ ਕੀਤਾ
ਹੈ। ਪਰ ਰਾਹੁਲ ਗਾਂਧੀ 'ਚ ਉਹ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਖਿਖਾਈ ਦਿੰਦੀ
ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਹ ਜਨਤਾ ਨਾਲ ਕੁਦਰਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜੁੜ
ਸਕਣ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ 'ਚ ਕੋਈ ਕਮੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਉਹ
ਕੁਦਰਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਨਤਾ ਨਾਲ ਜੁੜ ਨਹੀਂ ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ।"

ਭਾਵੇਂਕਿ ਕੁਝ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਕਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਰਾਹੁਲ ਗਾਂਧੀ ਨੇ 'ਭਾਰਤ ਜੋੜ੍ਹ ਯਾਤਰਾ' ਦੇ ਜ਼ਰੀਏ ਪਿੱਠਾਂ

ਅਤੇ ਕਸਬਿਆਂ 'ਚ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਸੁਤਨ ਦਾ ਯਤਨ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕੁਝ ਹੱਦ ਤੱਕ ਉਹ ਕਾਮਯਾਬ ਵੀ ਰਹੇ ਹਨ। ਵੈਸੇ ਤਾਂ ਭਾਜਪਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਇਸ ਯਾਤਰਾ ਨੂੰ 'ਰਾਹੁਲ ਗਾਂਧੀ ਨੂੰ' ਇਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਲਾਂਚ ਕਰਨ ਦਾ 'ਡੇਡਲੈਂਡ' ਕਹਿ ਕੇ ਖਾਰਜ ਕਰਦੀ ਰਹੀ ਹੈ। ਪਰ ਅਜਿਹਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਯਾਤਰਾ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਕਸ 'ਚ ਸੁਧਾਰ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਸਾਲ 2024 ਦੇ ਚੜ੍ਹਦੇ ਹੀ 14 ਜਨਵਰੀ ਨੂੰ ਰਾਹੁਲ ਗਾਂਧੀ ਨੇ ਭਾਰਤ ਨਿਆਂ ਯਾਤਰਾ ਦਾ ਆਗਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਇਹ ਯਾਤਰਾ ਪਿਛਲੀ ਯਾਤਰਾ ਨਾਲੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਦੂਰੀ ਤੌਂ ਕਰੇਗੀ ਅਤੇ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਯਾਤਰਾ ਦੇ ਜ਼ਰੀਏ ਆਮ ਚੌਣਾਂ ਤੋਂ ਠੀਕ ਪਹਿਲਾਂ ਜਨਤਾ ਨਾਲ ਸੁਤਨ ਦੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਮੌਕੇ ਮਿਲਣਗੇ। ਮੌਕੀ ਨੇ 2003 ਦੇ ਆਸ-ਪਾਸ ਤੋਂ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਪਣਾ ਅਕਸ ਬਦਲਣ 'ਤੇ ਕੰਮ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਹਿਤ ਹੀ ਸਿਥੀ ਤੋਂਹਾਂ 'ਤੇ ਵੱਡੇ ਪ੍ਰਦੱਤ ਪ੍ਰਤੀਕਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ।

વાઈબ્સ્ટ ગુજરાત

ਇਹ ਦੁਨੀਆਂ ਭਰ ਦੇ ਨਿਵੇਸ਼ਕਾਂ ਨੂੰ ਲਭਾ ਕੇ
ਗੁਜਰਾਤ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ਵ ਮੰਚ 'ਤੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਯਤਨ ਸੀ।
ਮਿਸ਼ਨਾਂ ਮੁਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਜੋਯੋਜਿਤ ਪਾਲ ਦਾ
ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਦੰਗਿਆਂ 'ਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ 'ਹਿੰਦੂ ਹਿੰਦੇ
ਸਮਰਾਟ' ਦਾ ਆਪਣਾ ਅਕਸ ਬਣਾ ਲਿਆ ਸੀ। ਪਾਲ ਕਹਿੰਦਾ
ਹਨ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਬਰਾਂਡਿੰਗ ਅਜਿਹੇ ਨੇਤਾ ਵਜੋਂ
ਕੀਤੀ, ਜੋ ਹਿੰਦੁਦਵਾ ਦੇ ਲਈ ਲਤਾਈ ਲਤ ਰਿਹਾ ਸੀ।

ਪਾਲ ਅੰਗੇ ਕਹਿਦੇ ਹਨ: “ਇਹ ਬਹੁਤ ਹੀ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਸਿਆਸੀ ਨਾਅਰਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਮਾਮੂਲੀ ਸਿਆਸੀ ਸਫਲਤਾ ਮਿਲੀ।” ਦਰਜਨ ਦੇਸਾਈ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹ ਸਮਾਂ ਆਇਆ ਜਦੋਂ ਉਹ ਆਪਣੀ ਬਰਾਂਡਿੰਗ ਇੱਕ ‘ਵਿਕਾਸ ਪੁਰਸ਼’ ਵਜੋਂ ਕਰਨਾ ਲੱਗੇ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ 2003 ’ਚ ਵਾਈਬੈਟ ਗੁਜਰਾਤ ਇਨ-ਵੈਸਟਮੈਂਟ ਸੰਮੇਲਨ ਦਾ ਆਗਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਜੋ ਕਿ ਅੱਜ ਵੀ ਹੈ।

ਵੀ ਚਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਦੇਸਾਈ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ: “ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸੋਚਿਆ ਕਿ ਜੇਕਰ ਗੁਜਰਾਤ ’ਚ ਨਿਵੇਸ਼ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਗੁਜਰਾਤ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਅਕਸ ਵੀ ਨਿਖਰੇਗਾ” ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਜੋਖੇਤੀਤ ਪਲ ਇਸ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨੂੰ ਕੁਝ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮਝਾਉਂਦੇ ਹਨ, “ਜਦੋਂ ਸੁਪਰ ਸਟਾਰ ਅਮਿਤਾਭ ਬੱਚਨ ਨੂੰ ਗੁਜਰਾਤ ਦੇ ਲਈ ਪ੍ਰਚਾਰ ’ਚ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਤਾਂ ਅਸਲ ’ਚ ਉਸ ਸਮੇਂ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਮੌਦੀ ਦੇ ਅਕਸ ਨੂੰ ਬਦਲਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਦਯੋਗਪਤੀ ਰਤਨਾ

ਟਾਡ ਜਾਂ ਲੁਚ ਆਵਾਜ਼ ਤੇ ਧੂਮ ਨੂੰ ਪੁਣਜਿਓਦਾ ਤੁਹਾਡਾ
ਟਾਟਾ ਗੁਜਰਾਤ ਗਏ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਾਰਾਇਣ
ਮੁਰਤੀ ਵੀ ਗਏ।” ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਨੂੰ
ਜਿਆਦਾ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਅਪਣਾ ਉਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ।

ਮੀਡੀਆ ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ

ਜਦੋਂ ਮੌਦੀ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸਨ, ਉਦੋਂ ਤੋਂ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ
ਦੀ ਇਸ ਗੱਲ ਲਈ ਆਲੋਚਨਾ ਹੁੰਦੀ ਆ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ
ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਦੇ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਲਈ ਸ਼ਾਇਦ ਹੀ
ਕਦੇ ਪ੍ਰੈਸ ਕਾਨਫਰੰਸ ਕਰਦੇ ਹੋਣ। ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਬਣਨ ਤੋਂ
ਬਾਅਦ ਪਿਛੇ ਲਗਭਗ 10 ਸਾਲਾਂ 'ਚ ਇੱਕ ਵਾਰ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ
ਨੇ ਪ੍ਰੈਸ ਕਾਨਫਰੰਸ ਦੇ ਜ਼ਰੀਏ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਦੇ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ

ਜਵਾਬ ਨਹੀਂ ਇੱਤੇ ਹਨ।
ਦਰਸ਼ਨ ਦੇਸਾਈ ਪੁਰਾਣੇ ਦਿਨਾਂ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਿਅਂ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ: “ਗੁਜਰਾਤ ’ਚ ਜਦੋਂ ਮੌਖਿਕ ਮੰਡਰੀ ਸਨ, ਉਸ ਸਮੇਂ ਕੁਝ ਪ੍ਰੈਸ ਕਾਨਫਰੰਸਾਂ ਹੀਂਦੀਆਂ ਸਨ ਸ਼ਾਇਦ ਇੱਕ ਜਾਂ ਦੋ ਵਾਰ। ਗੁਜਰਾਤ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਡਰੀ ਹੁੰਦਿਆਂ ਮੌਦੀ ਨੇ ਮੀਡੀਆ ਦੀ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਸੀ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਅੱਜ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬਾਧੂਬੀ ਮੀਡੀਆ ਨੂੰ ਸੈਨੇਜਿੰਗ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਮੈਂ ਇਹ ਗੱਲ ਕਿਸੇ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਪੱਥਰ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕਹਿ ਰਿਹਾ ਹਾਂ। ਅਸਲ ਮੀਡੀਆ ਹੀ ਫਰਮਾਬਦਾਰ/ਆਗਿਆਕਾਰੀ ਹੈ। ਉਹ ਉਹੀ ਕੁਝ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਮੌਦੀ ਜ਼ਰੂਰੇ ਹਨ।”

ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਆਲੋਚਕਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸ਼ਾਸਨ 'ਚ ਭਾਰਤ 'ਚ ਮੀਡੀਆ ਦੀ ਅਜਾਦੀ 'ਤੇ ਗੰਭੀਰ ਖ਼ਤਰਾ ਮੰਡਰਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਟਰੋਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਤੰਤੁ-ਪਰੋਸ਼ਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਆਪਣਾ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੇ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹਿਰਾਸਤ 'ਚ ਵੀ ਲਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ 10 ਸਾਲਾਂ ਦੌਰਾਨ ਵਿਸ਼ਵ ਪ੍ਰੈਸ ਫ੍ਰੀਡਮ ਇੰਡੀਕਸ 'ਚ ਭਾਰਤ ਦੀ ਦਰਜਾਬੰਦੀ ਲਗਾਤਾਰ ਗਿਰਾਵਟ ਵੱਲ ਗਈ ਹੈ। ਪੈਰਿਸ ਸਥਿਤ 'ਰਿਪੋਰਟਰਜ਼ ਵਿਦਿਆਓਟ ਬਾਰਡਰਜ਼' ਨੇ ਆਪਣੀ ਸਾਲ 2023 ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ 'ਚ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਇੱਕ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਤੁਲਨਾ 'ਚ ਮੀਡੀਆ ਦੀ ਅਜਾਦੀ ਦੇ ਮਾਸਲੇ 'ਚ ਭਾਰਤ 180 ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ 'ਚ 150ਵੇਂ ਨੰਬਰ ਤੋਂ ਡਿੱਗ ਕੇ

161ਵੇਂ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਆ ਗਿਆ ਹੈ।
ਹਾਲ ਹੀ 'ਚ ਮੌਦੀ ਸਰਕਾਰ
ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ (ਫੈਕਟਰ ਚੈਕ)
ਲਈ ਇੱਕ ਇਕਾਈ ਸਥਾਪਿਤ
ਕਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਰੱਖਿਆ ਹੈ।
ਇਸ ਦਾ ਮਕਸਦ ਸੋਸਲ ਮੀਡੀਆ
ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਕਰਨਾ ਦੱਸਿਆ
ਗਿਆ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀ
ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਡਰ ਹੈ ਕਿ ਇਹ
ਦੇ ਜ਼ਰੀਏ ਸਰਕਾਰ ਸੈਂਸਰਿਸ਼ਪ
ਦਾ ਇਰੇ ਨੂੰ ਵਧਾਵੇਗੀ। ੭
ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ
ਫੈਕਟਰ ਚੈਕ ਯੂਨਿਟ ਦਾ ਮਕਸਦ
ਫਰਜੀ ਖ਼ਬਰਾਂ ਨੂੰ ਫੈਲਣ
ਰੋਕਣਾ ਹੈ। ਕਝ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ
ਤਾਂ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ
ਜ਼ਹੋਰੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।

ਉਣਤਾ ਇਤਾ ਹਾ
ਭਾਰਤੀ ਮੀਡੀਆ
ਗੈਰ- ਭਾਜਪਾ ਸਾਸਤ ਸੂਬਿਆਂ
ਵੀ ਜੁਲਮ ਦਾ ਸਿਕਾਰ ਹੁੰਦੀ ਰ
ਹੈ। ਪਹਿਲੇ ਸਮੀਆਂ 'ਚ
ਮੀਡੀਆ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤਾਂ
ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਸੀ, ਖ
ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀ
ਸ਼ਾਸਨਕਾਲ ਦੌਰਾਨ।

ਮੋਸਲ ਮੀਡੀਆ ਉਤੇ ਨਰਿੰਦਰ ਮੌਦੀ ਨੂੰ ਫੋਲੇ
ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਵੱਡੀ ਫੌਜ ਹੈ। ਸੰਸਾਰ ਵਿੱਚ ਅਜਿਕਰ
ਸਿਆਸੀ ਆਗੂ ਘੱਟ ਹੀ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਯੂ-ਟਿਊਬ
ਇੰਸਟਾਗ੍ਰਾਮ, ਫੇਸ਼ੁਬੱਕ ਅਤੇ ਟਾਈਪਟਰ ਉਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਵੱਡੇ
ਫੋਲੇਅਰ ਹੋਣ।

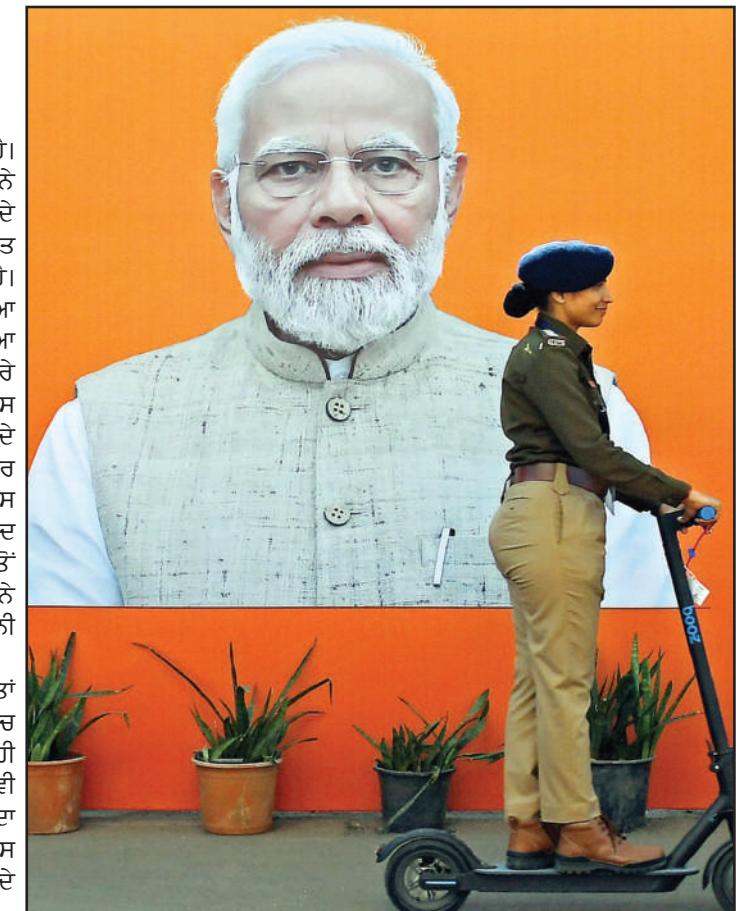
ਮਿਸ਼ੀਗਨ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਜੋਯੋਜਿਤ ਪਾਲ ਨੇ ਬਾਂਡ ਮੌਦੀ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਵਿਸਥਾਰ 'ਚ ਸੋਸਲ ਮੀਡੀਆ ਦੀ ਅਹਿਮ ਭੁਮਿਕਾ ਦੁੱਖਾਈ ਨਾਲ ਜਾਂਚ-ਪਤਤਾਲ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਪਾਲ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਤਕਰੀਬਨ 6 ਹਜ਼ਾਰ ਟਾਈਟਾਂ ਦਾ ਵਿਸਲੇਸ਼ਣ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ 2009 ਤੋਂ 2015 ਦਰਮਿਆਨ ਕੀਤਾ ਸਨ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਸੋਸਲ ਮੀਡੀਆ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਜਿਵੇਂ 'ਦੇਸ਼' ਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਰਗਾ ਕੋਈ ਹੋਰ ਨੇਤਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।"

‘ਬ੍ਰੋਡੈਸਰ ਪਾਲ ਅੱਗੇ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ: “ਬਹਾਂ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਇਸ ਮੁਹਿੰਮ ’ਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਅਜਿਤੀਵ ਵਿਅਕਤੀ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਜੇ ਕਿ ਸਭ ਕੁਝ ਕਰ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਹੈ। ਉਹ ਮਨ ਕੀ ਬਾਤ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਯੋਗਾ ਕਰਦ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਸਿਆਸੀ ਭਾਸ਼ਨ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਇਮਤਿਹਾਨ ’ਚ ਬੈਠਣ ਵਾਲੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੇ ਗੁਰੂ ਬਣ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਿਹਨਤ ਹਰ ਕੰਮ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਜੇਕਰ ਅੱਗੇ ਦੇਸ਼ ਅੱਗੇ ਵੱਧ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਤੱਕੀਂ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸ ਸਿਰਫ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਬਦੋਲਤ ਹੀ ਸੰਭਵ ਹੋ ਸਕਿਆ ਹੈ।”

ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਕ੍ਰਿਸਟੋਫ ਜੈਫਰਲੇ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ
 “ਅਸੀਂ ਪੱਕੇ ਤੌਰ ‘ਤੇ ਤਾਂ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਹਿ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ
 ਮੌਦੀ ਨੂੰ ਸੋਸਲ ਮੀਡੀਆ ਨੇ ਭਾਰਤ ਦਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ
 ਬਣਾਉਣਾ ਹੈ ਪਰ ਅਸੀਂ ਇਸ ਸਿੰਠੇ ‘ਤੇ ਜ਼ਰੂਰ ਪੰਚ ਸਕਲ
 ਹਾਂ ਕਿ ਮੌਦੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਬਣਨ 'ਚ ਸੋਸਲ ਮੀਡੀਆ
 ਦੀ ਅਹਿਮ ਭੂਮਿਕਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਠੀਕ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਿਵੇਂ ਡੈਨਲਲ
 ਟਰੰਪ ਦੀ ਸਿੰਤ 'ਚ ਜਾਂ ਫਿਰ ਹੰਗਰੀ 'ਚ ਵਿਕਟਰ ਓਰਬਾਨ
 ਅਤੇ ਬ੍ਰਾਜ਼ੀਲ 'ਚ ਬੋਲਸੇਨਾਰੋ ਦੀ ਸਿੰਤ 'ਚ ਸੋਸਲ ਮੀਡੀਆ
 ਨੇ ਅਹਿਮ ਭੂਮਿਕਾ ਅਦਾ ਕੀਤੀ। ਮਸ਼ਹੂਰ ਅਤੇ ਹਰਮਾਨ
 ਪਿਆਰਾ ਹੋਣ ਲਈ ਆਮ ਜਨਤਾ ਨਾਲ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ ‘ਤੇ ਜੁਤਨ
 ਬਹੁਤ ਹੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਲਈ ਸੋਸਲ ਮੀਡੀਆ
 ਦੀ ਸਿੱਖ ਸੰਕਲਪਿਤ ਹੋਵੇਗਾ ਹੈ।”

ਵਾਂ ਇੱਕ ਸਟਾਕ ਹਾਬਾਰੁ ਹਾ’
 ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਜੋਯੋਨੀਤ ਪਾਲ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ: “ ਸੋਸ਼ਾਲ ਮੀਡੀਆ ’ਤੇ ਮੌਜੀ ਦੇ ਸਫਰ ਦੀ ਸੁਰੂਆਤ ਓਰਕ੍ਰੇਟ ’ਤੇ ਹੋਣ ਸੀ। ਸੋਸ਼ਾਲ ਮੀਡੀਆ ਦਾ ਇਹ ਪਲੇਟਫਾਰਮ ਹੁਣ ਬੰਦ ਰੋਗ ਗਿਆ ਹੈ। ਟਾਈਟਰ ’ਤੇ ਆਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਸਿੱਧੀ ਗੱਲ ਕਰਨੀ ਸੁਰੂ ਕੀਤੀ। ਮੌਜੀ ਦਾ ਟਵੀਟ ਪੜ੍ਹਾਲੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਲੱਗੇਗਾ ਕਿ ਉਹ ਉਸ ਨਾਲ ਸਿੱਧੀ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ, ਅਪਣੀ ਆਵਾਜ਼ ’ਚ ਗੱਲ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ।”

ਅਪਣੀ ਖੋਜ 'ਚ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਪਾਲ ਇਸ ਨਤੀਜੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ ਕਿ ਤਿੰਨ ਪੜਾਵਾਂ 'ਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਮਜ਼ਬੂਤ ਬਰਾਂਵਾਂ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਪਹਿਲੇ ਪੜਾਵਾਂ

’ਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਅਤੇ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੀ ਮੋਹਰ ਲਗਵਾਉਣ ਦੇ ਲਈ ਉਦਯੋਗਪਤੀਆਂ ਅਤੇ ਮਸ਼ਹੂਰ ਹਸਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ।

ਐਜ ਦੇਸ਼ 'ਚ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਇਹ ਮੰਨਣਾ
ਹੈ ਕਿ ਮੌਦੀ ਇਨ੍ਹੇ ਵੱਡੇ ਬਾਬਾਂਡ ਬਣ ਗਏ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਹੁਣ
ਆਪਣੀ ਪਾਰਟੀ ਤੋਂ ਵੀ ਬਹੁਤ ਵੱਡੇ ਹੋ ਗਏ ਹਨ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ
ਦਰਸ਼ਨ ਦੇਸ਼ੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ: “ਜੇਕਰ ਤੁਸੀਂ ਸਿਆਸੀ ਦ੍ਰਿਸ਼
ਤੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹਟਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋ ਤਾਂ ਭਾਜਪਾ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।
ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਨੀਤੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਨੀਤੀ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਉਹ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ
ਸਨ, ਉਦੋਂ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੁਫ਼ਰ ਨੀਤੀਆਂ ਬਣਾਉਣਾ ਸੀ ਅਤੇ
ਸਰਕਾਰ ਚਲਾਉਂਦਾ ਸੀ। ਹੁਣ ਉਹ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਹਨ ਤਾਂ
ਪੀਐਮਓ ਨੀਤੀਆਂ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪੂਰੀ
ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕਰਤਾ-ਧਰਤਾ ਹਨ। ਐਜ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਾਰਟੀ ਦੀ
ਇੰਨੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਿੰਨੀ ਕਿ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ
ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ।”

ਸੰਤੋਸ ਦੇਸਾਈ ਦੀ ਰਾਇ 'ਚ ਮੌਦੀ ਆਪਣੀ
ਵਜ਼ਾਰਤ ਅਤੇ ਪਾਰਟੀ ਦੇਵਾ 'ਚ, ਬਾਕੀ ਸਾਰੇ ਮੰਤਰੀਆਂ ਅਤੇ
ਆਗੂਆਂ ਤੋਂ ਉਪਰ ਮੰਨੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ:
“ਜਦੋਂ ਉਹ ਕੈਬਿਨਟ ਦੀਆਂ ਬੈਠਕਾਂ ‘ਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਂਦੇ ਹਨ ਤਾਂ
ਵੀ ਉਹ ਵੱਖਰੇ ਹੀ ਬੈਠਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਸਾਫ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ
ਵਿਖਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਨੇਤਾ ਹਨ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਸਭ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ
ਚੇਲੇ ਹਨ। ਉਹ ਸੁਨੋਹਾ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਮੈਂ ਨੇਤਾ ਹਾਂ ਅਤੇ ਮੈਂ
ਤੁਹਾਡੇ ਸਾਰਿਆਂ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਹਾਂ। ਮੈਂ ਸਾਰਿਆਂ ਨਾਲੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ
ਸਮਝਦਾਰ ਹਾਂ।”

ਪਰ ਪੋਛੈਸਰ ਜੈਫਰਲੇ ਦਾ ਮੰਣਾ ਹੈ ਕਿ ਮੌਦੀ
ਦੀ ਇਹ ਵੱਡੀ ਸਥਾਨੀਅਤ ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ 'ਚ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਹੱਕ
'ਚ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ: "ਮੈਨੂੰ ਤਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ
'ਤੇ ਵਿਖਾਈ ਦੇ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਮੌਦੀ ਭਾਵੇਂ ਬਹੁਤ ਹੀ ਹਰਮਨ
ਪਿਆਰੇ ਹਨ, ਪਰ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਲੋਕਪ੍ਰਿਅਤਾ ਓਨੀਂ ਨਹੀਂ ਹੈ
ਅਤੇ ਭਾਜਪਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਰਗਾ ਕੋਈ ਦੂਜਾ ਬਰਾਂਡ ਬਣਾਉਣ ਦੀ
ਸਥਿਤੀ 'ਚ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅੱਜ ਮੌਦੀ ਹੀ ਭਾਜਪਾ ਹਨ। ਅਸੀਂ
ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਕੁਝ ਅਜਿਹਾ ਹੀ ਨਜ਼ਾਰਾ ਵੇਖ ਚੁੱਕੇ ਹਾਂ। ਸੱਠ
ਅਤੇ ਸੱਤਰ ਦੇ ਦਹਾਕੇ 'ਚ ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀ ਨੇ ਵੀ ਕਾਂਗਰਸ
ਨੂੰ ਕੁਝ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਬਾਅਦ 'ਚ
ਕਾਂਗਰਸ ਨੂੰ ਇਸ ਦੇ ਬੁਰੇ ਨਤੀਜੇ ਭਗਤਣੇ ਪਏ ਸਨ। ਹੁਣ
ਭਾਜਪਾ ਵੀ ਉਸੇ ਲੀਹ 'ਤੇ ਚੱਲ ਰਹੀ ਹੈ। ਇੱਕ ਦਿਨ ਇਹ
ਸਵਾਲ ਵੀ ਉਠ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੌਦੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੋਣ? ਅਤੇ
ਇਸ ਸਮੇਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਜਾਂਚਾਵ ਚਾਹੇ ਪ੍ਰਾਕਲੁ ਹੋਵੇ ਤਾਂਕਾ ਹੈ?"

ਉਸ ਸਮ ਉਹ ਬੁਦਲਾਅ ਬਹੁਤ ਸੁਸ਼ਕਲ ਹਣ ਵਾਲਾ ਹਾਂ
 ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵੀ ਇਸ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਨਹੀਂ ਪਤਾ
 ਹੈ ਅਤੇ ਮੌਦੀ ਦੇ ਉਤ੍ਰਗਿਆਕਾਰੀ ਦੇ ਬਾਰੇ 'ਚ ਪਾਰਟੀ ਵੱਲੋਂ
 ਚੁਪੀ ਧਾਰੀ ਗਈ ਹੈ। ਫਿਲਹਾਲ ਤਾਂ ਅਜਿਹਾ ਲੱਗ ਰਿਹਾ ਹੈ
 ਕਿ ਭਾਜਪਾ ਨੇ ਮੌਦੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੇ ਦੌਰ ਦੇ ਬਾਰੇ 'ਚ ਸੋਚਣਾ
 ਵੀ ਸ਼ੁਰੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਚੋਣ ਰਣਨੀਤੀਕਾਰ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸ਼ਤ ਕਿਸੇ ਰੂਪ
 ਤਰਕ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਬਰਾਂਡ ਮੌਦੀ ਦੀ ਕਾਮਜ਼ੰਗੀ
 ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਨਾ ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਖ਼ਿਆਲੀ ਪ੍ਰਲਾਅ ਪਕਾਉਣ
 ਵਾਂਗ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਮੌਦੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ
 (ਬਾਕੀ ਸਢਾ 14 'ਤੇ)

NEW India SWEETS SPICES CHAT HOUSE WHOLESALE PRICES

(559) 225-2824
Shaw & Feland,
Next to FOODMAXX

3225 W SHAW AVE. # 103 FRESNO CA 93711

OFFICIAL CALIFORNIA BRAKE & LAMP INSPECTION

Quick Lube & Smog

Auto repair, Diagnostics & Smog Check Station

ਚਲਦੀਆਂ (Used) ਕਾਰਾਂ, ਵਾਜਬ ਕੀਮਤਾਂ ਤੇ
ਖਰੀਦਣ ਲਈ ਗੋਗੀ ਹੁਰਾਂ ਨੂੰ ਕਾਲ ਕਰੋ

510-757-6775
SUKHWINDER BHELLA
gogibhella@gmail.com
691 W. Tennyson Rd Hayward, CA 94544

United Pet Hospital
Dr. Mandeep Bhullar DVM
510-363-9980

1641 Industrial Pkwy W.
Hayward, CA.
94544

unitepets@gmail.com
Fax : 510-397-0142

TASTE OF INDIA

specialist- Gurh Dee Barfee, Gurh Diyaan Jalebian

32 ਸਾਲ ਤੋਂ ਕੈਲੋਫੋਰਨੀਆ
ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਤੇ
ਵਧੀਆ ਰੇਸਟੋਰੈਂਟ

ਬਿਲਕੁਲ ਨਵੀਂ ਦਿੱਖ
ਦੇ ਨਾਲ ਸਜਾਇਆ
ਰੈਸਟੋਰੈਂਟ

lunch buffet everyday
fresh jalebian every day

DEVINDER SINGH PABLA (OWNER)
510-791-1316

ਛੋਟੇ-ਵੱਡੇ ਹਰ ਕਿਸਮ ਦੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ
ਲਈ ਕੇਟਰਿੰਗ ਦਾ ਸਪੈਸ਼ਲ ਪ੍ਰਬੰਧ

**5144 MOWRY AVE (ON FARWELL DR)
FREMONT, CA 94538**
510-773-8810

CALIFORNIA IMMIGRATION SERVICES INC.

Your Registered & Bonded 'Immigration-Consultants'

ROSY (Kanwal) KAUR
Immigration Consultant

**408-422-8585
510-573-3666**

website:- www.caials.com email:- rosy@caials.com

- FAMILY IMMIGRATION
- GEEEN CARD PETITION
- CITIZENSHIP
- BUSINESS / VISITOR VISA
- OCI CARD / INDIAN PASSORT / INDIA VISA
- STUDENT VISA
- RELIGIOUS VISA
- DIVORCE
- VARIOUS IMMIGRATION SERVICES
- U.K. VISA
- CANADA VISA & P.R.
- INDIAN PASSPORT
- POWER OF ATTORNEY

- ਫੈਮਲੀ ਇਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ
- ਗੇਰੀਨ ਕਾਰਡ ਪਟੀਸ਼ਨ
- ਸਿਟੀਜ਼ਨਸ਼ਿਪ
- ਬਿਜ਼ਨੈਸ ਵੀਜ਼ਾ / ਵਿਜ਼ਟਰ ਵੀਜ਼ਾ
- ਓ.ਸੀ.ਆਈ. ਕਾਰਡ / ਇੰਡੀਅਨ ਪਾਸਪੋਰਟ / ਇੰਡੀਆ ਵੀਜ਼ਾ
- ਸਟੁਡੈਂਟ ਵੀਜ਼ਾ
- ਰਲੀਜ਼ੀਅਸ ਵੀਜ਼ਾ
- ਤਲਾਕ
- ਕਈ ਹੋਰ ਇਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਸੇਵਾਵਾਂ
- ਜੁ. ਕੇ. ਵੀਜ਼ਾ, ਕੈਂਡੇਡਾ ਵੀਜ਼ਾ ਅਤੇ ਪੀ. ਆਰ.
- ਇੰਡੀਅਨ ਪਾਸਪੋਰਟ
- ਪਾਵਰ ਆਫ ਅਟਾਰਨੀ

Fremont Office: 4127 Bay Street, Unit 5, Fremont CA, 94538

Tracy Office: 1660 W Linnee Rd. Unit J 25, Tracy CA, 95377

Moon Indian Cuisine
510-780-9233

ਰੈਸਟੋਰੈਂਟ ਤੋਂ ਖਾਣਾ ਪੈਕ ਕਰਵਾ ਕੇ ਵੀ ਲੈ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹੋ, ਕੇਟਰਿੰਗ ਵੇਲੇ ਤੰਦੂਰ ਦਾ ਇੰਡੀਆਈ ਹੈ, ਕੇਟਰਿੰਗ ਵਾਸਤੇ ਕਾਲ ਕਰੋ ਜੀ

ਮੱਛੀ ਪਕੋੜੇ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਮਾਹਿਰ
ਲੱਡੂ, ਜਲੇਬੀ, ਬਰਫੀ, ਗੁਲਬਾਂ ਜਾਮੂਨ ਤੇ ਵਿਆਹ ਸ਼ਾਦੀ
ਮੌਕੇ ਸਭ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਹਿਅਾਈ ਤਿਆਰ ਕਰਦੇ ਹਨ।

100 ਬੰਦਿਆਂ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਵੱਡੀ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਪਰਟੀ ਤੱਕ
ਗੁਰੂ ਘਰਾਂ ਵਿਚ ਕੇਟਰਿੰਗ ਲਈ 10 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੱਕ ਛੋਟ
ਬਹੁਤ ਹੀ ਤਜ਼ਰਬੇਕਾਰ ਕੁੱਕ

Over 30 Years Experience in Restaurant & Catering Business

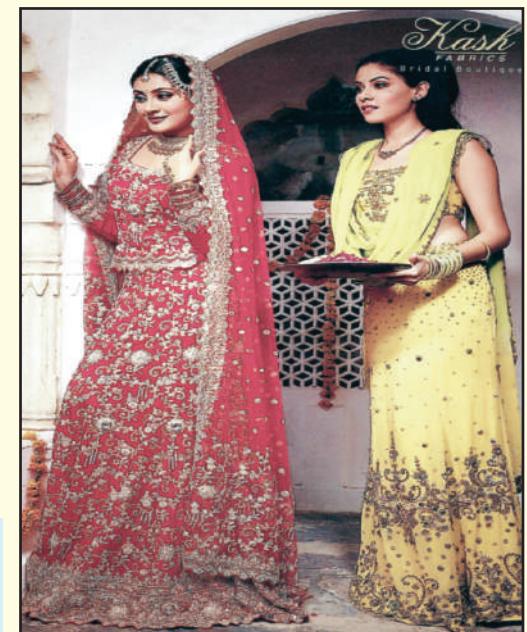
ਮੂਨ ਇੰਡੀਆਨ ਕੱਸੀਨ (ਹੈਵਰਡ)
600 West Harder Rd. Hayward, CA 94544
Contact: (Paul) 510-978-7170
www.moonindiancuisine.net

Kash Fabrics

37 ਸਾਲ ਤੋਂ ਤੁਹਾਡੀ ਸੇਵਾ ਵਿਚ

ਸਾਡੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ

1. Wedding Lehngas
 2. Mens wear-shervani
 3. Kurte Pajame
 4. Sharara Suits.
 5. Patiala. Suits.
 6. pression stove jewelery
 7. kids wear
 8. Turbans (paggan). 80 colors
1. ਵਿਆਹ ਦੇ ਲਹੀਂਗੇ
 2. ਪੁਰਸ਼ਾਂ ਦੇ ਪਹਿਨਣ ਵਾਲੀ ਸ਼ੇਰਵਾਨੀ
 3. ਕੁੜੜੇ ਪਜਾਮੇ
 4. ਸ਼ਰਾਰਾ ਸੂਟ
 5. ਪਟਿਆਲਾ ਸੂਟ
 6. ਗਹਿਣੇ
 7. ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਕੱਪੜੇ
- 80 ਰੰਗਾਂ ਵਿਚ ਪੱਗਾਂ

**Kashmir Singh Dhugga
Gurjeet kaur Dhugga**

kashfabrics@gmail.com

KASH FABRICS
29576 Mission Blvd
Hayward, CA 94544
510-538-1138

SINGH WORLD travel

Lycamobile
Call the world for less

ria Money Transfer

AIRPORT DROP OFF AND PICKUP AVAILABLE

**Money Transfer @ Special Rates
India and Pakistan!!!**

Cell Phone Activation & Recharge Services

ਏਅਰਥੋਰੇਟ ਤੇ ਜਾਣ-ਆਉਣ ਲਈ ਗੱਢੀ ਦਾ ਵੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਹੈ
ਹੋਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ

SINGH WORLD TRAVEL

PH. 530-443-4865

Email: Info@singhworldtravel.com

**1248 Franklin Ave. #A
Yuba City CA, 95991**

ਮੇਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ 10 ਸਾਲ ਅਤੇ ਅਰਥਚਾਰਾ

ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਹਿੰਦਰ ਮੇਦੀ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿੱਚ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਦਸ ਸਾਲ ਪੂਰੇ ਕਰ ਲਏ ਹਨ; ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਆਪਣਾ ਆਖਿਰੀ ਅੰਤਰਿਮ ਬਜਟ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਹੈ ਕਿ ਚੋਣਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹ ਪੂਰਾ ਬਜਟ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਗੇ; ਮਤਲਬ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਯਕੀਨ ਹੈ ਕਿ ਲੋਕ ਸਭ ਚੋਣਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਬਣਨਗੇ। ਅੰਤਰਿਮ ਬਜਟ ਵਿੱਚ ਖਜ਼ਾਨਾ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਆਪਣੀ 10 ਸਾਲ ਦੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਦਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਆਪਣੇ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਆਰਥਿਕ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਵੱਡੇ ਵੱਡੇ ਦਾਅਵੇਂ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਹੁਣ ਸਮਾਂ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਦੋ ਕਾਰਜਕਾਲਾਂ 'ਤੇ ਨਿਗੁਹ ਮਾਰੀ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਦੋ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਅਰਥਚਾਰਾ ਲਗਾਤਾਰ ਗਿਰਾਵਟ ਵੱਲ ਜਾਂਦਾ ਦਿਸਣ ਲੱਗ ਪਿਆ ਸੀ। ਤਕਰੀਬਨ ਸਾਰੇ ਹੀ ਅਹਿਮ ਆਰਥਿਕ ਸੂਚਕ ਜਿਵੇਂ ਵਿਕਾਸ ਦਰ ਤੇ ਪ੍ਰਤੀ ਵਿਅਕਤੀ ਆਮਦਨ ਦਰ, ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਤੇ ਮਹਿੰਗਾਈ ਦਰ, ਗਰੀਬੀ ਆਦਿ ਨੀਵੇਂ ਧੰਧਰ 'ਤੇ ਆ ਗਏ ਹਨ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਬਾਹਰੀ ਤੇ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਨੀਤੀਆਂ ਅਤੇ ਕਾਰਕਾਂ ਦਾ ਰੋਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਗਹੁ ਨਾਲ ਵਾਚੀਏ ਤਾਂ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਤ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਨੀਤੀਆਂ ਹੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹਨ। ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਭਾਵੇਂ ਦਸ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਆਰਥਿਕ ਨੀਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਤਬਦੀਲੀ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਯੋਜਨਾ ਕਮਿਸ਼ਨ ਤੋਡ ਕੇ ਨੀਤੀ ਆਯੋਗ ਬਣਾਉਣਾ, ਸਰਕਾਰੀ ਅਦਾਰਿਆਂ ਦਾ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਾਲ ਯਾਹੀ ਨੀਤੀ, ਮੁਦਰਾ ਨੀਤੀ, ਰਾਜਕੋਸ਼ੀ ਨੀਤੀ, 2016 ਵਿੱਚ ਨੋਟਬੰਦੀ, 2017 ਵਿੱਚ ਜੀਐਸਟੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਆਰਥਿਕ ਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਕਲਿਆਣ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀਆਂ।

ਮੈਨੂਦਾ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਪਿਛੀ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਵਿਰਸੇ ਵਿੱਚ ਵਿੱਤੀ ਸਾਲ 2014-15 ਦੌਰਾਨ ਚੰਗੀ ਆਰਥਿਕ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਅਰਥਚਾਰਾ ਸੰਭਾਲਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਵਿੱਤੀ ਸਾਲ ਦੌਰਾਨ ਕੁੱਲ ਘਰੇਲੂ ਉਤਪਾਦ ਦੀ ਵਿਕਾਸ ਦਰ 7.4 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀ ਵਿਅਕਤੀ ਆਮਦਨ ਵਿੱਚ ਵਾਧੇ ਦੀ ਦਰ 6.2 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਸੀ। ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕੰਮਕਾਜ਼ ਸੰਭਾਲਣ ਦੇ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਬਾਅਦ, ਭਾਵ, ਅਗਸਤ 2014 ਵਿੱਚ ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਵਿੱਚ ਕੱਢੇ ਤੇਲ ਅਤੇ ਹੋਰ ਪੈਟਰੋਲੀਅਮ ਪਦਾਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਭਾਰੀ ਗਿਰਾਵਟ ਆਈ ਜਿਸ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਚੰਗੀ ਆਰਥਿਕ ਤੱਤੀਕੀ ਕਰ ਰਹੀ ਭਾਰਤੀ ਅਰਥਚਾਰੇ ਨੂੰ ਹੋਰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕੀਤਾ; ਨੀਤੀਜੇ ਵਜੋਂ 2016-17 ਵਿੱਚ ਕੁੱਲ ਘਰੇਲੂ ਉਤਪਾਦ ਦੀ ਵਿਕਾਸ ਦਰ ਵਿੱਚ 8.3 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀ ਵਿਅਕਤੀ ਆਮਦਨ ਦਰ ਵਿੱਚ 6.9 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਦਾ ਵਾਧਾ ਦਰਜ ਹੋਇਆ। ਅਗਲੇ ਸਾਲਾਂ ਦੌਰਾਨ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਕੁੱਲ ਘਰੇਲੂ ਪੈਦਾਵਾਰ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀ ਵਿਅਕਤੀ ਆਮਦਨ ਦੇ ਵਾਧੇ ਦੀ ਦਰ ਘਟ ਗਈ।

ਇਹ ਵੀ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀ ਵਿਅਕਤੀ ਆਮਦਨ 2014-15 ਤੋਂ ਹੁਣ ਤੱਕ ਦੁੱਗਣੀ ਹੋ ਗਈ ਹੈ।

ਪ੍ਰਚਲਤ ਕੀਮਤਾਂ 'ਤੇ 2014-15 ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੀ ਵਿਅਕਤੀ ਆਮਦਨ 86,647 ਰੁਪਏ ਸੀ ਜਿਹੜੀ ਹੁਣ 98 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਾਧੇ ਨਾਲ 1,72,000 ਰੁਪਏ ਹੈ। ਇਥੇ ਸੱਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਬਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕੁੱਲ ਘਰੇਲੂ ਪੈਦਾਵਾਰ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀ ਵਿਅਕਤੀ ਆਮਦਨ ਦਾ ਮੁਕਾਬਲਤਨ ਅਧਿਐਨ ਪ੍ਰਚਲਤ ਕੀਮਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਸਹੀ ਤਸਵੀਰ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ; ਇਸ ਵਿੱਚ ਮਹਿੰਗਾਈ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਅਸਲ ਹਾਲਤ ਉਦੇਂ ਹੀ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮੁਕਾਬਲਤਨ ਅਧਿਐਨ ਸਥਿਰ ਕੀਮਤਾਂ 'ਤੇ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ 2011-12 ਦੀਆਂ ਸਥਿਰ ਕੀਮਤਾਂ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਇਹ ਵਾਧਾ 98 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਾ ਹੋ ਕੇ ਕੇਵਲ 35 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਦੇ ਨੇਤੇ ਸੀ; 2014-15 ਵਿੱਚ ਸਥਿਰ ਕੀਮਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਪ੍ਰਤੀ ਵਿਅਕਤੀ ਆਮਦਨ 72805 ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕੇ 2022-23 ਵਿੱਚ 98,118 ਰੁਪਏ ਹੋ ਗਈ ਪਰ ਜੇ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ 10 ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੀ ਵਿਅਕਤੀ ਆਮਦਨ ਦੇ ਵਾਧੇ ਨੂੰ ਦੇਖਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਸਪਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਤੀ ਵਿਅਕਤੀ ਆਮਦਨ ਵਿੱਚ ਵਾਧੇ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਅੰਦੀਂ ਨਹੀਂ ਰਹੀ। ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਸਰਕਾਰ ਸਮੇਂ 10 ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵਾਧਾ ਪ੍ਰਚਲਤ ਕੀਮਤਾਂ 'ਤੇ 157 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਸੀ; ਭਾਵ, 2006-07 ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੀ ਵਿਅਕਤੀ ਆਮਦਨ 33,717 ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕੇ 2014-15 ਵਿੱਚ 86,647 ਰੁਪਏ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਇਸੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਸਥਿਰ ਕੀਮਤਾਂ 'ਤੇ ਪ੍ਰਤੀ ਵਿਅਕਤੀ ਆਮਦਨ 51431 ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕੇ 72805 ਰੁਪਏ ਹੋ ਗਈ; ਭਾਵ, ਵਾਧਾ 42 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਦੇ ਨੇਤੇ ਸੀ।

ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਨਵੰਬਰ 2016 ਵਿੱਚ ਨੋਟਬੰਦੀ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ। ਇਹ ਬੇਲੋੜਾ ਫੈਸਲਾ ਸੀ। ਇਸ ਨਾਲ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਮੁਸਕਿਲਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਿਆ; ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਆਮਦਨ ਅਤੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਨੂੰ ਢਾਹ ਲੱਗੀ;

ਖਾਸਕਰ ਛੋਟੇ ਤੇ ਦਰਮਿਆਨੇ ਉਦਯੋਗਾਂ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਸੰਗਠਨ ਖੇਤਰ ਦੇ ਕਰਮੀਆਂ ਤੇ ਮਾਲਕਾਂ ਦਾ ਕੁੱਚ ਮਰਨ ਨਿਕਲ ਗਿਆ। ਉਝੜ ਵੀ, ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਨਾਲ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਐਲਾਨੇ ਇਕ ਵੀ ਉਦੇਸ਼ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਨਹੀਂ ਹੋਈ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 2017 ਵਿੱਚ ਜੀਐਸਟੀ (ਗੁਰਤ ਅੰਡ ਸਰਵਿਸ ਟੈਕਸ) ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਨੇ ਵੀ ਛੋਟੇ, ਦਰਮਿਆਨੇ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਸੰਗਠਨ ਵਪਾਰਕ ਅਦਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਵੱਡੀ ਢਾਹ ਲਾਈ। ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਨੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਮਜ਼ਬੂਤ ਸੰਘੀ ਢਾਹ ਨੂੰ ਨੀਵਾਂ ਦਿਖਾਇਆ; ਨਾਲ ਹੀ ਸੁਥਿਆਂ ਦੇ ਟੈਕਸ ਲਾਗੂ ਕਰ ਕੇ ਆਪਣੀ ਆਮਦਨ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਕਰਨ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਗ ਦਿੱਤਾ। ਹੁਣ ਸਾਰੇ ਸੁਥੇ ਛੋਟੀ ਮੋਟੀ ਵਿੱਤੀ ਸਹਾਇਤਾ ਲਈ ਵੀ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਹਨ। ਸਿਤਮਨੀਫ਼ੀ ਇਹ ਕਿ ਮਜ਼ਬੂਤ ਖੇਤਰੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਜਿਹੜੀਆਂ ਫੈਲਰਿਜ਼ਮ ਅਤੇ ਸੁਥਿਆਂ ਨੂੰ ਵੱਧ ਰੱਕ ਦੇਣ ਦੀਆਂ ਝੰਡਾਬਰਦਾਰ ਸਨ, ਨੇ ਵੀ ਇਹ ਟੈਕਸ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਹਾਮੀ ਭਰ ਦਿੱਤੀ।

ਇਨ੍ਹਾਂ ਆਰਥਿਕ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਕਾਰਨ ਅਵਾਮ ਦੇ ਰੋਜ਼ੀ ਰੋਟੀ ਕਮਾਉਣ ਦੇ ਵਸਤੀਆਂ ਨੂੰ ਵੱਡੀ ਢਾਹ ਲੱਗੀ; ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਖੁੱਸਿਆ, ਆਮਦਨ ਘਟੀ, ਗਰੀਬੀ ਵਧੀ, ਖੁਰਾਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਖ਼ਤਰੇ ਵਿੱਚ ਪਈ ਅਤੇ ਬਹੁਤ ਲੋਕ ਭੁਖਮਰੀ ਦੀ ਕਗਾਰ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਗਏ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੀਤੀਆਂ ਕਾਰਨ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਪਿਛਲੇ ਪੰਜ ਦਹਾਕਿਆਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਪ੍ਰਤੀ ਵਿਅਕਤੀ ਆਮਦਨ ਘਟੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਆਰਥਿਕ ਤਰਜੀਹਾਂ ਹਨ; ਭਾਵ, ਸਿੰਘਗਾਈ ਲਈ ਵੀ ਮਣਾਵਾ ਕਮਾਉਣ ਦੀ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਦੇਣਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਆਰਥਿਕ ਤਰਜੀਹਾਂ ਨੂੰ ਮਣਾਵਾ ਕਮਾਉਣ ਦੀ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਦੇਣਾ। ਗਰੀਬ ਲੋਕ ਜੋ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਹਨ, ਇਸ ਮਹਿੰਗਾਈ ਦੀ ਮਾਰ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਝੱਲ ਰਹੇ ਹਨ। ਪਿਛਲੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਪੈਟਰੋਲੀਅਮ ਪਦਾਰਥਾਂ, ਖੁਰਾਕੀ ਤੇਲਾਂ ਤੇ ਪਦਾਰਥਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਵਸਤਾਂ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਵਿੱਚ ਬੇਹਿਸਾਬ ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਹ ਵਸਤਾਂ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਵਿੱਤ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਵੀ ਦੇਖਣ ਵਿੱਚ ਆਇਆ ਹੈ ਕਿ ਵਧ ਰਹੀ ਮਹਿੰਗਾਈ ਦੇ ਅਸਲ ਕਾਰਨ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਨੀਤੀਆਂ ਨਾਲ ਗਲਤ ਫੇਡਾਤ, ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਘਰਾਣਿਆਂ ਨੂੰ ਮਣਾਵਾ ਮੁਨਾਵਾ ਕਮਾਉਣ ਦੀ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਦੇਣਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਆਰਥਿਕ ਤਰਜੀਹਾਂ ਹਨ, ਭਾਵ, ਸਿੰਘਗਾਈ ਲਈ ਵੀ ਮਣਾਵਾ ਕਮਾਉਣ ਦੀ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਦੇਣਾ। ਇਹੀ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਅਰਬਪਤੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਲਈ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਆਇਆ ਹੈ। ਚਾਹੀਦਾ ਤਾਂ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਨੀਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਲੋਕ ਪੱਖੀ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਕਰ ਕੇ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਖੁੱਈਆ ਕਰਵਾਉਂਦੀ, ਇਸ ਨਾਲ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਆਮਦਨ ਵਧਦੀ ਅਤੇ ਮਹਿੰਗਾਈ ਦੀ ਰਾਹੀਂ ਮਿਲਦੀ ਪੰਜ ਮਹੀਨੀਆਂ ਦੀ ਮਾਰ ਮਜ਼ਬੂਤੀ ਵੀ 0.2 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਘਰਾਣਾ ਵਿੱਚ 0.7 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਸਾਲਾਨਾ ਦਾ ਭਾਰੀ ਅਸਲ ਮਜ਼ਬੂਤੀ ਵਿੱਚ ਆਮਦਨ ਘਰਾਣਾ ਦੀ ਹੋਰ ਆਰਥਿਕ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਦੀ ਮਾਰ ਮਜ਼ਬੂਤੀ ਵਿੱਚ ਆਮਦਨ ਘਰਾਣਾ ਦੀ ਹੋਰ

ਕੈਨੇਡਾ ਦਾ ਸੁਪਨਾ ਫਿਕਾ ਪੈਣ ਮਗਰੋਂ ਕੀ ਵਾਪਸ ਪਰਤਣਗੇ ਪੰਜਾਬੀ

ਭਾਰਤ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਨਵੇਂ ਮੌਕਿਆਂ ਦੀ ਭਾਲ ਕਰਦੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੇ ਲਈ ਕੈਨੇਡਾ ਪਹਿਲੀ ਪਸੰਦ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਕੀ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੇ ਕੈਨੇਡੀਆਈ ਸੁਪਨੇ ਹੁਣ ਫਿੱਕੇ ਪੈ ਰਹੇ ਹਨ? ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੀ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਧਰਤੀ ਵੱਲ ਪਰਵਾਸ ਕਰਨ ਦੀ ਇੱਛਾ ਨੂੰ ਤੁਸੀਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਉਪਾਉਂ ਪੇਂਡੂ ਇਲਕੇ ਵਿੱਚੋਂ ਲੰਘਿਆਂ ਅਣਗੋਲਿਆਂ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ। ਕਣਕ-ਸਰ੍ਹੋਂ ਦੇ ਖੇਤਾਂ ਵਿੱਚ ਖੜ੍ਹੇ ਕੈਨੇਡਾ, ਆਸਟ੍ਰੋਲੀਆ, ਅਮਰੀਕਾ ਅਤੇ ਯੂਕੇ ਜਾਣ ਦੇ ਸੌਥੇ ਰਾਹਾਂ ਦੇ ਇਸਤਿਹਾਰਾਂ ਦੇ ਵੱਡੇ-ਵੱਡੇ ਬੋਰਡ ਆਮ ਹੀ ਦਿੱਖ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਸੂਬੇ ਦੇ ਮੁੱਖ ਸਾਹਰਾਹਾਂ ਉੱਤੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸਿਖਾਉਣ ਲਈ ਸੰਸਥਾਨਾਂ ਨੇ ਦਫ਼ਤਰ ਬਣਾਏ ਹੋਏ ਹਨ। ਕਈ ਮੰਜ਼ਿਲੀ ਘਰਾਂ ਦੇ ਉੱਤੇ ਵੱਡੇ-ਵੱਡੇ ਇਸਤਿਹਾਰ ਲੱਗ ਹੋਏ ਹਨ, ਜੋ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਕੈਨੇਡਾ ਦਾ ਵੀਜ਼ਾ ਦਵਾਉਣ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਬਠਿੰਡਾ ਸਹਿਰ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਹੀ ਸੜਕ ਉੱਤੇ ਕਈ-ਕੱਢੀ ਏਜੰਟਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਦਫ਼ਤਰ ਬਣਾਏ ਹੋਏ ਹਨ ਤਾਂ ਜੋ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੇ ਇੱਥੋਂ ਬਾਹਰ ਜਾਣ ਦੇ ਸੁਫਲੇ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ।

'ਘਰ ਚੰਗੀ ਕਮਾਈ, ਉਥੇ ਕਿਉਂ ਜਾਵਾਂ'

ਪਿਛਲੀ ਇੱਕ ਸਦੀ ਤੱਕ ਭਾਰਤ ਦੇ ਉਤਰ ਪੱਛਮ ਵਿੱਚ ਪੈਂਦੇ ਇਸ ਸੂਬੇ ਨੇ ਪਰਵਾਸ ਸੀਆਂ ਕਈ ਲਿਹਿਅਂ ਦੇਖੀਆਂ ਹਨ। ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਇੰਡੀਅਨ ਆਰਮੀ ਵਿੱਚ ਭਰਤੀ ਹੋਏ ਸਿੱਖ ਫੌਜੀਆਂ ਦੇ ਕੈਨੇਡਾ ਜਾਣ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਇੰਗਲੈਂਡ ਜਾ ਕੇ ਰਹਿਣ ਦੇ ਰਝਾਨ ਤੱਕ ਕਈ ਪੰਜਾਬੀ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਕੈਨੇਡਾ ਤੋਂ, ਹੁਣ ਕੁਝ ਪੰਜਾਬ ਵਾਪਸ ਪਰਤਣ ਨੂੰ ਤਰਜ਼ੀਹ ਦੇਣ ਲੱਗ ਪਏ ਹਨ। ਇਸ ਨੂੰ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿੱਚ 'ਰਿਵਰਸ ਮਾਈਗ੍ਰੇਸ਼ਨ' ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਯਾਨੀ ਘਰ ਵਾਪਸੀ। ਪੰਜਾਬ ਵਾਪਸ ਪਰਤਣ ਵਾਲਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹੀ ਇੱਕ ਹਨ 28 ਸਾਲਾ ਬਲਕਾਰ। ਬਲਕਾਰ 2023 ਵਿੱਚ ਕੈਨੇਡਾ ਤੋਂ ਵਾਪਸ ਆ ਗਏ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਟੋਰਾਂਟੋ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦਿਆਂ ਕਰੀਬ ਇੱਕ ਸਾਲ ਹੀ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਕੋਰੋਨਾ ਮਹਾਮਾਰੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣਾ ਪਿੰਡ ਕੈਨੇਡਾ ਜਾਣ ਲਈ ਛੱਡਿਆ ਸੀ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਟੀਚਾ ਕੈਨੇਡਾ ਦੀ ਨਾਗਰਿਕਤਾ ਹਾਸਲ ਕਰਨਾ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੇ ਬਲਕਾਰ ਨੂੰ ਕੈਨੇਡਾ ਭੇਜਣ ਲਈ ਜ਼ਮੀਨ ਗਿਹਣੇ ਰੱਖੀ ਸੀ। ਪਰ ਉਹ ਜਿਹੜਾ ਸੁਪਨਾ ਲੈ ਕੇ ਕੈਨੇਡਾ ਗਏ ਸਨ, ਉਹ ਉਥੇ ਪਹੁੰਚਣ ਦੇ ਕੁਝ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਵਿੱਚ ਹੀ ਫਿਕਾ ਪੈ ਗਿਆ ਸੀ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ, "ਉਥੇ ਸਾਰਾ ਕੁਝ ਬਹੁਤ ਮਹਿੰਗਾ ਸੀ। ਮੈਨੂੰ ਆਪਣਾ ਗੁਜ਼ਾਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਲਜ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹਰ ਹਫ਼ਤੇ 50 ਘੰਟੇ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਸੀ।" ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ, "ਮੰਹਿੰਗਾਈ ਕਈ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਾਈ ਛੱਡਣ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ।" ਬਲਕਾਰ ਹੁਣ ਆਪਣੇ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਘਰ ਵਿਚਲੇ ਇੱਕ ਕਮਰੇ ਵਿੱਚ ਕਦਾਈ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਕਮਾਈ ਦੇ ਲਈ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਵਿੱਚ ਵੀ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇੱਥੋਂ ਦੇ ਪੇਂਡੂ ਇਲਕੇ ਵਿੱਚ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੇ ਮੌਕੇ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਹਨ ਪਰ ਤਕਨੀਕ ਦੀ ਮਦਦ ਦੇ ਨਾਲ ਬਲਕਾਰ ਜਿਹੇ ਉਦੀਮੀ ਗਾਹਕਾਂ ਦੇ ਨੌਜਵਾਨੇ ਜਾਂ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵਪਾਰ ਲਈ ਇੱਟਾਗ੍ਰਾਮ ਰਾਹੀਂ ਆਰਡਰ ਮਿਲਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਪੁੱਛਦੇ ਹਨ, "ਇੱਥੋਂ ਮੇਰੀ ਜ਼ਿਦਗੀ ਬਹੁਤ ਚੰਗੀ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਘਰ ਵਿੱਚ ਰਹਿ ਕੇ ਚੰਗੀ ਕਮਾਈ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹਾਂ ਤਾਂ ਮੈਂ ਉਥੇ ਜਾ ਕੇ ਤੁੰਗੀ ਕਿਉਂ ਸਹਾਰਾਂ?"

ਸੁਪਨੇ ਅਤੇ ਅਸਲੀਅਤ ਵਿੱਚ ਫਰਕ
ਯਾਦਿਉਥ ਉੱਤੇ ਪਈਆਂ ਕਈ ਵੀਡੀਓਜ਼ ਵਿੱਚ ਵੀ ਕਈ ਭਾਰਤੀਆਂ ਨੇ ਕੈਨੇਡਾ ਛੱਡ ਕੇ ਭਾਰਤ ਜਾਣ ਬਾਰੇ ਲੋਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਅਜਿਹੇ ਵਿਚਾਰ ਸਾਂਝੇ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਕੈਨੇਡਾ ਤੋਂ ਨਾਖੂਸ਼ ਸਨ। ਉਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਕੈਨੇਡਾ ਦਾ 2018 ਵਿੱਚ ਭੰਗ (cannabis) ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਮਾਨਤਾ ਦੇਣਾ ਵੀ ਕੈਨੇਡਾ ਛੱਡਣ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਸੀ। ਉਹ ਦੱਸਦੇ ਹਨ

ਬੀਬੀਸੀ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਹ ਕੈਨੇਡਾ ਦੀਆਂ ਐਲਜੀਬੀਟੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੂੰ ਸਿੱਖਿਆ ਵਿੱਚ ਸਾਮਿਲ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਨੀਤੀਆਂ ਤੋਂ ਨਾਖੂਸ਼ ਸਨ। ਉਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਕੈਨੇਡਾ ਦਾ 2018 ਵਿੱਚ ਭੰਗ (cannabis) ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਮਾਨਤਾ ਦੇਣਾ ਵੀ ਕੈਨੇਡਾ ਛੱਡਣ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਸੀ। ਉਹ ਦੱਸਦੇ ਹਨ

ਭਾਰਤੀ ਮੂਲ ਦਾ ਹੈ। 2022 ਵਿੱਚ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਵਾਸ ਦਾ ਮੂਲ ਸਰੋਤ ਭਾਰਤ ਤੋਂ ਸੀ।

ਕੈਨੇਡਾ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਇਥੋਂ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਬਹੁਤ ਥੋੜ੍ਹੀ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ ਕਥ ਸਾਲਾਂ ਦੌਰਾਨ ਕੈਨੇਡਾ ਨੇ ਆਏ ਸਾਲ ਅੱਧੇ ਸਿਲੀਅਨ ਤੋਂ ਵੱਧ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਸਵਾਗਤ ਕੀਤਾ।

ਬਰਨਹਾਰਡ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਕੈਨੇਡਾ ਤੋਂ 'ਰਿਵਰਸ ਮਾਈਗ੍ਰੇਸ਼ਨ' 2019 ਵਿੱਚ ਦੋ ਦਾਰਕਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੇਖੀ ਗਈ ਅਤੇ ਪ੍ਰਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਭਵਿੱਖ ਬਾਰੇ ਯਕੀਨ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ। ਕਿਸੇ ਮੁਲਕ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਜਾਂ 'ਰਿਵਰਸ ਮਾਈਗ੍ਰੇਸ਼ਨ' ਦਾ ਕੱਲੇ-ਕੱਲੇ ਮੁਲਕ ਦਾ ਡੇਟਾ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪਰ ਰਾਇਟਰਸ ਖ਼ਬਰ ਏਜੰਸੀ ਦੇ ਵੱਲੋਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਡਾਟਾ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ 80,000 ਤੋਂ 90,000 ਦੇ ਕਰੀਬ ਪ੍ਰਵਾਸੀ ਸਾਲ 2021 ਅਤੇ 2022 ਵਿੱਚ ਕੈਨੇਡਾ ਛੱਡ ਕੇ ਆਪਣੇ ਮੁਲਕ ਵਾਪਸ ਚਲੇ ਗਏ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਮੁਲਕ ਚਲੇ ਗਏ। ਕਰੀਬ 42,000 ਲੋਕਾਂ ਨੇ 2023 ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕੈਨੇਡਾ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ।

ਕੈਨੇਡਾ ਦੀਆਂ ਨੀਤੀਆਂ 'ਚ ਕੀ ਬਦਲਾਅ ਹੋ ਰਹੇ?

ਇਸਟੀਟੀਟਿਊਟ ਫੋਰ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਸਿਟੀਜ਼ਨਸਿਪ ਪਰਮਾਨੈਂਟ ਰੈਜ਼ੀਡੈਂਟ ਬੈਂਕ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਕੈਨੇਡਾ ਦੀ ਨਾਗਰਿਕਤਾ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਦਾ ਰਝਾਨ ਵੀ ਘੱਟਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸਾਲ 2001 ਵਿੱਚ ਨਾਗਰਿਕ ਬਣਨ ਦੀਆਂ ਸਰਤਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਕਰਦੇ 75 ਫੀਸਦ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਕੈਨੇਡਾ ਦੀ ਨਾਗਰਿਕਤਾ ਲਈ ਸੀ ਪਰ ਦੋ ਦਾਰਕਿਆਂ ਬਾਅਦ ਇਹ ਘੱਟ ਕੇ 45 ਫੀਸਦੀ ਹੋ ਗਈ। ਬਰਨਹਾਰਡ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਕੈਨੇਡਾ ਨੂੰ "ਆਪਣੀ ਨਾਗਰਿਕਤਾ ਦੀ 'ਵੈਲਿਊ' (ਮੁੱਲ) ਨੂੰ ਬਹਾਲ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਉਸ ਮੌਕੇ ਉੱਤੇ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਬਲਾਉਣ ਦੇ ਟੀਚਿਆਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੇ ਮੌਕੇ ਅਤੇ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਬਹਾਲ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਇਸ ਰਾਹੀਂ ਮੈਂ ਜਿਹੜੇ ਲੋਕ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਵਾਪਸ ਆਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰਦਾ ਹਾਂ।" ਉਨ੍ਹਾਂ ਅੱਗੇ ਦੱਸਿਆ, "ਮੈਨੂੰ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਯੂਟਿਊਬ ਉੱਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੰਮ ਲੈਣਾ ਦੀ ਸ਼ਰੂ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਰਾਹੀਂ ਮੈਂ ਜਿਹੜੇ ਲੋਕ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਵਾਪਸ ਆਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰਦਾ ਹਾਂ।" ਉਨ੍ਹਾਂ ਅੱਗੇ ਦੱਸਿਆ, "ਮੈਨੂੰ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਯੂਟਿਊਬ ਉੱਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੰਮ ਲੈਣਾ ਦੀ ਸ਼ਰੂ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਰਾਹੀਂ ਮੈਂ ਜਿਹੜੇ ਲੋਕ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਵਾਪਸ ਆਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰਦਾ ਹਾਂ।" ਉਨ੍ਹਾਂ ਅੱਗੇ ਦੱਸਿਆ, "ਮੈਨੂੰ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਯੂਟਿਊਬ ਉੱਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੰਮ ਲੈਣਾ ਦੀ ਸ਼ਰੂ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਰਾਹੀਂ ਮੈਂ ਜਿਹੜੇ ਲੋਕ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਵਾਪਸ ਆਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰਦਾ ਹਾਂ।" ਉਨ੍ਹਾਂ ਅੱਗੇ ਦੱਸਿਆ, "ਮੈਨੂੰ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਯੂਟਿਊਬ ਉੱਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੰਮ ਲੈਣਾ ਦੀ ਸ਼ਰੂ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਰਾਹੀਂ ਮੈਂ ਜਿਹੜੇ ਲੋਕ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਵਾਪਸ ਆਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰ

ਅਗਲੇਰੇ ਸਮੇਂ 'ਚ ਆਰਟੀਫਿਸ਼ਨਲ ਇੰਟੈਂਲੀਜੈਂਸ ਦੇ ਆਰਥਿਕ ਅਸਰ

ਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਆਰਟੀਡਿਸਿਲ ਇੰਟੈਲੈਜੈਂਸ (ਕੰਪਿਊਟਰ ਨਿਰਮਿਤ ਬੁੱਧੀ) (ਮਸਨੂੰਈ ਬੁੱਧੀ - ਏਕਾਈ) ਨਾਲ ਕਿਰਤ ਅਤੇ ਪੂੰਜੀ ਦੀ ਉਤਪਾਦਕਤਾ ਵਿਚ ਵਾਧਾ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਆਰਥਿਕ ਵਿਕਾਸ ਤੇ ਕੁਲ ਘਰੇਲੂ ਪੈਦਾਵਾਰ (ਜੀਡੀਪੀ) ਨੂੰ ਹੁਲਾਰਾ ਮਿਲੇਗਾ ਜੋ ਆਲਮੀ ਅਰਥਚਾਰੇ ਨੂੰ ਮੰਦਵਾਤੇ ਵਿਚੋਂ ਬਾਹਰ ਕੱਢ ਦੇਵੇਗਾ ਪਰ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਵੀ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਏਕਾਈ ਦੇ ਸਮਾਜਿਕ-ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਅਤੇ ਸਿਆਸੀ-ਮਾਲੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪੈਣਗੇ। ਏਕਾਈ ਦਾ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਨਾਲ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦਾ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਉਜ਼ਾਡਾ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਸ ਦੇ ਸਿਟੇ ਵਜੋਂ ਖਾਲਸ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਵਿਚ ਕਮੀ ਆਵੇਗੀ। ਇਸ ਵਜੂਨਾ ਨਾਲ ਉਸਾਤੇ/ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਨੂੰ ਨਵੇਂ ਹੁਨਰ ਸਿਖਾਉਣ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਵਿੱਤੀ ਲੋੜਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਕਰਨ ਲਈ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਮਾਲੀ ਵਸੀਲਿਆਂ ਦੀ ਲੋੜ ਪਵੇਗੀ। ਇਸ ਦੇ ਇਕ ਹੱਲ ਵਜੋਂ ਯੂਨੀਵਰਸਲ ਬੇਸਿਕ ਇਨਕਮ (ਯੂਬੀਆਈ) ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਵੀ ਬਹੁਤ ਕਿੰਤੂ-ਪ੍ਰੰਤੂ ਹਨ; ਜਿਵੇਂ, ਕੀ ਏਕਾਈ ਅਤੇ ਵਧੀ ਹੋਈ ਉਤਪਦਕਤਾ ਦੇ ਲਾਭਪਾਤਰੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਯੂਬੀਆਈ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰ ਹੋਏ ਕਾਮਿਆਂ ਨੂੰ ਨਵੇਂ ਸਿਰਿਊਂ ਹੁਨਰਮੰਦ ਕਰਨ ਲਈ ਆਪਣੇ ਫੰਡਾਂ ਵਿਚੋਂ ਹਿੱਸਾ ਵੰਡਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ ਜਾਂ ਨਹੀਂ।

ਅਰਥ ਸਾਸਤਰੀਆਂ 1960ਵਿਆਂ ਵਿਚ ਵੀ ਦਲੀਲਾਂ ਦਿੰਦੇ ਸਨ ਕਿ ਉਚੀ ਵਿਕਾਸ ਦਰ ਅਤੇ ਜੀਡੀਪੀ ਦੇ ਵੱਡੇ ਆਕਾਰ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਉਚੇਰੀ ਵਿਕਾਸ ਦਰ ਤੋਂ ਮੁਨਾਫੇ ਵਿਚ ਕਮੀ ਆਵੇਗੀ ਅਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਅਰਬਿਕ ਨਾਬਹਾਲਰੀ ਵਿਚ ਵੀ ਕਮੀ ਆਵੇਗੀ ਪਰ ਹਕੀਕਤ ਵਿਚ ਇੱਝ ਨਹੀਂ ਵਾਪਰਿਆ, ਕਿਉਂਕਿ ਆਮਦਨ ਤੇ ਦੌਲਤ ਪੱਖੋਂ ਨਾਬਹਾਲਰੀ ਲਗਾਤਾਰ ਵਧ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਮਾਲ ਅਤੇ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਮੰਗ ਵਿਚ ਕਮੀ ਆ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਵਜ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਕਿਤੜ/ਮਜ਼ਦੂਰੀ ਦੀ ਮੰਗ ਵਿਚ ਗਿਆਇਆ ਆ ਰਹੀ ਹੈ।

ਸੰਸਾਰ ਬੈਂਕ ਦੇ ਸੰਸਾਰ ਵਿਕਾਸ ਸੂਚਕ-2023 ਮੁਤਾਬਿਕ ਆਲਮੀ ਅਰਥਚਾਰੇ ਦੀ ਸਾਲਾਨਾ ਐਸਤ ਵਿਕਾਸ ਦਰ 1980-2010 ਦੌਰਾਨ ਵਾਲੀ ਦਰ 3.2 ਫ੍ਰੀਸਦੀ ਤੋਂ ਘਟ 2010-2020 ਦੌਰਾਨ 2.7 ਫ੍ਰੀਸਦੀ ਰਹਿ ਗਈ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਜੀਅ ਅਮਦਾਨ ਵੀ ਇਸ ਅਰਸੇ ਦੌਰਾਨ 1.69 ਫ੍ਰੀਸਦੀ ਤੋਂ ਘਟ ਕੇ 1.54 ਫ੍ਰੀਸਦੀ ਰਹਿ ਗਈ ਹੈ। ਸੰਸਾਰ ਬੈਂਕ ਦੀ ਜਨਵਰੀ 2024 ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ (ਆਲਮੀ ਆਰਥਿਕ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ) ਦਾ ਅੰਦਰੀਜ਼ਾ ਹੈ ਕਿ “ਬਹੁਤੇ ਅਰਥਚਾਰੇ ਵਿਕਸਿਤ ਵੀ ਤੇ ਵਿਕਾਸਸ਼ੀਲ ਵੀ, 2024 ਤੋਂ 2025 ਦੌਰਾਨ ਕੋਵਿਡ-19 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਲੇ ਦਹਾਕੇ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਮੱਠੀ ਰਫ਼ਤਾਰ ਨਾਲ ਵਿਕਾਸ ਕਰਨਗੇ। ਆਲਮੀ ਵਿਕਾਸ ਦਰ 2024 ਦੌਰਾਨ ਲਗਾਤਾਰ ਤੀਜੇ ਸਾਲ ਮੱਠੀ ਰਹਿਣ ਦੇ ਆਸਾਰ ਹਨ ਜਿਹੜੀ ਇਸ ਸਾਲ 2.4 ਫ੍ਰੀਸਦੀ ਰਹਿਣ ਦਾ ਅੰਦਰੀਜ਼ਾ ਹੈ ਜੋ 2025 ਵਿਚ ਵਧ ਕੇ 2.7 ਫ੍ਰੀਸਦੀ ਤੱਕ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਇਹ ਵਧੀ ਹੋਈ

ਵਿਕਾਸ ਦਰ ਵੀ 2010ਵਿਆਂ ਦੀ 3.1 ਫ਼ੀਸਦੀ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਹੋਵੇਗੀ। ਪ੍ਰਤੀ ਜੀਅ ਨਿਵੇਸ਼ ਵਿਕਾਸ ਦਰ ਵੀ 2023 ਤੋਂ 2024 ਦੌਰਾਨ ਔਸਤਨ ਮਹਿਜ਼ 3.7 ਫ਼ੀਸਦੀ ਰਹਿਣ ਦੇ ਮੰਦਾਜ਼ੇ ਹਨ ਜਿਹੜੀ ਪਿਛਲੇ ਦੋ ਦਹਾਕਿਆਂ ਦੀ ਔਸਤ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਮਸਾਂ ਅੱਧੀ ਹੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਦਰਸਤੀ ਕਦਮ ਨਹੀਂ ਉਠਾਏ ਜਾਂਦੇ, ਆਲਮੀ ਵਿਕਾਸ 2020ਵਿਆਂ ਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਸਾਲਾਂ ਦੌਰਾਨ ਵੀ ਆਪਣੀ ਸਮਰੱਥਾ ਤੋਂ ਕਾਢੀ ਘੱਟ ਬਣਿਆ ਰਹੇਗਾ।” ਇਧੋਰਟ ਦੀ ਭਵਿੱਖਬਾਣੀ

(Artificial Intelligence and the Future of Work) विच खुलासा कीड़ा गिआ है कि एकाई से असर दुनीआ भर विच 40 हीमटी नेकरीआ उत्तर पदेगा; विक्रिय अरब्धरियां विच इह असर 60 हीमटी तंक हो सकदा है। उभरदे अरब्धरियां अंतर्मुख अमदन वाले मुलकां उत्ते इस दा असर बिलकुल नेत्र भविख विच क्रमवार 40 हीमटी ते 26 हीमटी तंक महिदुर रहिं सकदा है। इस दे नाल ही इन्होंने विच

ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਘੁੰਮਣ

ਵਿਚ ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਦੇ ਬਹੁਤੇ ਮੁਲਕਾਂ ਵਿਚ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਆਮਦਨ ਵਿਚ ਵੀ ਠੋਸ ਗਿਰਾਵਣ ਦਾ ਖਦਸ਼ਾ ਜਾਹਿਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਯੂਐਨਡੀਪੀ (ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਵਿਕਾਸ
ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ) ਦੀ 2021-22 ਦੀ ਮਨੁੱਖੀ ਵਿਕਾਸ ਰਿਪੋਰਟ
ਮੁਤਾਬਕ ਮਨੁੱਖੀ ਵਿਕਾਸ ਸੂਚਕ ਅੰਕ ਦੇ ਮੁੱਲ ਦੀ ਔਸਤ
ਸਾਲਾਨਾ ਵਿਕਾਸ ਦਰ ਵਿਚ ਵੀ 2000-2010 ਦੇ 0.78
ਛੀਸਦੀ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ 2010-2020 ਵਿਚ ਤੇਜ਼ ਗਿਰਾਵਟ
ਦੇਖਣ ਮਿਲਿ ਹੈ ਜੋ ਘਟ ਕੇ 0.45 ਛੀਸਦੀ ਰਹਿ ਗਈ ਹੈ।
2010-2019 ਦੌਰਾਨ ਆਲਮੀ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਲਚਕਤਾ ਮਨਫ਼ੀ 0.85
ਛੀਸਦੀ ਸੀ ਜਿਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਵਿਕਾਸ ਦਰ
ਵਿਚ ਇਕ ਛੀਸਦੀ ਅੰਕ ਦਾ ਵਾਧਾ ਵੀ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਵਿਚ 0.85
ਛੀਸਦੀ ਅੰਕ ਕਮੀ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ
ਦੱਸ਼ਣੋਗ ਹੈ ਕਿ ਇਸੇ ਅਰਸੇ ਦੌਰਾਨ ਖੇਤੀਬਾੜੀ, ਸਨਾਤ
ਅਤੇ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿਚ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਲਚਕਤਾ ਤਰਤੀਬ-
ਵਾਰ ਮਨਫ਼ੀ 0.92 ਛੀਸਦੀ, ਮਨਫ਼ੀ 0.78 ਛੀਸਦੀ ਅਤੇ
ਮਨਫ਼ੀ 0184 ਛੀਸਦੀ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਅੰਕਿਤਿਆਂ ਤੋਂ ਸਾਫ਼ ਜਾਹਰ
ਹੈ ਕਿ ਸਮੁੱਚੀ ਵਿਕਾਸ ਦਰ ਅਤੇ ਖੇਤਰਵਾਰ ਵਿਕਾਸ ਦਰ,
ਦੋਵਾਂ ਕਾਰਨ ਨੌਕਰੀਆਂ ਵਿਚ ਸੁੱਧ ਨੁਕਸਾਨ ਹੀ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਬਹੁਤੇ ਮੁਲਕਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਬੇਰੋਜ਼ਗਾਰ ਹੋਈ ਕਿਰਤ ਸਕਤੀ ਨਾਲ ਮੁੜ-ਢਾਂਚਾਗਤ ਕਰਨ ਤੇ ਮੁੜ-ਹੁਨਰਮੰਦ ਬਣਾਉਣ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਹੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਮੁਸ਼ਕਲਿਆਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮੁਲਕਾਂ ਕੋਲ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਲੱਤਿਆਂ ਦੇ ਭੌਤਿਕ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚੇ ਸੌਂਗ ਮਾਲੀ ਵਸੀਲਿਆਂ ਦੀ ਵੀ ਭਾਰੀ ਧਾਟ ਹੈ। ਰਿਪੋਰਟ ਵਿਚ ਇਹ ਵੀ ਆਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਏਥਾਈ ਨੂੰ ਅਪਣਾਏ ਜਾਣ ਨਾਲ ਉਤਪਾਦਕਤਾ ਵਿਚ ਇਜ਼ਾਫ਼ਾ ਹੋਵੇਗਾ ਪਰ ਇਸ ਨਾਲ ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਦੇ ਮੁਲਕ ਵਿਚ ਆਮਦਨ ਤੇ ਦੌਲਤ ਪੱਖੋਂ ਨਾਬਾਬਰੀ ਵਿਚ ਵੀ ਵਾਧੀ ਹੀ ਹੋਵੇਗਾ।

ਦੱਸਣੇਗ ਹੈ ਕਿ ਬੀਤੇ ਤਿੰਨ ਦਹਾਕਿਆਂ (1991-2019) ਦੇ ਅਰਸੇ ਦੌਰਾਨ ਸੰਸਾਰ ਭਰ ਵਿਚ ਹੰਦੇ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਜਾਂ ਤਾਂ ਆਮ ਕਰ ਕੇ ਵਧੀ ਹੈ ਜਾਂ ਕਾਫ਼ੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਨਜ਼ਕੀਨ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਅਤੇ ਕੰਮ-ਕਾਜ਼ੀ ਗਰੀਬਾਂ ਦਾ ਅਨੁਪਾਤ ਵੀ ਵਧਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਸਾਰੇ ਦਾ ਸਿੱਟਾ ਆਬਾਦੀ ਦੇ ਇਕ ਵੱਡੇ ਹਿੱਸੇ ਦੀ ਖਰੀਦ ਸਕਤੀ ਵਿਚ ਗਿਆਵਟ ਵਜੋਂ ਨਿਕਲਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਕੁਝ ਆਲਮੀ ਮੰਦਵਾਤੇ ਅਤੇ ਮਾਲ ਤੇ ਸੇਵਾਵਾਂ ਲਈ ਘਟੀ ਹੋਈ ਕੁੱਲ ਮੰਰਤ੍ਵ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਰੀਬ ਦੋ ਦਹਾਕਿਆਂ ਤੋਂ ਲਗਾਤਾਰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਮੰਦਵਾਤੇ ਦੀ ਵਧੀਆ ਵਿਆਖਿਆ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਦਿਸ਼ਾਵਲੀ ਬਾਜ਼ਾਰ-ਸੇਧਿਤ ਖਪਤ-ਆਪਾਰਿਤ ਵਿਕਾਸ

ਨਮੂਨੇ ਦੀ
ਹੰਦਣਸਾਰਤਾ ਅਤੇ
ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਟਿਕਾਊ
ਟੀਚਿਆਂ ਦੀ
ਵਿਹਾਰਕਤਾ ਲਈ
ਗੰਭੀਰ ਖਤਰਾ ਪੈਦਾ
ਕਰਦੀ ਹੈ। ਅਭਿਜੀਤ
ਬੈਨਰਜੀ ਅਤੇ
ਐਸਥਰ ਡੁਫਲੋ

ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਘੁੰਮਣ

(ਅਰਸ ਸ਼ਾਸਤਰ ਦਾ ਨੋਬੇਲ ਇਨਾਮ ਜੇਤੁ) ਨੇ 2019 ਵਿਚ ਸਾਂਝੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਿਖੀ ਆਪਣੀ ਕਿਤਾਬ 'ਗੁੱਡ ਇਕਨੋਮਿਕਸ ਫਾਰ ਹਾਰਡ ਟਾਈਮਜ਼' (ਐਥੇ ਵੇਲਿਆਂ ਲਈ ਵਿਧੀਆ ਅਰਸ ਸ਼ਾਸਤਰ) ਵਿਚ ਏਤੇਕੀ-ਆਧਾਰਿਤ ਤਕਨਾਲੋਜੀ, ਮਨੁੱਖੀ ਕਿਰਤ ਦੀ ਬਾਂ ਰੋਬੋਟਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਅਤੇ ਯੂਬੀਆਈ ਦੇ ਸਮਾਜਿਕ-ਆਰਥਿਕ ਪ੍ਰਭਾਵਾਂ ਬਾਰੇ ਗੰਭੀਰ ਖਦਸ਼ੇ ਜਾਹਿਰ ਕੀਤੇ ਸਨ। ਆਉ ਇਕ ਪਲ ਲਈ ਫਰਜ਼ ਕਰੀਏ ਕਿ ਯੂਬੀਆਈ ਵੱਲੋਂ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਕਾਮਿਆਂ ਦੀਆਂ ਮਾਲੀ ਲੋਤਾਂ ਦਾ ਖਿਆਲ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ। ਮੁੱਦਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਵੱਲੋਂ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਤੇ ਉਜਾਡੇ ਦਾ ਸਿਕਾਰ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਕਾਮਿਆਂ ਅਤੇ 'ਥੈਰਾਡ/ਚੈਰਿਟੀ' ਉਤੇ ਗਜ਼ਾਰਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਸਵੈਮਾਣ ਤੇ ਇੱਜਤ-ਮਾਣ ਦਾ ਖਿਆਲ ਕਿਵੇਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕੇਗਾ? ਕੀ ਅਜਿਹੇ ਲੋਕਾਂ, ਖਾਸਕਰ ਨੇਜ਼ਾਵਾਨਾਂ ਵਿਚ ਨਜ਼ਰਾਏਦਾਜ਼ੀ, ਬੇਲਾਗਤਾ ਅਤੇ ਹੀਣਤਾ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਨਹੀਂ ਪੈਦਾ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ? ਸਾਡਾ ਭਵਿੱਖੀ ਸਮਾਜਿਕ ਢਾਂਚਾ ਤੇ ਆਬਾਦੀ ਦੀ ਬਣਤਰ ਕੀ ਹੋਵੇਗੀ? ਕੀ ਉਚੇਰੀ ਉਤਪਾਦਕਤਾ ਅਤੇ ਰੋਬੋਟ-ਸੇਧਿਤ ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਰਾਹੀਂ ਕਮਾਏ ਗਏ ਮੁਨਾਫ਼ਆਂ ਦੇ ਲਾਭਪਾਤਰੀ ਸੱਚਮੁੱਚ (ਤੇ ਆਖਰ ਕਿਨੇ ਚਿਰ ਲਈ?) ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰ ਹੋਏ ਕਾਮਿਆਂ ਨੂੰ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਯੂਬੀਆਈ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰਨ ਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਹੰਦਣਸਾਰ ਬਣਾਉਣ ਵਾਸਤੇ ਵਿੱਤੀ ਵਸੀਲੇ ਮੁੱਹੈਈਆ ਕਰਾਉਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੋਣਗੇ? ਇਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਭਾਰੀ ਨਾਬਹਾਬਰੀ ਤੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਘਟਦੀ ਹੋਈ ਖਰੀਦ ਸ਼ਕਤੀ ਨਾਲ ਸਿਸਟਮ ਕਿਵੇਂ ਸਿੱਖੇਗਾ? ਕੀ ਇਹ ਵਸਤਾਂ ਤੇ ਖਪਤ ਦੀ ਕੁੱਲ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਮੰਗ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਾਜ਼ਾਰ-ਸੇਧਿਤ ਖਪਤ-ਆਧਾਰਿਤ ਵਿਕਾਸ ਨਾਪੁੰਨੇ ਦੀ ਹੰਫਣਸਾਰਤਾ ਵਿਚ ਅਤਿੰਕਾ ਨਹੀਂ ਬਣੇਗਾ? ਕੀ ਅੰਜਿਹੀ ਸਿੱਖਾਵਲੀ ਸਮਾਜਿਕ-ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਤੇ ਸਿਆਸੀ-ਮਾਲੀ ਸਥਿਰਤਾ ਲਈ ਗੰਭੀਰ ਖਤਰਾ ਨਹੀਂ ਪੈਦਾ ਕਰੇਗੀ? ਇਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਇਸ ਦਾ ਇਹ ਮਤਲਬ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਏਆਈ-ਸੇਧਿਤ ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਜਾਂ ਆਏਮੇਸਨ/ਸਵੈ-ਚਾਲਨ ਨੂੰ ਵਿਕਸਿਤ ਨਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਅਜਿਹਾ ਤਾਂ ਹੋਵੇਗਾ ਹੀ ਪਰ ਬੁਨਿਆਦੀ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਏਆਈ ਜਾਂ ਯੂਬੀਆਈ ਦੇ ਸਮਾਜਿਕ-ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਤੇ ਸਿਆਸੀ-ਮਾਲੀ ਪ੍ਰਭਾਵਾਂ ਨਾਲ ਕਿਵੇਂ ਨਜ਼ਿਠਿਆ ਜਾਵੇ? ਇਸ ਸਭ ਕਾਸੇ ਲਈ ਸਭ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਆਧਾਰਿਤ ਜਨਤਕ ਬਹਿਸ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

ਵਾਲੀਬਾਲ ਦੀ ਫੈਕਟਰੀ ਮੰਨੇ ਜਾਂਦੇ ਪਿੰਡ ਨੂੰ ਛੁੱਡ ਨੌਜਵਾਨ ਕਿਉਂ ਜਹਾਜ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਚੜ੍ਹ ਰਹੇ ਨੇ

(ਸਫ਼ਾ 15 ਦੀ ਬਾਕੀ)

ਵਿਦੇਸ਼ ਭੇਜਿਆ ਸੀ। ਗੌਰਵ ਵੀ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਲੀਬਾਲ ਖੇਡਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਕਈ ਮੈਡਲ ਹਨ ਪਰ ਨੌਕਰੀ ਨਾ ਮਿਲ ਸਕਣ ਕਾਰਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਨੂੰ ਵਿਦੇਸ਼ ਜਾਣਾ ਪਿਆ। ਉਹ ਦੱਸਦੇ ਹਨ, "ਮੇਰੇ ਪੁੱਤਰ ਨੇ ਗੈਜੂਏਸ਼ਨ ਕੀਤੀ ਹੋਈ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਵਾਲੀਬਾਲ ਦਾ ਚੰਗਾ ਬਿਡਾਰੀ ਸੀ, ਉਹ ਮਾਰਚ 2023 ਵਿੱਚ ਨਿਊਜ਼ੀਲੈਂਡ ਚਲਾ ਗਿਆ।" ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪੁੱਤਰ ਨਿਊਜ਼ੀਲੈਂਡ ਵਰਕ ਵੀਜ਼ਾ ਉਤੇ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਉਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਤਕਰੀਬਨ 22 ਲੱਖ ਖਰਚਾ ਆਇਆ। ਉਹ ਦੱਸਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਨੇ ਅੱਠਵੀਂ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਬੀਏ ਤੱਕ ਵਾਲੀਬਾਲ ਖੇਡੀ ਅਤੇ ਨੈਸ਼ਨਲ ਪੱਧਰ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਭਾਗ ਲਿਆ।

ਵਿਦੇਸ਼ ਜਾਣਾ ਰਿਵਾਜ਼ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ

ਗੋਰਵ ਜੈਲਦਾਰ ਅਮੀਨ ਪਿੰਡ ਦੇ ਸਰਪੰਚ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬੀਐਡ, ਬੀਏਐਲਐਲਬੀ ਅਤੇ ਐਮਬੀਏ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਕੀਤੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਵਾਸ ਦੇ ਰੁਝਾਨ ਬਾਰੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ, “ਸਾਡੇ ਪਿੰਡ ਦੇ 500 ਦੇ ਕਰੀਬ ਬੱਚੇ ਵਿਦੇਸ਼ ਚਲੇ ਗਏ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਸਟੱਡੀ ਵੀਜ਼ਾ, ਸਪੋਰਟ ਜਾਂ ਡੌਕੀ ਰੂਟ ਰਾਹੀਂ ਵਿਦੇਸ਼ ਜਾ ਚੁੱਕੇ ਹਨ।” ਉਹ ਦੱਸਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪਿੰਡ ਪਤ੍ਰਿਆ ਲਿਖਿਆ ਪਿੰਡ ਹੈ ਅਤੇ ਸੁ-ਰੂਆਤ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਬੱਚੇ ਸਟੱਡੀ ਵੀਜ਼ਾ ਲੈ ਕੇ ਵਿਦੇਸ਼ ਜਾਂਦੇ ਸਨ, ਪਰ ਪਿਛਲੇ ਦੋ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਇੱਥੇ ਡੌਕੀ ਰੂਟ ਰਾਹੀਂ

ਵਿਦੇਸ਼ ਜਾਣ ਦਾ ਰੁਝਾਨ ਵੀ ਵਧਿਆ ਹੈ।

ਪਿੰਡ ਦੇ ਸਰਪੰਚ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਾਫੀ ਬੱਚੇ ਅਜਿਹੇ ਸਨ ਜਿਹੜੇ ਵਾਲੀਆਲ ਖੇਡਦੇ ਸਨ। ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਵਾਸ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਬਾਰੇ ਆਪਣੀ ਰਾਇ ਦੱਸਦੇ ਹੋਏ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ, “ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਹਰੇਕ ਕੋਲ ਇੰਨੀਆਂ ਜਮੀਨਾਂ ਨਹੀਂ ਹਨ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਆਰਥਿਕ ਮਦਦ ਲਈ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਵਿੱਚ ਨੌਜਵਾਨ ਬਾਹਰ ਗਏ ਅਤੇ ਹੁਣ ਜਿਹੜੇ ਘਰੋਂ ਚੰਗੇ ਵੀ ਹਨ ਉਹ ਵੀ ਬਾਹਰ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਇੱਕ ਟਰੈਂਡ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ।” ਉਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਪਿੰਡ ਦੇ ਮੈਦਾਨ ਉਤੇ ਇਸ ਦਾ ਇੰਨਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਅਸਰ ਇਸ ਲਈ ਨਹੀਂ ਦਿਸਦਾ ਕਿਉਂਕਿ 12ਵੀਂ ਤੱਕ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਕਰ ਰਹੇ ਬੱਚੇ ਇਥੇ ਖੇਡਦੇ ਹੀ ਹਨ। ਉਹ ਦੱਸਦੇ ਹਨ ਕਿ ਫਿਲਾਹਲ 150 ਦੇ ਕਰੀਬ ਮੁੰਡੇ-ਕੁੜੀਆਂ ਗਰਾਊਂਡ ਵਿੱਚ ਖੇਡਦੇ ਹਨ।

ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਵਾਲੀਬਾਲ 50 ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਸੁਰੂ ਹੋਈ
ਸਿਵ ਕੁਮਾਰ ਹਰਿਆਣਾ ਖੇਡ ਵਿਭਾਗ ਵਿੱਚ
ਜੂਨੀਅਰ ਵਾਲੀਬਾਲ ਕੋਚ ਹਨ। ਅਮੀਨ ਪਿੰਡ ਦੇ ਵਾਲੀਬਾਲ
ਨਾਲ ਸਬੰਧ ਬਾਰੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ, “ਅਮੀਨ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ
ਵਾਲੀਬਾਲ ਖੇਡ 50 ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਸੁਰੂ ਹੋਈ ਸੀ, ਇਸ ਪਿੰਡ
ਨੇ ਵਾਲੀਬਾਲ ਖੇਡ ਨੂੰ ਇੱਕ ਅਰਸ਼ਨ ਐਵਾਰਡੀ ਖਿਡਾਰੀ ਸਥਾਨ
ਕਈ ਚੰਗੇ ਖਿਡਾਰੀ ਦਿੱਤੇ ਹਨ।” ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਅਰਸ਼ਨ
ਐਵਾਰਡੀ ਖਿਡਾਰੀ ਦਲੇਲ ਸਿੰਘ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ 4 ਸਾਲ ਭਾਰਤੀ
ਟੀਮ ਨੇ ਕਪਤਾਨੀ ਕੀਤੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਗਵਾਈ ਬੱਲੇ

ਵਾਲੀਬਾਲ ਦੀ ਟੀਮ ਨੇ ਸਿਉਲ ਲਲੰਪਿਕ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰੀ ਕਾਸੀ ਦਾ ਤਗਮਾ ਸਿੱਤਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੋਸ਼ਿਆ ਭਿੰਨ ਬਲਕਾਰ ਸਿੰਘ, ਸੁਨੀਲ ਕੁਮਾਰ, ਸੁਰਿਦਰ ਕੁਮਾਰ, ਵਿਕਾਸ ਕੁਮਾਰ ਸਣੇ ਕਈ ਖਿਡਕੀਆਂ ਨੇ ਵਾਲੀਬਾਲ ਵਿੱਚ ਭਾਗ ਲਿਆ। ਜਿਥੋਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੁਹੱਿ ਨਾ ਹੋ ਸਕਿਆ ਸੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਨੁਮਾਇਂਦਗੀ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਉਹ ਦੱਸਦੇ ਹਨ ਕਿ ਹਾਲਾਂਤਿਹਿ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚੋਂ ਕਈ ਨੌਜਵਾਨ ਵਿਦੇਸ਼ ਗਏ ਹਨ ਪਰ ਵਾਲੀਬਾਲ ਖੇਡਣ ਵਾਲਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ 5-6 ਜਣੇ ਵਿਦੇਸ਼ ਗਏ ਹਨ। ਅਜਾਰਾ ਸਿੰਘ ਵੀ ਆਪੀਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਾਲੇ ਹਨ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਉਮਰ ਕਰੀਬ 70 ਸਾਲ ਹੈ ਉਹ ਵੱਡੇ ਆਪਣੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਵਾਲੀਬਾਲ ਦੇ ਖਿਡਾਰੀ ਰਹੇ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮੰਨੀਏ ਤਾਂ ਪਿੰਡ ਦੀ ਆਬਾਦੀ ਕਰੀਬ 10,000 ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚੋਂ 500 ਤੋਂ 600 ਦੇ ਕਰੀਬ ਨੌਜਵਾਨ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵੱਲ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਲਈ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਵਿਦੇਸ਼ ਜਾਣ ਵਾਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕੁਝੀਆਂ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਾਡੇ ਪਿੰਡ ਨੇ ਕਈ ਅਜਿਹੇ ਖਿਡਾਰੀ ਦਿੱਤੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਲਈ ਖੇਡ ਕੇ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਨਾਮ ਰੱਖਿਆ ਕੀਤਾ ਹੈ ਪਰ ਅਜੋਕੇ ਪੀੜ੍ਹੀ ਦਾ ਨਾਮ ਰੱਸਤ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ, “ਸਾਡੇ ਪਿੰਡ ਦੇ 20 ਤੋਂ ਵੀ ਵੱਧ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਪੱਧਰ ਉਤੇ ਖੇਡ ਚੁੱਕੇ ਹਨ, ਪਿੰਡ ਦਾ ਹੀ ਨੌਜਵਾਨ ਵਿਕਾਸ ਚੋਗਨ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ ਜਪਾਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮੁਕਾਬਲਾ ਖੇਡ ਕੇ ਆਇਆ ਹੈ।” ਉਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਚੰਗੀ ਕਮਾਈ ਕਰਕੇ

ਹੀ ਵਿਦੇਸ਼ ਜਾਣ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦੇ ਰਹੇ ਹਨ।

ਹਰਿਆਣਾ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਵਾਸ ਬਾਬੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਹਰਿਆਣਾ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਫੌਲੋਅ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਪਹਿਲਾਂ ਪੰਜਾਬ ਖੇਡਾਂ ਅਤੇ ਛੋਜ ਵਿੱਚ ਅੱਗੇ ਸੀ ਹੁਣ ਹਰਿਆਣਾ ਅੱਗੇ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਅਸਿਹਾ ਹੀ ਸਭਿਆਚਾਰ ਜਾਂ ਸੰਗੀਤ ਅਤੇ ਪਰਵਾਸ ਵਿੱਚ ਵੀ ਹੋਇਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਅੱਗੇ ਦੱਸਿਆ, "ਹਰਿਆਣਾ ਵਿੱਚ ਪਰਵਾਸ ਪਹਿਲਾਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਨੇੜਲੇ ਇਲਾਕਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਸਿਰਸਾ, ਫਿਤਿਹਾਬਾਦ, ਕੈਬਲ, ਜੀਂਦ ਕਰੂਕਸ਼ੇਤਰ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ।" ਉਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਹ ਪਰਵਾਸ ਪੱਛਮੀ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵੱਲ ਹੋਇਆ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ, "ਕੋਵਿਡ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਰਵਾਸ ਵਧਿਆ ਹੈ, ਸੌਲ ਮੀਡੀਆ ਕਾਰਨ ਵੀ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਰੁਝਾਨ ਵਧਿਆ ਹੈ ਹੁਣ ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਕੇਂਦਰੀ ਇਲਾਕਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਵੀ ਪਰਵਾਸ ਵਧਿਆ ਹੈ।"

ਉਹ ਦੱਸਦੇ ਹਨ ਕਿ ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਆਈਲੈਟਸ ਕੇਂਦਰਾਂ ਦੀ ਭਰਮਾਰ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਹਰਿਆਣਾ ਵਿਚ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਬਾਰੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ, "ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਨੌਜਵਾਨ ਸਰਕਾਰੀ ਨੌਕਰੀਆਂ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੰਦੇ ਹਨ, ਸਰਕਾਰੀ ਨੌਕਰੀਆਂ ਘਟਣ ਕਾਰਨ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਵੀ ਇੱਕ ਕਾਰਨ ਬਣੀ ਹੈ।" ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪਰਵਾਸ ਦੇ ਕਈ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਪਹਿਲੂ ਵੀ ਹਨ।

ਕਈ ਮਸਲਿਆਂ ਦਾ ਹੱਲ ਹੈ ਹਾਈਡ੍ਰੋਜਨ ਫਿਊਲ

ਦੁਨੀਆ ਦੇ 20 ਸਭ ਤੋਂ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਿਤ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਵਿਚ 14 ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਹਨ। ਅਸੀਂ ਸਾਰੇ ਸਰਦੀਆਂ ਦੀ ਦਸਤਕ ਦੇ ਨਾਲ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਦਿੱਲੀ ਅਤੇ ਕਈ ਹੋਰ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿਚ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਬਾਰੇ ਖਬਰਾਂ ਸੁਣੇ ਹਨ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਦਾ ਏਅਰ ਕਾਲਿਟੀ ਇੰਡੈਕਸ ਅਰਥਾਤ ਏਕਿਊਆਈ ਖਤਰਾਕ ਪੱਧਰ ਨੂੰ ਲੰਬ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਫਿਰ ਬਹਿਸ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਕ-ਦੂਜੇ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਏ ਜਾਣ ਲੱਗਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਸਭ ਵਿਚ ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਬਹੁਤ ਵਧ-ਚੜ੍ਹ ਕੇ ਹਿੱਸਾ ਲੈਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਹਰ ਇਕ ਪਾਰਟੀ ਦੂਜੀ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ ਦੇਣ ਲੱਗਦੀ ਹੈ।

ਇਸ ਬਹਿਸ ਦੌਰਾਨ ਕੁਝ ਖਾਸ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਅਣਦੇਖੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਹਵਾ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਨਾਲ ਹਰ ਸਾਲ ਲਗਪਗ 23 ਲੱਖ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਗਿੱਣੀ ਕੋਵਿਡ-19 ਕਾਰਨ ਹੋਈਆਂ ਕੁੱਲ ਮੌਤਾਂ ਦਾ ਚਾਰ ਗੁਣਾ ਹੈ। ਕੀ ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਕੋਈ ਠੋਸ ਹੱਲ ਹੈ ਜੋ ਜੀਵਨ ਦੀ ਸਰਲਤਾ ਦੇ ਸਾਧਨਾਂ ਨਾਲ ਸਮੱਝਤਾ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਵਾਤਾਵਰਨ ਨੂੰ ਵੀ ਨੁਕਸਾਨ ਨਾ ਪਹੁੰਚਾਏ। ਹਾਈਡ੍ਰੋਜਨ ਈੰਧਨ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਅਸਿਹਾ ਇਕ ਹੱਲ ਸਾਡੀ ਪਹੁੰਚ ਵਿਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਾਈਡ੍ਰੋਜਨ ਬ੍ਰਾਈੰਮੰਡ ਵਿਚ ਸਭ ਤੋਂ ਹੱਲਕਾ ਤੱਤ ਹੈ। ਕਾਫ਼ੀ ਮਾਤਰਾ ਵਿਚ ਉਪਲਬਧ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਇਹ ਕੁਝ ਦੁਰਲਭ ਵੀ ਹੈ। ਅਸਿਹਾ ਇਸ ਲਈ ਕਿਉਂਕਿ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਹਾਈਡ੍ਰੋਜਨ ਪਾਣੀ ਦੇ ਇਕ ਮੁੱਖ ਭਾਗ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਮੌਜੂਦ ਹੈ। ਹਰਕ ਪਾਣੀ ਦੇ ਅਣ ਵਿਚ ਆਕਸੀਜਨ ਦੇ ਇਕ ਪਰਮਾਣੂ ਦੇ ਨਾਲ ਹਾਈਡ੍ਰੋਜਨ ਦੇ ਦੋ ਪਰਮਾਣੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਜੇ ਪਾਣੀ ਨੂੰ ਇਲੈਕਟ੍ਰੋਲਿਸਿਸ ਨਾਮਕ ਇਕ ਰਸਾਇਣਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ 'ਚੋਂ ਗੁਜ਼ਾਰਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸ ਵਿਚ ਕਰੰਟ ਪ੍ਰਵਾਹਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਦ ਪਾਣੀ ਦਾ ਅਣੂ ਟੁੱਟ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਹਾਈਡ੍ਰੋਜਨ ਈੰਧਨ ਦਾ ਉਤਪਾਦਨ ਸੰਭਵ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਹਾਈਡ੍ਰੋਜਨ ਇਕ ਸਿਫਰ-ਨਿਕਾਸੀ ਈੰਧਨ ਹੈ। ਅਰਥਾਤ ਉਸ ਨੂੰ ਸਾਡਨ ਨਾਲ ਕੋਈ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਉਰਜਾ ਉਤਪੰਨ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਆਕਸੀਜਨ ਦੇ ਨਾਲ ਜਲਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਸਿਹਾ ਕਰਨ ਵਿਚ ਸਿਰਫ਼ ਜਲ ਵਾਸ਼ਪ ਇੱਜਨ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ।

ਹਾਈਡ੍ਰੋਜਨ ਈੰਧਨ ਨੂੰ ਵਿਆਪਕ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਇਸਤੇਮਾਲ ਵਿਚ ਲਿਆਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਵੀ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਹਾਈਡ੍ਰੋਜਨ ਈੰਧਨ ਨੂੰ ਉਤਪੰਨ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਬਿਸਤੀ ਸੂਰਜੀ ਤੇ ਪੈਣ ਉਰਜਾ ਵਰਗੇ ਗਰੀਨ ਨਵਿਆਉਣੋਗ ਸਰੋਤਾਂ ਤੋਂ ਹੋਵੇ। ਇਸ ਤੁਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹਾਈਡ੍ਰੋਜਨ ਨੂੰ ਗਰੀਨ ਹਾਈਡ੍ਰੋਜਨ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਤਹਿਤ ਕਾਰਬਨ ਡਾਈਆਕਸਾਈਡ ਜਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਹਾਨੀਕਾਰਕ ਕਣ ਨਹੀਂ ਬਣਦਾ। ਨਾਲ ਹੀ ਹਵਾ ਦੀ ਗੁਣਵੱਤਾ ਯਾਨੀ ਏਕਿਊਆਈ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚਦਾ। ਭਾਰਤੀ ਉਦਯੋਗ ਜਗਤ ਵਿਚ ਵੀ ਗਰੀਨ ਹਾਈਡ੍ਰੋਜਨ ਨੂੰ ਵਿਆਪਕ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਅਪਣਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਰਿਲਾਈਸ ਵਰਗੀ ਦਿੱਗਜ ਕੰਪਨੀਓਂ ਇਸ ਵਿਚ ਅਰਥਾਂ ਰੂਪਏ ਦਾ ਨਿਵੇਸ਼ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ।

ਟਾਟਾ ਅਤੇ ਮਹਿੰਦਰਾ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਟਿਓਟਾ ਅਤੇ ਕਮਿਸ ਵਰਗੀਆਂ ਕੰਪਨੀਆਂ ਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਟੱਕ੍ਰਕਾਂ ਲਈ ਹਾਈਡ੍ਰੋਜਨ ਇੱਜਨ ਵਿਕਸਤ ਕਰਨ 'ਤੇ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਅੱਗ ਵਧ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਸਿਲਸਿਲਾ ਇਸੇ ਤੁਰ੍ਹਾਂ ਕਾਇਮ ਰਿਹਾ ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਸੰਨ 2030 ਤੱਕ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਇਕ ਹਾਈਡ੍ਰੋਜਨ ਬੈਸ, ਇਕ ਹਾਈਡ੍ਰੋਜਨ ਟਰੋਨ ਦੀ ਸਵਾਰੀ ਕਰਨ ਅਤੇ ਇਕ ਹਾਈਡ੍ਰੋਜਨ ਈੰਧਨ ਕਾਰ ਦੇ ਮਾਲਕ ਹੋਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਇਸ ਤੋਂ ਨਿਕਲਣ ਵਾਲਾ ਪਾਣੀ ਵੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਫ਼ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਉਸ ਦਾ ਸੇਵਨ ਤੱਕ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਬੀਤੇ ਸਾਲ ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਹੋਈ ਜੀ-20 ਸਿਖਰ ਸੰਮੇਲਨ ਦੌਰਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਮੰਤਰੀ ਨਾਨਿੰਦਰ ਮੌਦੀ ਨੇ ਹਾਈਡ੍ਰੋਜਨ ਈੰਧਨ ਦੇ ਰਾਹ 'ਤੇ ਚੱਲਣ ਦਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਭਾਰਤੀ ਕੰਪਨੀਆਂ ਇਸ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਸਫਲ ਬਣਾਉਣ ਵਿਚ ਵਿਸ਼ਵ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵੀ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਕੁਦਰਤੀ ਗੈਸ ਤੋਂ ਵੀ ਹਾਈਡ੍ਰੋਜਨ ਈੰਧਨ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸੰਯੁਕਤ ਅਰਬ ਅਮੀਰਾਤ ਅਤੇ ਸਾਉਦੀ ਅਰਬ ਵਰਗੇ ਪੈਟਰੋਲੀਅਮ ਬੁਸ਼ਹਾਲ ਦੇਸ਼ ਵੀ ਹੁਣ ਇਹੀ ਬਦਲ ਅਪਣਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਸ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿਚ ਹਾਨੀਕਾਰਕ ਕਾਰਬਨ ਡਾਈਆਕਸਾਈਡ ਨਿਕਲਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ 'ਗ੍ਰੇ ਹਾਈਡ੍ਰੋਜਨ' ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਭਾਵੇਂ ਹੀ ਕਾਰਬਨ ਡਾਈਆਕਸਾਈਡ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਟੈਕਨਾਲੋਜੀ ਨਾਲ

ਵਾਖੂਮੰਡਲ ਵਿਚ ਜਾਣ ਤੋਂ ਕੁਝ ਹੱਦ ਤੱਕ ਰੋਕਿਆ ਜਾਵੇ ਤਦ ਵੀ ਇਹ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਵੱਛ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਕਿਸੇ ਤਕਨੀਕੀ ਦੱਖਲ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿਚ ਇਸ ਨੂੰ ਬਲਿਊ ਹਾਈਡ੍ਰੋਜਨ ਈੰਧਨ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕਾਰਬਨ ਨਿਕਾਸੀ ਇਸ ਸਮੇਂ ਵਿਸ਼ਵ ਦੀ ਮੁੱਖ ਸਮੱਸਿਆ ਹੈ। ਵਿਸ਼ਵ ਦੀ 24

ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਕਾਰਬਨ ਨਿਕਾਸੀ ਲਈ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਜ਼ਿਮੇਵਾਰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਦਿੱਲੀ ਵਰਗੇ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ ਤਾਂ ਇਹ ਅੰਕੜਾ 30 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਕਾਰਬਨ ਨਿਕਾਸੀ ਲਈ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਇਹ ਅੰਕੜਾ 30 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਕਾਰਬਨ ਨਿਕਾਸੀ ਲਈ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਮਿਥਰ ਕਰ ਦਿਆਂਗੇ। ਸਿਰਫ਼ ਇਸੇ ਨਾਲ ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਹਵਾ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿਚ ਮਦਦ ਮਿਲ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਹਰੇਕ ਭਾਰਤੀ ਦੀ ਔਸਤ ਉਮਰ ਲਗਪਗ 5.8 ਸਾਲ ਵਧ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਸ ਦੇ ਆਰਥਿਕ ਫਾਇਦੇ ਵੀ ਘੱਟ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਤੇਲ ਅਤੇ ਗੈਸ ਦੀ ਦਰਾਮਦ ਸਾਡੀ ਆਰਥਿਕਤਾ 'ਤੇ ਇਕ ਵੱਡਾ ਬੇਤ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਨੇ ਸੰਨ 2022 ਵਿਚ ਪੈਟਰੋਲੀਅਮ ਦਰਾਮਦ ਲਈ 12 ਲੱਖ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦਾ ਕੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ।

ਇਹ ਸਿੱਖਿਆ 'ਤੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਖਰਚੇ ਦਾ 18 ਗੁਣਾ ਜਾਂ ਸਿਹਤ ਦੇਖਭਾਲ 'ਤੇ ਸਾਡੇ ਕੁੱਲ ਖਰਚੇ ਦਾ 14 ਗੁਣਾ ਹੈ। ਕਲਪਨਾ ਕਰੋ ਕਿ ਜੋ ਧਨ ਅਸੀਂ ਤੇਲ ਨਾਲ ਬੁਸ਼ਹਾਲ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਦੇਣ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਤ ਹਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਵਿਕਾਸ 'ਤੇ ਨਿਵੇਸ਼ ਕਰੀਏ ਤਾਂ ਇਸ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਕਿਨਾਂ ਵਿਆਪਕ ਹੋਵੇਗਾ। ਨਾਲ ਹੀ ਇਸ ਨਾਲ ਸਾਡੇ ਸਥਾਨਕ ਉਦਯੋਗਾਂ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਵੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਹਾਈਡ੍ਰੋਜਨ ਈੰਧਨ ਦੀ ਇਸ ਵਿਗਿਆਨਕ ਕ੍ਰਾਂਤੀ ਨਾਲ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਨੌਕਰੀਆਂ ਪੈਦਾ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਸਾਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਪਵੇਗਾ। ਤੇਲ ਨਾਲ ਬੁਸ਼ਹਾਲ ਕੁਝ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀਆਂ ਨੌਤੀਆਂ ਵੀ ਸਾਡੇ ਅਨੁਕੂਲ ਨਹੀਂ। ਭਾਰਤ ਦਾ ਗਰੀਨ ਹਾਈਡ੍ਰੋਜਨ ਮਿਸ਼ਨ ਬਿਹਤਰ ਅਤੇ ਸਤ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਸਵੱਛ ਹੈ ਪਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਸ ਵਿਚ ਵੀ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਹਨ। ਪਹਿਲਾ ਹੈ, ਕੁਸਲ ਇੱਜਨ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਅਤੇ ਕਿਫਾਈ ਵਿਕਸਤ ਕਰਨਾ ਜੋ ਇਸ ਨਵੇਂ ਈੰਧਨ 'ਤੇ ਚੱਲ ਸਕਣਾ। ਸਾਡੇ ਘਰੇਲੂ ਉਦਯੋਗ ਇਨ੍ਹੇ ਮਜ਼ਬੂਤ ਹਨ ਅਤੇ ਸਾਡਾ ਬਾਜ਼ਾਰ ਇੱਨਾ ਵੱਡਾ ਹੈ ਕਿ ਨਵੇਂ ਇੱਜਨ ਦਾ ਉਤਪਾਦਨ ਤੇਜ਼ ਗਤੀ ਨਾਲ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਦੂਜਾ, ਅਜਿਹੇ ਇੱਜਨ ਵਿਚ ਸੁਰੱਖਿਆ ਸਹੂਲਤਾਂ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣੀਆਂ ਹੋਣਗੀਆਂ ਕਿਉਂਕਿ ਹਾਈਡ੍ਰੋਜਨ ਪੈਟਰੋਲ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਰਵਾਇਤੀ ਈੰਧਨ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਵਿਚ ਜ਼ਿਆਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਟਕ ਹੈ। ਤੀਜਾ ਮੁੱਦਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਗਰੀਨ ਹਾਈਡ੍ਰੋਜਨ ਦੇ ਉਤਪਾਦਨ ਵਿਚ ਸੁਰਜੀ ਅਤੇ ਪੈਣ ਉਰਜਾ ਵਿਚ ਨਿਵੇਸ਼ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੋਵੇਗੀ।

ਇਹ ਪਹਿਲੂ ਗਰੀਨ ਹਾਈਡ੍ਰੋਜਨ ਨੂੰ ਬਲਿਊ ਹਾਈਡ੍ਰੋਜਨ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਵਿਚ ਮਹਿੰਗਾ ਬਣਾ ਦੇਵੇਗਾ। ਭਾਰਤ ਨੇ 2030 ਤੱਕ ਇਸ ਮੁਹਾਜ਼ 'ਤੇ ਅੱਠ ਲੱਖ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੇ ਨਿਵੇਸ਼ ਦਾ ਟੀਚਾ ਨਿਰਮਾਣ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਕੱਲ ਇਸ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਘੱਟ ਲੱਖ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨੌਕਰੀਆਂ ਦੀ ਸਿਰਜਣਾ ਹੋਵੇਗੀ। ਹਾਈਡ੍ਰੋਜਨ ਵਾਹਨਾਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਰਵਿਸ ਨੈਟਵਰਕ ਬਣਾ ਕੇ ਅਤੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਨਿਰਵੇਸ਼ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦਾ ਵਿਸਥਾਰ ਹੋਵੇਗਾ।

ਇਹ ਸਭ ਇਕ ਬਿਹਤਰ ਭਵਿਖ ਦੀ ਉਮੀਦ ਜਗਾਉਂਦ

ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਵਿਚ ਕੀ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ?

ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਦੇ ਉਤਰੀ 24 ਪਰਗਨਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦਾ ਪਿੰਡ ਸੰਦੇਸ਼ਖਾਲੀ ਹਾਲੇ ਵੀ ਕਈ ਸਦੀਆਂ ਪਿੰਡੇ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਮੀਡੀਆ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਤੋਂ ਤਾਂ ਹੁਣ ਤੱਕ ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਸੰਦੇਸ਼ ਹੀ ਮਿਲੇ ਹਨ। ਸੂਬੇ 'ਚ ਸੱਤਾਧਾਰੀ ਤ੍ਰਿਖੂਮੂਲ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਆਗੂ ਸਾਹਜਹਾਨ ਸੇਖ ਤੇ ਉਸ ਦੇ ਸਾਥੀ ਅਕਸਰ ਗੁਰੀਬ ਪਿੰਡ ਵਾਸੀਆਂ ਦੇ ਖੇਤਾਂ 'ਚ ਸਲੂਣਾ ਪਾਣੀ ਛੱਡਦੇ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ 'ਤੇ ਕਥਜ਼ੇ ਕਰਦੇ ਰਹੇ ਹਨ।

ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਉਹ ਗੁਰੀਬ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਤੋਂ ਕੰਮ ਕਰਵਾ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਮਜ਼ਦੂਰੀ ਉਸਤਰ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੇ ਸਨ ਤੇ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਲੜਵੇਂਦਾਂ ਲਈ ਆਈਆਂ ਸਰਕਾਰੀ ਰਕਮਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਹਡੱਪਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਹ ਆਪਣੇ ਇਲਾਕੇ ਦੀਆਂ ਧੀਆਂ-ਭੈਣਾਂ ਦੀ ਇੱਜਤ ਤਾਚ-ਤਾਰ ਕਰਨ ਜਿਹਾ ਪਿਨਾਉਣਾ ਕਾਰਜ ਵੀ ਕਰਦੇ ਰਹੇ। ਅਜਿਹੇ ਹੋਰ ਕਿੰਨੇ ਹੀ ਦੋਸ਼ ਇਸ ਆਗੂ ਤੇ ਉਸ ਦੇ ਗੁੰਡਿਆਂ 'ਤੇ ਲੱਗ ਰਹੇ ਹਨ।

ਦੂਸ਼ ਦੇ ਲੋਕ ਇਹ ਵੇਖ ਤੇ ਸੁਣ ਕੇ ਹੈਰਾਨ ਹਨ ਕਿ ਆਮ ਲੋਕ ਆਖਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਮਾਂ ਇੰਨੇ ਤਸੱਦੂਰ ਛੱਲਦੇ ਕਿਵੇਂ ਰਹੇ? ਕੀ ਸੋਸਲ ਮੀਡੀਆ ਅਤੇ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਦੇ ਇਸ ਦੌਰ 'ਚ ਕਿਸੇ ਦਾ ਵੀ ਜੇਤੇ ਨਹੀਂ ਪਿਆ ਕਿ ਇਸ ਅਖੋਤੀ ਸਿਆਸੀ ਆਗੂ ਦੀ ਨਕੇਲ ਕੌਤਾ ਜਾਵੇ। ਕੀ ਦੋਸ਼ ਦੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਸੰਘਰਸ਼ ਵਿਚ ਆਪਣਾ ਖੂਨ ਵਹਾਉਣ ਵਾਲੇ ਸਾਡੇ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਨੇ

ਅਜਿਹਾ ਵਡਨ ਸਿਰਜਣ ਦਾ ਸੁਧਨਾ ਦੇਖਿਆ ਸੀ।

ਕੀ ਜੋਕੇ ਆਗੂਆਂ ਦਾ ਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਪ੍ਰਤੀ ਕੋਈ ਫਰਜ਼ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਗਿਆ ਹੈ? ਸਮੂਹ ਦੇਸ਼ ਵਾਸੀਆਂ ਦੀ ਰਾਖੀ ਕਰਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਰਬਪੱਖੀ ਵਿਕਾਸ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਤੇ ਕਰਵਾਉਣ ਵਾਲੇ ਰਾਜਨੀਤਕ ਨੇਤਾ ਹੀ ਜੇ ਜਨਤਾ 'ਤੇ ਇੱਜਤ ਤਸੱਦੂਰ ਢਾਹੁਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦੇਣਗੇ ਤਾਂ ਲੋਕਤੰਤਰ ਦਾ ਤਾਂ ਫਿਰ ਰੱਬ ਹੀ ਰਾਖਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਸਾਹਜਹਾਨ ਸੇਖ ਨੂੰ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਆਪਣਾ ਮਾਰਗ-ਦਰਸ਼ਕ ਮੰਨਿਆ ਤੇ ਸਮਝਿਆ ਸੀ, ਉਸੇ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲੁਟਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

ਜੇ ਇੱਜ ਆਖ ਲਈਏ ਕਿ 'ਵਾੜ ਹੀ ਖੇਤ ਨੂੰ ਖਾਣ ਲੱਗ ਪਈ' ਤਾਂ ਕੋਈ ਅਤਿਕਥਨੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਹੁਣ ਅੱਰਤਾਂ ਆਪਣੇ ਹੱਥਾਂ 'ਚ ਝਾੜ੍ਹ ਲੈ ਕੇ ਸਥਾਨਕ ਬਾਣੇ ਸਾਹੇਵਾਂ ਧਰਨਾ ਦੇ ਕੇ ਮੁੱਖ ਮੁਲਜ਼ਮ ਨੂੰ ਗਿਫ਼ਤਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਮੁੱਖ ਮੁਲਜ਼ਮ ਸੇਖ ਤੇ ਉਸ ਦਾ ਸਾਥੀ ਉਤਰ ਸਰਦਾਰ, ਦੋਵੇਂ ਹੀ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰੀਸਟ ਮੈਂਬਰ ਹਨ। ਸਰਦਾਰ ਨੂੰ ਤਾਂ ਗਿਫ਼ਤਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਪਰ ਸੇਖ ਹਾਲੇ ਫਰਾਰ ਹੈ। ਸੋਸ਼ਨ ਦਾ ਇਹ ਮਾਮਲਾ 2019 'ਚ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ ਸੀ ਜਦੋਂ ਸੇਖ ਨੇ ਇਸ ਇਲਾਕੇ 'ਚ ਮੱਛੀਆਂ ਪਾਲਣ ਦਾ ਫਾਰਮ ਖੋਲ੍ਹਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਸੀ।

ਉਹ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਮੱਛੀ ਪਾਲਣ ਦਾ ਧੰਦਾ

ਕਰਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸੁੰਦਰਬਨ ਦੇ ਇਸ ਇਲਾਕੇ 'ਚ ਉਸ ਦੇ ਆਪਣੇ ਇੱਟਾਂ ਦੇ ਭੱਠੇ ਵੀ ਹਨ। ਉਹ ਲੋਕਾਂ ਤੋਂ ਕੋਡੀਆਂ ਦੇ ਭਾਅ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਖਰੀਦਣ ਦੇ ਸੌਦੇ ਤਾਂ ਕਰ ਲੈਂਦਾ ਸੀ ਪਰ ਉਸ ਨੇ ਕਦੇ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਧੈਸੇ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ। ਉਸ ਨੇ ਇੱਜ ਹੀ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦੋਬ ਕੇ ਵੱਡਾ ਮੱਛੀ ਫਾਰਮ ਖੋਲ੍ਹਿਆ। ਉਸ ਫਾਰਮ ਦੀ ਰਾਖੀ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਦਰਜਨਾਂ ਮੋਟਰਸਾਈਕਲ ਸਵਾਰ ਨੌਜਵਾਨ ਰਾਤ ਸਮੇਂ ਆਉਂਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਇਲਾਕੇ ਦੀਆਂ ਅੱਰਤਾਂ ਨਾਲ ਜਬਰ-ਜਨਾਹ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਫਾਰਮ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਕਦੇ ਵੀ ਲਗਾਤਾਰ ਉਜਰਤਾਂ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀਆਂ। ਅਜਿਹਾ ਸਭ ਜਗੀਰਦਾਰੀ ਯੁੱਗ

'ਚ ਹੁੰਦਾ ਆਇਆ ਹੈ।

ਦੁਨੀਆ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੇ ਜਮੂਹੂਰੀ ਦੇਸ਼ ਭਾਰਤ 'ਚ ਹਾਲੇ ਵੀ ਉਸ ਯੁੱਗ ਵਾਂਗ ਹੀ ਸੋਸ਼ਣ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ। ਨਵੀਂ ਪੀੜ੍ਹੀ ਨੂੰ ਜਾਗਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ। ਸਥਾਨਕ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਵੀ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ 'ਚ ਹਾਂ-ਪੋਥੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਟੁੱਟ ਰਿਹਾ ਵਿਰੋਧੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦਾ ਗੱਠੋੜੜ

ਮੌਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਕੇਂਦਰ ਦੀ ਸੱਤਾ ਤੋਂ ਬੇਦੱਖਲ ਕਰਨ ਦੇ ਵਾਅਦੇ ਅਤੇ ਇਹਾਦੇ ਨਾਲ ਬਣਿਆ ਦੋ ਦਰਜਨ ਤੋਂ ਵੀ ਵੱਧ ਵਿਰੋਧੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦਾ ਮੌਦੀ ਸੱਤਾਧਾਰੀ ਅਤੇ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਦੇ ਇਸ ਦੌਰ 'ਚ ਕਿਵੇਂ ਰਹੇ? ਕੀ ਸੋਸਲ ਮੀਡੀਆ ਅਤੇ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਦੇ ਇਸ ਦੌਰ 'ਚ ਕਿਸੇ ਦਾ ਵੀ ਜੇਤੇ ਨਹੀਂ ਪਿਆ ਕਿ ਇਸ ਅਖੋਤੀ ਸਿਆਸੀ ਆਗੂ ਦੀ ਨਕੇਲ ਕੌਤਾ ਜਾਵੇ। ਕੀ ਦੋਸ਼ ਦੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਸੰਘਰਸ਼ ਵਿਚ ਆਪਣਾ ਖੂਨ ਵਹਾਉਣ ਵਾਲੇ ਸਾਡੇ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਨੇ

ਦੌਰਾਨ ਕਾਂਗਰਸ ਅਤੇ ਨਿਤਿਸ ਕੁਮਾਰ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਲਈ ਇਕ-ਦੂਜੇ ਦਾ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕੀਤਾ। ਕਾਂਗਰਸ ਨੂੰ ਇਕ ਅਜਿਹੀ ਖੇਤਰੀ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਸੀ ਜੋ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਵਿਚ ਉਸ ਦੀ ਸਹੀਕਾਰਤਾ ਬਣਾ ਸਕਾ ਜ਼ਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨਾਲ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਸੀ।

ਜ਼ਾਹਰ ਹੈ ਪਰਸਪਰ ਸਹਿਮਤੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਨਿਤਿਸ ਨੇ ਭਾਜਪਾ ਨੂੰ ਹਗਾਊਣ ਲਈ ਕਾਂਗਰਸ ਨੂੰ ਨਾਲ ਲੈ ਕੇ ਇਕ ਹੀ ਵਿਰੋਧੀ ਮੌਦੀ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਕਾਂਗਰਸ ਸਾਰੀਆਂ 42

ਰਾਜ ਕੁਮਾਰ ਸਿੰਘ

ਕਾਂਗਰਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਵਿਚ ਸਾਥੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨਾਲ ਸਲਾਹ-ਮਸਵਰਾ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸਮਝੀ ਪਰ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਿ ਸੱਦਾ ਮਿਲਣ 'ਤੇ ਆਪੋ-ਆਪਣੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਉਹ ਰਾਹੁਲ ਦੀ ਯਾਤਰਾ ਦੀ ਸੋਭਾ ਵਧਾਉਣ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਆਈ ਐਨ ਡੀ ਆਈ ਦੇ ਵਿਚ ਸਾਮਲ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਲੱਗ ਕਿ ਹੁਣ ਨਾਲ ਚੱਲ ਸਕਣਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੋਵੇਗਾ। ਬੰਗਲ ਵਿਚ ਪਿਛਲੀ ਵਾਰ ਦੋ ਲੋਕ ਸਭਾ ਸੀਟਾਂ ਜਿਤਣ ਵਾਲੀ ਕਾਂਗਰਸ ਨੇ ਇਸ ਵਾਰ ਉਥੋਂ ਪੰਜ ਸਿੰਹਾ ਮੰਗੀਆਂ ਤਾਂ ਮਮਤਾ ਬੈਨਰਜੀ ਨੇ ਸਾਫ਼ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਬੰਗਲ ਵਿਚ ਤ੍ਰਿਖੂਮੂਲ ਕਾਂਗਰਸ ਸਾਰੀਆਂ 42

ਤੋਂ ਸਪਸ਼ਟ ਹੋ ਗਿਆ ਕਿ ਹੁਣ ਰਾਲੇਦ ਦੇ ਵੀ ਆਈ ਐਨ ਡੀ ਆਈ ਏ ਵਿਚ ਦਿਨ ਪੂਰੇ ਹੋ ਗਏ। ਲੰਬੇ ਤਲਖ ਰਿਸਤਿਆਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਾਂਗਰਸ ਅਤੇ 'ਆਪ' ਵਿਚ ਸੰਪਰਕ-ਸੰਵਾਦ ਦੇ ਹੋਇਆ ਪਰ ਅਰਵਿੰਦ ਕੇਜ਼ਰੀਵਾਲ ਨੇ ਪੰਜਾਬ, ਹਰਿਆਣਾ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਵੀ ਇਕੱਲਿਆਂ ਹੀ ਚੋਣਾਂ ਲੜਨ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰ ਕੇ ਕਾਂਗਰਸ ਨੂੰ ਵੱਡਾ ਝਟਕਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਹਰਿਆਣਾ ਵਿਚ ਤਾਂ 'ਆਪ' ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਨਾਮਾਤਰ ਹੈ ਪਰ ਪੰਜਾਬ-ਦਿੰਲੀ ਵਿਚ ਉਹ ਹੁਕਮਾਨ ਹੈ, ਜਿਥੋਂ ਲੋਕ ਸਭਾ ਲਈ ਕੁਲ 20 ਮੈਂਬਰ ਚੁਣੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਕ ਮੈਂਬਰ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਤੋਂ ਵੀ ਚੁਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਥੋਂ ਕਾਂਗਰਸ-ਆਪ ਮਿਲ ਕੇ ਭਾਜਪਾ ਨੂੰ ਸਖ਼ਤ ਟੱਕਰ ਦੇ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ।

ਕਾਂਗਰਸ ਨੇ ਤਰਕ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਗੱਠੋੜੜ ਸਿਰਫ਼ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਲਈ ਹੈ। ਉਸ ਦੀ ਮਨਸ਼ਾ ਸੀ ਕਿ ਰਾਜਸਥਾਨ, ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਛੱਡੀਸਾਗੜ੍ਹ ਵਿਚ ਜਿੱਤ ਹਾਸਲ ਕਰ ਕੇ ਹੋਰ ਸਾਥੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਇਸ਼ਾਰਿਆਂ 'ਤੇ ਨਚਾਇਆ ਜਾਵੇ ਪਰ ਉਸ ਦਾ ਦਾਅ ਉਲਟਾ ਪੈ ਗਿਆ। ਕਾਂਗਰਸ ਤੇਲੰਗਾਨਾ ਤਾਂ ਜਿੱਤ ਗਈ ਪਰ ਹਿੰਦੀ ਪੱਟੀ ਦੇ ਤਿੰਨ ਵੱਡੇ ਸੂਬਿਆਂ ਵਿਚ ਉਸ ਨੂੰ ਕਰਾਰੀ ਹਾਰ ਮਿਲੀ। ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਵਧੀ ਤਲਖੀ ਮਿਟਾਉਣ ਲਈ ਕਾਂਗਰਸ ਨੇ ਤੁਰੰਤ ਬਾਅਦ ਹੋਈ ਆਈਐਨਡੀਆਈਏ ਦੀ ਬੈਠਕ ਵਿਚ ਇਕਜੁੱਟਤਾ ਦੀ ਵਚਨਬੱਧਤਾ ਤਾਂ ਦਰਸਾਈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਲਈ ਆਪਣੇ ਪੰਜ ਨੇਤਾਵਾਂ ਦੀ ਇਕ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਤਾਲਮੇਲ ਕਮੇਟੀ ਵੀ ਬਣਾ ਦਿੱਤੀ ਪਰ ਰਾਹੁਲ ਗਾਂਧੀ ਦੀ ਭਾਰਤ ਜੋੜੇ ਨਿਆਂ ਯਾਤਰਾ ਜ਼ਰੀਏ ਫਿਰ ਆਪਣੀ ਰਾਜਨੀਤਕ ਖੇਡ ਵਿਚ ਰੁੱਝ ਗਈ।

ਵਿਚ ਅਖਿਲੇਸ਼ ਯਾਦਵ ਦੁਆਰਾ 11 ਸੀਟਾਂ ਦੇਣ ਦੇ ਇਕਤਰਫਾ ਐਲਾਨ ਦੇ ਅਲਟੀਮੇਟਮ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਾਂਗਰਸ ਫਿਰ ਬਸਥਾ ਦੇ ਦਰਵਾਜ਼ੇ 'ਤੇ ਦਸਤਕ ਦੇ ਰਹੀ ਹੈ। ਜੰਮ੍ਹ-ਕਸਮੀਰ ਦੀ ਵੱਡੀ ਪਾਰਟੀ ਨੈਸ਼ਨਲ ਕਾਨਫਰੰਸ ਦੇ ਮੁਖੀ ਫਾਰੂਕ ਅਬਦੂਲ

ਜੈਤੇ ਦੇ ਮੌਰਚੇ ਦੀ ਸ਼ਤਾਬਦੀ

ਜੈਤੋ ਦਾ ਮੌਰਚਾ ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਲੰਬਾ ਮੌਰਚਾ ਸੀ ਜੋ ਪੈਣੇ ਦੇ ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੀ ਵੱਧ ਜਾਰੀ ਰਿਹਾ। ਇਸ ਮੌਰਚੇ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਇਹ ਰਹੀ ਕਿ ਤਤਕਾਲੀ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਹਕੂਮਤ ਨੂੰ 'ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਐਕਟ' ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਹੋਣਾ ਪਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਮੌਰਚੇ ਦਾ ਆਰੰਭ 8 ਜੂਨ 1923 ਨੂੰ ਉਸ ਵੇਲੇ ਹੋਇਆ ਸੀ ਜਦੋਂ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਹਕੂਮਤ ਨੇ ਰਾਜਾ ਰਿਪੁਦਮਨ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਨਾਭਾ ਰਿਆਸਤ ਦੀ ਗੱਦੀ ਤੋਂ ਜ਼ਬਰੀ ਲਾਹ ਕੇ ਰਿਆਸਤ ਵਿਚੋਂ ਕੌਦ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।

ਇਸ ਘਟਨਾ ਵਿਰੁੱਧ ਸਾਰੇ ਸਿੱਖ ਜਗਤ ਵਿਚ ਰੋਸ ਦੀ ਲਹਿਰ ਫੈਲਣੀ ਕੁਦਰਤੀ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਮਹਾਰਾਜਾ ਨਾਭਾ ਸਿੱਖਾਂ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਹਰਮਨ ਪਿਆਰੇ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਸਨ। ਅੰਗਰੇਜ਼ ਹਕੂਮਤ ਦੀ ਇਸ ਕਾਰਚਾਈ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਨ ਲਈ ਹੀ 5 ਅਗਸਤ 1923 ਨੂੰ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ 'ਚ ਹੋਈ ਥੈਂਕ ਵਿਚ ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਿਪੁਦਮਨ ਸਿੱਖ ਪ੍ਰਤੀ ਹਮਦਰਦੀ ਦਾ ਮਤਾ ਪਾਸ ਕਰ ਕੇ 9 ਸਤੰਬਰ ਨੂੰ ਮਹਾਰਾਜਾ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਨਾਭਾ ਦਿਵਸ ਮਨਾਉਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਜੈਤੋ ਮੰਡੀ ਵਿਚ ਮੁਜਾਹਰਾ ਕਰਨ ਉਪਰੰਤ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ਦਸਵੀਂ ਸ੍ਰੀ ਗੰਗਾਸਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਦੀਵਾਨ ਸਜਾਇਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਅਖੰਡ ਪਾਠਾਂ ਦੀ ਲੜੀ ਆਰੰਭ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਜੈਤੋ ਵਿਖੇ ਅਖੰਡ ਪਾਠਾਂ ਦੀ ਲੜੀ ਨੂੰ ਹਕੂਮਤ ਨੇ ਵੱਡੀ ਬਗਵਤ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਿਆ ਤੇ

14 ਸੰਭਵ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਸਿਪਾਹੀਆਂ ਨੇ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਅੰਦਰ ਦਾਖਲ ਹੋ ਕੇ ਉਥੇ ਇਕੱਤਰ ਹੋਏ ਲੋਕਾਂ ਤੇ ਸਵਾਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫ਼ਟਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਤੇ ਪਾਠ ਕਰ ਰਹੇ ਗ੍ਰੰਥੀ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਖਿੱਚ ਲਿਆਂਦਾ। ਅੰਡ ਪਾਠ ਨੂੰ ਖੰਡਿਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਇਹ ਸਿੰਘ ਮਰਿਆਦਾ ਦੀ ਧੋਰ ਉਲੰਘਣਾ ਸੀ ਤੇ ਇਸ ਦੁਰਘਟਨਾ ਨੇ ਮਹਾਰਾਜੇ ਦੇ ਰਾਜੀਵ ਸਵਾਲ ਨੂੰ ਧਾਰਮਿਕ ਸਵਾਲ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ। ਜੈਤੇ ਮੌਰਚੇ ਦਾ ਮੁੰਖ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਖੰਡਿਤ ਅੰਡ ਪਾਠ ਨੂੰ ਮੁਤ ਅੰਡਿਤ ਰੂਪ ਵਿਚ ਚਾਲੂ ਕਰਨਾ ਸੀ। ਸਿੰਖਾਂ ਦੀ ਧਾਰਮਿਕ ਜੱਬੇਬੰਦੀ ਨੇ ਇਸ ਮੌਰਚੇ ਦੀ ਕਮਾਨ ਸੰਭਾਲਦਿਆਂ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਤੋਂ ਰੋਜ਼ਾਨਾ 25-25 ਸਿੰਘਾਂ ਦੇ ਜੱਬੇ ਜੈਤੇ ਵੱਲ ਭੇਜਣੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੇ। ਹਰ ਰੋਜ਼ ਇਕ ਜੱਬਾ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਚੱਲ ਕੇ ਜਦੋਂ ਜੈਤੇ ਪਹੁੰਚਦਾ ਤਾਂ ਹੜੂਮਤ ਵੱਲੋਂ ਸਿੰਘਾਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫ਼ਟਾਰ ਕਰ ਕੇ ਜੰਗਲਾਂ ਵਿਚ ਲਿਜਾ ਕੇ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ। ਮੌਰਚੇ ਦੀ ਚਰਚਾ ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਵੀ ਹੋਣ ਲੱਗੀ। ਕਾਂਗਰਸ ਵੱਲੋਂ ਪੰਡਿਤ ਜਵਾਹਰਲਾਲ ਨਹਿਰੂ, ਪ੍ਰਿਮੀਪਲ ਗਿਡਵਾਨੀ ਤੇ ਮਿਸਟਰ ਕੇ। ਸਨਾਤਮ ਨੂੰ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਜਾਇਜ਼ਾ ਲੈਣ ਲਈ ਜੈਤੇ ਮੰਡੀ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ।

ਤਿੰਨਾਂ ਆਗੂਆਂ ਨੂੰ ਜੈਤੇ ਪੁੱਜਣ 'ਤੇ ਹੀ ਗਿਫ਼ਤਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਤੇ ਇਕ ਰਾਤ ਜੈਤੇ ਕਿਲ੍ਹੇ ਦੀ ਇਕ ਕੋਠੀ ਵਿਚ ਬੰਦ ਕਰਨ ਉਪਰੰਤ ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਨਾਭਾ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਚ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ। ਉਛੱਤੀ ਸਤੰਬਰ 1923 ਨੂੰ ਸ਼੍ਰਮਿਕੀ ਗੁਰਦਾਅਰਾ ਕਮੇਟੀ ਵੱਲ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਧਾਰਮਿਕ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿਚ ਹਕੂਮਤ ਦੀ ਦਖਲਾਂਦਾਜ਼ੀ ਨਾ ਸਹਿਣ ਕਰਨ ਦਾ ਮਤਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਤੇ ਮੌਰਚੇ ਨੂੰ ਹੋਰ ਤੇਜ਼ ਕਰਨ ਲਈ 500-500 ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਜੱਬੇ ਭੇਜਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਪਹਿਲੇ ਜੱਬੇ ਨੂੰ 21 ਫਰਵਰੀ 1924 ਨੂੰ ਜੈਤੇ ਪੁੱਜ ਕੇ ਗੁਰਦਾਅਰਾ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ਦਸਵੀਂ ਸ੍ਰੀ ਗੰਗਾਸਰ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿਚ ਲੈਣ ਅਤੇ ਅੰਧਡ ਪਾਠ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਇਹ ਵਿਸਾਲ ਜੱਬਾ 20 ਫਰਵਰੀ ਨੂੰ ਫਰੀਦਕੋਟ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਪਿੰਡ ਬਰਗਾੜੀ ਵਿਖੇ ਪੁੱਜਿਆ। ਇੱਕੀ ਫਰਵਰੀ ਨੂੰ ਸਵੇਰੇ ਕੀਰਤਨ ਕਰਨ ਉਪਰੰਤ ਇਹ ਜੱਬਾ ਜੈਤੇ ਵੱਲ ਕੁਚ ਕਰਨ ਲੱਗਿਆ। ਜੱਬੇ ਦੇ ਨਾਲ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਹੋਰ ਸੰਗਤ ਵੀ ਚੱਲ ਰਹੀ ਸੀ। ਕਾਂਗਰਸੀ ਨੇਤਾ ਡਾਕਟਰ ਕਿਰਲੁ, ਪ੍ਰੰਸੀਪਲ ਗਿਫ਼ਵਾਨੀ ਤੇ ਨਿਊਯਾਰਕ ਟਾਈਮਜ਼ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧ ਮਿਸਟਰ ਜ਼ਿੰਮੰਦ ਕਾਰ ਵਿਚ ਸਵਾਰ ਹੋ ਕੇ ਜੱਬੇ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਚੱਲ ਰਹੇ ਸਨ ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਨਾਭਾ ਕਿਆਸਤ ਦੀ ਹੱਦ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਨਹੀਂ ਜਾਣ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਜੱਥੇ ਦੇ ਅੱਗੇ ਪੰਜ ਸਿੰਘ ਨਿਸ਼ਾਨ ਸਾਹਿਬ ਲੈ ਕੇ ਚੱਲ ਰਹੇ ਸਨ ਤੇ ਵਿਚਾਲੇ ਸੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਪਾਲਕੀ ਸੀ। ਅੰਗਰੇਜ਼ ਹਕੂਮਤ ਵੱਲੋਂ ਜੱਥੇ ਨੂੰ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਟਿੱਬੀ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਵਿੱਥ ਤੇ ਰੋਕ ਕੇ ਗੋਲੀ ਚਲਾ ਦੇਣ ਦੀ ਧਮਕੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਪਰ ਜੱਥਾ ਸ਼ਾਤਮਈ ਅੱਗੇ ਵਧਦਾ ਰਿਹਾ ਜਿਸ 'ਤੇ ਵਿਲਸਨ ਜਾਨਸਟਨ ਨੇ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਗੋਲੀ ਚਲਾਉਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਤੇ ਸੈਂਕਤੇ ਸਿੰਘਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਹੀਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ (ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸ ਘਟਨਾ ਵਿਚ 300 ਸਿੰਘ ਗੋਲੀ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋਏ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ 100 ਸਿੰਘ ਸ਼ਹੀਦ ਹੋਏ)। ਅੰਤ ਹਕੂਮਤ ਸਿੰਘ ਸੰਘਰਸ਼ ਅੱਗੇ ਢੁਕ ਗਈ ਤੇ ਇਸ ਇਤਿਹਾਸਕ ਮੌਰਚੇ ਨੂੰ ਸਫਲਤਾ ਮਿਲੀ। ਸਿੰਘ ਸੰਗਤ ਨੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ਦਸਵੀਂ ਸੀ ਗੰਗਸਰ ਸਾਹਿਬ ਜੈਤੋਂ ਵਿਖੇ ਮੁਤਾਬਕ ਪਾਠ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਕੇ ਮੌਰਚੇ ਨੂੰ ਤੋਤ ਚੜ੍ਹਾਇਆ।

ਕਰੀਬ 10 ਮੁਲਕਾਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਿਆ ਇੱਗਰਾਈਲ-ਹਮਾਸ ਸੰਘਰਸ਼

ਇਜ਼ਾਈਲ ਤੇ ਹਮਾਸ ਵਿਚਾਲੇ ਚੱਲ ਰਹੀ ਜੰਗ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਇਕ ਹੋਰ ਪ੍ਰਸਤਾਵ 'ਤੇ ਚਰਚਾ ਹੋਈ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਸ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਦੇਖਦੇ ਹੋਏ ਤਤਕਾਲ ਕੋਈ ਸਹਿਮਤੀ ਬਣਨ ਦੇ ਅਸਾਰ ਘੱਟ ਹੀ ਦਿਸਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਲੜਾਈ ਨੂੰ ਫਿਲੇ ਹੋਏ ਲਗਪਾਰਾ ਚਾਰ ਮਹੀਨੇ ਪੂਰੇ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਹਨ। ਇਸ 'ਚ ਕਈ ਹਜ਼ਾਰ ਲੋਕ ਮਾਰੇ ਜਾ ਚੁੱਕੇ ਹਨ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਭਾਰੀ ਫੌਜੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਤੇ ਕੂਟਨੀਤਕ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਇਹ ਲੜਾਈ ਹੁਣ ਮੰਜ਼ਾਈਲ ਤੇ ਫੁੱਨ ਹਮਲਿਆਂ ਦੇ ਰੂਪ 'ਚ ਲਿਬਨਾਨ, ਯਮਨ, ਸੀਰੀਆ, ਇਰਾਕ ਤੇ ਜਾ਼ਰਡਨ ਸਮੇਤ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਦੇ ਦਸ ਦੇਸ਼ਾਂ 'ਚ ਫੈਲ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਧਮਨ ਦੇ ਈਰਾਨ ਸਮਰਥਕ ਹੁਤੀ ਅੱਤਵਾਦੀਆਂ ਦੇ ਹਮਲਿਆਂ ਨਾਲ ਲਾਲ ਸਾਗਰ 'ਚ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਸਮੁੰਦਰੀ ਵਪਾਰ ਲਗਪਗ ਠੱਪ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਜਹਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਅਫਰੀਕਾ ਦਾ ਚੱਕਰ ਕੱਟ ਕੇ ਯੂਰਪ-ਅਮਰੀਕਾ ਜਾਣਾ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਕੀਮਤਾਂ ਵਧ ਰਹੀਆਂ ਹਨ।

ਅਮਰੀਕਾ 'ਚ ਇਹ ਚੋਣ ਵਾਲਾ ਸਾਲ ਹੈ ਤੇ ਯੂਰਪ 'ਚ ਚੱਲ ਰਹੀ ਯੂਕਰੇਨ ਤੇ ਰੂਸ ਦੀ ਲੜਾਈ 'ਚ ਯੂਕਰੇਨ ਰੂਸ ਨੂੰ ਖਦੇਤ ਨਹੀਂ ਪਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਸਮੇਂ 'ਚ ਅਮਰੀਕਾ ਅਜਿਹੀ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਲੜਾਈ 'ਚ ਨਹੀਂ ਉਲਝਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਰੂਸ ਨੂੰ ਯੂਕਰੇਨ ਦੀ ਹੋਰ ਜ਼ਮੀਨ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿਚ ਲੈਣ ਤੇ ਯੂਰਪ 'ਚ ਦਬਦਬਾ ਕਾਇਮ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲ ਜਾਵੇ। ਇਹੀ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਅਮਰੀਕਾ ਨੇ ਸੀਰੀਆ 'ਚ ਜਾਰਡਨ ਦੀ ਸਰਹੱਦ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਆਪਣੇ ਫੌਜੀ ਅੱਡੇ 'ਤੇ 28 ਜਨਵਰੀ ਦੇ ਡ੍ਰੋਨ ਹਮਲੇ ਦਾ ਜਵਾਬ ਤਤਕਾਲ ਦੇਣ ਦੀ ਥਾਂ ਸੌਂ ਸੌਂ-ਵਿਚਾਰ ਕੇ ਦੇਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ। ਫ੍ਰੋਨ ਹਮਲੇ 'ਚ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਤਿੰਨ ਫੌਜੀ ਮਾਰੇ ਗਏ ਸਨ ਤੇ 30 ਤੋਂ ਵੱਧ ਜ਼ਸ਼ੀ ਹੋਏ ਸਨ। ਜਦਕਿ ਈਰਾਨ ਨੇ ਹਮਲੇ 'ਚ ਆਪਣੀ ਪ੍ਰਤੱਖ ਜਾਂ ਅਪ੍ਰਤੱਖ ਭੂਮਿਕਾ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ, ਫਿਰ ਵੀ ਅਮਰੀਕਾ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਹਮਲਾ ਸੀਰੀਆ 'ਚ ਸਰਗਰਮ ਜੈਨਾਬਿਯੂਨ ਬਿਗੇਡ ਤੇ ਫਾਤੇਮਿਯੂਨ ਡਵੀਜਨ ਦੇ ਜਾਂ ਈਰਾਕ 'ਚ ਸਰਗਰਮ ਇਸਲਾਮ ਵਿਰੋਧੀ ਮੌਰਚੇ ਦੇ ਕਿਸੇ ਧੱਤੇ ਨੇ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਿਖਲਾਈ ਤੇ ਹਥਿਆਰ ਈਰਾਨ ਦਾ ਇਸਲਾਮੀ ਕ੍ਰਾਂਤੀਕਾਰੀ ਗਾਰਡ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਅਮਰੀਕੀ ਰੱਖਿਆ ਮੰਤਰੀ ਲਾਇਡ ਆਸਟਿਨ ਨੇ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਕਿ ਹਮਾਸ-ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਜੰਗ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਤੋਂ ਇਗਕ ਤੇ ਸੀਰੀਆ 'ਚ ਮੌਜੂਦ ਅਮਰੀਕੀ ਟਿਕਾਇਆ 'ਤੇ 160 ਹਮਲੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਆਪਣੀ ਨੱਕ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਅਮਰੀਕਾ ਨੇ ਈਰਾਨ ਸਮਰਥਤ ਇਸਲਾਮ ਵਿਰੋਧੀ ਗਰੁੱਪਾਂ ਦੇ ਟਿਕਾਇਆਂ 'ਤੇ ਜਵਾਬੀ ਹਵਾਈ ਹਮਲੇ ਕੀਤੇ, ਪਰ ਉਹ ਲੜਾਈ ਨੂੰ ਫੈਲਾਉਣਾ ਨਹੀਂ ਚਾਹੁੰਦਾ। ਇਸ ਲਈ ਉਹ ਆਪਣੇ ਅਰਬ ਮਿੱਤਰ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਲੰਬੀ ਜੰਗਬੰਦੀ ਦੇ ਇਕ ਸੌਦੇ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਮਿਸਰ ਦੀ ਦਿਲਚਸਪੀ ਜੰਗਬੰਦੀ 'ਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਸੁਏਜ਼ ਨਹਿਰ ਉਸ ਦੀ ਆਮਦਨੀ ਦਾ ਮੁੱਖ ਸ੍ਰੋਤ ਹੈ ਤੇ ਲਾਲ ਸਾਗਰ ਦਾ ਵਹਾਰ ਨੱਪ ਹੋਣ ਨਾਲ ਸੁਏਜ਼ ਨਹਿਰ ਤੋਂ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਆਮਦਨ ਘੱਟ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਹਮਾਸ ਨੇਤਾ ਇਸਮਾਈਲ ਹਾਨੀਆ ਨੇ ਪਿਛਲੇ ਦਿਨੀਆਂ ਕਾਹਿਗਾ ਜਾ ਕੇ ਨਵੇਂ ਜੰਗਬੰਦੀ ਪ੍ਰਸਤਾਵ 'ਤੇ ਦੇ ਦਿਨਾਂ ਤੱਕ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਇਸ ਸੌਦੇ 'ਚ ਦੋ ਵੱਡੇ ਅੰਤਿਕੇ ਹਨ। ਹਾਨੀਆ ਦੀ ਇਛਾ ਹੈ ਕਿ ਬੰਧਕ ਦੀ ਰਿਹਾਈ ਤੇ ਜੰਗਬੰਦੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਗਾਜ਼ਾ ਤੋਂ ਹਟ ਜਾਵੇ ਤੇ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਫੌਜ ਦੀ ਦੇਖਰੇਖ 'ਚ ਫਲਸਤੀਨ ਦੇ ਸਿਆਸੀ ਹੱਲ ਦੀ ਗੱਲਬਾਤ ਸੁਰੂ ਹੋਵੇ। ਨੇਤਨਯਾਹੂ ਇਸ 'ਤੇ ਅੰਤੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਗਾਜ਼ਾ ਤੋਂ ਹਮਾਸ ਦੀ ਹਸਤੀ ਮਿਟਾਏ ਬਿਨਾਂ ਉਥੋਂ ਨਹੀਂ ਹਟਣਗੇ। ਸੰਭਵ ਹੈ ਕਿ ਦਬਾਅ 'ਚ ਆ ਕੇ ਨੇਤਨਯਾਹੂ ਤੇ ਹਾਨੀਆ ਬੋਲ੍ਹੇ ਦਿਨਾਂ ਲਈ ਕੋਈ ਸੌਦਾ ਕਰ ਲੈਣ, ਪਰ ਉਹ ਟਿਕਾਊ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਨੇਤਨਯਾਹੂ ਦਾ ਗੱਠੋਜੇ ਅਜਿਹੇ ਕੱਤੜਪੰਥੀ ਜਾਧਨਿਸ਼ਟ ਦਲਾਂ ਦੇ ਸਮਰਥਨ 'ਤੇ ਟਿਕਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਜਾਰਡਨ ਨਦੀ ਤੋਂ ਸਮੁੰਦਰ ਤੱਕ ਫੈਲੀ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਯਹੁਦੀਆਂ ਦਾ ਦੈਵਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਮੰਨਦੇ ਹਨ। ਜਦਕਿ ਹਮਾਸ ਜਾਰਡਨ ਨਦੀ ਤੋਂ ਸਮੁੰਦਰ ਤੱਕ ਫੈਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਫਲਸਤੀਨੀ ਤੇ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਨੂੰ ਉਸ 'ਤੇ ਕਵਚਿਤ ਕਰ ਕੇ ਬੈਠਾ ਦੇਸ਼ ਮੰਨਦਾ ਹੈ। ਸਥਾਈ ਜੰਗਬੰਦੀ ਹੁੰਦੇ ਹੋ ਇਜ਼ਰਾਈਲ 'ਚ ਚੋਣ ਦੀ ਸੰਗ ਉਠੇਗੇ, ਜਿਸ 'ਚ ਨੇਤਨਯਾਹੂ ਦਾ ਹਾਰਨਾ ਲਗਪਗ ਤੈਅ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਜਨਮਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਖ਼ਲਾਫ਼ ਹੈ। ਜੇ ਲੜਾਈ ਜਾਰੀ ਰੱਹੀ ਹੈ ਤੇ ਨੇਤਨਯਾਹੂ ਗਾਜ਼ਾ ਤੋਂ ਹਮਾਸ ਦੀਆਂ ਜਤ੍ਤਾਂ ਪੁੱਟਣ 'ਚ ਕਾਮਯਾਬ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਹਮਾਸ ਦੀ ਸਿਆਸੀ ਹੋਂਦ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ ਜਿਵੇਂ ਸੀਰੀਆ ਤੋਂ ਇਸਲਾਮਿਕ ਸਟੇਟ ਦੀ ਹੋਈ ਸੀ।

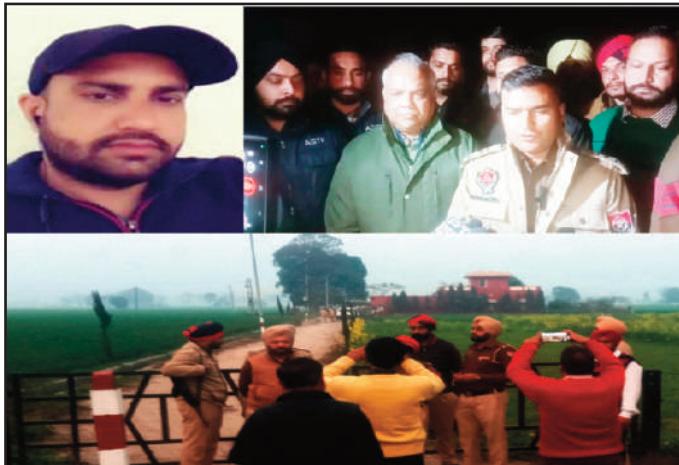
ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਹਮਾਸ ਜੰਗ ਇਕ ਨਾਜ਼ਕ ਦੋਹਾਰੇ 'ਤੇ ਹੈ। ਇਕ ਰਾਹ ਬੰਬਕਾਂ ਦੇ ਬਦਲੇ ਲੰਬੀ ਜੰਗਬੰਦੀ ਵੱਲ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਇਸਤੇਮਾਲ ਅਮਰੀਕਾ ਤੇ ਅਰਬ ਦੇਸ਼ ਮਿਲ ਕੇ ਸੁਲਾਹ ਦੀ ਅਜਿਹੀ ਰੁਧਰੇਖ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਵਿਚ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜਿਸ ਦੋ ਸਹਾਰੇ ਅਰਬ ਜਾਂ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਦੇਖਰੇਖ 'ਚ ਗਾਜ਼ਾ ਤੇ ਪੱਛਮੀ ਕੰਢੇ 'ਤੇ ਨਵਾਂ ਫਲਸਤੀਨੀ ਸ਼ਾਸਨ ਕਾਇਮ ਹੋ ਸਕੇ। ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨਾਲ ਜਿਉਣ ਦਾ ਭਰੋਸਾ ਮਿਲ ਸਕੇ ਤੇ ਫਲਸਤੀਨੀਆਂ ਨੂੰ ਆਜਾਦੀ ਨਾਲ ਜਿਉਣ ਤੇ ਆਪਣੀ ਸਰਕਾਰ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਹੱਕ ਮਿਲ ਸਕੇ। ਅਜਿਹਾ ਹੋਣ 'ਤੇ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਤੇ ਸਾਊਂਡੀ ਅਰਬ ਦੇ ਸਬੰਧਾਂ ਦੇ ਵਧਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਬਹਾਲ ਹੋ ਸਕੇਗੀ ਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਭਾਰਤ-ਪੱਛਮੀ ਏਸ਼ੀਆ ਕਾਰੀਡੋਰ ਯੋਜਨਾ ਵੀ ਅੱਗੇ ਵੱਧ ਸਕੇਗੀ। ਇਸ 'ਚ ਦੋ ਵੱਡੇ ਅੰਤਿਕੇ ਹਨ। ਗਾਜ਼ਾ 'ਚ ਹੋਏ ਭਾਰੀ ਕਤਲੇਅਮ ਤੇ ਤਥਾਹੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹਮਾਸ ਵਰਗ ਸੰਗਠਨਾਂ ਨੂੰ ਦੁਬਾਹਾ ਸਿਰ ਚੁੱਕਣ ਤੋਂ ਕੌਣ ਰੋਕੇਗਾ? ਦੂਜਾ ਵੱਡਾ ਅੰਤਿਕਾ ਹੈ ਉਹ ਯਹਦੀ ਬਸਤੀਆਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਨੇ ਪਿਛਲੇ 57 ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਦੌਰਾਨ ਫਲਸਤੀਨੀਆਂ ਦੇ ਪੱਛਮੀ ਕੰਢੇ 'ਤੇ ਵਸਾਇਆ ਹੈ। ਕੀ ਇਜ਼ਰਾਈਲੀ ਸਰਕਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਥੋਂ ਹਟਾ ਸਕੇਗੀ? ਦੂਜਾ ਰਾਹ ਜੰਗਬੰਦੀ ਦੀ ਥਾਂ ਸੀਮਤ ਤੇ ਟੀਚਾਬੱਧ ਜੰਗ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਵੱਲ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਨੇਤੱਨਾਯਾਹੂ ਅਤੇ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਿਆਸੀ ਹੋਂਦ ਉਸੇ 'ਤੇ ਟਿਕੀ ਹੈ। ਉਹ ਹਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਤਦ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਰੋਕਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ, ਜਦ ਤੱਕ ਹਮਾਸ ਦਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਫ਼ਾਇਆ ਨਹੀਂ ਹੋ ਜਾਂਦਾ। ਇਸ ਰਾਹ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਖਤਰਾ ਇਹੀ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਭਿਆਨਕ ਕਤਲੇਅਮ ਤੇ ਤਥਾਹੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਫਲਸਤੀਨੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਅਰਬ ਦੇਸ਼ਾਂ 'ਚ ਵੀ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਤੇ ਪੱਛਮ ਪ੍ਰਤੀ ਰੋਸ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਫੈਲ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਹਮਾਸ ਵਰਗ ਸੰਗਠਨਾਂ ਲਈ ਜ਼ਮੀਨ ਤਿਆਰ ਕਰੇਗੀ। ਪੱਛਮੀ ਕੰਢੇ ਤੇ ਲਿਬਨਾਨ 'ਚ ਰੋਸ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਚਰਮ 'ਤੇ ਹੈ। ਹਿਜ਼ਬੁਲਾ ਦੇ ਕਿਸੇ ਰਾਕਟ ਨਾਲ ਇਜ਼ਰਾਈਲੀ ਬਸਤੀ ਨੂੰ ਵੱਡਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੁੰਦੇ ਹੋ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਉਤਰੀ ਸਰਹੋਦ 'ਤੇ ਵੀ ਲੜਾਈ 'ਚ ਪੈਣਾ ਪੈ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਯਮਨ, ਸੀਰੀਆ ਤੇ ਇਰਾਕ 'ਚ ਈਰਾਨ ਸਮਰਥਕ ਵਿਰੋਧੀ ਗਰੁੱਪ ਅਮਰੀਕੀ ਅੰਡਿਆਂ ਨੂੰ ਨਿਸਾਨ ਬਣਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਕਿਸੇ ਜਾਹਜ਼ ਜਾਂ ਅੱਡੇ ਨੂੰ ਕੋਈ ਵੱਡਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ ਤਾਂ ਅਮਰੀਕਾ ਨੂੰ ਵੀ ਜੰਗ 'ਚ ਉਲਟਣਾ ਪੈ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਲਾਲ ਸਾਗਰ ਦਾ ਰਾਹ ਬੰਦ ਹੋਣ ਨਾਲ ਵਿਸ਼ਵ ਵਪਾਰ ਨੂੰ ਉੱਜ ਹੀ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸਾਰੇ ਪੱਛਮੀ ਏਸ਼ੀਆ 'ਚ ਲੜਾਈ ਫੈਲਣ ਨਾਲ ਤੇ ਇਰਾਨ ਦੇ ਜੰਗ 'ਚ ਉਤਰਨ 'ਤੇ ਤੇਲ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ 'ਚ ਉਬਾਲ ਦਾ ਵੀ ਖਤਰਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੀਆਂ ਭਿਆਨਕ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਦੇਖਦੇ ਹੋਏ ਭਲਾਈ ਇਸੇ 'ਚ ਲਗਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਜ਼ਰਾਈਲੀ ਜਨਤਾ ਹੀ ਆਪਣੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਬਦਲੇ ਜਾਂ ਫਿਰ ਉਸ 'ਤੇ ਜੰਗਬੰਦੀ ਦਾ ਦਬਾਅ ਪਾਏ। ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਡਿਪਲੋਮੈਟ ਹੈਨਰੀ ਕਿਸ਼ਿਸ਼ਰ ਨੇ ਥੀਕ ਹੀ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਦੀ ਕੋਈ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਨੀਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸਿਰਫ ਘਰੋਲੂ ਸਿਆਸਤ ਹੈ! ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਰਫ਼ਾਹ 'ਚ ਪਨਾਹ ਲੈ ਚੁੱਕੇ ਫਲਸਤੀਨੀਆਂ 'ਤੇ ਇਜ਼ਰਾਈਲੀ ਹਮਲੇ ਲਗਾਤਾਰ ਜਾਰੀ ਹਨ। ਇਸ ਕਾਰਨ ਦੋਵੇਂ ਪਾਸਿਆਂ ਤੋਂ ਬੰਬਕਾਂ ਦੀ ਰਿਹਾਈ ਬਾਰੇ ਚੱਲ ਰਹੀ ਗੱਲਬਾਤ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਆਦਾਨ-ਪ੍ਰਦਾਨ ਨੂੰ ਵੀ ਢਾਹ ਲੱਗੀ ਹੈ। ਸੰਯਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ, ਯੂਰੋਪੀਅਨ ਯੂਨੀਅਨ, ਅਮਰੀਕਾ ਤੇ ਅਰਬ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨੇ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਨੂੰ ਚੇਤਾਵਨੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਰਫ਼ਾਹ 'ਤੇ ਮਿਥ ਕੇ ਹਮਲੇ ਨਹੀਂ ਕਰਨੇ ਚਾਹੀਦੇ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਇਨਸਾਨੀਅਤ ਦਾ ਘਾਣ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਹੋਵੇਗੀ। ਉਧਰ ਫਲਸਤੀਨ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਮਹਿਮੁਦ ਅੰਬਾਸ ਅਤੇ ਕਤਰ ਦੇ ਅਮੀਰ ਸੇਖ ਤਮੀਮ ਬਿਨ ਹਾਮਦ ਅਲ ਦਾਨੀ ਗਾਜ਼ਾ ਦੇ ਭਵਿੱਖ 'ਚ ਫਲਸਤੀਨੀ ਅਥਰਟੀ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ-ਵਾਂਦਰਾ ਕਰਨ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਤੇ ਹਮਾਸ ਦੀ ਜੰਗ ਪਿਛਲੇ ਵਰ੍਷ੇ 7 ਅਕਤੂਬਰ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਹੁਣ ਤੱਕ 28 ਜਾਨਾਰ ਤੋਂ ਵੱਧ ਫਲਸਤੀਨੀਆਂ ਅਤੇ 1,139 ਇਜ਼ਰਾਈਲੀਆਂ ਦੀ ਜਾਨ ਲੈ ਚੁੱਕੀ ਹੈ।

ਸ਼ਿਵਕਾਂਤ ਸ਼ਰਮਾ

ਹਿਸਟਰੀ ਸੀਟਰ ਕਾਲਾ ਮਾਨ ਪਨੌਲਾ ਪੁਲਿਸ ਮੁਕਾਬਲੇ ਦੌਰਾਨ ਹਲਾਕ

ਧੱਨੋਲਾ ਮੰਡੀ (ਸੰਜੀਵ ਗਰਗ ਕਾਲੀ) -
ਹਿਸਤਰੀ ਸੀਟਰ ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਕਾਲਾ
ਮਾਨ ਧੱਨੋਲਾ, ਐਂਟੀ ਗੈਂਗਸਟਰ ਟਾਸਕ
ਫੋਰਸ ਨਾਲ ਮੁਕਾਬਲੇ ਤੇ ਬਾਅਦ ਹਲਕ
ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਕਾਲਾ
ਮਾਨ ਧੱਨੋਲਾ ਤੇ ਕਰੀਬ ਦੋ ਦਰਜਨ ਤੋਂ ਵੱਧ
ਕਤਲ ਮਾਰਕਤਾਈ ਦੇ ਮੁੱਕਦਮੇ ਦਰਜ
ਸਨ ਅਤੇ ਪਿੱਛਲੇ ਦਿਨੀਂ ਧੱਨੋਲਾ ਦੇ
ਕਾਂਗਰਸੀ ਬਲਾਕ ਪ੍ਰਾਣ ਤੇ ਜਾਨਲੇਵਾ
ਹਮਲਾ ਕਰਕੇ ਫਰਾਰ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ
ਨੂੰ ਗਿਰਫ਼ਤਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਬਰਨਾਲਾ
ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਟੀਮਾ ਬਣਾਈਆਂ ਹੋਈਆਂ ਸਨ
ਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਗਿਰਫ਼ਤਾਰ ਕਰਨ ਲਈ
ਛਾਪੇਮਾਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ, ਜਿਸ ਦੇ
ਚਲਦਿਆਂ ਅੱਜ ਐਂਟੀ ਟਾਸਕ ਫੋਰਸ ਦੇ
ਥੋਭਾਜੀਵੀ ਸੀ ਸੰਚੀਵ ਵਾਪਸ ਅਤੇ ਕੀਤੇ ਹੋ

ਏਆਈਜੀ ਸ੍ਰੀ ਸੰਦੀਪ ਕੁਮਾਰ ਅਤੇ ਡੀਐਸ
ਬਰਾੜ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿੱਚ ਟੀਮ ਨੇ ਕਾਲ
ਬਡ਼ਬਰ ਨੇੜੇ ਸੰਗਰੂਰ ਰੋਡ ਇੱਕ ਲਾਲ ਕੋਠੇ
ਪਾ ਲਿਆ, ਜਿਥੇ ਗੈਂਗਸਟਰ ਕਾਲਾ ਧੱਨਲ
ਪਾਰਟੀ ਤੇ ਫਾਇਰ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਜਥਾਵੀ ਰ
ਪੁਲਿਸ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿੱਚ ਗੈਂਗਸਟਰ ਕ
ਮਾਰਿਆ ਗਿਆ। ਘਟਨਾ ਵਾਲੀ ਥਾਂ ਤੇ ਪੁ
ਕਰਡੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਪੱ
ਵੀ ਐਂਦਰ ਨਹੀਂ ਜਾਣ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।
ਪੱਤਰਕਾਰਾ ਨੂੰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੇ ਹੋਏ ਏਤੇ

ਏਆਈ ਸ੍ਰੀ ਸੰਦੀਪ ਗੋਇਲ ਅਤੇ ਐਸਾਈਸਪੈਕਟਰ ਬਰਨਾਲਾ ਸ੍ਰੀ ਸੰਦੀਪ ਮਲਿਕ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਕਾਲ ਧਨੋਲਾ ਕਈ ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਭਾਲ ਵਿੱਚ ਸੀ ਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਘੇਰਾ ਪਾ ਲਿਆ ਤੇ ਉਸਨੇ ਪੁਲਿਸ ਵੇਖਣ ਵਾਲੀ ਚਲਾ ਦਿੱਤੀ ਤੇ ਜਵਾਬੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਕਾਲ ਧਨੋਲਾ ਮਾਰਿਆ ਗਿਆ ਤੇ ਇਸ ਦੇ ਦੋ ਸਾਥੀ ਪੁਲਿਸ ਟੈਂਕ ਰਾਉਂਡ ਕਰ ਲਏ ਹਨ ਇਸ ਜਵਾਬੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਦੋ ਜਵਾਨ ਇੱਥੈਕਟਰ ਪੁਸ਼ਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਸਬ ਇੱਥੈਕਟਰ ਜਸਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਵੀ ਜਖਮੀ ਹੋਏ ਹਨ ਜੋ ਜੇਤੇ ਇਲਾਜ ਹਨ ਅਤੇ ਪਰੀ ਜਾਂਚ ਪੜਤਾਲ ਕਰਦੇ ਹਨ।

(ਪਿਛਲੇ ਅੰਕ ਦੀ ਬਾਕੀ)

ਉਸ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਇੱਕ ਲੀਨ੍ਹੂ ਉਹ ਫੋਟੋ ਦਿਖਾ ਦਿਤੀ। ਮੈਨੂੰ ਕੁਝੀ ਸੁੰਦਰ ਲੱਗੀ ਸੀ। ਅੱਤ ਉਸ ਦੇ ਹਾਣ ਦੀ ਜਾਪੀ। ਮੈਂ ਉਸ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦਿਤਾ ਕਿ ਸਮਾਂ ਮਿਲਣ ਤੇ ਮੈਂ ਤੇਰੇ ਵਿਰਾਨ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰਾਂਗੀ ਫਿਰ ਕਿਸੇ ਦਿਨ ਉਸ ਨੂੰ ਵੇਖ ਗੱਲ ਨੂੰ ਸਿਰੇ ਲਗਾਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕਰਾਂਗੇ। ਉਹ ਹੱਸ ਪਿਆ ਅਤੇ ਬੁਖ ਹੋ ਗਿਆ। ਕਦੇ ਕਦੇ ਮੈਂ ਉਸ ਨੂੰ ਮਖੌਲ ਵੀ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪਈ ਕਿ ਮੈਂ ਤਾਂ ਆਪਦੇ ਕੰਮ ਤੇਰੀ ਬਹੁ ਤੋਂ ਹੀ ਕਰਵਾਇਆ ਕਰਾਂਗੀ। ਉਹ ਕੁਝੀਆਂ ਵਾਂਗ ਸਰਮਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਮੈਨੂੰ ਕੋਈ ਵੀ ਉਤਰ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮਾਂ ਲੰਘ ਰਿਹਾ ਸੀ।

ਇਕ ਦਿਨ ਮੈਂਹੁੰ ਬੜੀ ਦਰਦ ਮਹਿਸੂਸ ਹੋਈ ਮੈਂ
ਮਹਿੰਦਰ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਤਾਂ ਉਹ ਕਹਿਣ ਲੱਗ ਕੇ ਤੂੰ ਨਾਰਿੰਦਰ
ਨੂੰ ਨਾਲ ਲੈ ਜਾ ਤੇ ਡਾਕਟਰ ਨੂੰ ਦਿਖਾ ਲਵੇ । ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਬੇਬੇ
ਜੀ ਹੋਣਗੇ ਅਤੇ ਮੈਂ ਕਾਫ਼ੀ ਠੀਕ ਹਾਂ । ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਮੈਂ,
ਨਾਰਿੰਦਰ ਨਾਲ ਗਈ ਅਤੇ ਡਾਕਟਰ ਨੂੰ ਚੈਕ ਕਰਵਾ
ਆਪਣੀਆਂ ਦਵਾਈਆਂ ਲੈ ਆਈ ਅਤੇ ਡਾਕਟਰ ਨੇ ਦੱਸਿਆ
ਕਿ ਉਮੀਦ ਹੈ ਡਲਿੰਵਰੀ ਨਾਰਮਲ ਹੀ ਹੋਵੇਗੀ ਪੰਦਰਾਂ ਦਿਨਾਂ
ਨੂੰ ਫੇਰ ਆ ਜਾਣਾ । ਤੁਹਾਨੂੰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸਮਾਂ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿਚ
ਨਹੀਂ ਰਖਾਂਗੇ । ਫਿਰ ਵੀ ਦੋ ਕੁ ਦਿਨ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰ ਕੇ ਆ ਜਾਣਾ
। ਮੈਂ ਨਾਰਿੰਦਰ ਨੂੰ ਦਵਾਈਆਂ ਖਰੀਦਣ ਲਈ ਆਖ ਆਪ ਕਾਰ
ਵਿਚ ਆ ਕੇ ਬੈਠ ਗਈ ਅਤੇ ਸੋਚਾਂ ਦੇ ਘੋੜੇ ਤੇ ਸਵਾਰ ਹੋ
ਗਈ । ਮਨ ਹੀ ਮਨ ਕਈ ਚੰਗੀਆਂ ਮਾੜੀਆਂ ਸੋਚਾਂ ਮਨ ਵਿਚ
ਆਉਣ ਲੱਗੀਆਂ । ਨਾਰਿੰਦਰ ਨੇ ਜਦੋਂ ਆ ਕੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਾਬੀ
ਚਲੀਏ ਤਾਂ ਮੈਂ ਸੋਚਾਂ ਵਿਚੋਂ ਵਾਪਿਸ ਨਿਕਲੀ ਤੇ ਅਚਾਨਕ
ਕਿਹਾ ਕਿ ਚਲੋ ਜੀ । ਨਾਰਿੰਦਰ ਕਾਰ ਚਲਾ ਕੇ ਘਰ ਵੱਲ ਚੱਲ
ਪਿਆ । ਮੈਂ ਉਸ ਦੇ ਵਿਆਹ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਉਸ ਨਾਲ ਨਾ ਕਰ
ਸਕੀ ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਇਕੱਲਾ ਹੀ ਸੀ ਅਤੇ ਗੱਲ ਕਰਨ
ਦਾ ਮੌਕਾ ਸੀ ਪ੍ਰੇਤੂ ਮੇਰੀਆਂ ਸੋਚਾਂ ਦੀ ਲੜੀ ਕਿਤੇ ਹੋਰ ਹੀ
ਜੂਤੀ ਹੋਈ ਸੀ ਅਤੇ ਮੈਂਹੁੰ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਖਿਆਲ ਹੀ ਨਹੀਂ
ਆਇਆ ਸੀ । ਨਾਰਿੰਦਰ ਨੇ ਆਪ ਤਾਂ ਕੋਈ ਗੱਲ ਨਾ ਟੋਰੀ ।
ਕਿਉਂ ਜੋ ਉਹ ਸਮਝਦਾ ਸੀ ਇਹ ਸਾਂ ਗੱਲ ਕਰਨ ਦਾ ਠੀਕ
ਨਹੀਂ ਹੈ । ਅਸੀਂ ਘਰ ਪੁਜ ਕੇ ਮਹਿੰਦਰ ਦਾ ਹਾਲ ਪੇਛਿਆ
ਤੇ ਆਪਣਾ ਹਾਲ ਦੱਸਿਆ । ਦਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਲਈ ਸੀ ।
ਅੱਜ ਸੁਕਰਵਾਰ ਸੀ ਅਤੇ ਸੋਮਵਾਰ ਨੂੰ ਪਲਸਤਰ ਕਟਵਾਉਣ
ਲਈ ਮਹਿੰਦਰ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਜਾਣਾ ਸੀ । ਸਿਰ ਦੀ ਦਰਦ ਤਾਂ
ਬਿਲਕੁਲ ਹੀ ਠੀਕ ਸੀ ।

ਸੇਮਵਾਰ ਮਹਿੰਦਰ ਨੂੰ ਨਿਰੰਦਰ ਹਸਪਤਾਲ ਲੈ ਕੇ ਗਿਆ ਪਲਸਤਰ ਕੱਟਿਆ ਗਿਆ ਡਾਕਟਰ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਜੋੜ ਠੀਕ ਹੈ ਹੋਲੀ ਹੋਲੀ ਤੁਰਨ ਨਾਲ ਬਿਲਕੁਲ ਠੀਕ ਹੋ ਜਾਣਗੇ ਹਾਲੇ ਲੱਤ ਉਪਰ ਭਾਰ ਨਹੀਂ ਦੇਣਾ ਹੈ ਸਹਾਰੇ ਨਾਲ ਬਾਬੁ ਰੂਮ ਤਕ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਕੁਝ ਅਕਸਰ ਸਾਈਜ਼ਾਂ ਕਰਨ ਫਿਰ ਅਗਲੇ ਮਹੀਨੇ ਚੈਕ ਕਰ ਕੇ ਦੱਸਾਂਗੇ ਕਿ ਕੰਮ ਤੇ ਕਦੋਂ ਜਾਣ । ਹਾਲੇ ਅਰਾਮ ਹੀ ਕਰਨ । ਘਰੇ ਪੁੱਜ ਨਿਰੰਦਰ ਨੇ ਸਾਰੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਹਾਲਤ ਤੋਂ ਜਾਣੂੰ ਕਰਵਾ ਦਿਤਾ । ਮੇਰੇ ਹਸਪਤਾਲ ਜਾਣ ਦਾ ਸਮਾਂ ਆ ਗਿਆ ਸੀ । ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਜਾਣ ਲਈ ਬੇਬੇ ਜਿ, ਇਕ ਕੰਮ ਵਾਲੀ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਸਨ ਨਿਰੰਦਰ ਨੇ ਕਾਰ ਚਲਾਉਣੀ ਸੀ। ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਮੇਰੇ ਕੁਝ ਕਧੇ ਇੱਕੱਠੇ ਕਰ ਤੇ ਬਾਕੀਆਂ ਨੂੰ ਨਾਲ ਲੈ ਅਸੀਂ ਹਸਪਤਾਲ ਪੁੱਜ ਗਏ । ਡਾਕਟਰ ਨੇ ਚੈਕ ਕਰ ਦਾਖਲ ਕਰ ਲਿਆ ਵੱਖਰਾ ਕਮਰਾ ਦੇ ਦਿਤਾ ਗਿਆ । ਨਰਸ ਨੂੰ ਦਵਾਈਆਂ ਦੇਣ ਲਈ ਆਖਿਆ ਗਿਆ । ਕੁਝ ਦਵਾਈਆਂ ਬਾਹਰੋਂ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਨਿਰੰਦਰ ਨੂੰ ਭੇਜ ਦਿਤਾ । ਦੁਪਹਿਰ ਨੂੰ ਸਾਰਿਆਂ ਨੇ ਭੇਜਨ ਛਕ ਲਿਆ ਮੈਨੂੰ ਤਾਂ ਗੁਲਕੋਜ਼ ਲਾਇਆ ਹੋਇਆ ਸੀ ਉਸ ਦੇ ਵਿਚ ਹੀ ਦਵਾਈਆਂ ਪਾਈਆਂ ਹੋਈਆਂ ਸਨ । ਸਾਮ ਨੂੰ ਡਾਕਟਰ ਸੈਨੂੰ ਅੰਦਰ ਲੈ ਗਈ । ਅੱਤ ਵਜੇ ਦੇ ਆਸ ਪਾਸ ਬੇਬੇ ਨੂੰ ਬੱਚਾ ਫੜਾ ਦਿਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਨਰਸ ਨੇ ਵਧਾਈ ਦਿਤੀ । ਸਾਰਾ ਪਰਿਵਾਰ ਖਸ਼ ਹੋ ਗਿਆ । ਮੈਨੂੰ ਦਵਾਈ ਦੇ ਕੇ ਅਰਾਮ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ । ਮਹਿੰਦਰ ਨੂੰ ਖਬਰ ਕਰ ਦਿਤੀ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਮੁੰਡੇ ਦੇ ਬਾਪੂ ਹੋ ਗਏ ਹੋ । ਬਹੁਤ ਖਸ਼ ਹੋਇਆ । ਉਸੇ ਵਕਤ ਹਸਪਤਾਲ ਆਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸੀ ਪਰ ਮਜ਼ਬੂਰੀ ਸੀ ਇਸ ਲਈ ਕੋਈ ਵੀ ਉਸ ਨੂੰ ਹਸਪਤਾਲ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਾ ਹੋਇਆ । ਮੇਰਾ ਦਿਲ ਹੀ ਜਾਣਦਾ ਕਿ ਮੇਰੇ ਅੰਦਰ ਉਸ ਵੇਲੇ ਕਿ ਚਲ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਮੈਂ ਮਹਿੰਦਰ ਦੇ ਅੰਦਰ ਦੀ ਗੱਲ ਵੀ ਸਮਝ ਸਕਦੀ ਸੀ । ਬੈਂਦ ਦੋ ਦਿਨ ਸੁਖ ਸਾਂਦ ਨਾਲ ਲੰਘ ਗਏ ਅਤੇ ਸਾਨੂੰ ਘਰ ਜਾਣ ਲਈ ਛੁਟੀ ਦੇ ਦਿਤੀ ਗਈ । ਘਰ ਪੁੱਜ ਕੇ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮਹਿੰਦਰ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਮੇਰੀ ਹਾਲਤ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਿਆ ਤੇ ਫਿਰ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਵੇਖਿਆ ਤਾਂ ਉਸ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਫਲਕ ਪਈਆਂ । ਸਾਰੇ ਸਮਝ ਸਕਦੇ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਕੀ ਚਲ ਰਿਹਾ ਹੈ । ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਬੇਬੇ ਜੀ ਗੁਰਦਵਾਰੇ ਜਾ ਕੇ ਅਰਦਾਸ ਕਰਵਾ ਆਏ ਤੇ ਆ ਕੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਮੁਖ ਵਾਕ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਅੱਖਰ ਮ ਆਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਮ ਦੇ ਉਪਰ ਚੁਕਦਾ ਨਾਂ ਰੱਖ ਲਵੇ । ਸਾਰਿਆਂ ਦੀ ਸਲਾਹ ਨਾਲ ਮਨਜ਼ੂਰ ਸਿੰਘ ਨਾਂ ਰੱਖ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ।

ਹੋਰ ਅਤੇ ਕੱਲ ਹੋਰ ਹੁੰਦਾ ਚਲਾ ਗਿਆ ਮਹਿੰਦਰ ਦੀ ਹਾਲਤ
ਵੀ ਦਿਨੋ ਦਿਨ ਠੀਕ ਹੋ ਰਹੀ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਹੁਣ ਮਨਜ਼ੀਤ ਤੇ
ਕੇਂਦਰਿਤ ਹੋ ਚਕੇ ਸੀ।

ਇਕ ਦਿਨ ਘਰ ਬੈਠੇ ਐਤਵਾਰ ਛੁਟੀ ਮੰਨਾ ਰਹੇ ਸੀ। ਨਰਿੰਦਰ ਨੇ ਬਹੁਤ ਦਿਨ ਤੋਂ ਕੰਮਪਿਊਟਰ ਹੀ ਨਹੀਂ ਦੇਖਿਆ ਸੀ ਕਿਉਂ ਜੋ ਦਿਨ ਰਾਤ ਸਾਡੇ ਦੋਹਾਂ ਵਿਚ ਰੁੱਝਾ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਬੱਚੇ ਦੀ ਆਮਦ ਹੋਣ ਨਾਲ ਉਹ ਹੋਰ ਵੀ ਰੁੱਝ ਗਿਆ ਸੀ ਕਦੇ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਦਵਾਈ ਦੇ ਕਦੇ ਕਿਸੇ ਨੂੰ, ਘਰ ਵਿਚ ਆਇਆ ਗਿਆ ਵੀ ਬਹੁਤ ਸੀ, ਉਸ ਦੀ ਸੂਰਤ ਭੁਲੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਅੱਜ ਉਸ ਨੇ ਜਦੋਂ ਕੰਮਪਿਊਟਰ ਦੇਖਿਆ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਦੇ ਇਮਤਿਹਾਨ ਵਿਚੋਂ ਪਾਸ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਤੇ ਉਸ ਦਾ ਤੀਸਰਾ ਨੰਬਰ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਇਹ ਖਬਰ ਸਭ ਨਾਲ ਸਾਝੀ ਕੀਤੀ ਤੇ ਘਰ ਵਿਚ ਖੁਸ਼ੀ ਛਾ ਗਈ ਸਾਰਾ ਪਰਿਵਾਰ ਬਹੁਤ ਹੀ ਖੁਸ਼ ਹੋਇਆ। ਹੁਣ ਉਸ ਨੂੰ ਇੰਟਰਵਿਊ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਕਰਨੀ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਮਿਤੀ ਵੀ ਨਤੀਜੇ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਮਿਲ ਗਈ ਸੀ ਜਿਹੜੀ ਅਗਲੇ

ਕਹਾਣੀ ਬਿਖੜੇ ਰਾਹ ਡਾਕਟਰ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕੋਟਕਪੁਰਾ

ਮਹੀਨੇ ਸੀ ਘਰ ਵਿਚ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਮਨਾਈਆਂ ਗਈਆਂ। ਸਭ ਕਾਮਿਆਂ ਨੂੰ ਸੌ ਸੌ ਰੁਪਿਆ ਅਤੇ ਲੱਡੂ ਦਿਤੇ ਗਏ। ਮਨਜ਼ੀਤ ਦੇ ਆਉਣ ਦੀ ਖੁਸ਼ੀ ਦੀ ਮਿਠਿਆਈ ਅੱਲੋਂ ਤੌਰ ਤੇ ਦਿਤੀ ਗਈ ਪਿੱਛ ਦੇ ਅੰਦਰ ਵੀ ਮਿਠਿਆਈ ਵੰਡੀ ਗਈ। ਕੰਮ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਮਿਲ ਜੁਲ ਕੇ ਇਹ ਕੰਮ ਨੇਪਰੇ ਚਾਡ ਦਿਤਾ। ਘਰ ਵਿਚ ਵਧਾਈਆਂ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦਾ ਮੇਲਾ ਲੱਗ ਗਿਆ। ਪਰਿਵਾਰਿਕ ਸੌਬੰਧਾਂ ਦਾ ਤਾ ਪੈਰ ਰੀ ਢੂਜੇ ਨਹੀਂ ਲੱਗ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਪਰਮਾਤਮਾ ਇਸ ਪਰਿਵਾਰ ਤੇ ਪ੍ਰਸੀਤ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਿਹਾਲ ਸੀ। ਬੇਬੇ ਜੀ ਨੇ ਗੁਰਦਵਾਰੇ ਜਾ ਕੇ ਪਰਮਾਤਮਾ ਅੱਗੇ ਪਰਿਵਾਰਿਕ ਸੁਖ ਸਾਂਤੀ ਲਈ ਅਰਦਾਸ ਕੀਤੀ।

ਨੰਗਿਦਰ ਨੇ ਘਰੇ ਰਹਿ ਕੇ ਹੀ ਇੰਟਰਵਿਊ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਲਈ ਸੀ ਕਿ ਕਦੇ ਕਦੇ ਉਹ ਸਾਨੂੰ ਵੇਖ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਆਪਦੇ ਭਤੀਜੇ ਨਾਲ ਬੇਡ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਮੈਂ ਉਸ ਨੂੰ ਕਹਿੰਦੀ ਰਹਿੰਦੀ ਸੀ ਕਿ ਆਪਦੀ ਇੰਟਰਵਿਊ ਦਾ ਧਿਆਨ ਕਰ ਜੋ ਕੋਈ ਗੜਬਹੜ ਹੋ ਗਈ ਤੌਰੀ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਬਹੁ ਰੁਸ ਜਾਵੇਗੀ। ਉਹ ਹੱਸ ਪੈਂਦਾ ਤੇ ਮੇਰੇ ਕੋਲੋਂ ਢੂਰ ਜਾ ਤਿਆਰੀ ਨੂੰ ਜੱਟ ਜਾਂਦਾ ਸੀ।

ਤਾਂ ਭੜਿਆ ਹੀ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਅਖੀਰ ਇੰਟਰਵਿਊ ਦਾ ਦਿਨ ਨੇਤੇ ਆ ਗਿਆ। ਉਸ ਨੂੰ ਕੁਲਬੀਰ ਇੰਟਰਵਿਊ ਤੇ ਲੈ ਗਿਆ ਸਵੇਰੇ ਗਏ ਤੇ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਆ ਗਏ। ਉਥੇ ਉਸ ਦੀ ਸਹੱਲੀ ਵੀ ਆਈ ਹੋਈ ਸੀ। ਕੁਲਬੀਰ ਉਸ ਨੂੰ ਵੇਖ ਆਇਆ ਸੀ। ਘਰ ਆ ਕੇ ਉਸ ਨੇ ਰੋਲਾ ਹੀ ਪਾ ਦਿਤਾ ਕਿ ਕੁਝ ਤਾਂ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸੋਹਣੀ ਹੈ ਨਿਰਿਦਰ ਦਾ ਮੰਗਣਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ। ਉਸ ਨੇ ਬੇਥੇ ਨਾਲ ਸਲਾਹ ਕਰ ਬਾਪੂ ਜੀ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕੀਤੀ। ਬਾਪੂ ਜੀ ਨੇ ਪਰਿਵਾਰ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛ ਗਿੰਡ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀ ਉਸ ਨੂੰ ਕਿਤਨੀ ਜ਼ਮੀਨ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਪਰਿਵਾਰ ਕਿਡਾ ਕੁ ਹੈ। ਨਿਰਿਦਰ ਨੂੰ ਬਾਪੂ ਨੇ ਕੋਲ ਬਿਠਾ ਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਸਲਾਹ ਪੁੱਛੀ। ਉਹ ਤਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਤਿਆਰ ਸੀ ਪ੍ਰੇਤੂ ਉਸ ਨੂੰ ਪਰਿਵਾਰ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਵੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਬਾਪੂ ਜੀ ਨੇ ਪੂਰੀ ਪੜਤਾਲ ਕਰਨ ਉਪਰੰਤ ਤਕ ਅੰਤਿਮ ਫੈਸਲਾ ਟਾਲ ਦਿੱਤਾ। ਨਿਰਿਦਰ ਉਦਾਸ ਜਿਹਾ ਹੋ ਗਿਆ ਕਿ ਇਹ ਨਵੀਂ ਭਸੂੰਤੀ ਬਾਪੂ ਜੀ ਨੇ ਪਾ ਦਿਤੀ ਹੈ। ਉਸ ਨੂੰ ਮੈਂ ਹੋਸਲਾ ਦਿਤਾ ਕਿ ਚਿੰਤਾ ਨਾ ਕਰ ਸਭ ਠੀਕ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਮੈਂ ਉਸ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਮੇਰੇ ਪੇਕੇ ਵੀ ਕੋਈ ਅਮੀਰ ਨਹੀਂ ਸਨ ਬਾਪੂ ਨੂੰ ਮਹੀਨਦਰ ਨੇ ਮੰਨਾ ਹੀ ਲਿਆ ਸੀ। ਤੇਰਾ ਵੀਰ ਨੂੰ ਕੰਮ ਤੇ ਜਾਣਾ ਚਾਲੁ ਕਰ ਲੈਣ ਦੇ ਫੇਰ ਕਿਸੇ ਦਿਨ ਉਸ ਨੂੰ ਨਾਲ ਲੈ ਕੇ ਸਭ ਕੁਝ ਪੜਤਾਲ ਲਵਾਂਗੇ ਤੇ ਹੂੰ ਤਾਂ ਛਾਈਵਰ ਬਣ ਨਾਲ ਹੀ ਚਲੇਂਗਾ। ਇਹ ਸੁਣ ਨਿਰਿਦਰ ਦੇ ਚੇਹਰੇ ਤੇ ਰੌਣਕ ਭਲਕਣ ਲੱਗੀ।

ਸੋਮਵਾਰ ਮਹਿੰਦਰ ਨੂੰ ਨਾਲ ਲੈ ਕੇ ਮੈਂ ਤੇ
ਨਰਿੰਦਰ ਡਾਕਟਰ ਨੂੰ ਵਿਖਾਉਣ ਲਈ ਗਏ। ਡਾਕਟਰ ਨੇ
ਦੇਖ ਕੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਮਹਿੰਦਰ ਦੀ ਹਾਲਤ ਠੀਕ ਹੈ ਇਹ ਹੁਣ
ਕੰਮ ਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ ਪ੍ਰੰਤੂ ਕੁਝ ਦਿਨ ਕਾਰ ਨਾ ਚਲਾਉਣ
ਤੇ ਪੰਦਰਾਂ ਦਿਨ ਠਹਿਰ ਕੇ ਆਪ ਚਲਾ ਕੇ ਜਾ ਸਕਣਗੇ।
ਉਤਨਾ ਚਿਰ ਹੋ ਸਕੇ ਤਾਂ ਡ੍ਰਾਈਵਰ ਲੈ ਜਾਇਆ ਕਰੇ ਤੇ ਲੈ
ਆਇਆ ਕਰੇ। ਨਰਿੰਦਰ ਨੇ ਮਨ ਹੀ ਮਨ ਸੋਚਿਆ ਮੈਂ ਤਾਂ

ਜਾਇਆ ਕੁੰਗਾ। ਮੈਂ ਵੀਰ ਨਾਲ ਤੇ ਭਾਬੀ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਦਿਲਾਂ
ਸੁਰਜੀਤ ਦੇ ਘਰ ਬਾਰੇ ਵੀ ਪਤਾ ਲੈ ਆਵਾਂਗੇ। ਇਹ ਵਿਚਾਰ
ਮਨ ਵਿਚ ਲੈ ਨਹਿੰਦਰ, ਮਹਿੰਦਰ ਤੇ ਭਾਬੀ ਨੂੰ ਘਰ ਲੈ
ਆਇਆ। ਘਰ ਜਦੋਂ ਪਤਾ ਲਗਾ ਕਿ ਮਹਿੰਦਰ ਹੁਣ ਠੀਕ ਹੈ
ਤੇ ਕੰਮ ਤੇ ਵੀ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪਰਿਵਾਰ ਵਿਚ ਖੁਸ਼ੀ ਦੀ
ਲਹਿਰ ਦੌੜ ਗਈ। ਬੇਬੇ ਨੇ ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਗੁਰਵਾਰੇ ਜਾ
ਅਰਦਾਸ ਕਰਵਾਈ।

ڈاٹیہر لੱਭਣ ਤਕ ਨਹਿਰਦਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਵੀਰ
ਮਹਿਰਦਰ ਨੂੰ ਮੈਂ ਹੀ ਲੈ ਜਾਵਾਂਗਾ ਅਤੇ ਛਟੀ ਸਮੇਂ ਵਾਪਸ ਲੈ
ਆਇਆ ਕਰਾਂਗਾ । ਇਹ ਸੁਣ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਭਾਬੀ ਨੂੰ ਤਸੱਲੀ ਹੋ
ਗਈ ਕਿ ਨਹਿਰਦਰ ਆਪਣੇ ਭਰਾ ਦਾ ਧਿਆਨ ਰੱਖੇਗਾ ਤੇ ਉਸ
ਨੂੰ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਹੀ ਲੈ ਜਾਇਆ ਕਰੇਗਾ ਤੇ ਸਮੇਂ ਤੇ ਹੀ ਵਾਪਿਸ
ਲੈ ਆਵੇਗਾ । ਸਮਾਂ ਨੇ ਆਪਦੀ ਰਹਤਾਰ ਫੜ ਲਈ ਮਹਿਰਦਰ
ਕੰਮ ਤੇ ਜਾਂਦਾ ਅਤੇ ਵੇਲੇ ਨਾਲ ਹੀ ਘਰ ਵਾਪਸ ਆ ਜਾਇਆ
ਕਰਦਾ ਸੀ । ਇਕ ਦਿਨ ਜਦੋਂ ਮਹਿਰਦਰ ਆਪਣੇ ਕੰਮ ਤੇ ਸੰਝ
ਉਸ ਨੂੰ ਅਚਾਨਕ ਉਲਟੀ ਆਈ ਅਤੇ ਉਸ ਵਿਚ ਖੂਨ ਸੰਝ

ਸਬੰਧੀਆਂ ਦਾ ਵੀ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਵਿਹਾਰ ਬਦਲ ਗਿਆ ਸੀ। ਦਿਰਾਣੀਆਂ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰਨ ਤੋਂ ਝਿਜਕਦੀਆਂ ਸਨ। ਬਾਪੂ ਜੀ ਨੇ ਤਾਂ ਮੈਥੋਂ ਪਾਸਾ ਹੀ ਵੱਟ ਲਿਆ ਸੀ। ਮੈਨੂੰ ਆਪਣੀ ਸੱਸ ਤੋਂ ਉਸੀਦ ਸੀ ਪ੍ਰੇਤੂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਤਾਂ ਮੈਂ ਪਰਾਏ ਘਰ ਦੀ ਧੀ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਮੈਂ ਮਨਜ਼ਿਤ ਨਾਲ ਰੁਝੀ ਰਹਿਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕਰਦੀ ਸੀ। ਕੰਮ ਵਾਲੀ ਮੇਰੇ ਕਮਰੇ ਵਿਚ ਆ ਕੇ ਬੈਠ ਜਾਂਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਹਮਦਰਦੀ ਰੱਖਦੀ ਸੀ। ਨਰਿੰਦਰ ਦੀ ਨੌਕਰੀ ਲੱਗ ਗਈ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਦੱਸ ਦਿਤਾ ਮੈਂ ਵਧਾਈ ਦੇ ਦਿੱਤੀ। ਉਹ ਨੌਕਰੀ ਤੇ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਸਾਮ ਨੂੰ ਘਰ ਵਾਪਸ ਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਪਹਿਲੇ ਦਿਨ ਉਹ ਮੇਰੇ ਲਈ ਵੱਖਰਾ ਮਿਠਿਆਈ ਦਾ ਡੱਬਾ ਲਿਆਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਹੀ ਬੈਠ ਖੁਸ਼ੀ ਮਨਾਈ ਸੀ। ਮੈਨੂੰ ਤਸੱਲੀ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਮੇਰੇ ਪ੍ਰਤੀ ਠੀਕ ਸੋਚ ਰੱਖਦਾ ਸੀ ਪ੍ਰੇਤੂ ਮਾਪਿਆਂ ਤੋਂ ਝਿਜਕਦਾ ਕੁਝ ਕਹਿ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਮੇਰੇ ਜੇਠ ਦਲਬੀਰ ਹੁਣ ਕਦੇ ਕਦੇ ਘਰ ਆਉਣ ਲੱਗ ਪਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਆ ਕੇ ਮਨਜ਼ਿਤ ਨਾਲ ਖੇਡਣ ਲੱਗ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਮੈਂ ਉਸ ਨੂੰ ਚਾਹ ਕਰ ਕੇ ਪਿਆ ਦਿਾ ਕਰਦੀ ਸੀ। ਮੇਰੇ ਮਨ ਵਿਚ ਉਸ ਦੀ ਇੱਜਤ ਸੀ ਕਿਉਂ ਜੋ ਉਸ ਨੇ ਮਹਿੰਦਰ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਆਪਣਾ ਖੂਨ ਦਿਤਾ ਸੀ। ਪ੍ਰੇਤੂ ਮੇਰੇ ਮਨ ਅੰਦਰ ਉਸ ਨਾਲ ਉਮਰ ਗੁਜ਼ਾਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਖਿਆਲ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਆਇਆ ਸੀ। ਪਰ ਉਹ ਆਪਣੇ ਵਲੋਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਿਹਾ ਲਗਦਾ ਸੀ ਕਿ ਸ਼ਾਇਦ ਮੇਰਾ ਮਨ ਬਦਲ ਜਾਵੇ ਤੇ ਮੈਂ ਉਸ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਰਾਜੀ ਹੋ ਜਾਂਵਾਂ। ਪਰਿਵਾਰ ਵਿਚ ਬਾਪੂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਦਾ ਨੰਬਰ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਇੱਜਤ ਕਰਦੀ ਸੀ।

ਮੈਂ ਨਿਰਦਰ ਨੂੰ ਆਖ ਕੇ ਆਪਣੇ ਕਾਗਜ਼ ਪੱਤਰ
ਤਿਆਰ ਕਰਵਾ ਕੇ ਤੁਰਸ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੋਂ ਨੌਕਰੀ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ
ਭਿਜਵਾ ਦਿਤੀ ਸੀ ਮੈਨੂੰ ਉਮੀਦ ਸੀ ਕਿ ਮੈਨੂੰ ਸਰਕਾਰੀ ਨੌਕਰੀ
ਮਿਲ ਜਾਵੇਗੀ। ਨਿਰਦਰ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਕੰਮ ਤੋਂ ਜਾਣ ਲੱਗ ਪਿਆ
ਸੀ। ਵਾਪਸ ਆ ਉਹ ਮਨਜ਼ੀਤ ਨਾਲ ਬਖ ਲੈਂਦਾ ਸੀ ਮੈਂ ਉਸ
ਨੂੰ ਚਾਹ ਪਾਣੀ ਆਦਿ ਦੇ ਦਿਆ ਕਰਦੀ ਸੀ। ਇਕ ਦਿਨ ਉਸ
ਨੇ ਆਕੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸੁਰਜੀਤ ਦੇ ਘਰ ਦੇ ਉਸ ਦਾ ਰਿਸ਼ਤਾ
ਕਿਧਰੋਂ ਹੋਰ ਕਰਨ ਦੀ ਸੋਚ ਰਹੇ ਹਨ। ਮੈਂ ਉਸ ਨੂੰ ਕਾਰਨ
ਪੁਛਿਆ ਤਾਂ ਉਹ ਕਹਿੰਦਾ ਕਿ ਜੇ ਕਰ ਤੇਰੇ ਘਰ ਦੇ ਤਿਆਰ
ਨਹੀਂ ਹਨ ਤਾਂ ਆਪਾਂ ਘਰੋਂ ਭੜ ਕੇ ਕੋਰਟ ਵਿਚ ਜਾ ਕੇ
ਵਿਆਹ ਕਰਵਾ ਲਈਏ। ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਹਾਂ।
ਇਧਰ ਬਧ ਜੀ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜਮੀਨ ਘਟ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਜਵਾਬ
ਦੇ ਦਿਤਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਉਸ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਬਾਪੂ ਜੀ ਤਾਂ ਮੇਰੇ
ਨਾਲ ਵੀ ਨਰਜ਼ ਹਨ ਕਿਉਂ ਜੋ ਮੈਂ ਦਲਬੀਰ ਨਾਲ ਵਿਆਹ
ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿਤਾ ਹੈ। ਤੁੰ ਬੇਬੇ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰ ਦੇਖ
। ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਮੈਂ ਬੇਬੇ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵੀ ਜਮੀਨ
ਘਟ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਰਿਸ਼ਤਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਨਾਂਹ ਕਰ ਦਿਤੀ ਹੈ। ਮੈਂ
ਕਿਹਾ ਨਿਰਦਰ ਇਹ ਤਾਂ ਮੈਂ ਵੀ ਨਹੀਂ ਚਾਹੁੰਦੀ ਕੇ ਤੁੰ ਬਾਗੀ
ਹੋ ਕੋਰਟ ਵਿਚ ਵਿਆਹ ਕਰਾਵੋ। ਜੇ ਉਸ ਨੂੰ ਤੇਰੇ ਪਿਆਰ
ਦੀ ਕਦਰ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਕੁਝ ਦੇਰ ਇੰਡੀਆਰ ਕਰ ਲਵੇ।
ਨਿਰਦਰ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਮਾਪੇ ਹੋਰ ਨਹੀਂ ਰੁਕ ਸਕਦੇ
ਕਿਉਂਕਿ ਬਾਪੂ ਹੋਰਾਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਨਾਂਹ ਭੇਜ
ਦਿਤੀ ਹੈ।

ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਵਟਾਂਦਰੇ ਨੂੰ ਕੁਝ ਸਮਾਂ ਬੀਤ ਗਿਆ
ਉਹ ਉਦਾਸ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ। ਇਕ ਦਿਨ ਮਨਜੀਤ ਨੂੰ ਡਾਕਟਰ
ਕੋਲ ਲੈ ਕੇ ਜਾਣਾ ਸੀ ਮੈਂ ਨਾਂਦਰ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੇਰੇ ਨਾਲ
ਚਲੋ। ਉਹ ਤਿਆਰ ਹੋ ਗਿਆ ਅਸੀਂ ਚਲੇ ਗਏ। ਇਸ ਵਾਰ
ਕੋਈ ਵੀ ਹੋਰ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਮੈਂ ਉਸ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ
ਦਲਬੀਰ ਨਾਲ ਤਾਂ ਮੈਂ ਬਿਲਕੁਲ ਵਿਆਹ ਨਹੀਂ ਕਰਵਾਉਣਾ।
ਜੇ ਕਰ ਤੂੰ ਚਾਹੇ ਤਾਂ ਆਪਾਂ ਇਕੱਠੇ ਜੀਵਨ ਗੁਜ਼ਾਰਨ ਬਾਰੇ
ਵਿਚਾਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਉਹ ਚੁੱਪ ਕਰ ਗਿਆ ਤੇ ਸੈਨੂੰ ਸੌਚ ਕੇ
ਦੱਸਣ ਬਾਰੇ ਆਖ ਦਿਤਾ। ਅਸੀਂ ਦਵਾਈ ਲੈ ਕੇ ਘਰ ਆ ਗਏ।
ਮਨਜੀਤ ਦੀ ਤਬੀਅਤ ਠੀਕ ਨਾ ਹੋਈ ਤੇ ਹੋਰ ਵਿਗੜ ਗਈ।
ਮੈਂ ਨਾਂਦਰ ਨੂੰ ਆਵਾਜ਼ ਦਿਤੀ ਕਿ ਮਨਜੀਤ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਹੁਣੇ
ਡਾਕਟਰ ਕੋਲ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਸਾਮ ਦਾ ਵੇਲਾ ਸੀ। ਉਹ ਝਟਪਟ
ਤਿਆਰ ਹੋ ਗਿਆ ਤੇ ਬਿਨਾ ਸਮਾਂ ਗੁਆਏ ਅਸੀਂ ਡਾਕਟਰ
ਕੋਲ ਪੁੱਜ ਗਏ ਉਸ ਦੇਖਿਆ ਤੇ ਦਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਤੇ
ਰਾਤ ਨੂੰ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿਚ ਰੁਕਣ ਲਈ ਕਿਹਾ। ਨਾਂਦਰ ਨੇ
ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਹੀ ਰੁਕਣਾ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰ ਲਿਆ। ਅਸੀਂ ਦੋਹਾਂ ਨੇ
ਸਾਰੀ ਰਾਤ ਜਾਗ ਕੇ ਗੁਜ਼ਾਰੀ। ਮਨਜੀਤ ਦੀ ਹਾਲਤ ਠੀਕ
ਨਾ ਹੋਈ। ਅਚਾਨਕ ਉਸ ਨੇ ਰੋਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਤੇ ਚੁੱਪ
ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਨਰਸ ਡਾਕਟਰ ਨੂੰ ਉਠਾ ਲਿਆਈ।
ਡਾਕਟਰ ਹਾਲਤ ਦੇਖੀ ਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮਨਜੀਤ ਦੀ ਹਾਲਤ
ਨਾਜ਼ੂਕ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਫੇਰ ਟੀਕਾ ਲਾਉਣ ਲਈ ਆਖਿਆ ਤੇ
ਨਰਸ ਨੇ ਡਾਕਟਰ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿਚ ਟੀਕਾ ਲਾ ਦਿੱਤਾ। ਮਨਜੀਤ ਨੇ
ਮਨਜੀਤ ਨੇ ਹੋਰ ਉਚੀ ਰੋਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਉਸ ਦੀ
ਹਾਲਤ ਵਿਗੜਦੀ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ। ਡਾਕਟਰ ਨੇ ਹੋਰ ਦਵਾਈਆਂ
ਦਿਤੀਆਂ। ਥੋੜ੍ਹੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਮਨਜੀਤ ਚੁੱਪ ਕਰ ਗਿਆ।
ਕਿਸ਼ਨਾ ਨੂੰ ਲੱਗਿਆ ਕਿ ਹਾਲਤ ਸੂਧਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਨਾਂਦਰ ਨੇ

ਭਾਰਤ ਨਾਲ ਕਿਉਂ ਟਕਰਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਮਾਲਦੀਵ

ਹਰਸ਼ ਵੀ ਪੰਤ

ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਮੀਡੀਆ ਦੇ ਇਸ ਦੌਰ ਵਿਚ ਕੁਟਨੀਤੀ ਦੇ ਅੱਗੇ ਕਈ ਨਵੀਂ ਚੁੱਹੇਂਤੀਆਂ ਉਤਪਨ ਹੋ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਅਕਸਰ ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਮੀਡੀਆ ਦੀ ਕਵਾਂਚੇਲੀ ਵਿਚ ਹਕੀਕੀ ਮੁੱਦੇ ਦਮ ਤੋਤ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਤੇ ਕਦੇ-ਕਦਾਈਂ ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨੂੰ ਤੇਜ਼ ਰਫ਼ਤਾਰ ਨਾਲ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਦਾ ਮਾਧਿਅਮ ਬਣ ਕੇ ਉਭਰਦਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤੇ ਚਰਚਾ ਆਰੰਭ ਹੋਣ ਵਿਚ ਸ਼ਾਇਦ ਕਈ ਵਾਰ ਕੁਝ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸਮਾਂ ਲੱਗ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਭਾਰਤ-ਮਾਲਦੀਵ ਵਿਚਾਲੇ ਹਾਲੀਆ ਵਿਵਾਦ ਅਜਿਹੀ ਹੀ ਇਕ ਮਿਸਾਲ ਰਿਹਾ ਜਿੱਥੇ ਮਾਲਦੀਵ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕੁਝ ਮੰਤਰੀਆਂ ਦੀਆਂ ਬੋਲੋਤੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਕਾਰਨ ਦੁਵੱਲੇ ਸਬੰਧਾਂ ਵਿਚ ਤਣਾਅ ਵਧ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਕਾਂਢ ਇਸ ਦਾ ਜ਼ਿਉਂਦਾ-ਜਾਗਦਾ ਸਥਾਨ ਹੈ ਕਿ ਇਕ ਸਮੇਂ ਬੋਹੁੰਦ ਕਰੀਬੀ ਰਹੇ ਗੁਆਂਛੀਆਂ ਵਿਚਾਲੇ ਦੂਰੀਆਂ ਕਿਵੇਂ ਵਧਦੀਆਂ ਹਨ। ਮਾਲਦੀਵ ਦੀ ਨਵੀਂ ਸਰਕਾਰ ਵਿਚ ਕੁਝ ਮੰਤਰੀਆਂ ਦੀ ਗੈਰ-ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਬਿਆਨਬਾਜ਼ੀ ਨੇ ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਅਤੇ ਮਾਲੇ ਵਿਚਾਲੇ ਟਕਰਾਅ ਨੂੰ ਜਾਹਰ ਕਰਨ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਮਾਲਦੀਵ ਦੇ ਅੰਦਰ ਪਾਟੋਯਾਡ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕਰਨ ਦਾ ਕੰਮ ਕੀਤਾ। ਇਹ ਪੂਰਾ ਮਾਮਲਾ ਨਵੇਂ ਵਰ੍ਹੇ ਦੇ ਮੰਕੇ 'ਤੇ ਪ੍ਰਾਣ ਮੰਤਰੀ ਨਾਲਿਦਰ ਮੰਦੀ ਦੇ ਲਕਸ਼ਦੀਪ ਦੇ ਦੌਰੇ ਨਾਲ ਆਰੰਭ ਹੋਇਆ। ਪ੍ਰਾਣ ਮੰਤਰੀ ਉਥੇ ਕੋਚੀਨ-ਲਕਸ਼ਦੀਪ ਆਈਲੈਂਡਜ਼ ਸਬਸੈਰੀਨ ਆਪਟੀਕਲ ਫਾਈਬਰ ਕੁਨੈਕਸ਼ਨ ਪ੍ਰਾਯੋਗਿਕ ਦੇ ਉਦਘਾਟਨ ਦੇ ਸਿਲਸਿਲੇ ਵਿਚ ਗਏ ਸਨ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਨੋਕਰਲਿੰਗ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਲਈ ਉਥੇ ਕੁਝ ਸਮਾਂ ਕੱਢਿਆ। ਲਕਸ਼ਦੀਪ ਦੀ ਅਦੁੱਤੀ ਸੰਦਰਤਾ ਦੇ ਮੁਰੀਦ ਬਣੇ ਪ੍ਰਾਣ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਸੱਦਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਰੋਮਾਂਚਕਾਰੀ ਸੈਰ-ਸਪਾਟੇ ਨੂੰ ਪਸੰਦ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਵਿਚ ਲਕਸ਼ਦੀਪ ਜ਼ਰੂਰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਲਕਸ਼ਦੀਪ, ਭਾਵ ਲੱਖ ਦੀਪ ਲਕਸ਼ਦੀਪ ਬੋਹੁੰਦ ਖੁਸ਼ਗੁਰਤ ਟਾਪੂ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕਰਨ ਵਿਚ ਪਿਛਲੀਆਂ

ਘਰ ਆ ਗਿਆ ਤੇ ਪਿੰਡ ਵਾਲੇ ਵੀ ਆਪੋ ਆਪਣੀ ਘਰਾਂ ਵਿਚ
ਚਲੇ ਗਏ ਸਨ। ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਪੂਰੀ ਤਰਾਂ ਸੋਗ ਮਨਾਇਆ ਜਾ
ਰਿਹਾ ਸੀ।

ਸਮੇਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਚਾਲ ਤਾਂ ਮੱਧਮ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਸੂਰਜ ਆਪਣੇ ਸਮੇਂ ਅਨੁਸਾਰ ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਵੀ ਨਿਕਲਿਆ ਸੀ। ਦਿਨ ਬਾਅਦ ਦਿਨ ਹਾਲਤ ਬਦਲ ਰਹੇ ਸੀ। ਜੇ ਕਰ ਪਰਮਾਤਮਾ ਦੁੱਖ ਦੀ ਘੜੀ ਲਿਆਵੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਦੁੱਖ ਨੂੰ ਸਹਿਣ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਵੀ ਬਖਸ਼ਦਾ ਹੈ। ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਨੇ ਹੁਣ ਸਾਰੀ ਦੁਨੀਆ ਦਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਇਕੱਲਿਆਂ ਹੀ ਕਰਨਾ ਸੀ। ਬਾਪੂ ਦਾ ਸਵਾਲ ਇਸ ਨਵੇਂ ਹਾਲਤ ਨਾਲ ਸਿੱਝਣ ਲਈ ਕੀ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਵਾਲ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਦੇ ਅੱਗੇ ਖੋਤਾ ਸੀ। ਇਕ ਦਿਨ ਬੇਬੇ ਨੇ ਫਿਰ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ ਕਿ ਹੁਣ ਤੁਸੀਂ ਕਿਵੇਂ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਦਲਬੀਰ ਨਾਲ ਬਾਕੀ ਉਮਰ ਕੱਟਣੀ ਹੈ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕਰਵਾਉਣਾ ਹੈ। ਤੂੰ ਹੁਣ ਨਿਆਣੀ ਤਾਂ ਹੈ ਨਹੀਂ ਤੈਨੂੰ ਸਮਝ ਹੈ ਇਕੱਲੀ ਜਨਨੀ ਦੇ ਲਈ ਸਮਾਂ ਬਿਤਾਉਣਾ ਬਿਖੜੇ ਰਾਹ ਜਿਹਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜਿਦਗੀ ਦੇ ਸਫਰ ਵਿਚ ਟੋਏ ਇਥੇ ਹੀ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਜੇ ਵੇਲੇ ਸਿਰ ਸਹੀ ਫੈਸਲਾ ਕਰ ਲਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਆਸਾਨੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਕੰਢੇ ਹੀ ਚੁਗਣੇ ਪੈਂਦੇ ਹਨ। ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਸੋਚ ਕੇ ਦੱਸੇਗੀ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਬਿਖੜੇ ਰਾਹ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਪਾਰ ਕਰੇਗੀ। ਕੁਝ ਦਿਨ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬੀਤ ਗਏ। ਘਰ ਵਿਚ ਜੋ ਵੀ ਆਉਂਦਾ ਸੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਨੂੰ ਵਿਆਹ ਦੀ ਸਲਾਹ ਹੀ ਦਿੰਦਾ ਸੀ। ਇਕੱਲੀ ਅੰਤਤ ਨੂੰ ਖੇਡੀ ਦਾ ਕੰਮ ਸੰਭਾਲਣਾ ਵੀ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਬਾਪੂ ਤੇ ਬੇਬੇ ਨਹੀਂ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸੀ ਕਿਸ਼ਨਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਨਾਲ ਕਾਜ ਰਚਾਵੇ ਕਿਉਂ ਜੋ ਇਸ ਨਾਲ ਉਹ ਆਪਣੇ ਹਿੱਸੇ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਵੀ ਵੰਡ ਲਵੇਗੀ। ਪਿਛੇ ਦੀ ਪੰਚਾਇਤ ਨੇ ਵੀ ਦਲਬੀਰ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕਰਵਾਉਣ ਦੀ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਜਿਸ ਲਈ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਦਲਬੀਰ ਵੀ ਆਪਣੇ ਵਲੋਂ ਜਾਲ ਵਿਚ ਫਾਸ਼ਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਵਿਚ ਸੀ।

ਉਸ ਦੀ ਕੋਈ ਵੀ ਚਾਲ ਸਫਲ ਨਹੀਂ ਹੋ ਰਹੀ ਸੀ। ਨਰਿੰਦਰ ਨੇ ਇਸ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਚੁੱਪ ਵੱਟੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਘਰ ਦਿਆਂ ਨੂੰ ਇਹ ਮਹਿਸੂਸ ਹੋਂ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਆਪਣੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਲੈ ਕੇ ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਿਦਗੀ ਗੁਜ਼ਾਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਕ ਦਿਨ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਆਪਣੇ ਕਮਰੇ ਵਿਚ ਸੀ ਕਿ ਇਕ ਦਮ ਚਾਰ ਪੰਜ ਬੰਦੇ ਉਸ ਦੇ ਕਮਰੇ ਵਿਚਾਰ ਘੁਸ ਆਏ ਸਭ ਦੇ ਮੁੰਹ ਬੰਨੇ ਹੋਏ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਇੱਕ ਨੇ ਸਰਹਾਣੇ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਉਸ ਦਾ ਗੱਲ ਘੁਟਣਾ ਚਾਹਿਆ। ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਨੇ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਇਸ ਹਬੋਪਾਈ ਵਿਚ ਉਸ ਦੇ ਮੁੰਹ ਤੋਂ ਕਪੜਾ ਲੇਹ ਗਿਆ ਹਨੋਰੇ ਦੀ ਆੜ ਵਿਚ ਭੱਜਣ ਦੀ ਕੰਮਿਸ਼ ਵਿਚ ਇੱਕ ਦੀ ਜੜੀ ਉਥੇ ਜੀ ਰਹਿ ਗਈ। ਜਦੋਂ ਘਰ ਦੇ ਉਠ ਕੇ ਮਦਦ ਲਈ ਆਏ ਤਾਂ ਕੁਲਬੀਰ ਨੇ ਦਲਬੀਰ ਦੀ ਜੜੀ ਪਛਾਣ ਲਈ ਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਆਸੇ ਪਾਸੇ ਕਰ ਦਿਤਾ ਤਾਂ ਜੋ ਸਾਰਾ ਭਾਂਡਾ ਫੋੜ ਨਾ ਹੋ ਜਾਵੇ। ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਨੂੰ ਵੀ ਸੱਕ ਤਾਂ

ਕੀਤੀ। ਮਾਲਦੀਵ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਰਸਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਿਆਨ ਜਾਰੀ ਕਰ ਕੇ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਪਿਆ ਕਿ ਕੁਝ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਨੇਟਵਰਕ ਅਤੇ ਉਫੋਲੋਡਰਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿਚੁੱਧ ਟਿਪਣੀਆਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮੰਤਰੀਆਂ ਦੀ ਨਿਜੀ ਰਾਈ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮਾਲਦੀਵ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਵਿਚਾਰਨ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸਰੋਕਾਰ ਨਹੀਂ। ਪਿਛਲੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਇਬਰਾਹੀਮ ਸ਼ੋਹੇਦ ਦੇ ਦੌਰ ਵਿਚ ਮਾਲਦੀਵ ਨਾਲ ਭਾਰਤ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਬੋਹੁਦ ਨਿਯੇ ਰਹੇ ਪਰ ਮੁਹੱਮਦ ਮੁਇਤੂ ਦੇ ਕ੍ਰਮਾਂ ਸੰਭਾਲਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਤੋਂ ਹੀ ਦੁਵੱਲੇ ਰਿਸਤੇ ਰਸਾਤਲ ਵਿਚ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਪ੍ਰਚਾਰ ਮੁਹੱਿਮ ਹੀ ਭਾਰਤ ਦਾ ਵਿਚੋਧ ਕਰਨ 'ਤੇ ਕੇਂਦਰਿਤ ਸੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬਕਾਇਦਾ 'ਇੰਡੀਆ ਆਊਟ' ਦਾ ਨਾਅਰਾ ਦਿੱਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਸੀ ਕਿ ਭਾਰਤ ਨੇ ਪਿਛਲੀ ਔਡੀਪੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਮਾਲਦੀਵ ਦੀ ਪ੍ਰਭੂਸੱਤੇ ਦੀ ਉਲੰਘਣ ਕੀਤੀ। ਸੱਤਾ ਸੰਭਾਲਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਭਾਰਤੀ ਸੈਨਿਕਾਂ ਨੂੰ ਤਤਕਾਲ ਮਾਲਦੀਵ ਛੱਡਣ ਲਈ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ। ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਮੁਸ਼ਕਲ ਨਾਲ 75 ਹੈ। ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਬਣਨ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪਹਿਲੇ ਵਿਦੇਸ਼ ਦੌਰ ਲਈ ਤੁਰਕੀ ਨੂੰ ਚੁਣਿਆ ਤੇ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿਚ ਚੀਨ ਦਾ ਦੌਰਾ ਕਰ ਕੇ ਪਰਤੇ ਹਨ। ਚੀਨ ਤੋਂ ਪਰਤਦਿਆਂ ਹੀ ਮੁਇਤੂ ਨੇ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਸੈਨਿਕ 2 ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ-ਅੰਦਰ ਵਾਪਸ ਬੁਲਾਉਣ ਦਾ ਅਲਟੀਮੇਟ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਕਾਰਨ ਭਾਰਤ ਤੇ ਮਾਲਦੀਵ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਹੋਰ ਵਿਗਤਨ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ। ਕਾਬਿਲੇਗੇਰ ਹੈ ਕਿ ਮਾਲਦੀਵ ਵਿਚ ਇਹੀ ਰਵ-ਪਿਛਲੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਦੌਰੇ 'ਤੇ ਭਾਰਤ ਆਉਂਦੇ ਸਨ। ਦਸੰਬਰ ਵਿਚ ਆਯੋਜਿਤ ਕੋਲੰਬੋ ਸਕਿਊਰਿਟੀ ਕਾਨਕਲੇਵ ਵਿਚ ਵੀ ਮਾਲਦੀਵ ਗੈਰ-ਹਜ਼ਰ ਰਿਹਾ। ਹਾਲ ਹੀ ਵਿਚ ਮੁਇਤੂ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਮਾਲਦੀਵ ਭਾਰਤ ਨਾਲ ਉਸ ਸਮਝੌਤੇ ਦਾ ਨਵੀਨੀਕਰਨ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ ਜੋ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਮਾਲਦੀਵ ਦੇ ਖੇਤਰਾਂ

ਵਿਚ ਹਾਈਡਰੋਗ੍ਰਾਫਿਕ ਸਰਵੇ ਕਰਨ ਦੀ ਗੁਜ਼ਾਇਸ਼ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਇਹ ਭਾਰਤ ਤੋਂ ਦੂਰੀ ਵਧਾਉਣ ਦਾ ਸਾਫ਼ ਸੰਕੇਤ ਸੀ। ਹਾਲੀਆਂ ਟਕਰਾਅ ਨੇ ਰਵਾਇਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਰੀਬੀ ਰਹੇ ਮਾਲਦੀਵ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਵਿਚਾਲੇ ਮਤਭੇਦਾਂ ਦਾ ਪਾਤਾ ਹੋਰ ਚੋਤਾ ਕਰਨ ਦਾ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਦੱਖਣੀ ਏਸ਼ੀਆ ਅਤੇ ਹਿੰਦ ਮਹਾਸਾਗਰ ਵਾਲੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਤੇ ਚੀਨ ਵਰਗੇ ਖੇਤਰੀ ਦਿੱਗਜ਼ਾਂ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਸਬੰਧਾਂ ਵਿਚ ਸੰਤੁਲਨ ਕਾਇਮ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਮੁਇਨੂ ਦੇ ਸਾਸਨ ਵਿਚ ਮਾਲਦੀਵ ਸੰਤੁਲਨ ਦੇ ਇਸ ਰਾਹ ਤੋਂ ਭਟਕ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸੰਤੁਲਨ ਦੇ ਬਜਾਏ ਉਹ ਤਾਂ ਟਕਰਾਅ ਨੂੰ ਹੋਰ ਵਧਾਉਣ 'ਤੇ ਉਤਾਰ੍ਹ ਹਨ। ਇਸ ਨਾਲ ਹਾਲਾਤ ਹੋਰ ਖਰਾਬ ਹੋਣਗੇ। ਨਾ ਸਿਰਫ ਸਰਕਾਰਾਂ ਬਲਕਿ ਦੋਵਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚਾਲੇ ਇਸ ਨਾਲ ਸਬੰਧ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਣ ਦਾ ਖਦਸ਼ਾ ਵਧੇਗਾ। ਇਸ ਦੇ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਦੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲਣਗੇ। ਇਸ ਨਾਲ ਮਾਲਦੀਵ ਦੀਆਂ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਵਧਣਗੀਆਂ। ਤਮਾਮ ਆਪਾ-ਵਿਰੋਧਾਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਉਥੇ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਇਕ ਮੁੱਲਵਾਨ ਸਹਿਯੋਗੀ ਹੀ ਸਮਝਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਮਾਲੇ ਦੀ ਮੁਸ਼ਕਲ ਸਮੁੰਦਰੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਅਤੇ ਉਮੀਦ ਵਾਲੀਆਂ ਸਮਰੱਥਾਵਾਂ ਦੇ ਲਿਹਾਜ਼ ਨਾਲ ਭਾਰਤ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਇਹਿ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ ਅਬਦੂਲਾ ਯਾਮੀਨ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦੌਰਾਨ ਮਾਲੇ ਦਾ ਬੀਜਿੰਗ ਵੱਲ ਤੁਕਾਅ ਵਧਿਆ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਨਾਲ ਸਬੰਧਾਂ ਵਿਚ ਮਾਤ੍ਰੀਆਂ-ਮੋਟੀਆਂ ਤਰੇਤਾਂ ਵਧਦੀਆਂ ਰਹੀਆਂ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦੌਰ ਵਿਚ ਵੀ ਭਾਰਤ ਨਾਲ ਮਾਲਦੀਵ ਦਾ ਫੌਜੀ ਸਹਿਯੋਗ ਨਿਰੰਤਰ ਕਾਇਮ ਰਿਹਾ।

ਪੈ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਨਾਂਦਰ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਮੈਂ ਸਾਰਾ ਕੇਸ
ਠਾਣੇ ਦੇਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹਾਂ। ਜਦੋਂ ਇਹ ਗੱਲ ਪਰਿਵਾਰ ਤੱਭੇ
ਪਹੁੰਚਾ ਬਾਪੂ ਨੂੰ ਹੱਥਾਂ ਪੈਰਾਂ ਦੀ ਪੈ ਗਈ। ਭਾਵੇਂ ਸਰਪੰਚ
ਅਪਣਾ ਸੀ ਪ੍ਰੇਤੂ ਗੱਲ ਤਾਂ ਨਿਕਲ ਹੀ ਆਉਣੀ ਸੀ ਕਿ ਇਹ
ਸਾਰਾ ਡਰਾਮਾ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਨੂੰ ਡਰਾਉਣ ਲਈ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਉਤੇ
ਦਲਬੀਰ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕਰਾਉਣ ਲਈ ਮੰਨ ਜਾਵੇ। ਜਦੋਂ
ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਪੁਲਿਸ ਵਿਚ ਜਾਣ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰੀ ਸੀ। ਹੁਣ ਉਸ ਨੂੰ
ਸਮਝਾਉਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਘਰ ਦੀ ਗੱਲ
ਬਾਹਰ ਨਾ ਲੈ ਕੇ ਜਾਵੇ। ਪਿੰਡ ਦੀ ਪੰਚਾਇਤ ਵਿਚ ਹੀ ਫੈਸਲਾ
ਕਰ ਲਿਆ ਜਾਵੇ। ਬੇਬੇ ਨੇ ਵਾਸਤਾ ਪਾਇਆ ਕਿ ਤੈਨੂੰ ਮੈਂ
ਧੀਆਂ ਵਾਂਗ ਜਾਣਿਆ ਹੈ ਤੂੰ ਮਸਲਾ ਘਰ ਵਿਚ ਹੱਲ ਕਰ ਲੈ
ਜਾ ਪੰਚਾਇਤ ਬੁਲਾ ਲੈ ਉਸ ਵਿਚ ਤੇਰੇ ਪੇਕਿਆਂ ਤੋਂ ਵੀ ਜਿਸ
ਨੂੰ ਚਾਹੇ ਬਲਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਸਾਡੀ ਇੰਜਤ ਨੂੰ ਬਣਿਆ ਰਹਿਣ ਦੇ। ਤੈਬੋ
ਗਲਤੀ ਦੀ ਮੁਆਫੀ ਮੰਗ ਲੈਣਗੇ ਤੇ ਤੇਰਾ ਫੈਸਲਾ ਆਪਖੰਨ
ਹੋਵੇਗਾ। ਮੈਂ ਤੇਰੇ ਨਾਲ ਵਾਅਦਾ ਕਰਦੀ ਹਾਂ ਕਿ ਤੈਨੂੰ ਕੋਈ
ਵੀ ਤਕਲੀਫ਼ ਨਹੀਂ ਆਵੇਗੀ। ਇਕੱਲੀ ਮੌਰਤ ਕਿ ਕਰ ਸਕਦੀ
ਹੈ ਉਸ ਨੇ ਬੇਬੇ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਬੇਬੇ ਜੀ ਤੁਸੀਂ ਚਾਹੁੰਦੇ ਘਰ
ਦੀ ਇੰਜਤ ਘਰ ਵਿਚ ਰਹੋ। ਬੇਬੇ ਕਹਿਣ ਲੱਗੀ ਠੀਕ ਹੈ
ਅਸੀਂ ਸਾਰੇ ਇਹੋ ਹੀ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ। ਦਲਬੀਰ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਮਾਰਨ
ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਘਟਨਾ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਉਸ ਦੀ ਜੁੱਤੀ
ਮੇਰੇ ਕਮਰੇ ਵਿਚ ਸੀ ਜੋ ਭੁਲਬੀਰ ਨੇ ਮੇਰੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪਾਸੇ
ਕੀਤੀ ਸੀ। ਤੁਹਾਨੂੰ ਇਹ ਵੀ ਪਤਾ ਹੈ ਹੈ ਮੇਰੀ ਗਵਾਹੀ ਵੀ
ਹੋਵੇਗੀ। ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਅਸਲੀਅਤ ਦੱਸਾਂਗੀ ਤਾਂ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ
ਹਾਲਤ ਪਤਲੀ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ। ਦਲਬੀਰ ਨਾਲ ਤਾਂ ਮੈਂ ਹੁਣ ਕਿਸੇ
ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਵੱਸ ਨਹੀਂ ਸਕਦੀ। ਤੁਸੀਂ ਵੀ ਸਮਝਦੇ ਹੋ ਜੋ
ਮਨਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਫਰਕ ਪੈ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਜਿਦਗੀ ਦੀ ਗੱਡੀ ਦੇ
ਪਹੀਏ ਛੋਲਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ।

ਇਹ ਸੁਣ ਬੇਬੇ ਦੇ ਪੈਰਾਂ ਹੋਨੋਂ ਧਰਤੀ ਖਿਸਕਣ ਲੱਗੀ। ਉਹ ਝੱਟ ਹੀ ਬੋਲੀ ਤਾਂ ਦੱਸ ਤੇਰੇ ਨਾਂ ਹੋਰ ਜਮੀਤ ਲਗਵਾਈ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਤੂੰ ਚੁਪ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈਂ। ਇਹ ਕਹਿ ਉਹ ਮੇਰੇ ਮੂੰਹ ਵੱਲ ਵੱਖਣ ਲੱਗ ਪਈ। ਮੈਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਨਹੀਂ ਮੇਰਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਮੈਂ ਤਾਂ ਇੱਜਤ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਜੀਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹਾਂ। ਤੁਸੀਂ ਨਰਿੰਦਰ ਤੂੰ ਪੁੱਛ ਲਵੇ ਜੇ ਕਰ ਉਹ ਮੰਨਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਮੈਂ ਉਸ ਨਾਲ ਰਹਿ ਤਹਾਡੀ ਨੂੰ ਹੋ ਬਣ ਕੇ ਰਹਿ ਸਕਦੀ ਹਾਂ। ਮੈਨੂੰ ਉਸ ਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਹੈ ਤੇ ਅਸੀਂ ਇੱਕ ਦੁਸਰੇ ਨੂੰ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਣਦੇ ਹਾਂ। ਇਹ ਸੁਣ ਬੇਬੇ ਨੇ ਕਿਹਾ ਮੈਂ ਪਰਿਵਾਰ ਨਾਲ ਸਲਾਹ ਕਰ ਕੇ ਕਲੁਭ ਤਕ ਦੱਸ ਦੇਵਾਂਗੀ ਤੂੰ ਅੱਜ ਦਾ ਦਿਨ ਕੋਈ ਵੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨਾ ਕਰ। ਇਹ ਆਖ ਬੱਬੇ ਜੀ ਚਲੇ ਗਏ। ਮੈਂ ਵੀ ਆਪਣੇ ਕਮਰੇ ਵਿਚ ਸੋਚਾਂ ਦੇ ਸਮੰਦਰ ਵਿਚ ਛੁੱਬ ਗਈ। ਨਾਹ ਮਿਲਣ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿਚ ਅਗਲੀ ਯੋਜਨਾ ਵਿਚਾਰਨ ਲੱਗ ਪਈ।

ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੋਈ। ਬਾਪੂ ਜੀ ਬੋਲੇ ਕਿਸ਼ਨਾ ! ਅਸੀਂ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਨਰਿੰਦਰ ਨਾਲ ਵੀ ਗੱਲ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਇੰਜਤ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਉਸ ਨੇ ਹਾਮੀ ਭਰ ਦਿਤੀ ਹੈ ਤੇ ਉਹ ਆਧੀਂ ਅਗਲੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦਾ ਸਫਰ ਤੁਹਾਡੇ ਨਾਲ ਬਿਤਾਉਣ ਲਈ ਰਾਜੀ ਹੈ। ਵਿਆਹ ਬਿਲਕੁਲ ਸਾਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਕੋਈ ਵੀ ਰਿਸਤੇਦਾਰ ਨਹੀਂ ਬੁਲਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਗੁਰਦਵਾਰੇ ਵਿਚ ਘਰ ਪਰਿਵਾਰ ਹੀ ਜਾਵੇਗਾ। ਗੁਰੂ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿਚ ਸਾਰੀਆਂ ਰਸਮਾਂ ਹੋਣਗੀਆਂ। ਅਸੀਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸਮਾਂ ਨਹੀਂ ਪਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ। ਕਲੁਝੇ ਐਤਵਾਰ ਉਸ ਨੂੰ ਛੁਟੀ ਹੈ। ਕਲੁਝੀ ਗੁਰਦਵਾਰੇ ਦੱਸ ਵਿੱਚ ਜਾਵਾਂਗੇ ਤੇ ਸਾਰੀਆਂ ਰਸਮਾਂ ਕਰ ਲੰਗਰ ਛਕ ਘਰ ਵਾਪਸ ਆ ਜਾਵਾਂਗੇ। ਇਸ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਤੁਸੀਂ ਦੋਹਾਂ ਨੇ ਫੈਸਲੇ ਲੈਣੇ ਹੋਣਗੇ। ਦਲਬੀਰ ਨੂੰ ਸਮਝਾ ਦੇਵਾਂਗਾ। ਉਸ ਵਲੋਂ ਵੀ ਮੁਆਫੀ ਮੰਗ ਲਈ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਹ ਸੁਣ ਮੈਂ ਆਖਿਆ ਮੁਆਫੀ ਦੀ ਕੋਈ ਲੋੜ ਨਹੀਂ। ਤੁਹਾਡੀ ਗੱਲ ਤੇ ਮੈਨੂੰ ਯਕੀਨ ਹੈ। ਮੈਂ ਇਸ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿਚ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਆਪਣਾ ਸਮਾਂ ਬਿਤੀਤ ਕਰਾਂਗੀ।

ਮੈਨੂੰ ਸਮੇਂ ਨੇ ਕਿਥੋਂ ਤੋਂ ਕਿਥੇ ਲਿਆ ਖੜਾ ਕੀਤਾ
ਸੀ। ਮੈਂ ਇਸ ਨੂੰ ਰੱਬ ਦਾ ਭਾਣਾ ਮੰਨ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ।
ਸਾਰੀਆਂ ਰਸਮਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਸੀਂ ਘਰ ਆ ਗਏ। ਮੈਂ
ਨਹਿੰਦਰ ਨਾਲ ਨਵੀਂ ਰਾਹ ਤੋਂ ਚੱਲ ਪਈ ਸਾਂ। ਅਗਲੇ ਦਿਨ
ਉਹ ਕੰਮ ਤੇ ਗਿਆ ਮੈਂ ਉਸ ਨੂੰ ਨਾਸ਼ਤਾ ਖੁਆਇਆ। ਇਸ
ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੋਲੀ ਹੋਲੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਤੁਰਨ ਲੱਗੀ। ਸਮੇਂ ਨਾਲ ਸਾਡੀ
ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀ ਗੱਡੀ ਰਫ਼ਤਾਰ ਫੜਨ ਲੱਗੀ। ਬੇਬੇ ਜੀ ਨੇ
ਨਹਿੰਦਰ ਦੇ ਕੰਮ ਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਸਮਾਂ
ਲਾਉਣਾ ਸੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਮੈਂ ਆਪਣਾ ਪਿਆਰ ਉਸ ਨੂੰ
ਦੇ ਕੇ ਸੁਰਜੀਤ ਨੂੰ ਭੁਲਾਓਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨ ਲੱਗੀ।
ਨਹਿੰਦਰ ਨੇ ਕਦੇ ਵੀ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਸੁਰਜੀਤ ਬਾਰੇ ਗੱਲ ਨਹੀਂ
ਕੀਤੀ ਸੀ। ਜ਼ਮੀਨ ਇਕ ਥਾਂ ਹੀ ਸੀ ਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ
ਆਤੀਏ ਦਾ ਹਿਸਾਬ ਬਾਧੂ ਜੀ ਕੋਲ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਕਦੇ ਹਿਸਾਬ
ਚੈਕ ਕਰਵਾਉਣਾ ਹੁੰਦਾ ਉਹ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਲੈ ਆਓਂਦੇ ਸਨ।

ਇਕ ਦਿਨ ਡਾਕੀਆ ਘਰ ਆਇਆ ਉਸ ਕੋਲ
ਮੇਰੇ ਨਾਂ ਦੀ ਚਿਠੀ ਸੀ । ਬਾਪੂ ਜੀ ਨੀ ਮੈਨੂੰ ਆਵਾਜ਼ ਦਿਤੀ ।
ਮੈਂ ਗਈ ਤਾਂ ਡਾਕੀਏ ਨੇ ਮੇਰੇ ਦਸਖਤ ਲੈ ਕੇ ਮੈਨੂੰ ਚਿਠੀ ਦੇ
ਦਿਤੀ । ਜਦੋਂ ਉਹ ਚਿਠੀ ਖੋਲ ਕੇ ਦੇਖੀ ਉਸ ਵਿਚ ਮੇਰੀ
ਨਿਯੁਕਤੀ ਪੱਤਰ ਸੀ। ਪੰਦਰਾਂ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਨੌਕਰੀ ਤੇ ਹਾਜ਼ਰ
ਹੋਣਾ ਸੀ। ਬਾਪੂ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਨਿਰੰਦਰ
ਨਾਲ ਸਲਾਹ ਕਰ ਕੇ ਜਿਵੇਂ ਤੁਹਾਡਾ ਦੋਹਾਂ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਹੋਵੇ
ਫੈਸਲਾ ਲੈ ਲੈਣਾ ।

ਮੇਰੀ ਸਲਾਹ ਇਹੋ ਹੈ ਕੇ ਪਹਿਲਾਂ ਤੈਨੂੰ ਮੈਂ ਨੌਕਰੀ
ਨਾ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਗਾਏ ਦਿਤੀ ਸੀ ਉਹ ਗਲਤ ਸੀ ਤੁਹਾਨੂੰ
ਨੌਕਰੀ ਕਰ ਲੈਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤੁਹਾਡਾ ਦਿਲ ਲਗਾ
ਰਹੇਗਾ ਅਤੇ ਦੁੱਖ ਵਿਚੋਂ ਬਾਹਰ ਆਉਣ ਵਿਚ ਮਦਦ
ਮਿਲੇਗੀ। ਬਾਕੀ ਅੰਤਿਮ ਵੈਸਲਾ ਤੁਹਾਡਾ ਹੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਅਸੀਂ
ਤੁਹਾਡੀ ਸਹਾਇਤਾ ਲਈ ਹਰ ਸਮੇਂ ਹਾਜ਼ਰ ਰਹਾਂਗੇ।

ਸਾਡੀ ਸਿਹਤ

ਸਰੀਰਕ ਤੰਦਰੁਸਤੀ ਜਿੰਨੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਮਾਨਸਿਕ ਤੰਦਰੁਸਤੀ

ਸਰੀਰ 'ਤੇ ਚਰਬੀ ਦੀ ਮੋਟੀ ਤਹਿ ਦਾ ਜਾਮੀਆ ਹੋਣਾ ਸਿਰਫ ਮੇਟੇ ਹੋਣਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਇਸ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਇਹ ਚਰਬੀ ਜਦੋਂ ਨਾਭੀਤੰਤਰ 'ਚ ਜਮ੍ਹਾ ਹੋ ਕੇ ਖੂਨ ਪਰਵਾਹ ਵਿਚ ਰੁਕਾਵਟ ਪੈਦਾ ਕਰ ਕੇ ਬਲੱਡ ਪ੍ਰੈਸ਼ਰ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਸਾਡੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਲਈ ਖਤਰੇ ਦਾ ਅਲਾਰਮ ਬਣ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲਿਵਰ ਦੇ ਆਸ-ਪਾਸ ਜਮ੍ਹਾ ਹੋਣੀ ਚਰਬੀ ਕਾਰਨ ਫੈਟੀ ਲਿਵਰ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਪੇਸ਼ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਭਾਰ ਘਟਾਉਣ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਸਰੀਰ ਦੀ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਫੈਟ ਬਰਨ ਕਰਨ ਵੱਲ ਵੀ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਚਰਬੀ ਭਰਪੂਰ ਖਾਣਿਆਂ 'ਚ ਕਟੋਤੀ ਕਰ ਕੇ ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਵਪਸ ਤੰਦਰੁਸਤੀ ਤੇ ਸੁਹੱਪਣ ਵੱਲ ਮੌਜ਼ਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਮਾਨਸਿਕ ਸਿਹਤ ਦਾ ਧਿਆਨ ਰੱਖਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ

ਮਾਨਸਿਕ ਸਿਹਤ ਨੂੰ ਤੰਦਰੁਸਤ ਰੱਖਣਾ ਵੀ ਇਨ੍ਹੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, ਜਿੰਨਾ ਸਰੀਰਕ ਤੰਦਰੁਸਤੀ ਨੂੰ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਮਨੁੱਖ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੰਪਿਊਟਰ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਸਾਫਟਵੇਅਰ ਤੇ ਹਾਰਡਵੇਅਰ। ਸਾਫਟਵੇਅਰ ਦਾ ਕੰਮ ਹਾਰਡਵੇਅਰ ਨੂੰ ਕੰਟਰੋਲ ਕਰਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤੇ ਹਾਰਡਵੇਅਰ ਦਾ ਕੰਮ ਸਾਫਟਵੇਅਰ ਦੀਆਂ ਹਦਾਇਤਾਂ ਦਾ ਪਾਲਣ ਕਰਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਅੱਜ ਸਭ ਮਸੀਨਰੀ ਇਸੇ ਤਕਨੀਕ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ਪਰ ਕੀ ਕਦੇ ਸੋਚਿਆ ਜਦੋਂ ਸਾਫਟਵੇਅਰ ਵਿਚ ਕੋਈ ਵਾਇਰਸ ਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਕੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਸਿੱਧਾ ਉਤਰ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਹਾਰਡਵੇਅਰ ਕਵਾਤਾਂ ਦਾ ਡੰਬਾ ਬਣ ਕੇ ਰਹਿ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਾਡਾ ਸਰੀਰ ਹਾਰਡਵੇਅਰ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਸਾਡੇ ਮਨ ਰੂਪੀ ਸਾਫਟਵੇਅਰ ਦੀਆਂ ਹਦਾਇਤਾਂ ਨੂੰ ਸਰ ਅੰਜਾਮ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਮਾਨਸਿਕ ਸਿਹਤ ਦਾ ਧਿਆਨ ਰੱਖਣਾ ਵੀ ਬਹੁਤ

ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਸਾਹਿਤ ਨਾਲ ਲਗਾਅ

ਸਾਹਿਤ ਤੋਂ ਸਾਨੂੰ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਚੰਗਾ ਸਾਹਿਤ ਗਿਆਨ ਦਾ ਖਜ਼ਾਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਗਿਆਨ ਵਿਹੜਾ ਵਿਅਕਤੀ ਅਸਲ 'ਚ ਸੁਜਾਖਾ ਹੁੰਦਿਆਂ ਵੀ ਅੰਨ੍ਹਾਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਕ ਸਿਆਣੇ ਨੂੰ ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਨੇ ਪ੍ਰੈਫਿਕਾ ਕਿ ਕੋਲੇ ਤੋਂ ਕਾਲਾ ਕੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਸਿਆਣੇ ਨੇ ਬਹੁਤ ਖੂਬ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਗਿਆਨਤਾ, ਜੋ ਕੋਲੇ ਤੋਂ ਵੀ ਕਿਤੇ ਵਧੇਰੇ ਕਲੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜਦੋਕਿ ਗਿਆਨ ਪਾਣੀ ਨਾਲੋਂ ਪਤਲਾ ਤੇ ਤਲਵਾਰ ਦੀ ਢਾਲ ਨਾਲ ਕਿਤੇ ਵੱਧ ਤਿੱਖਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਸਿਆਣੇ ਦੇ ਕਰੇ ਇਹ ਬਚਨ ਸਾਨੂੰ ਚੰਗੇ ਸਾਹਿਤ ਦੀ ਮਹਿਮਾ ਤੋਂ ਬਾਖੂਬੀ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਸਾਹਿਤ ਜਿੰਥੇ ਸਾਡੀ ਮਾਨਸਿਕ ਤ੍ਰਿਪਤੀ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉਥੇ ਸਫਲ ਜਿੰਦਗੀ ਜਿਉਣ ਦੀ ਜਾਚ ਵੀ ਸਿਖਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਮਨ ਤੇ ਸੋਚ ਦੀ ਤੰਦਰੁਸਤੀ 'ਚ ਸਾਹਿਤ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਰੋਲ ਅਦਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਮਨ ਤੰਦਰੁਸਤ ਹੈ ਤਾਂ ਸਰੀਰ ਦੇ ਤੰਦਰੁਸਤ ਹੋਣ ਦੀ ਆਸ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਪਰ ਜੇ ਮਨ ਬਿਮਾਰ ਹੈ, ਨਾਂਹ-ਪੱਥੀ ਨਾਲ ਭਰਿਆ ਪਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਚੰਗੇ ਭਲੇ ਸਰੀਰ ਦੀ ਤੰਦਰੁਸਤੀ ਦਾ ਕੁਝੂ ਹੋਣਾ ਵੀ ਤੈਅ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਮਨ ਚੜ੍ਹਦੀ ਕਲਾ 'ਚੋਂ ਹੈ ਤਾਂ ਬੁਢਾਪਾ ਛੇਡੀ ਕਿਤੇ ਨੇਂਡੇ ਵੀ ਨਹੀਂ ਫਰਕਦਾ। ਜੇ ਮਨੁੱਖ ਚੰਗੇ ਸਾਹਿਤ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਚਿਹਰਿਆਂ ਦੀ ਆਭਾ ਹਮੇਸ਼ਾ ਜਗਮਗ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਉਹ ਲੰਮਾ ਸਮਾਂ ਤੰਦਰੁਸਤ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ।

ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਬਿਮਾਰੀ ਬਣ ਕੇ ਚਿੰਬੜਿਆ

21ਵੀਂ ਸਦੀ ਵਿਗਿਆਨ ਤੇ ਤਕਨੀਕ ਦਾ ਯੋਗ ਹੈ। ਵਿਗਿਆਨ ਨੇ ਤਰੱਕੀ ਦੀਆਂ ਵੱਡੀਆਂ ਪੁਲਾਂਘਾਂ ਪੁੱਟੀਆਂ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਾਢ ਨੇ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਦਾ ਆਗਾਜ

ਕੀਤਾ ਹੈ। ਪੂਰੀ ਦੁਨੀਆ ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਮੁੱਠੀ 'ਚ ਕੈਂਦ ਹੈ। ਇਕ ਬਠਨ ਦੱਖਣ ਨਾਲ ਪੂਰੀ ਦੁਨੀਆ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮਿਲ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਨਿੱਤ ਨਵੀਆਂ ਕਾਢਾਂ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਕਹਿਣ ਦਾ ਭਾਵ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਯੋਗ ਵਿਚਲਾ ਮਨੁੱਖ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਤੇ ਸੁੱਖ ਸਹੂਲਤ ਨਾਲ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲੈਸ ਹੈ। ਉਸ ਕੋਲ ਕਿਸੇ ਪੱਖੋਂ ਵੀ ਕੋਈ ਘਾਟ ਨਹੀਂ ਪਰ ਹੈਰਾਨੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਅਪਣੇ ਆਲੋ-ਦੁਆਲੇ ਚਾਤੀ ਮਾਰਦੇ ਹਾਂ

ਤਾਂ ਦੇਖਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਲੋਕ ਤਰ੍ਹਾਂ-ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਖਤਰਨਾਕ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਦੀ ਗ੍ਰੂਡ ਚੋਂ ਹੈ। ਦਰਅਸ਼ ਇਸ ਉਕਤ ਸਾਰੇ ਵਰਤਾਰੇ ਦਾ ਹੋਰ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਇਕ ਤਲਖ ਪਹਿਲੂ ਇਹ ਵੀ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਚੰਗੇ ਸਾਹਿਤ, ਰੂਹ ਤੇ ਮਨ ਦੀ ਖੁਕਾਕ ਤੋਂ ਟੁੱਟੇ ਹੋਏ ਮਾਨਸਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਿਮਾਰ ਲੋਕ ਹਾਂ। ਅਸੀਂ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਵਰਤਦੇ ਜ਼ਰੂਰ ਹਾਂ ਪਰ ਸਾਡੇ ਵੱਲੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਵਰਤਣ ਦਾ ਚੰਗ ਗਲਤ ਹੈ। ਕਈ ਵਾਰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡੇ ਵਿਚੋਂ ਕਿਵੀਆਂ ਨੂੰ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਮਾਨਸਿਕ ਬਿਮਾਰੀ ਬਣ ਕੇ ਚਿੰਬੜ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਹ ਇਸ ਦੇ ਬਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਆਦੀ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਆਪਣੀ ਸਰੀਰਕ ਤੇ ਮਾਨਸਿਕ ਸਿਹਤ ਪ੍ਰਤੀ ਲਾਪਰਵਾਹ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਉਹ ਆਪਣੇ ਬਣ-ਪੀਣ ਤੇ ਸੈਣ ਦੀਆਂ ਆਦਤਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਸੁਚੇਤ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਾਨਸਿਕ ਸੋਚ ਅਸੰਤੁਲਿਤ

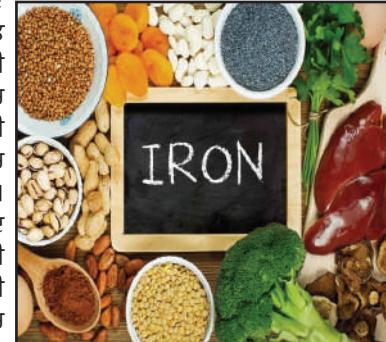
ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਮਾਨਸਿਕ ਸਿਹਤ 'ਚ ਖਰਬੀ ਕਾਰਨ ਸਰੀਰਕ ਸਿਹਤ ਦੇ ਵਿਗਾੜ ਵਜੋਂ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਵਾਧੂ ਚਰਬੀ ਦਾ ਖਾਤਮਾ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ

ਚੰਗੀ ਸਿਹਤ ਵਾਸਤੇ ਸਰੀਰ ਵਿਚਲੀ ਵਾਧੂ ਚਰਬੀ ਦਾ ਖਾਤਮਾ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਮਨ ਦੀ ਤੰਦਰੁਸਤੀ ਵਾਸਤੇ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਦੀ ਸੀਮਤ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨਾ ਸਮੇਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਤੇ ਚੰਗੇ ਸਾਹਿਤ ਨਾਲ ਨਿਰੰਤਰ ਜੁੜੇ ਰਹਿਣਾ ਨਿੱਘਰ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਦੀ ਧੂਰੋਹਿਰ ਹੈ। ਜੇ ਮਨ ਚੜ੍ਹਦੀ ਕਲਾ 'ਚੋਂ ਹੈ ਤਾਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਸਰੀਰਕ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਦੀ ਹੋਰਕਸਾਮ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਪਰ ਜੇ ਸਾਡਾ ਮਨ ਬਿਮਾਰ ਹੈ ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ ਨਾ ਹੀ ਡਾਕਟਰ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਇਤੀਆਂ ਦਵਾਈਆਂ-ਬੂਟੀਆਂ ਠੀਕ ਕਰ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। - ਸਿੱਗਾਰਾ ਸਿੰਘ ਫਿੱਲੋਂ

ਸਰੀਰ 'ਚ ਆਇਰਨ ਦੀ ਕਮੀ ਦੇ ਸੰਕੇਤ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ ਇਹ ਲੱਛਣ

ਸਿਹਤਮੰਦ ਰਹਿਣ ਲਈ ਇਹ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਸਾਰੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਪੋਸ਼ਕ ਤੱਤ ਮਿਲੇ। ਸਿਹਤਮੰਦ ਰਹਿਣ ਲਈ ਪੋਸ਼ਟਿਕ ਭੋਜਨ ਖਾਣ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਸਰੀਰ ਦੇ ਸਮੁੱਚੇ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਪੋਸ਼ਟਿਕ ਤੱਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਅਜਿਹੇ 'ਚ ਪੋਸ਼ਟਿਕ ਆਹਾਰ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਪੋਸ਼ਕ ਤੱਤ ਮਿਲਦੇ ਹਨ। ਪਰ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਪੋਸ਼ਟਿਕ ਤੱਤ ਦੀ ਕਮੀ ਕਾਰਨ ਕਈ ਵਾਰ ਗੰਭੀਰ ਸਥਿਤੀਆਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਆਇਰਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਪੋਸ਼ਟਿਕ ਤੱਤਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਅਸੀਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਦਾ ਸਿਕਾਰ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਦੀ ਕਮੀ ਦੇ ਕਾਰਨ ਆਇਰਨ ਦੀ ਨਹੀਂ ਦੇਣ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਜੇਕਰ ਤੁਹਾਡੇ ਸਰੀਰ ਵਿੱਚ ਆਇਰਨ ਦੀ ਕਮੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਤੁਹਾਡੇ ਨਹੀਂ ਅੱਤੇ ਵਾਲ ਵੀ ਇਸ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਅਸੀਂ 'ਚ ਆਇਰਨ ਦੀ ਕਮੀ ਕਾਰਨ ਵਾਲ ਨੂੰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਪੋਸ਼ਣ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਇਹ ਡਿੱਗਣ ਲੱਗਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਕਮਜ਼ੂਰ ਹੋ ਲੱਗਦੇ ਹਨ।

ਪਰ ਕਈ ਵਾਰ ਇਹ ਆਇਰਨ ਦੀ ਕਮੀ ਦੀ ਕਾਰਨ ਸੋਚ ਕੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਪੋਸ਼ਕ ਤੱਤ ਮਿਲਦੇ ਹਨ। ਅਜਿਹੇ 'ਚ ਜੇਕਰ ਤੁਹਾਡੇ ਸਰੀਰ ਵਿੱਚ ਆਇਰਨ ਦੀ ਕਮੀ ਹੈ ਤਾਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਇਸ ਦੀ ਸੋਚ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਵਾਲਾਂ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ- ਆਇਰਨ ਦੀ ਕਮੀ ਕਾਰਨ ਵਾਲ ਨੂੰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਪੋਸ਼ਣ ਨਹੀਂ ਦੇਣ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਹ

ਨਵੇਂ ਵਰ੍ਹੇ ਦੀ ਸੁਣ੍ਹ ਆਮਦ ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਦੇ ਪਾਠਕਾਂ ਅਤੇ ਸਮੁੱਖ ਜਗਤ
ਨੂੰ ਸੱਖ ਸੱਖ ਮੁਸਾਰਕਾਂ ਹੋਵਣ ਅਤੇ ਰੱਬ ਅੱਗੇ ਆਰਾਸ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਆਉਣ ਵਾਲਾ ਸਾਨੂੰ
ਅਪ ਸਭ ਨੂੰ ਫੁੱਨੀਆਂ ਦੀ ਹਰ ਸੁਨੌਂਧੀ ਸੈਥਾ ਨਾਲ ਨਿਵਾਜੇ।

ਬਚਪਨ ਦੀਆਂ ਯਾਦਾਂ
Tanjit Manmit

ਜਾਣੋ ► **Quik Signs** E-mail: tanjit5020@yahoo.com
manmit5020@yahoo.com visit us at : www.quiksigns.us

ਸਿਹਤ ਨਰੋਈ ਸਭ ਨੂੰ ਦੇ ਕੇ, ਲੰਬੀ ਉਮਰ ਕਰੀਂ। ਕਿਰਤੀ ਕਾਮੇ, ਹਾਲੀ, ਪਾਲੀ ਖੁਸ਼ ਵਸਣ ਸਭ ਘਰੋਂ ਘਰੀਂ।
ਸੁਖੀ ਵਸਣ ਸਭ ਦੁਨੀਆਂ ਵਾਲੇ, ਬੋਝੇ ਖੁਸ਼ੀ ਭਰੀਂ। ਅਗਿਆਨਤਾ ਨੂੰ ਦੂਰ ਭਜਾ ਕੇ, ਫਿਜਾ ਵਿੱਚ ਗਿਆਨ ਕਰੀਂ।
ਬੰਦਾ ਬੰਦੇ ਨੂੰ ਪਹਿਚਾਣੇ, ਐਸੀ ਮਿਹਰ ਕਰੀਂ। ਹਰ ਘਰ ਵਿੱਚ ਖੁਸ਼ਗਲੀ ਵਰਤਾ ਕੇ, ਸਭ ਦੇ ਬੋਝੇ ਭਰੀਂ।
ਹਰ ਘਰ ਵਿੱਚ ਤੂੰ ਸੁਖ ਵਰਤਾ ਕੇ, ਰਹਿਮੇ ਰਹਿਮ ਕਰੀਂ। ਭੁੱਖਾ ਨਾ ਕੋਈ ਰਾਤ ਨੂੰ ਸੌਂਵੋਂ, ਐਸਾ ਕਰਮ ਕਰੀਂ।
ਤੰਗੀ ਤੁਰਸ਼ੀ ਦੂਰ ਭਜਾਵੀ, ਸਭਦੀ ਬਾਂਹ ਫੜੀ। ਵਿਦਿਆ ਤੋਂ ਨਾ ਕੋਈ ਵਾਂਝਾ ਰਹੋ, ਐਸੀ ਮਿਹਰ ਕਰੀਂ।
ਨਵੇਂ ਵਰ੍ਹੇ ਵਿੱਚ ਮੇਰਿਆਂ ਰੱਬਾ, ਸਭ ਤੇ ਸਿਹਰ ਕਰੀਂ।

ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਟੋਰਾਂ ਦੇ ਸਾਈਨ, ਟਰੱਕਾਂ ਦੇ ਸਾਈਨ, ਬੈਨਰ, ਟੂਲ ਕਲਰ ਪ੍ਰੈਸਟਰ, ਵਿਆਹ ਦੇ ਕਾਰਡ, ਬਿਜ਼ਨੈਸ ਕਾਰਡ,
ਮੈਗਾਲੈਟਿਕ ਸਾਈਨ, ਫਲਾਈਰਜ਼, ਐਸਟੈਕੈਟਾਂ ਦੇ ਸੈਟਿੰਗਾਂ ਅਤੇ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਿੰਟਿੰਗ ਲਈ ਕਾਲ ਕਰੋ।
ਅਸੀਂ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਾਈਨ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਪੁਰਾਣੇ ਸਾਈਨਾਂ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਵੀ ਕਰਦੇ ਹਾਂ।

Contact : 661.703.8795, 661.900.7357

ਤੁਹਾਡੀ ਆਪਣੀ ਡੀਲਰਸ਼ਿਪ
ਅਪ ਕੀ ਆਪਣੀ ਡੀਲਰਸ਼ਿਪ।

USA TRUCK SALES

1-833-MYUSA-24 (833-698-7224)
USATRUCKSALES.COM

TRUCK LOANS BUY, SELL & CONSIGNMENT USED TRUCKS & TRAILERS

UNIVERSAL TIRE HUB
BAKERSFIELD, CA

TRUCK & TRAILER TIRES

ਯੂਨੀਵਰਸਲ ਟਾਈਰ ਹੈਬ, ਬੈਕਰਸਫਿਲਡ, ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ
ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਟਰੱਕ ਅਤੇ ਟਰੇਲਰ ਦੇ ਵਧੀਆ ਟਾਈਰ ਵਾਂਝਿਆ ਰੇਟ ਤੇ ਮਿਲਦੇ ਹਨ।

TRAILER \$1699
(ALL TAX INCLUDE 8 TIRES)

DRIVE TIRES \$1850
(ALL TAX INCLUDE 8 TIRES)

BEST PRICE IN CALIFORNIA

ਫੋਨ : 661.735.0001
ਫੋਨ : 661.735.0002

2309 S UNION AVE,
BAKERSFIELD, CA 93307
info@universaltirehub.com

WE ACCEPT BULK ORDERS AND CONTAINER SHIPMENTS

HUBTRAC TYRES Avantech ROADX TYRE Firestone AEOLUS PIRELLI BRIDGESTONE